

Županijski sud u Varaždinu

IZBOR ODLUKA

2021.

Uredništvo

Građansko pravo

- **Tanja Novak-Premec**, predsjednica Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu, voditeljica Službe evidencije sudske prakse Građanskog odjela
- **Sanja Bađun**, sutkinja Županijskog suda u Varaždinu
- **Zvonimir Biškup**, viši sudski savjetnik-specijalist Županijskog suda u Varaždinu

Kazneno pravo

- **Tomislav Brđanović**, predsjednik Kaznenog odjela Županijskog suda u Varaždinu
- **Rajko Kipke**, sudac Županijskog suda u Varaždinu, voditelj Službe evidencije sudske prakse Kaznenog odjela
- **Dragana Đula**, viša sudska savjetnica Županijskog suda u Varaždinu

GRADANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO	5
II. ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO.....	13
III. OBVEZNO PRAVO	59
IV. PARNIČNI POSTUPAK I PARNIČNI TROŠKOVI	69
V. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA	82

KAZNENO PRAVO

I. KAZNENI ZAKON.....	103
II. ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU	138
III. ZAKON O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA	186

GRADANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO

1

UPRAVLJANJE STVARJU U SUVLASNIŠTVU - POSLOVI IZVANREDNE UPRAVE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 41.

Postavljanje staklene stijene na zajednički dio nekretnine i zatvaranje tog dijela vratima od kojih ključ ima samo jedan suvlasnik predstavlja preuređenje nekretnine i, stoga, posao izvanredne uprave.

" (...) I po ocjeni ovoga suda postavljanje staklene stijene na zajednički dio nekretnine i zatvaranje vrata za ulaz na taj zajednički dio ključem kojeg ima isključivo tužena predstavljaju poslove izvanredne uprave i za poduzimanje tih poslova prema odredbi čl. 41. ZOV-a potrebna je suglasnost svih suvlasnika. Naime, prema odredbi čl. 41. st. 1. ZOV-a za poduzimanje poslova koji premašuju okvir redovitoga upravljanja (naročito promjena namjene stvari, veći popravci, dogradnja, nadogradnja, preuređenje, otuđenje cijele stvari, davanje cijele stvari u zakup ili najam na dulje od jedne godine, osnivanje hipoteke na cijeloj stvari, odnosno davanje pokretne stvari u zalog, osnivanje stvarnih i osobnih služnosti, stvarnoga tereta ili prava građenja na cijeloj stvari) potrebna je suglasnost svih suvlasnika. Postavljanje staklene stijene na zajednički dio nekretnine i zatvaranje tog zajedničkog dijela nekretnine vratima od kojih ključ ima samo jedan suvlasnik predstavlja preuređenje nekretnine zbog čega predstavlja posao izvanredne uprave jer se takva radnja ne može smatrati poboljšicom koja bi bila na korist svih suvlasnika zbog čega ovaj sud smatra da je za poduzimanje ovih poslova tužena trebala imati suglasnost tužitelja kao drugog suvlasnika tog zajedničkog dijela nekretnine. Kako nije sporno da tužena nije imala suglasnost tužitelja za poduzimanje ovih poslova izvanredne uprave tužena je dužna uspostaviti prijašnje stanje u odnosu na taj zajednički dio nekretnine zbog čega je pravilno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo iz čl. 41. ZOV-a kada je naložio tuženoj da ukloni staklenu stijenu koja se nalazi na zajedničkom prostoru zgrade i da tužiteljima preda ključeve vrata koji vode u taj zajednički prostor."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-1050/2021-2 od 7. listopada 2021.

2

IZVANPARNIČNI POSTUPAK RADI DONOŠENJA ODLUKE O IZVRŠAVANJU POSJEDA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 42. stavak 1.

Članak 203.

U izvanparničnom postupku radi donošenja odluke o izvršavanju posjeda u smislu čl. 42. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ovlaštenik prava služnosti plodouživanja nema položaj stranke, već se isti vodi isključivo između suvlasnika nekretnine.

"8.3. Nije sporno da predlagatelj kao jedan od suvlasnika ima pravo na suposjed stvari te da suvlasnici mogu odlučiti da će međusobno podijeliti posjed što je posao redovite uprave za koji je potrebna suglasnost većine suvlasnika, a koja nije postignuta izvan suda niti su protustranke u ovom postupku predložile mogući način podjele posjeda navodeći tek općenito da predlagatelj nema pravo od suda zahtijevati podjelu posjeda upravo iz razloga što se radi o održavanoj nekretnini pa podjela posjeda nije nužna, a identičan prigovor ponavljaju i u žalbi. Iznijeto stajalište nije ispravno jer u okolnostima kada predmetni stan koriste samo protustranke ne pristajući niti na jedan od mogućih načina podjela posjeda čime u biti predlagatelja onemogućavaju u izvršavanju njegovih suvlasničkih prava, odluku o načinu korištenja pojedinih dijelova donosi sud u izvanparničnom postupku ili u slučaju spora oko suvlasništva u parničnom postupku. Radi se o odluci koja vrijedi sve dok suvlasnici eventualno ne postignu drugačiji sporazum o korištenju ili do završetka eventualno pokrenutog postupka razvrgnuća kojeg pod pretpostavkama propisanim ZV može zahtijevati bilo koji od suvlasnika. Stoga odluka prvostupanjskog suda o podjeli posjeda nekretnine u suvlasništvu nije u protivnosti sa odredbom čl. 42. st. 1. ZV i paragrafa 266. Zakona o sudskom izvanparničnom postupku.

8.4. Okolnost da prijedlogom na pasivnoj strani nije obuhvaćena M. D. K. kao nositeljica prava plodouživanja na suvlasničkom dijelu protustranke V. K. (1/4 dijela) nema značaj neurednog prijedloga. Prema definiciji čl. 203. ZV radi se o osobnoj služnosti koja nositelja (plodouživatelja) ovlašćuje da se u svakom pogledu služi nečijom stvari u skladu sa njezinom namjenom, čuvajući njezino sućanstvo pa nositeljica te služnosti osnovane bez suglasnosti svih suvlasnika, što proizlazi iz priloženog Ugovora o osnivanju prava plodouživanja zaključenog 28. veljače 2017. između V. K. i M. D. K. na suvlasničkom dijelu jednog suvlasnika (V. K.) nema položaj nužnog suparničara u predmetnom izvanparničnom postupku koji se provodi isključivo između suvlasnika, a ne između nositelja prava služnosti jer bi to značilo nezakonito zadiranje i ograničavanje prava onih suvlasnika koji nisu dali suglasnost za zasnivanje prava plodouživanja na svom idealnom dijelu nekretnine."

Županijski sud u Varaždinu Gž-608/2021-3 od 7. prosinca 2021.

3

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE NEKRETNINA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 53.

Uspostavom etažnog vlasništva na nekretnini u suvlasništvu razvrgnuta je suvlasnička zajednica pa se nakon toga više ne može tražiti razvrgnuće suvlasničke zajednice te nekretnine isplatom.

"7. Naime, odredbom čl. 53. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 - nastavno: ZV) reguliran je institut razvrgnuća (suvlasništva) uspostavom etažnog vlasništva, na način da je propisano da se, ako suvlasnici suglasno odluče da će umjesto diobe nekretnine svoja suvlasnička prava ograničiti tako što će s određenim idealnim dijelom povezati vlasništvo posebnoga dijela suvlasničke nekretnine (uspostaviti etažno vlasništvo), uzima da je to njihova odluka o načinu razvrgnuća, pa se na odgovarajući način i na nju primjenjuju pravila o razvrgnuću.

7.1. U tom smislu, kod činjenice da iz stanja zemljišne knjige proizlazi da je predlagatelj etažni vlasnik (E-1) posebnog dijela "A", a protustranka etažna vlasnica (E-2) posebnog dijela "B" i (E-3) posebnog dijela "C" predmetne nekretnine, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da je uspostavom etažnog vlasništva - upisom u zemljišnu knjigu - razvrgnuta suvlasnička zajednica nekretnine pa da u tom smislu ista više ne postoji te se ne može osnovano tražiti niti njezino razvrgnuće."

Županijski sud u Varaždinu Gž-1099/2021-2 od 27. listopada 2021.

4

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE NEKRETNINA - PRAVO NA DOM

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 47. stavak 2.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj: 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10)

Članak 8.

U povodu prigovora prava na poštovanje doma u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina civilnom diobom potrebno je provesti test razmjernosti jer odluka u tom postupku u konačnici može rezultirati iseljenjem.

"7.1. Člankom 8. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

uz Protokol broj 1. propisano je pravo svakoga na poštovanje svoga privatnoga i obiteljskog života, doma i dopisivanja te pravo na mirno uživanje svoje imovine koje nitko ne može biti lišen, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava. Također je i Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/1990, 135/1997, 113/2000, 28/2001, 76/2010, 5/2014) pravo na dom kao jedno od temeljnih ustavom zaštićenih prava propisano čl.34.st.1.S druge strane čl. 48. Ustava RH štiti se pravo vlasništva koje njegove nosioce obvezuje time da su odredbe o stjecanju, zaštiti, ograničenju i prestanku prava vlasništva pobliže razrađene i regulirane ZV koji u čl. 47. st. 2. propisuje da svaki suvlasnik može zahtijevati razvrgnuće suvlasništva u bilo koje doba, osim kad bi to bilo na štetu ostalih, no može i tada ako se s obzirom na okolnosti ne bi moglo razumno očekivati da će se prilike uskoro tako izmijeniti da razvrgnuće ne bi bilo na štetu drugih suvlasnika. O prigovoru da se ne može zahtijevati razvrgnuće odlučit će sud nadležan za vođenje postupka razvrgnuća.

7.2. Stoga je, imajući u vidu prigovor protustranke istaknut u smislu zakonske odredbe čl. 47. st. 2. ZV pozivom na ustavno i konvencijsko pravo na dom isticanjem činjenica navedenih u toč. 6. obrazloženja ove drugostupanjske odluke, prvostupanjski sud nakon pravilnog utvrđenja da predmetni stan predstavlja njezin dom bio dužan u ovom izvanparničnom postupku provesti test razmjernosti u okviru kojeg treba odgovoriti predstavlja li zahtjev za razvrgnuće suvlasništva civilnom diobom miješanje u pravo protustranke na poštivanje doma, teži li s njime ostvariti legitimni cilj i da li je obzirom na sve konkretne okolnosti takvo miješanje nužno u demokratskom društvu. Sve to obzirom da će pravomoćna odluka izvanparničnog suda o civilnom razvrgnuću nekretnine predstavljati ovršnu ispravu za pokretanje ovršnog postupka koji u konačnici može rezultirati iseljenjem protustranke pa je imajući u vidu posljedice koje mogu proizaći iz pravomoćne odluke o razvrgnuću istaknuti prigovor nužno raspraviti već u ovom izvanparničnom postupku. Sve to vodeći računa da se u konkretnom slučaju radi o dva suprotstavljena privatna prava i interesa, legitimnog prava predlagatelja zahtijevati razvrgnuće suvlasništva i prava na dom protustranke koje se u konkretnom slučaju proteže i na maloljetnu djecu stranaka.

7.3. Obzirom da zbog neprovođenja testa razmjernosti činjenično stanje nije dovoljno raspravljeno valjalo je temeljem čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07-odluka US RH, 84/08, 96/08-odluka US RH, 123/08-ispravak, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14 - odluka US RH, 70/19) ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje u kojem će taj sud saslušati stranke na sve okolnosti potrebne za ocjenu ne/osnovanosti prigovora. Potrebno je utvrditi i raspraviti imovinske prilike stranaka, mogućnost protustranke da u ovršnom postupku kupi suvlasnički dio predlagatelja ili ostvarenom kupovninom sebi i djeci osigura drugi prostor za stanovanje kao i njezinu tvrdnju da predlagatelj za razliku od nje i maloljetne djece ima dom na drugoj adresi. Nakon što predmet spora raspravi na taj način prvostupanjski će sud donijeti novu odluku o podnesenom zahtjevu kojom će ujedno odlučiti i o cjelokupnim troškovima postupka."

Županijski sud u Varaždinu Gž-297/2021-2 od 20. prosinca 2021.

5

TUŽBA RADI ISELJENJA - PRAVO NA DOM

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 161. stavak 1.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj: 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10)

Članak 8.

Osnovan je prigovor prava na poštovanje doma, a posljedično neosnovan tužbeni zahtjev radi iseljenja iz stana u vlasništvu jedinice lokalne samouprave socijalno ugrožene osobe, kojoj je taj stan jedini dom, radi useljenja druge socijalno ugrožene osobe.

"8.3. Prvostupanjski sud po provedenom dokaznom postupku pravilno zaključuje da predmetni stan predstavlja jedini dom tuženice koja nije vlasnica nekretnina i ekonomski je ugrožena osoba bez imovine kojom bi sebi osigurala neki drugi smještaj, a tužitelj se nije očitovao na njezinu molbu za dodjelu drugog stana sa nižim režijskim troškovima koje ona za predmetni stan ne može podmirivati obzirom je narušenog zdravstvenog stanja (podvrgnuta operaciji srčanih zalistaka), nesposobna za rad i korisnica socijalne pomoći u iznosu od 800,00 kn te naknade za tuđu pomoć i njegu u mjesečnom iznosu od 600,00 kn. Navedena činjenična utvrđenja nisu sporna.

8.4. Po nespornom utvrđenju da predmetni stan predstavlja dom tuženice prvostupanjski je sud proveo test razmjernosti u kojem je bilo potrebno odgovoriti na tri eliminacijska pitanja: 1. da li je miješanje (zahtjev za iseljenje) utemeljeno na zakonu, 2. je li ono bilo usmjereno na postizanje legitimnog cilja i 3. je li miješanje bilo nužno u demokratskom društvu i pri tome pravilno zaključio da tužitelj, iako je njegov zahtjev za iseljenje i predaju u posjed utemeljen na zakonskoj odredbi čl. 161. st.1. ZV nije dokazao da bi mu predmetni stan bio potreban radi vlastitog korištenja ili zbrinjavanja osoba čije su potrebe veće od potreba tuženice dok sam ekonomski interes nije dovoljan razlog miješanja u pravo tuženice na dom zbog čega zahtjev za iseljenje predstavlja miješanje u pravo na dom osobe kojoj kao ekonomski slabijoj strani tužitelj nije pružio dovoljnu zaštitu na drugi način, osiguravajući joj drugi smještaj kojeg tuženica zbog svog zdravstvenog, socijalnog i materijalnog stanja nije u mogućnosti sama osigurati.

9. Stoga je, rukovodeći se utvrđenim okolnostima konkretnog slučaja i provedenog testa razmjernosti prvostupanjski sud ocijenivši osnovanim prigovor prava na dom, pravilno odbio tužbeni zahtjev pri čemu žalbeni navodi tužitelja da konstantno provodi postupak dodjele stanova sa liste prvenstva ne mogu dovesti do drugačije odluke suda obzirom da tužitelj prije svega nije dokazao da bi se radilo o stanu namijenjenom isključivo za potrebe socijalno ugroženih građana pa u takvoj situaciji iseljenje jedne socijalno i ekonomski ugrožene osobe radi useljenja isti takve osobe ne bi bilo u skladu sa tekovima demokratskog društva u državi koja je čl. 1. Ustava Republike Hrvatske proklamirana kao demokratska i socijalna država pri čemu

pozivanje tužitelja na odluku Županijskog suda u Puli-Pola nije relevantno jer je u tom predmetu utvrđeno da se traži iseljenje osobe za koju nije utvrđeno da bi se radilo o socijalno ugroženoj osobi iz gradskog stana koji služi isključivo za zadovoljavanje stambenih potreba socijalno ugroženih osoba."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-639/2021-2 od 1. prosinca 2021.

6

PREDAJA NEKRETNINE U POSJED - PRAVO ODBITI PREDAJU

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 163.

Osoba koja je stekla vlasništvo nekretnine dosjelošću ima pravo odbiti predaju te nekretnine u posjed osobi koja je u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik na temelju rješenja o dosudi u ovršnom postupku, ako je prilikom kupnje postupala suprotno načelu savjesnosti i poštenja.

"9. Temeljem odredbe čl. 161. st. 1. ZV-a vlasnik ima pravo zahtijevati od osobe koja posjeduje njegovu stvar da mu ona preda svoj posjed te stvari, a temeljem odredbe čl. 162. st. 1. ZV-a da bi u postupku pred sudom ili drugim nadležnim tijelom ostvario svoje pravo da od osobe koja posjeduje njegovu stvar zahtijeva da mu ona preda svoj posjed te stvari, vlasnik mora dokazati da je stvar koju zahtijeva njegovo vlasništvo i da se nalazi u tuženikovu posjedu. Posjednik od kojeg vlasnik traži predaju posjeda stvari temeljem odredbe čl. 163. st. 1. i 2. ZV-a ima pravo odbiti predaju stvari njezinom vlasniku ako ima pravo koje ga ovlašćuje na posjedovanje te stvari (pravo na posjed) a isto tako posjednik ima pravo odbiti predaju stvari njezinom vlasniku ako izvodi svoje pravo na posjed od posrednoga posjednika, koji ima pravo na posjed te stvari, osim ako je posjed dobio posjednik od posrednog posjednika koji nije bio ovlašten da mu ga dade. S obzirom na ovakvu zakonsku regulativu, ovaj sud smatra da je pravilno prvostupanjski sud utvrdio da tuženici imaju pravo odbiti predaju predmetne nekretnine tužiteljima u posjed iz razloga što imaju pravo na posjed predmetne nekretnine i to iz razloga što su vlasništvo na tom dijelu nekretnine stekli dosjelošću. Na temelju provedenih dokaza, koje je prvostupanjski sud naveo u svojoj presudi, i ovaj sud smatra utvrđenim da su tuženici odnosno njihovi prednici predmetnu nekretninu kupili od I. R. 7. kolovoza 1981. godine, da su tada stupili u posjed te nekretnine, da su na toj nekretnini izgradili kuću i da ih u posjedu tih nekretnina sve do 2003. nije nitko smetao niti je do tada polagao bilo kakva prava na toj nekretnini. S obzirom da je posjed tuženika na predmetnom dijelu nekretnine zakonit jer oni imaju valjani pravni temelj tog posjedovanja (ugovor o prodaji), da je njihov posjed istinit jer nije pribavljen silom, niti potajno ili prijevaram, niti zlouporabom povjerenja te da je njihov posjed pošten jer u trenutku kada su stekli posjed nekretnine nisu znali niti su s obzirom na okolnosti imali dovoljno razloga posumnjati da im ne pripada pravo na posjed, tuženici su stekli vlasništvo na predmetnom dijelu nekretnine posjedovanjem u trajanju od 10 godina. Zbog toga je i po ocjeni ovoga suda nepotrebno obrazloženje

prvostupanjskog suda vezano za status društvenog vlasništva na toj nekretnini do 1991., jer nakon 1991. kada je ukinuto društveno vlasništvo kao kvalificirani posjednici iz čl. 159 st. 3. ZV-a tuženici su pravo vlasništva na tom dijelu nekretnine stekli posjedovanjem u periodu od 10 godina računajući od 1991. pa do 2001. kad su postali vlasnici predmetnog dijela nekretnine po pravnom osnovu dosjelošti. Pri tome se ne mogu prihvatiti navodi tužitelja da su tuženici kupili potpuno drugi dio nekretnine od svog prednika I. R. jer iz provedenih dokaza, a posebno iskaza saslušanih svjedoka proizlazi potpuno suprotno, a osim toga tuženici odnosno njihovi prednici su upravo na spornom dijelu nekretnine odmah nakon prodaje započeli gradnjom svojih kuća i to na dijelu nekretnine koji je bila stijena, a o kojoj činjenici su i sami tužitelji imali saznanje jer su živjeli u blizini tuženika. Također, iz provedenih dokaza i to posebno iskaza tužitelja M. J. proizlazi da je njima bilo poznato, već u trenutku kada su kupovali predmetnu nekretninu na javnoj dražbi kod Općinskog suda u Splitu da je dio nekretnine upravo na spornom dijelu djelomično ograđen i da na njemu postoje objekti s okućnicom te da su upravo od uređujućeg suca dobili informaciju kako bi s vlasnicima tih objekta bilo dobro postići dogovor jer će u protivnom morati pokrenuti sudski postupak. S obzirom na ovakvo saznanje tužitelja o tome da na dijelu nekretnine koja je predmetom dražba kod suda postoji posjed trećih osoba, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da tužitelji prilikom kupnje predmetne nekretnine na javnoj dražbi nisu postupili po načelu savjesnosti i poštenja. Na temelju svega naprijed navedenog, po ocjeni ovoga suda, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da tuženici imaju pravo na posjed jer su vlasništvo predmetnog dijela nekretnine stekli dosjelošću zbog čega imaju pravo odbiti predaju tog dijela nekretnine tužiteljima u smislu odredbe čl. 163. st. 1. ZV-a te je na taj način prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-916/2021-2 od 26. kolovoza 2021.

7

BRISOVNA TUŽBA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10)

Članak 129. stavak 1.

Kada je u parnici, koja je dovršena prije predmetnog postupka brisovne tužbe, tuženica koja je već bila upisana kao suvlasnica utvrđena suvlasnicom istog idealnog dijela nekretnine, tužba za brisanje upisa suvlasništva tuženice u tom dijelu neosnovana je bez obzira na pravni temelj njezina izvornog upisa u zemljišnu knjigu, kao i bez obzira na činjenicu da se radi o deklaratornom tužbenom zahtjevu jer bi i njime (da nije već bila upisana) stekla mogućnost upisa u zemljišnu knjigu.

"Tužitelj je u ovom predmetu podnio tužbu radi brisanja zemljišnoknjižnog upisa, a u presudi se prvostupanjski sud poziva na odredbu čl. 129. st. 1. Zakona o zemljišnim

knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 - nastavno: ZZK). Tom odredbom propisano je da je nositelj knjižnoga prava koje je povrijeđeno uknjižbom u korist neke osobe ovlašten radi zaštite toga svoga prava zahtijevati brisanje svake uknjižbe koja ga vrijeđa i uspostavu prijašnjega zemljišnoknjižnog stanja (brisojna tužba) sve dok ne nastupe činjenice na temelju kojih bi mu povrijeđeno knjižno pravo i tako trebalo prestati, ako zakonom nije drukčije određeno.

Sud prvog stupnja zaključio je da tužitelj, slijedom činjenice da je pravomoćnom presudom Općinskog suda u S. poslovni broj: P-4800/2017 od 22. siječnja 2018. ovdje tuženica utvrđena suvlasnicom za $\frac{1}{4}$ dijela nekretnine označene kao čest. zem. 257/7, upisane u zk.ul. 2245 k.o. J., nema pravo na brisojnu tužbu u smislu citirane odredbe ZZK.

Ovaj sud takvo stajalište smatra ispravnim jer je pravomoćnošću navedene sudske odluke, donesene u povodu tužbe za utvrđenje prava vlasništva (i dr.), tuženica D. G.1 2018. (presuda je postala pravomoćna donošenjem drugostupanjske presude 8. kolovoza 2018.) stekla pravo upisa u zemljišnoj knjizi na $\frac{1}{4}$ dijela predmetne nekretnine. Drugim riječima, ona bi, da njezino pravo (su)vlasništva nije ranije upisano na temelju osporavanog rješenja broj: Z-670/2010, isto mogla upisati u zemljišnu knjigu na temelju navedene pravomoćne sudske presude, a to znači da bi knjižno pravo tužitelja i onako prestalo. U tom kontekstu žalbeni navodi tužitelja kojima obrazlaže da se radi tek o deklaratornoj presudi i da je tuženica suvlasništvo stekla još 1980.-ih nisu odlučni, s obzirom da je tuženica tom presudom - jer je njome sud prihvatio deklaratorni tužbeni zahtjev radi utvrđenja prava (su)vlasništva - stekla mogućnost uknjižbe u zemljišnu knjigu. Kako bi se, prema tome, ona mogla upisati u zemljišnu knjigu kao suvlasnica na ovdje spornih $\frac{1}{4}$ dijela nekretnine koja je predmet postupka, proizlazi da bi time prestalo pravo vlasništva tužitelja na tom suvlasničkom dijelu nekretnine. Primjena materijalnog prava od strane prvostupanjskog suda stoga je pravilna, dok je, s druge strane, žalbeno pozivanje na obrazloženje presude broj: P-4800/2017 u pogledu pravnih temelja stjecanja vlasništva pravno neodlučno. Pravne učinke proizvodi, naime, izreka (pravomoćne) sudske presude, a ne obrazloženje."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-51/2021-2 od 17. ožujka 2021.

II. ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

8

KNJIŽNI PREDNIK - PREDBILJEŽBA PRAVA VLASNIŠTVA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 45.

Ne može se udovoljiti prijedlogu za predbilježbu prava vlasništva nekretnine koje predlagatelj prodavatelj tek očekuje naslijediti po uknjiženoj vlasnici jer nije ispunjena materijalnoppravna pretpostavka knjižnog prednika.

"8. Prema odredbi čl. 34. st. 2. ZZK predbilježba je upis kojim se knjižna prava stječu, prenose, ograničavaju ili prestaju samo pod uvjetom naknadnog opravdanja i u opsegu u kojemu naknadno budu opravdana. Prema odredbi čl. 61. st. 1. ZZK ako isprava na temelju koje se zahtijeva upis ne odgovara svim posebnim pretpostavkama za uknjižbu (članci 57., 58., 59. i 60. ovoga Zakona), ali ispunjava opće pretpostavke za zemljišnoknjižni upis (članci 48. i 49. ovoga Zakona), na temelju te isprave dopustit će se predbilježba, ako ju je moguće provesti. Jedna od općih materijalno pravnih pretpostavki zemljišnoknjižnog upisa je i pravilo o knjižnom predniku iz čl. 45. ZZK kojim je izričito propisano da su upisi u zemljišnu knjigu dopušteni samo protiv osobe koja je u trenutku podnošenja prijedloga za upis u toj zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava, glede kojega se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno bude kao takva uknjižena ili predbilježena.

Stoga u situaciji kada su predmet prodaje nekretnine za koje prodavatelj tek očekuje da će ih naslijediti po uknjiženoj vlasnici, dakle radi se o nekretninama koje su u zemljišnim knjigama uknjižene kao vlasništvo treće osobe, a ne prodavatelja, nije udovoljeno pretpostavci za predbilježbu prava vlasništva u korist kupca pa je već iz tog razloga prvostupanjski sud odbivši prijedlog pravilno primijenio odredbe ZZK."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-75/2021-2 od 6. rujna 2021.

9

UKNJIŽBA PRAVA VLASNIŠTVA NA TEMELJU PRESUDE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 55. stavak 1.b)

Članak 108. stavak 2.

Nema prepreke za provedbu upisa prava vlasništva u situaciji u kojoj je nakon pravomoćnosti sudske presude, na kojoj se temelji prijedlog za upis, smanjena površina čestice tako da iznosi manje nego što je traženo u parničnom postupku, jer je manje sadržano u većem, sve pod pretpostavkom da je u prijedlogu

nekretnina pravilno označena.

"10.2. Kako je od vremena donošenja sudskih odluka i njihove pravomoćnosti, odnosno ovršnosti, pa do podnošenja prijedloga predlagatelja došlo do parcelacije navedene nekretnine po drugoj osnovi, te kako je tom prilikom površina izvorne čestice sa 736 m² smanjena na 684 m², to više i nije moguće ovu česticu parcelirati na površinu od 725 m², kako bi to proizlazilo iz navedenih sudskih odluka.

10.3. Prema odredbi čl. 55. st. 1.b) ZZK-a javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba jesu odluke suda koje se prema propisima o ovrsi smatraju ovršnim ispravama prikladnim za upis prava u zemljišnim knjigama, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili prava na koji se odnosi upis. Prema odredbi čl. 99. st. 1. ZZK-a, prijedlog za upis treba sadržavati, između ostalog navedenog u tom stavku, i broj zemljišnoknjižnog uložka i oznaku čestica upisanih u zemljišnoknjižni uložak u kojem bi se upis trebao provesti.

10.4. Obzirom na navedeno i činjenicu da je nakon pravomoćnosti i ovršnosti sudskih odluka na temelju kojih je naložen upis došlo do promjene u površini čest.zem. 2144/239 na način da je promijenjena njena površina na manje nego što je to traženo u parničnim postupcima, da je manje sadržano u većem, da predlagatelj ne osporava provedenu parcelaciju kojom je smanjena površina predmetne čestice, da je u prijedlogu nekretnina pravilno označena, to zbog promjene površine čestice po ocjeni ovog suda nije u zemljišnoj knjizi postojala zapreka za provođenje prijedloga u smislu odredbe čl. 108. st. 2. ZZK-a, pa je prvostupanjski sud pogrešno prihvatio prigovor protustranaka i preinačio rješenje ovlašteno zemljišnoknjižnog referenata broj Z-2030/2019 od 13. veljače 2019. u odnosu na navedenu česticu."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-178/2021-4 od 13. rujna 2021.

10

UKNJIŽBA - TOČNA OZNAKA ZEMLJIŠTA I PRAVA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 59. stavak 1.a

Različita naznaka površine nekretnine u privatnoj ispravi na temelju koje se zahtijeva uknjižba u odnosu na površinu naznačenu u zemljišnoj knjizi ne znači da privatna isprava ne sadrži točnu oznaku zemljišta glede kojega se uknjižba zahtijeva, ako je u istoj nekretnina pravilno određena brojem čestice i katastarskom općinom.

"10. Po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio zatraženi upis na temelju isprava koje su priložene uz prijedlog i to odredbu čl. 59. st. 1.a ZZK-a.

10.1. Pogrešan je stav da privatna isprava koja udovoljava općim pretpostavkama za upis u zemljišnu knjigu ne udovoljava posebnoj pretpostavci jer da u istoj nekretnina nije opisana i označena na način kako je to navedeno u zemljišnoj

knjizi obzirom da se razlikuje površina čestice u privatnoj ispravi i u zemljišnoj knjizi.

10.2. U navedenim privatnim ispravama koje su priložene uz prijedlog nekretnina je određena brojem čestice i katastarskom općinom, što su bitni elementi za utvrđenje identiteta nekretnine i dovoljni da bi se na temelju njih dozvolio upis u zemljišnu knjigu, pri čemu nije bitna površina i opis. Ovo stoga što je svaka nekretnina označena svojim posebnim brojem unutar iste katastarske općine i ne može u istoj katastarskoj općini postojati više nekretnina s istim katastarskim brojem.

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-360/2021-2 od 25. lipnja 2021.

11

UKNJIŽBA - KNJIŽNI PREDNIK

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 40.

Članak 107.

Kada pravo služnosti presudom nije utvrđeno u odnosu na osobe koje su u vrijeme podnošenja prijedloga za upis na temelju te presude uknjižene kao zemljišnoknjižni vlasnici, nego u odnosu na tužene treće osobe, nije ispunjena pretpostavka knjižnog prednika pa prijedlog za uknjižbu prava služnosti valja odbiti.

"Činjenična utvrđenja kao i primjenu materijalnog prava i ovaj sud prihvaća kao pravilne. Odredbom čl. 40. ZZK-a propisano je da su upisi u zemljišnu knjigu dopušteni samo protiv osobe koja je u času podnošenja prijedloga za upis u toj zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava, glede kojega se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno budu kao takva uknjižena ili predbilježena (knjižni prednik). Pravilno je sud prvog stupnja primijenio odredbu čl. 40. ZZK-a kada je zaključio da u smislu te odredbe prijedlogu predlagatelja za uknjižbom prava služnosti nije bilo moguće udovoljiti jer su uknjižbu prava služnosti predlagatelji zatražili temeljem presude istog suda poslovni broj P-940/1976, kojom je utvrđeno njihovo pravo služnosti, međutim, presuda je donesena u odnosu na tuženike P. G. i B. G., koji u vrijeme podnošenja prijedloga za uknjižbu nisu bili upisani kao vlasnici nekretnina označenih kao kčbr. 3621/1 i 3621/5. Kako je zemljišnoknjižni postupak strogo formalni postupak u kojem sud odlučuje na temelju isprava i zemljišnoknjižnog stanja u času kada je prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu sukladno odredbi čl. 107. ZZK-a, neosnovane su žalbene tvrdnje predlagatelja da je bez obzira na upis prava vlasništva prijedlogu bilo moguće udovoljiti, odnosno, da je sud paušalno zaključio da su stjecatelji bili u dobroj vjeri te da je sporni put jasno vidljiv i definiran na nekretninama te ucrtan u katastarskom operatu. Naime, sud prvog stupnja nije raspravljao o dobroj vjeri upisanih vlasnika, a isto tako na valjanost pobijanog rješenja ne utječe činjenica koju iznose predlagatelji da je sporni put vidljiv na nekretninama te da je ucrtan u katastarski operat, jer se ne radi o pravno relevantnim činjenicama u ovom zemljišnoknjižnom

postupku."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-416/2021-2 od 23. srpnja 2021.

12

UKNJIŽBA PRAVA VLASNIŠTVA NA TEMELJU PRESUDE - NIŠTETNOST PRAVNOG POSLA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 55. stavak 1.b)

Sudska odluka kojom je utvrđeno da je provedeni upis prava vlasništva ništetan smatra se ovršnom ispravom prikladnom za upis u zemljišnu knjigu iako ne sadržava nalog za uknjižbu.

"9. Uvidom u presudu i rješenje Općinskog suda u Zadru broj P-2385/12 od 28. studenoga 2014. utvrđeno je da se postupak vodio temeljem tužbe predlagateljice kao tužiteljice protiv D. Š. i S. Š. kao tuženika, a radi utvrđenja ništetnosti ugovora, utvrđenja bračne tečevine i predaje u suposjed. Navedenom odlukom utvrđeno je da je ništetan Ugovor o darovanju nekretnina sklopljen 16. kolovoza 2011. kojim je D. Š. darovao S. Š. nekretninu koja je predmet ovog postupka. Nadalje, utvrđeno je da su N. B. i D. Š. zajednički vlasnici te nekretnine te je naloženo S. Š. da preda tužiteljici predmetnu nekretninu u suposjed.

9.1. U vrijeme pokretanja parničnog postupka u zemljišnoj knjizi bio je upisan S. Š. kao vlasnik te je isti ostao upisan i u vrijeme podnošenja prijedloga.

10. Po ocijeni ovog suda pogrešno je prvostupanjski sud zaključio da nije moguće udovoljiti zahtjevu predlagateljice zbog toga što sudska odluka na temelju koje se traži uknjižba ne sadrži nalog za uknjižbu. Ovo stoga što je sudskom odlukom utvrđeno da je ništetan pravni posao (Ugovor o darovanju) temeljem kojeg se S. Š. upisao kao vlasnik, dakle prestala je pravna osnova za upis prava vlasništva S. Š..

10.1. Istom odlukom utvrđeno je da su predlagateljica i D. Š. zajednički vlasnici na predmetnoj nekretnini, nakon čega su oni sklopili Sporazum o međusobnom utanačenju prema koje su utvrdili suvlasničke omjere u zajedničkom vlasništvu, te su na navedenom Sporazumu ovjerali svoje potpise, te dozvolili jedan drugom da se izvrši odgovarajući upis u zemljišnoj knjizi.

10.2. Održavanje stanja upisa u zemljišnoj knjizi zbog inzistiranja na tome da sudska odluka mora sadržavati nalog na činjenje ili trpljenje, i to u situaciji kada je nedvojbeno da se provedeni upis na S. Š. temelji na nezakonitoj pravnoj osnovi (ništetnom Ugovoru o darovanju) koja upis u zemljišnoj knjizi čini pravno nevaljanim, u protivnosti je s osnovnim načelom istinitosti i potpunosti zemljišnih knjiga prema kojemu se presumira da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje zemljišta. Predlagateljica bi u ovoj činjeničnoj situaciji pravnu zaštitu svakako ostvarila u parnici povodom brisovne tužbe iz čl. 129. ZZK-a, pa inzistiranje suda da predlagateljica vodi parnični postupak u situaciji kada već raspolaže sudskom odlukom

koja dokazuje nezakonitost upisa, po ocjeni ovoga suda predstavlja i pretjerani formalizam u postupanju zemljišnoknjižnog suda."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Korprivnici Gž Zk-443/2021-2 od 29. rujna 2021.

13

UKNJIŽBA NA TEMELJU JAVNE ISPRAVE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 15. stavak 3.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 130. stavak 1.

Dopušten je upis u zemljišnu knjigu na temelju presude kojom je utvrđeno da je tužitelj stekao pravo vlasništva nekretnine (deklaracija) i kada presuda ne sadrži nalog za trpljenje upisa.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 26. veljače 2020.

14

UKNJIŽBA NA TEMELJU PRIVATNE ISPRAVE POTPISANE PO OPUNOMOĆENIKU

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 53. stavci 2. i 3.

Uknjižba prava zaloga može se osnovano odrediti kada je Ugovor o ustupu i prijenosu prava i tražbina potpisan po opunomoćeniku kojemu je ustupitelj dao generičku punomoć da u njegovo ime i za njegov račun zaključuje ugovore o ustupu tražbina.

"8.1. Naime, odredbom čl. 53. st. 2. ZZK propisano je da kad bi se uknjižba mogla dopustiti na temelju isprave potpisane po opunomoćeniku da se on kao takav treba iskazati kroz punomoć koja mu je izdana upravo za taj posao (posebna punomoć) ili općom punomoći ili punomoći izdanoj za tu vrstu poslova (generična punomoć) koja nije u času podnošenja prijedloga starija od jedne godine, dok je st. 3. propisano da kad bi se uknjižba mogla dopustiti na temelju privatne isprave potpisane po opunomoćeniku da je nužno da istinitost potpisa opunomoćitelja na punomoći bude

ovjerena.

8.2. Stoga kako iz punomoći broj 875/18 od 3. srpnja 2018. koja prileži na listu 43-47 spisa proizlazi da je Z. b. d.d. Z. ovlastila P. B. K. da postupajući pojedinačno i samostalno u ime i za račun banke kao ustupitelja zakluče ugovore o ustupu i prijenosu tražbine te anekse tim ugovorima, a potpisnici te punomoći su S. G. i L. R. obojica članovi uprave Z. d.d. s time da je istovjetnost navedenih vršitelja dužnosti Z. b. javna bilježnica A. Š. utvrdila kako na temelju osobne iskaznice tako na temelju boravišne iskaznice PU Zagrebačke, a njihovo ovlaštenje za zastupanje uvidom u sudski registar elektroničkim putem na dan ovjere potpisa 5. srpnja 2018., dok je ovjera potpisa P. B. K. na Ugovoru i ustupu prijenosa prava tražbine od 6. srpnja 2018. izvršena isti dan, a generična punomoć koja je izdana u konkretnoj pravnoj stvari nije starija od godine dana u času podnošenja prijedloga za uknjižbu, to nema dvojbe da je P. B. K. bila ovlaštena samostalno i pojedinačno zaključiti predmetni Ugovor o ustupu i prijenosu prava i tražbine u ime i za korist Z. b. d.d. slijedom čega žalbeni navodi I. Z. da u spisu nema valjane punomoći u odnosu na P. B. K. nisu osnovani.

8.3. Kako nije relevantno za ishod ovog postupka što nije naznačeno u Ugovoru o ustupu da P. B. K. navedeni ugovor potpisuje po punomoći, a nije nedostatak navedenog Ugovora ni izostanak pečata trgovačkog društva Z. b. d.d. kod potpisivanja ugovora, koje činjenice ni na koji način ne utječu na ocjenu pretpostavki za upis prijenosa tražbine na predlagatelja, a istinitost potpisa opunomoćitelja Z. b. d.d. na punomoći je ovjerovljena, pa su se ispunili uvjeti iz čl. 52. i 53. ZZK za usvajanje prijedloga predlagatelja."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-464/2020-2 od 27. srpnja 2021.

15

UKNJIŽBA NA TEMELJU PRIVATNE ISPRAVE POTPISANE PO OPUNOMOĆENIKU

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 58. stavak 2.

Punomoć za određenu vrstu poslova (generička punomoć), dana opunomoćeniku koji je potpisao privatnu ispravu na temelju koje je zatražena uknjižba, ne smije u trenutku sastavljanja isprave biti starija od jedne godine.

"8. Naime, potpuno je nejasno na osnovu čega prvostupanjski sud zaključuje da je predlagatelj uz prijedlog za prijenos tražbine dostavio potrebnu punomoć sukladno odredbi čl. 58. st. 2. ZZK tvrdeći da je dostavljena punomoć na listu 20-22 spisa punomoć koja je opunomoćenicima Z. b. izdana upravo za taj posao (posebna punomoć) kad iz sadržaja navedene punomoći, kako to pravilno tvrdi protustranka I. Z. u svojoj žalbi, jasno proizlazi da je ista punomoć dana za određenu vrstu poslova, odnosno za zaključivanje svih eventualnih ugovora o ustupu i prijenosu tražbina između Z. b. i predlagatelja, slijedom čega se radi o generičnoj punomoći koja da bi se mogla provesti uknjižba navedenog ustupa ne smije biti starija od jedne godine u

trenutku sastavljanja isprava."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-534/2021-2 od 26. srpnja 2021.

16

UKNJIŽBA FIDUCIJARNOG VLASNIŠTVA - TOČAN IZNOS TRAZBINE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 44. stavak 1. alineja 2.

Članak 60. stavak 1. toč. b)

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)

Članak 312. stavak 2.

Prijedlog za uknjižbu fiducijarnog vlasništva nije osnovan kada u presudi na temelju priznanja, kao ispravi na temelju koje je zatražen upis, nije navedena i tražbina koja se osigurava, jer je osiguranje povrata određene novčane tražbine osnovna svrha osiguranja prijenosom prava vlasništva.

"5.1. Nadalje valja navesti da je isključiva svrha instituta osiguranja, pa i osiguranja prijenosom vlasništva - pravo na osiguranje (povrata) određene novčane tražbine.

5.2. Prema odredbi čl. 60.stav.1. alineja 2. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK - "Narodne novine" broj 63/19) javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba jesu (i) odluke suda ili drugoga nadležnog tijela odnosno pred njima sklopljene nagodbe koje se prema propisima o ovrši smatraju ovršnim ispravama ili koje se prema propisima o upravnom postupku smatraju izvršnim rješenjima prikladnim za upis prava u zemljišnu knjigu, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili prava na koje se odnosi upis.

5.3. Imajući u vidu da se prema odredbi čl. 312. stav.2. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 112/12, 25/13, 93/14 i 73/17) prijenos vlasništva na nekretnini upisanoj u zemljišnoj knjizi upisuje uz zabilježbu da je prijenos obavljen radi osiguranja određene tražbine predlagatelja osiguranja, a da se prema odredbi čl. 44. stav.1. alineja 2. ZZK zemljišnoknjižne zabilježbe upisuju kako bi se ostvarili pravni učinci koje zabilježba proizvodi prema odredbama ZZK ili drugih zakona (zabilježbe određene prema pravilima o osiguranju i dr.) to imajući u vidu da je osnovna svrha instituta prava na koje se odnosi predmetni upis - osiguranje povrata određene tražbine, to je pravilno sud prvog stupnja odbio prijedlog predlagateljice obzirom na činjenicu što presuda na temelju priznanja ne sadrži tražbinu u svrhu osiguranja koje se predlaže izvršiti prijenos prava vlasništva nekretnine protustranke."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-603/2021-2 od 16. srpnja 2021.

17

*UKNJIŽBA PRAVA FIDUCIJARNOG VLASNIŠTVA - OBLIK UGOVORA O CESIJI**Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 57.

Ugovor o cesiji, na temelju kojeg se predlaže upis promjene nositelja prava fiducijarnog vlasništva u zemljišnoj knjizi, ne mora biti solemniziran, već je dovoljna ovjera potpisa.

"6. Žalbenim navodima nije s uspjehom dovedena u pitanje pravilnost pobijanog rješenja i osnovanost dopuštanja traženog upisa jer se ugovorom o cesiji vrši promjena na strani subjekta u obveznom odnosu (na temelju zakonske mogućnosti), a ne radi se o ugovoru kojim se mijenja ili dopunjuje ugovor o osiguranju. Uostalom, stranke ugovora o osiguranju (fiduciji) su vjerovnik i dužnik, a stranke ugovora o cesiji ustupitelj i primatelj tražbine (dakle, stari i novi vjerovnik). Stoga je neosnovano inzistiranje žalitelja na potrebi solemnizacije Ugovora o cesiji, pozivom na odredbu čl. 286. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18) kojom je propisano da zahtjev zakona da ugovor bude sklopljen u određenom obliku važi i za sve kasnije izmjene i dopune ugovora.

6.1. Odredbom čl. 57. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19 - nastavno: ZZK) propisano da će se uknjižba dopustiti samo na temelju javnih isprava ili privatnih isprava na kojima je istinitost potpisa ovjerovljena na način propisan posebnim zakonom. Stoga proizlazi da je za dopuštenje uknjižbe na temelju predmetnih isprava dovoljna ovjera potpisa, čemu je u ovom slučaju udovoljeno."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-695/2021-2 od 1. rujna 2021.

18

*OPRAVDANJE PREDBILJEŽBE**Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 66. stavak 1.

Bankovna potvrda o izvršenoj uplati po osnovi rješenja o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina ne predstavlja temelj za opravdanje predbilježbe prava vlasništva jer ne predstavlja ispravu prikladnu za uknjižbu kojom se uklanja nedostatak zbog kojeg nije bila dopuštena uknjižba niti javnu odnosno javno ovjerovljenu ispravu kojom bi se dokazivalo da je ostvaren uvjet kojim je bio uvjetovan pristanak za uknjižbu .

"Iz stanja spisa predmeta može se zaključiti da je na temelju prijedloga predlagateljice za upis prava vlasništva na suvlasničkom dijelu nekretnina protustranke G. P.-P. od 6/8 dijela primjenom članka 61. stavak 2. ZZK dopuštena predbilježba prava vlasništva za korist predlagateljice rješenjem broj Z-13975/2019 na temelju pravomoćnog rješenja Općinskog suda Puli-Poli posl.br. R1-29/97-41 od 28. kolovoza 1997. i Sporazuma ugovora o besteretnom ustupu prava - darovni ugovor (ovjeren u

uredu javnog bilježnika M. P. Č. broj OV-6672/19 od 28. kolovoza 2019.) te odredbi članka 66. stavak 1., članka 72. stavak 1. i članka 110. ZZK te je zabilježeno da je predbilježba prava vlasništva izvršena do dostave potvrde o izvršenoj uplati, dok je u ovom postupku pobijanim rješenjem dopušteno opravdanje predbilježbe prava vlasništva u korist predlagateljice u odnosu na suvlasnički dio protustranke G. P.-P. od 6/8 dijela u odnosu nekretnine upisane u zk.ul. 2063 i 2386 k.o. P..

Međutim, detalji prometa računa P. b. Z. od 27. rujna 2019. za vlasnicu računa K. B. od 27. rujna 2019. iz kojih je razvidno da je vlasnica računa K. B. sa svojem tekućeg računa 5. rujna 2019. izvršila uplatu G. P.-P. prema rješenju R1-29/97 za 6/8 dijela G. P. iznos od 94.536,80 kn, nemaju značaj javne ili javno ovjerovljene isprave kojom se dokazuje da je ostvaren uvjet kojim je bio uvjetovan pristanak za uknjižbu u smislu članka 66. stavak 1. ZZK.

Kako je dakle u članku 66. stavak 1. ZZK navedeno na temelju čega se predbilježba opravdava, a da detalji prometa računa P. b. Z. od 27. rujna 2019. dostavljenim uz prijedlog u preslici, ne udovoljavaju ispravi prikladnoj za uknjižbu kojom se uklanja nedostatak zbog kojeg nije bila dopuštena uknjižba (članak 66. stavak 1. točka a), odnosno ne predstavlja ni javnu ni javno ovjerovljenu ispravu kojom bi se dokazivalo da je ostvaren uvjet kojim je bio uvjetovan pristanak za uknjižbu (članka 6. stavak 1. točka d), to u konkretnom slučaju nije ispunjena pretpostavka za dopuštenje opravdanja predbilježbe prava vlasništva za korist predlagateljice."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-80/2020-3 od 25. siječnja 2021.

19

USPOSTAVA PRIJAŠNJEG ZEMLJIŠNOKNJIŽNOG STANJA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 60. stavak 1.b)

Članak 88. stavci 1. i 2.

Osnovan je prijedlog za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije provedbe upisa na temelju pravomoćne sudske presude koja je naknadno ukinuta rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske, unatoč tome što ukidna odluka ne sadrži nalog za upis.

"7. Osnovani su žalbeni navodi kojima predlagatelj ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio prijedlog za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja. Pravna osnova na temelju koje je brisan upis prava suvlasništva predlagatelja na predmetnim nekretninama u 4/10 dijela otpala je kada je rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-x 1197/2013-2 od 12. rujna 2018. ukinuta presuda Županijskog suda u Puli-Pola od 18. listopada 2010. broj Gž-1310/10 kojom je utvrđen ništetnim pravni posao temeljem kojeg se predlagatelj uknjižio kao suvlasnik u 4/10 dijela na suvlasničkom dijelu protustranke A. F. te je uspostavljeno zemljišnoknjižno stanje kakvo je bilo prije sklapanja pravnog posla na način da je brisano pravo suvlasništva predlagatelja u korist protustranke, pa iz toga slijedi daljnji zaključak da se zemljišnoknjižni upis (u korist protustranke) ne temelji na

zakonitoj pravnoj osnovi. U toj pravnoj situaciji nije relevantno to što rješenje broj Rev-x 1997/2013-2 od 12. rujna 2018. ne sadrži nalog za upis u smislu čl. 117. st. 2. ZZK-a, obzirom to rješenje predstavlja ovršnu ispravu u smislu čl. 60. st. 1.b) ZZK-a (koja ne mora sadržavati nalog) na temelju koje je zemljišnoknjižni sud dužan uspostaviti ranije zemljišnoknjižno stanje.

Naime, održavanje stanja upisa u zemljišnoj knjizi zbog inzistiranja na tome da sudska odluka mora sadržavati nalog za uspostavu ranijeg zemljišnoknjižnog stanja, i to u situaciji kada je nedvojbeno da se provedeni upis temelji na nezakonitoj pravnoj osnovi (ukinutoj sudskoj odluci) koja upis u zemljišnoj knjizi čini pravno nevaljanim, u protivnosti je s osnovnim načelom istinitosti i potpunosti zemljišnih knjiga prema kojemu se presumira da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje zemljišta. Predlagatelj bi u ovoj činjeničnoj situaciji pravnu zaštitu svakako ostvario u parnici povodom brisovne tužbe iz čl. 150. ZZK-a, pa inzistiranje suda da predlagatelj vodi parnični postupak u situaciji kada već raspolaže sudskom odlukom koja dokazuje nezakonitost upisa, po ocjeni ovoga suda predstavlja i pretjerani formalizam u postupanju zemljišnoknjižnog suda."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-186/2021-2 od 6. travnja 2021.

20

PROVEDBA RJEŠENJA O UPISU JAVNOG VODNOG DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 117. stavak 2.

Kada je uknjižbu javnog vodnog dobra u općoj uporabi na nekretninama odredilo nadležno ministarstvo sukladno Zakonu o vodama, zemljišnoknjižni sud ograničava se na ispitivanje je li upis odredilo nadležno tijelo te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, dok nema ovlaštenja ispitivati pravilnost prethodno provedenog postupka ukidanja statusa željezničke infrastrukture na predmetnim nekretninama.

"5. Nije sporno da je prvostupanjski sud rješenjem od 14. siječnja 2021. proveo uknjižbu prava javnog vodnog dobra u općoj uporabi sa upravljanjem Hrvatskih voda na nekretninama koje su predmet ovog postupka uz istovremenu uknjižbu prava vlasništva za korist predlagateljice.

6. Odlučujući o prigovoru protustranke u kojem ista navodi da je neosnovano rješenje od 14. siječnja 2021. budući da ukidanje upravljanja željezničke infrastrukture donosi Vlada RH a ne predlagateljica, prvostupanjski sud pozivajući se na odredbe čl. 11. st. 1. i 2. u svezi s čl. 9. st. 1., čl. 10. st. 1. te čl. 12., 14. i 16. Zakona o vodama ("Narodne novine" broj: 66/19), a s obzirom da se prijedlog temelji na rješenju Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, uprave vodnog gospodarstva i mora od 29. prosinca 2020., smatra da je upis proveden u skladu s važećim zakonskim propisima, slijedom čega je prigovor protustranke odbijen kao neosnovan sve primjenom odredbe čl. 145. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj: 63/19 - dalje: ZZK).

7. U žalbi protustranka ističe da je način upisa i ukidanja statusa javnog dobra u općoj uporabi - željezničke infrastrukture uređen Zakonom o željeznici ("Narodne novine" broj: 32/19 i 20/21) koji je prema mišljenju protustranke *lex specialis* za materiju načina upisa i ukidanja statusa javnog dobra u općoj uporabi - željezničke infrastrukture. Kako sukladno odredbi čl. 73. st. 2. navedenog Zakona odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi željezničke infrastrukture donosi Vlada Republike Hrvatske ili tijelo koje ona ovlasti, u konkretnom slučaju brisan je status željezničke infrastrukture na predmetnim nekretninama bez donošenja odluke nadležnog tijela, Vlade Republike Hrvatske ili Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koje jedino ima ovlaštenje Vlade za donošenje odluke o ukidanju statusa željezničke infrastrukture. Osim toga ističe da protustranci nije prihvatljivo ukidanje statusa predmetnih nekretnina s obzirom na projekt modernizacije i elektrifikacije pruge na dionici Zaprešić - Zabok II, poddionica Novi Dvori - Luka u koji spadaju i predmetne nekretnine, jer je građevinska dozvola za navedeni projekt ishoda, pa u slučaju da se predmetne nekretnine upišu kao javno vodno dobro protustranka neće biti u mogućnosti po završetku projekta formirati građevnu česticu, a što je uvjet za ishođenje uporabne dozvole.

8. (...)

9. Nadalje, s obzirom da se u konkretnom slučaju radi o postupanju zemljišnoknjižnog suda sukladno odredbi čl. 117. st. 2. ZZK iz kojeg proizlazi da kad zemljišnoknjižni upis određuje drugi sud ili drugo nadležno tijelo a ne zemljišnoknjižni sud, da će se navedeni sud ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo nadležno tijelo te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, a glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta, pa kako je uknjižbu prava javnog vodnog dobra u općoj uporabi na nekretninama koje su predmet ovog postupka odredilo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja sukladno navedenim Zakonom o vodama, kao nadležno tijelo koje je u svom rješenju naložilo uknjižbu javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu R. H. te zabranu otuđenja i opterećenja predmetnih nekretnina uz oznaku posljedice ništetnosti pravnih poslova, a upis je prema stanju spisa provediv u zemljišnim knjigama, navode koje ističe protustranka ista je mogla isticati jedino i isključivo u okviru navedenog upravnog postupka u kojem je donijeto rješenje koje je temelj uknjižbe ili eventualno kroz podnošenje upravnog spora s obzirom da je protustranka bila obaviještena o donošenju navedenog rješenja."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-335/2021-2 od 1. rujna 2021.

21

PROVEDBA RJEŠENJA O DOSUDI

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 117. stavak 2.

U postupku provedbe upisa prava vlasništva na temelju rješenja o dosudi ovršnog suda zemljišnoknjižni sud postupa prema čl. 117. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama te nema ovlaštenja ispitivati pravilnost ovršnog postupka niti zastati s donošenjem rješenja do pravomoćnog okončanja parničnog

postupka radi utvrđenja ništetnosti isprava na temelju kojih je određena ovrha.

"6. S obzirom na sadržaj žalbenih navoda žaliteljice, potrebno je prije svega istaknuti da je prvostupanjski sud osnovano primijenio odredbu čl. 117. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19 - nastavno: ZZK) kojom je propisano da će se zemljišnoknjižni sud, kad zemljišnoknjižni upis određuje drugi sud ili drugo nadležno tijelo, a ne zemljišnoknjižni sud, ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo nadležno tijelo te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, a glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta. U konkretnom slučaju upis prava vlasništva u korist I. b. d.d., S., kao kupca u ovršnom postupku, određen je pravomoćnim rješenjem o dosudi Općinskog suda u Velikoj Gorici-Stalne službe u Ivanić Gradu poslovni broj: Ovr-1128/2015-25 od 19. svibnja 2016., kao suda koji je provodio ovršni postupak protiv žaliteljice. Budući da nema razloga zbog kojih upis ne bi bio provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige u kojoj je kao vlasnica cijele predmetne nekretnine bila upisana upravo žaliteljica, a upis je odredio nadležan sud, prvostupanjski sud pravilno je postupio kada je dopustio provedbu takvog rješenja o dosudi, dok žalbeni navodi kakve iznosi žaliteljica kod takvog stanja stvari ne mogu biti od odlučnog značaja, pa tako niti oni kojima prigovara pravilnosti provedenog ovršnog postupka (jer da ovršni sud nije pazio na pravilnost isprava). Prigovorima u tom pravcu može biti mjesto jedino u ovršnom postupku u kojem strankama stoji na raspolaganju mogućnost korištenja pravnih lijekova, dok u zemljišnoknjižnom, kao formalnom postupku sud primjenom prethodno citiranih pravila provodi pravomoćnu odluku drugog tijela, u ovom slučaju suda, ne ispitujući njezinu pravilnost. Suprotnim postupanjem zemljišnoknjižni sud bi prekoračio dane mu ovlasti i ujedno doveo u pitanje učinak pravomoćnosti sudske odluke.

6.1. Pobijano rješenje je, s obzirom na predmet postupka, obrazloženo na jasan i dostatan način te nema nikakvih razloga zbog kojih ga ne bi bilo moguće ispitati niti se u bilo kojem dijelu može smatrati arbitrarnim. Nije, stoga, počinjena bitna povreda odredaba zemljišnoknjižnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19 - nastavno: ZPP) u vezi sa čl. 99. st. 2. ZZK.

6.2. Odredbe Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14 - nastavno: Ustav) i Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao ni presude Europskog suda za ljudska prava, na koje se poziva žaliteljica, nisu sporne te o njima ovaj sud vodi računa. Sve one ovdje, međutim, ni u kojem slučaju ne mogu biti temelj da ovaj sud "odbije provesti upis uknjižbe prava vlasništva za korist predlagatelja" jer, imajući u vidu pravomoćno rješenje o dosudi i činjenicu da su ispunjene pretpostavke iz čl. 117. st. 2. ZZK, upravo vladavina prava, kao jedna od najviših vrednota ustavnog poretka (čl. 3. Ustava), na koju se poziva i žaliteljica, pretpostavlja poštivanje pravomoćnih sudskih odluka. Sud, ovdje zemljišnoknjižni, koji prema čl. 115. Ustava sudi na temelju Ustava, zakona, međunarodnih ugovora i drugih važećih izvora prava, povrijedio bi citiranu odredbu čl. 117. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama kada bi, unatoč tome što su za upis ispunjene pretpostavke iz te odredbe, odbio "provesti upis uknjižbe prava vlasništva za korist predlagatelja", kako se predlaže u žalbi. Ispunjenje pretpostavki iz čl. 117. st. 2. ZZK žaliteljica, treba pritom istaknuti, posebno i argumentirano niti ne osporava. Odbijanjem

prijedloga u predmetnoj situaciji bilo bi povrijeđeno načelo vladavine prava, a ujedno i pravo vlasništva I. b. d.d., S., stečeno pravomoćnošću sudske odluke - rješenja o dosudi ovršnog suda, zaštićeno čl. 48. st. 1. Ustava i čl. 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

6.3. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 117. st. 2. ZZK i cijeli sadržaj tog Zakona, nema pravnog uporišta niti za tvrdnju da žaliteljica ima legitimno očekivanje da će zemljišnoknjižni sud zastati s donošenjem rješenja do pravomoćnog okončanja postupka u kojem ona traži utvrđivanje ništetnosti isprava na temelju kojih je određena ovrha."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-594/2021-2 od 21. srpnja 2021.

22

UKNJIŽBA NA TEMELJU RJEŠENJA O NAKNADNO PRONAĐENOJ IMOVINI

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 108. stavak 2.

Kod provedbe rješenja o naknadno pronađenoj imovini zemljišnoknjižni sud ograničava se samo na ispitivanje je li upis odredilo za to nadležno tijelo i je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, dok glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje dopušta upis.

"7. Međutim, pogrešno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kad je odbio prigovor žaliteljice i potvrdio rješenje prvostupanjskog suda kojim je na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini odbio prijedlog za uknjižbu prava vlasništva s imena ostaviteljice na nasljednicu, s obzirom da se u konkretnoj situaciji radi o primjeni odredbe čl. 108. st. 2. ZZK pa se prvostupanjski sud kod odlučivanja trebao ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo za to nadležno tijelo i je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, dok glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta.

7.1. Kako je prvostupanjski sud prije donošenja navedenog rješenja o naknadno pronađenoj imovini sud koji je dužan utvrditi sve odlučne činjenice vezane uz utvrđenje koja ostavinska imovina predstavlja imovinu ostaviteljice što je prvostupanjski sud očito i utvrđivao pa je utvrdio u uvodu da je ostaviteljica u zemljišnim knjigama upisana i pod imenom U.s. (U.š.) i pod imenom L., te da je njeno djevojačko prezime bilo Z...m ali se nekad pisalo i Z...n, te da je njeno prezime nakon udaje glasilo M., pogrešno je u pobijanom rješenju sud zaključio da nisu ispunjene zemljišnoknjižne pretpostavke za upis prava vlasništva žaliteljice u zemljišnim knjigama temeljem navedenog rješenja Općinskog građanskog suda u Zagrebu pa je valjalo primjenom odredbe čl. 128. st. 1.a ZZK prihvatiti žalbu žaliteljice, preinačiti rješenje zemljišnoknjižnog suca o prigovoru te dopustiti zahtijevani upis kao i odrediti brisanje zabilježbe žalbe žaliteljice u zemljišnim knjigama."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-248/2021-2 od 26. travnja 2021.

23

*UPIS NERAZVRSTANE CESTE - POMORSKO DOBRO**Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 117. stavak 2.

Zakon o cestama (Narodne novine, broj: 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19)

Članak 131.

Članak 133.

Nerazvrstane ceste izgrađene do stupanja na snagu Zakona o cestama (Narodne novine, broj: 84/11) upisati će se u zemljišnu knjigu kao javno dobro u općoj uporabi, kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave uz upis pravne osobe koja upravlja javnom cestom, bez obzira na postojeći upis pomorskog dobra.

"6. R. H. (nastavno: žaliteljica) u žalbi u bitnome osporava rješenje suda prvog stupnja u dijelu u kojem se odnosi na kčbr. 1156 k.o.L., jer smatra da bez odluke nadležnog tijela o ukidanju statusa pomorskog dobra na dijelu te čestice nije dopuštena provedba cijepanja i upisa na temelju geodetskog elaborata i priloženih odluka, zbog čega prigovara da je sud pogrešno naložio cijepanje na dijelu nekretnine koja je pomorsko dobro, a koja površina ulazi u površinu nerazvrstane ceste kčbr. 1172 i 1173 k.o. L.. Žaliteljica prigovara i primjeni čl. 117. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19 - nastavno: ZZK), smatrajući da zemljišnoknjižni upis nije odredio drugi sud ili drugo nadležno tijelo, nego zemljišnoknjižni sud.

7. Odredbom čl. 117. ZZK propisano je da će sud, nakon što je pregledao prijedlog za upis i priloge, dopustiti upis ako: a) iz zemljišne knjige nije vidljivo da bi glede predmeta upisa postojala zapreka tom upisu b) nema osnove za sumnju u to jesu li osobe protiv kojih se zahtijeva upis sposobne raspolagati predmetom na koji se upis odnosi, niti u to je li osoba koja je prijedlog podnijela za to ovlaštena c) utemeljenost prijedloga proizlazi iz sadržaja podnesenih isprava i d) isprave imaju potreban oblik (st. 1.), a kad zemljišnoknjižni upis određuje drugi sud ili drugo nadležno tijelo, a ne zemljišnoknjižni sud, zemljišnoknjižni sud će se ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo nadležno tijelo te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, a glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta (st. 2.).

7.1. Budući da mu je nadležni ured za katastar dostavio relevantnu dokumentaciju sukladno Zakonu o cestama (Narodne novine, broj: 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19 - nastavno: ZC), zemljišnoknjižni sud bio je dužan izvršiti predmetni upis nerazvrstane ceste po službenoj dužnosti. Naime, odredbom čl. 131. ZC propisano je da ceste koje se na dan stupanja na snagu tog Zakona koriste za promet vozila po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu tog Zakona, postaju nerazvrstane ceste (st. 1.), zatim da se nerazvrstane ceste iz st. 1. koje nisu upisane u zemljišnim knjigama ili u tim knjigama nije upisano njihovo stvarno stanje, upisuju u zemljišne knjige po službenoj dužnosti na temelju prijavnog lista koji nakon evidentiranja nerazvrstane ceste, odnosno njezinog stvarnog stanja u katastru, zemljišnoknjižnom sudu po

službenoj dužnosti dostavlja tijelo nadležno za katastar (st. 3.), da se nerazvrstane ceste izgrađene do dana stupanja na snagu Zakona o cestama (Narodne novine, broj: 84/11) koje nisu evidentirane u katastru ili nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju u katastru na temelju geodetskog elaborata izvedenog stanja nerazvrstane ceste, a koji pribavlja i nadležnom tijelu za katastar dostavlja jedinica lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz čl. 107. tog Zakona i rješenja nadležnog zemljišnoknjižnog suda o provedbi prijavnog lista (st. 4.), pri čemu prijavni list za prethodnu provedbu u zemljišnoj knjizi iz st. 4. zemljišnoknjižnom sudu po službenoj dužnosti dostavlja nadležni ured za katastar na temelju pregledanog i potvrđenog geodetskog elaborata izvedenog stanja nerazvrstane ceste (st. 5.), kao i da će se nerazvrstane ceste iz st. 1. upisati u zemljišnu knjigu kao javno dobro u općoj uporabi, kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave uz upis pravne osobe koja upravlja javnom cestom, bez obzira na postojeće upise u zemljišnoj knjizi (st. 6.). Daljnjom odredbom čl. 133. st. 1. ZC propisano je da se nerazvrstane ceste iz čl. 131. st. 1. i čl. 132. st. 1. ZC evidentiraju u katastru i upisuju u zemljišne knjige kao nerazvrstane ceste javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze, neovisno o postojanju upisa vlasništva i/ili drugih stvarnih prava treće osobe (st. 1.), kao i da se na evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige nerazvrstanih cesta iz čl. 131. st. 1. i čl. 132. st. 1. ZC ne primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja, o parcelaciji građevinskog zemljišta te evidentiranju građevina u katastru i upisu u zemljišne knjige, niti odredbe drugih zakona i propisa koje su protivne čl. 131. i 132. ZC i st. 1. i 2. tog članka (st. 3.). S obzirom na navedenu zakonsku regulativu slijedi zaključak da je prvostupanjski sud osnovano primijenio odredbu čl. 117. st. 2. ZZK (u tom smislu i Županijski sud u Velikoj Gorici u rješenju poslovni broj: Gž Zk-210/2021-2 te ovaj sud u rješenjima poslovni broj: Gž Zk-950/2020-2, Gž Zk-263/2021 i Gž Zk-938/2020-2) jer se radi provedbi, po službenoj dužnosti, prijavnog lista donesenog po nadležnom tijelu u zemljišnoj knjizi, čija je provedba bila moguća s obzirom na stanje zemljišne knjige. Pritom se dodaje da zemljišnoknjižni sud u ovom postupku nije dužan niti ovlašten ispitivati pravilnost podataka sadržanih u prijavnom listu koji mu je dostavljen na provedbu po službenoj dužnosti niti ispitivati pravilnost vođenja postupka pred upravnim tijelom, već se ti podaci mogu osporavati samo u upravnom postupku.

8. Rješenje prvostupanjskog suda glede kčbr. 1156 u vezi sa kčbr. 1172 i 1173 k.o. L., u odnosu na koje se iscrpljuje žalba R. H., utemeljeno je na sadržaju dostavljenih isprava i citiranim odredbama ZC te nije s uspjehom dovedeno u sumnju sadržajem žalbe. Već je navedeno da žaliteljica negira pravilnost rješenja o upisu nerazvrstane ceste na dijelu kčbr. 1156 bez odluke nadležnog tijela o ukidanju statusa pomorskog dobra na tom dijelu čestice, pozivajući se pritom na odredbe čl. 3. st. 1. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, broj: 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16 i 98/2019) i čl. 3. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14). Navedene zakonske odredbe općenito reguliraju institute pomorskog i općeg dobra, dok je, s druge strane, odredba čl. 131. st. 6. ZC specijalna odredba koja propisuje da će se nerazvrstane ceste iz st. 1. tog članka upisati u zemljišnu knjigu kao javno dobro u općoj uporabi, kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave uz upis pravne osobe koja

upravlja javnom cestom, i to bez obzira na postojeće upise u zemljišnoj knjizi. Određujući upis nerazvrstanih cesta koje se na dan stupanja na snagu Zakona o cestama (Narodne novine, broj: 84/11) koriste za promet vozila po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a nisu razvrstane kao javne ceste, zakonodavac se opredijelio urediti način zemljišnoknjižnog evidentiranja stvarnog stanja nekretnina koje su u naravi ceste, u svrhu usklađivanja faktičnog i knjižnog stanja tih nekretnina. To vlasništvo već je stečeno na temelju zakona, a citirane odredbe ZC, kao *lex specialis*, reguliraju način zemljišnoknjižnog i katastarskog usklađivanja njihova stanja, propisujući upis nerazvrstane ceste kao javnog dobra u općoj uporabi i neotuđivog vlasništva jedinice lokalne samouprave - i to "bez obzira na postojeće upise u zemljišnoj knjizi". Stoga nije odlučno pitanje postojanja vlasničkog režima jer ZC u čl. 131. st. 6., kada govori o postojećim upisima u zemljišnoj knjizi, ne ograničava doseg takve odredbe na nekretnine na kojima je upisano pravo vlasništva neke osobe, već obuhvaća sve postojeće upise. U konkretnom slučaju nije sporno da je kčbr. 1156. upisana kao pomorsko dobro (šljunčana morska obala, odnosno, nakon provedbe upisa, šljunčana obala), međutim, žaliteljica posebno ne osporava niti da je na dijelu te čestice, koji je sada sastavni dio kčbr. 1172 i 1173, izgrađena (nerazvrstana) cesta. Kako iz očitovanja Općine .-L., nositelja prava na nerazvrstanoj cesti, proizlazi da su nerazvrstane ceste P. 12 i K., obje u naselju L., izgrađene odnosno rekonstruirane do stupanja na snagu Zakona o cestama (Narodne novine, broj: 84/11), u kontekstu svega navedenog treba zaključiti da je pobijano rješenje pravilno i zakonito."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-89/2021-2 od 15. srpnja 2021.

24

ZABILJEŽBA SPORA - PROCESNA FACULTAS ALTERNATIVA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 86.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 327.

Zabilježba spora ne može se osnovano odrediti na temelju tužbe na isplatu koja ujedno sadrži građanskopravnu ponudu (procesnu *facultas alternativu*), u smislu čl. 327. Zakona o parničnom postupku, na izdavanje tabularne isprave.

"5. Prema odredbi čl. 86. ZZK-a zabilježba spora je upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava. Takvu zabilježbu može zahtijevati svaka stranka u postupku kao i svaka druga osoba koja je sudionik postupka a ima pravni interes ako dokaže da se taj postupak vodi.

5.1. Iz uz prijedlog predlagatelja dostavljene tužbe i u njoj postavljenog

tužbenog zahtjeva razvidno je da tužbeni zahtjev glasi na isplatu iznosa od 34.381,00 € time da je ujedno tuženoj omogućeno da se može osloboditi obveze isplate navedenog novčanog iznosa ukoliko izda tužitelju tabularnu ispravu kojom tužitelju dozvoljava uknjižbu prava vlasništva na 1/3 od ¼ čest.zem.607/24 upisane u zk.ul.4209 k.o. T. Ovakvim fakultativno alternativnim tužbenim zahtjevom ne utvrđuje se nikakva obveza tuženika, ne nalaže mu se ispunjenje nikakve činidbe već se jedino sukladno čl. 327. Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka US RH, 84/08, 96/08 - odluka US RH, 123/08 - ispr.57/11, 148/11 - pročišćeni tekst 25/13, 89/14 - odluka US RH, 70/19 - dalje: ZPP) dopušta tuženiku da se može osloboditi zatražene isplate novčanog iznosa koji se tužbom traži ukoliko ispuni drugu činidbu. Već iz samog teksta navedene odredbe čl. 327. ZPP-a u kojoj se navodi da će sud u presudi izreći da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni tu drugu činidbu, potpuno je jasno da sudska odluka u takvom sporu ne može biti temelj za bilo kakav upis knjižnog prava zbog čega se ne može niti zabilježiti spor povodom tako istaknutog tužbenog zahtjeva jer je u parnici u kojoj se traži zabilježiti spor, tužbeni zahtjev tužitelja usmjeren na isplatu."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-555/2021-2 od 22. srpnja 2021.

25

ZABILJEŽBA SPORA - EVENTUALNI TUŽBENI ZAHTJEV

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 81. stavak 1.

Zabilježba spora dopuštena je i u slučaju kada je eventualni, a ne glavni, tužbeni zahtjev takvog sadržaja da bi mogao utjecati na opseg knjižnog prava.

"15. U žalbi protustranka osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja jer da su zahtjevi tužitelja iz tužbe obvezno pravnog karaktera, a da se eventualno kumulirani tužbeni zahtjev koji je jednim dijelom stvarno pravnog karaktera, ne može smatrati tužbenim zahtjevom na temelju kojeg bi se mogla odrediti zabilježba spora jer do raspravljanja o tom tužbenom zahtjevu neće doći ako se prihvati prvi tužbeni zahtjev koji je obvezno pravnog karaktera. Ističe se i da bi do cijepanja moglo doći samo ako se ishodi suglasnost nadležnog tijela Ureda za graditeljstvo, pa da zemljišnoknjižni sud nije ovlašten utvrđivati je li uopće cijepanje moguće.

16. Točno je da su glavni tužbeni zahtjevi iz tužbe obvezno pravnog karaktera, ali su i eventualno kumulirani tužbeni zahtjevi, a među kojima je i zahtjev stvarno pravnog karaktera koji bi mogao utjecati na opseg prava vlasništva protustranke, zahtjevi o kojima će prvostupanjski sud u parničnom postupku raspravljati ukoliko ocijeni da se ne mogu prihvatiti glavni tužbeni zahtjevi.

17. Sve postavljene tužbene zahtjeve treba promatrati kao cjelinu, te se o zabilježbi spora na temelju tužbe kakvu je podnio predlagatelj kao tužitelj ne može odlučivati samo na temelju glavnog postavljenog tužbenog zahtjeva s obzirom da je

moguće da u parničnom postupku bude odlučivano i o eventualno kumuliranim tužbenim zahtjevima."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-138/2021-2 od 10. lipnja 2021.

26

ZABILJEŽBA SPORA - UKIDANJE KLAUZULE PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 86. stavak 1.

Članak 87. stavak 1.

Nije dopušten upis zabilježbe spora radi ukidanja klauzule pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju jer se takvom tužbom ne odlučuje o zemljišnoknjižnim pravima.

"7. Kako iz priložene tužbe predlagateljice kao tužiteljice, zaprimljene kod Općinskog suda u Slavonskom Brodu dana 20. siječnja 2021. pod brojem P-21/2021, proizlazi da predlagateljica tužbenim zahtjevom zahtijeva ukidanje klauzule pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju javne bilježnice E. P. poslovni broj O-2880/2015, UPP-OS-247/2015 od 17. svibnja 2016. donesenog u ostavinskom postupku iza pok. S. B., to se navedenom tužbom ne odlučuje o zemljišnoknjižnim pravima navedenim u odredbi čl. 35. st. 1. ZZK-a. Obzirom da nije dopuštena zabilježba spora u postupku koji se vodi radi ukidanja klauzule pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju jer takav postupak nije postupak o knjižnom pravu, to predlagateljica nije ovlaštena u smislu odredbe čl. 87. st. 1. u vezi čl. 86. st. 1. ZZK-a tražiti zabilježbu spora u predmetom sudskom postupku.

7.1. Suprotno žalbenim navodima predlagateljice, ishod parnice koja se vodi kod Općinskog suda u Slavonskom Brodu pod brojem P-21/2021 neće utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje knjižnog prava, već će, ukidanjem klauzule pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju, biti omogućeno predlagateljici izjaviti pravni lijek protiv rješenja o nasljeđivanju javne bilježnice E. P. poslovni broj O-2880/2015, UPP-OS-247/2015 od 17. svibnja 2016., i ukoliko to rješenje bude ukinuto po pravnom lijeku, ponovno vođenje ostavinske rasprave i donošenje novog rješenja o nasljeđivanju, u kojem će ostavinski sud ujedno odlučiti i o sada spornom upisu prava vlasništva predlagateljice u ¼ dijela na nekretnini upisanoj u zk.ul.br. 5003 k.o. L.."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-548/2021-2 od 26. studenog 2021.

27

ZABILJEŽBA SPORA - KNJIŽNI PREDNIK - FIDUCIJARNO VLASNIŠTVO

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 40.

Nije dopuštena zabilježba spora, koji se vodi između predlagatelja i fiducijanta, na nekretnini na kojoj je u trenutku podnošenja prijedloga za upis te zabilježbe kao vlasnik upisan fiducijar.

"Pravilan je zaključak suda prvog stupnja da je za odlučivanje o prijedlogu predlagatelja mjerodavno stanje u zemljišnoj knjizi u času kad je prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu, pa je u tom smislu pravilno zaključio da prema stanju zemljišne knjige nije moguća zabilježba spora na nekretnini označenoj kao kčbr. 3221/12, upisanoj u zk.ul. 7877 k.o. Š., iz razloga što je u trenutku podnošenja predmetnog prijedloga (28. listopada 2016.) kao vlasnica ove nekretnine upisana J.b. d.d., Š. Uz navedeni upis prava vlasništva u zemljišnoj knjizi navedena je, doduše, primjedba "fiducijarno vlasništvo sa imena Š.D." (ali ne i, kako predlagateljica pogrešno navodi u žalbi, da je protustranka upisana kao potonja vlasnica), međutim, navedeno ne utječe na zaključak o nepostojanju materijalnopravne pretpostavke knjižnog prednika u ovom slučaju jer je bit fiducijarnog vlasništva u bezuvjetnom prijenosu prava vlasništva s punim učinkom prema trećima, slijedom čega je D.Š., kao fiducijant, mogući budući ovlaštenik prava vlasništva za slučaj prestanka osigurane tražbine, ali tako dugo dok se ne ostvari uvjet prestanka osigurane tražbine, vlasnik nekretnine je fiducijar kao sadašnji vlasnik, dok je fiducijant tek mogući budući vlasnik.

Prema tome, uslijed upisanog prava vlasništva u korist Jadranske banke d.d. u vrijeme podnošenja predmetnog prijedloga za upis zabilježbe spora, zakonito je zbog neispunjenja pretpostavke o knjižnom predniku iz čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 - nastavno: ZZK) navedeni prijedlog odbijen."

Županijski sud u Varaždinu Gž-75/2020-3 od 13. kolovoza 2020.

28

ZABILJEŽBA SPORA - PRVENSTVENI RED UPISA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 45.

Članak 50. stavak 1.

Članak 116.

Neosnovan je prijedlog za uknjižbu prava vlasništva na temelju presude donesene u zabilježenom sporu, koji prijedlog je, protiv osobe koja je kao vlasnica upisana nakon upisa zabilježbe spora, podnesen nakon podnošenja prijedloga za brisanje zabilježbe spora uslijed proteka roka od 10 godina

(neovisno o tome kada je odlučeno o prijedlogu za brisanje zabilježbe spora).

"9. Preinačivši rješenje ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta posl.broj: Z-15884/2020 od 11. siječnja 2021. i dopustivši upis prava vlasništva predlagatelja, prvostupanjski sud pogrešno je primijenio materijalno pravo i to odredbe o prvenstvenom redu iz članka 50. stavka 1. ZZK kojim je propisano da se prvenstveni red upisa u zemljišnu knjigu utvrđuje prema trenutku u kojem je zemljišnoknjižnom sudu stigao prijedlog za upis odnosno odluka drugog suda ili tijela kojom se određuje upis i zbog čega se upis smatra provedenim već od tog trenutka neovisno o tome kada je doista proveden. Svako knjižno pravo stječe svoj prvenstveni red u trenutku zaprimanja prijedloga, a zemljišnoknjižni sud odlučuje na temelju činjeničnog i pravnog stanja koje postoji u tom trenutku jer je sukladno članku 116. ZZK za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno je stanje u trenutku kad je taj prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu.

9.1. U konkretnom slučaju, a protivno prosudbi prvostupanjskog suda i navoda odgovora na žalbu, to znači da se rješenje kojim je na prijedlog protustranke od 30. studenog 2020. dopušten upis brisanja zabilježbe spora upisanog pod brojem Z-36/00 smatra provedenim 30. studenog 2020. iako je rješenje doneseno 4. siječnja 2021., dakle prije nego je stigao prijedlog predlagatelja za uknjižbu prava vlasništva 9. prosinca 2020. o kojem je odlučeno rješenjem broj: Z-15884/2020 donesenim 11. siječnja 2020.

10. Jedno od osnovnih načela zemljišnoknjižnog prava, uz načelo prvenstva i ostalih načela je načelo knjižnog prednika iz članka 45. ZZK, pa imajući u vidu da je prednica predlagatelja T. Š. d.o.o. iz Republike Slovenije brisanjem zabilježbe spora pod brojem Z-36/00 izgubila prvenstveni red koji joj je ta zabilježba spora osiguravala i da je protustranka upisana kao vlasnica predmetnih nekretnina još 2012., to prijedlogu predlagatelja da se na temelju već naprijed navedene ispravljene presude Općinskog suda u Crikvenici kojom je T. Š. d.o.o. utvrđena vlasnicom nekretnina upisanih u 4896 k.o. C., ugovora o prodaji nekretnine br. PP10-06 od 3.7.2006., aneksa ugovora o prodaji nekretnina br. PP10-06 od 23.10.2020. i dozvole za uknjižbu od 24.11.2020. uknjiži prijenos prava vlasništva neposredno na njega ne može udovoljiti jer nije udovoljeno načelu pravnog prednika.

11. U odnosu na stajalište prvostupanjskog suda da je obzirom na "funkciju zabilježbe spora" trebalo odlučiti in favorem stranke koje je uspjela u sporu, odnosno njegovog pravnog slijednika, jer je podnijela prijedlog za upis u trenutku kada je zabilježba spora bila upisana u zemljišne knjige, a prijedlog je podnesen na temelju odluke u postupku u kojem je sudjelovala i Š. M., valja navesti da je zemljišnoknjižni postupak strogo formalni postupak u kojem se in favorem stranke ne odlučuje protivno zakonskim odredbama. Na važnost primjene načela prvenstva ukazuje i članak 145. stavak 7. ZZK iz kojeg proizlazi da sud na povredu prvenstvenog reda pazi i po službenoj dužnosti."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-723/2021-3 od 6. listopada 2021.

29

ZABILJEŽBA POKRETANJA POSTUPKA - PRIVREMENA MJERA ZABRANE OTUĐENJA I OPTEREĆENJA NEKRETNINA*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 90.

Zemljišnoknjižni sud može dopustiti zabilježbu pokretanja postupka radi donošenja privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina.

"7. Prema odredbi čl. 90. st. 1. ZZK-a zabilježba pokretanja postupka je upis kojim se čini vidljivim da je pred sudom ili upravnom tijelom pokrenut postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u zemljišne knjige, a za koji se ne može upisati zabilježba spora. Člankom 90. st. 2. ZZK-a propisano da će se zabilježba iz stavka 1. tog članka dopustiti na temelju prijedloga stranke uz koji je priložen dokaz da je postupak pokrenut. Upis zabilježbe iz stavka 1. tog članka može narediti po službenoj dužnosti i drugi sud ili tijelo pred kojim je postupak pokrenut.

8. Suprotno žalbenim navodima protustranaka, prvostupanjski sud je, utvrdivši da je predlagatelj priložio dokaz da je kod istog suda kao tužitelj pokrenuo parnični postupak protiv protustranaka kao tuženika, u kojem je istovremeno predložio i određivanje privremene mjere, a koji se vodi pod poslovnim brojem P-777/2021 i da su protustranke upisane u zemljišnim knjigama kao vlasnici nekretnina na kojima je predloženo određivanje privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina, pravilno primijenio odredbu čl. 90. st. 1. i 2. u vezi čl. 117. st. 1. ZZK-a.

8.1. Neosnovani su žalbeni navodi protustranaka kojima ističu da je rješenje parničnog suda kojim je odbijen prijedlog predlagatelja za određivanje privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina poslovni broj P-777/2021 od 23. kolovoza 2021. od utjecaja na odluku prvostupanjskog suda o njihovom prigovoru, obzirom da prvostupanjski sud u smislu odredbe čl. 143. st. 4. ZZK-a o prigovoru i žalbi odlučuje samo na temelju činjeničnog i pravnog stanja kakvo je bilo u času kada je zemljišnoknjižni prijedlog (u ovom konkretnom slučaju tužba s prijedlogom za određivanje privremene mjere) stigao zemljišnoknjižnom sudu, a u ovom postupku je nesporno da je predmetno rješenje doneseno nakon zaprimanja prijedloga za određivanje privremene mjere u zemljišnoknjižnom odjelu (isti je zaprimljen 17. kolovoza 2021.)"

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-886/2021-2 od 29. studenog 2021.

30

ZABILJEŽBA POKRETANJA POSTUPKA - PRIGOVOR O POVREDI NUŽNOG DIJELA*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)*

Članak 84.a

Zakon o nasljeđivanju (Narodne novine, broj: 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15)

Članak 69.

Članak 70.

Članak 78.

Zemljišnoknjižni sud može dopustiti zabilježbu pokretanja postupka u povodu prigovora o povredi nužnog dijela i vraćanja darovanih nekretnina u ostavinu.

"8. Prema odredbi čl. 84.a st. 1. ZZK-a kad stranka koja je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenula postupak u kojem bi se mogao odrediti upis za koji se ne može upisati zabilježba spora, na temelju tog podneska s potvrdom da je predan sudu ili upravnom tijelu na rješavanje, zemljišnoknjižni sud dopustit će zabilježbu pokretanja tog postupka. Učinak takve zabilježbe jeste da odluka donesena pred drugim sudom ili tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao zemljišnoknjižnom sudu prema st. 2. citirane zakonske odredbe, a kad u postupku na koji se odnosi zabilježba bude odlučeno o provedbi određenog upisa taj upis dobiva ono mjesto u prvenstvenom redu koje mu je bilo osigurano zabilježbom pokrenutog postupka sukladno st. 3. citirane zakonske odredbe.

8.1. Iz navedene zakonske odredbe jasno je da za dopustivost zabilježbe pokretanja postupka mora biti pokrenuti postupak pred sudom ili pred upravnim tijelom u kojem bi se mogao odrediti upis u vezi nekretnina u zemljišnoj knjizi, a koji tada dobiva ono mjesto u prvenstvenom redu koje mu je osigurano zabilježbom, što znači da je zabilježba pokretanja postupka dopustiva samo za one postupke za koje se ne može odrediti zabilježba spora a može se odrediti upis na nekretninama u zemljišnoj knjizi na temelju isprave donesene u tom postupku.

9. Predlagateljice su u ostavinskom postupku iza pok. B. D. u podnesku od 14. svibnja 2015. istaknule prigovor povrede prava na nužni dio i zatražile vraćanje nekretnina koje je pok. B. D. darovao protustranci i koje su predmetom zabilježbe. Naime, nekretnine za koje se predlaže upis zabilježbe pokretanja postupka uknjižene su u zk. ul. 4377 k.o. S. G. kao vlasništvo protustranke D. D., sina B., OIB:... S. G., na temelju Ugovora o darovanju koji je protustranka sklopila s ocem B. D. 04. studenog 2005.

9.1. Predlagateljice su i na ročištu 15. svibnja 2015. u ostavinskom postupku iza pok. D. B. ustrajale u prigovoru povrede prava na nužni dio, a iz sadržaja zapisnika proizlazi da je protustranka osporila predlagateljicama pravo na nužni dio navodeći da su obje namirene u nužnom dijelu "na način da su im roditelji osigurali stanove u S."

10. Predlagateljice (kćerke ostavitelja) spadaju u krug nužnih nasljednica koje imaju pravo na nužni dio u smislu čl. 69. i 70. Zakon o nasljeđivanju (Narodne novine broj 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15., u daljnjem tekstu: ZN). Ostavinski sud je povodom prigovora nužnog nasljednika o povredi prava na nužni dio dužan utvrditi vrijednost ostavinske imovine i vrijednost nužnog dijela ovlaštenika prava na nužni dio jer nužni nasljednik ima pravo na ime svoga nužnog dijela dobiti onoliko vrijednost koliko na njega otpada kad se obračunska vrijednost ostavine podijeli s veličinom njegova nužnoga nasljednog prava (vrijednost nužnog dijela) u smislu čl. 70. st. 5. ZN-a. Prema čl. 77. st. 1. ZN-a nužni je dio povrijeđen kad je ukupna vrijednost raspolaganja oporukom i/ili vrijednost darova tolika da zbog nje nužni nasljednik ne bi

dobio punu vrijednost svoga nužnoga dijela (članak 70. st. 5.), a prema čl. 78. ZN-a kad je povrijeđen nužni dio, raspolaganja oporukom umanjit će se, a darovi će se vratiti koliko je potrebno da bi se dopunio nužni dio, pri čemu se prvo umanjuju raspolaganja oporukom, pa ako nužni dio time ne bi bio podmiren, vraćaju se darovi.

11. Obzirom na navedenu zakonsku regulativu valja zaključiti da krajnji rezultat postupka utvrđivanja da li je povrijeđeno pravo predlagateljica na nužni dio može dovesti do vraćanja nekretnina koje je pok. ostavitelj darovao protustranci u ostavinu kako to i propisuje čl. 78. ZN-a, a što znači da su predlagateljice podneskom od 14. svibnja 2015. i izjavom na ročištu od 15. svibnja 2015. inicirale postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u vezi nekretnina koje su u zemljišnoj knjizi upisane na protustranku na temelju isprave donesene u tom postupku, a za koji postupak se ne može odrediti zabilježba spora, te da su ispunjene pretpostavke iz čl. 84.a st. 1. ZZK-a za dopustivost upisa zabilježbe pokretanja postupka."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-229/2021-2 od 7. travnja 2021.

31

ZABILJEŽBA POKRENUTOG POSTUPKA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 90.

Članak 93. stavak 1.

Nije dopušten upis zabilježbe pokrenutog postupka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u zemljišnu knjigu.

"Iznesenim žalbenim navodima predlagatelji nisu doveli u sumnju pravilnost materijalnopravnog stajališta prvostupanjskog suda o nemogućnosti zabilježbe pokrenutog postupka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske budući da takva zabilježba nije predviđena Zakonom o zemljišnim knjigama, a zabilježba izvanrednog pravnog lijeka propisana člankom 93. istog Zakona ne može se ni smisleno izjednačiti sa zabilježbom ustavne tužbe, posebno imajući u vidu da je zemljišnoknjižni postupak strogo formalni postupak te da je zabilježba izvanrednog pravnog lijeka uvedena tek Zakonom o zemljišnim knjigama (ZZK) koji je stupio na snagu 6. srpnja 2019. zbog čega bi, po ocjeni ovog suda, za slučaj da je zakonodavac imao namjeru omogućiti zabilježbu svih postupaka koje je moguće inicirati nakon pravomoćnosti sudske odluke to i određeno propisao novim Zakonom o zemljišnim knjigama."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-930/2020-2 od 8. veljače 2021.

32

ZABILJEŽBA POKRETANJA POSTUPKA ZA VRAĆANJE I NAKNADU ODUZETE IMOVINE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 70. stavak 1.

Članak 84.a

Zakon o vodama (Narodne novine, broj: 66/19)

Članak 12.

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine, broj: 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19)

Članak 54. stavak 1.

Članak 55. točka 2.

Nije dopušten upis zabilježbe pokretanja postupka za vraćanje i naknadu oduzete imovine kada nekretnina ne može biti vraćena u vlasništvo predlagatelju jer je, kao javno vodno dobro, izuzeta iz pravnog prometa, iz razloga što u tom slučaju zabilježba pokretanja postupka ne može proizvesti pravni učinak.

"Zemljišnoknjižni sud nije ovlašten ocjenjivati osnovanost zahtjeva za povrat/naknadu oduzete imovine jer je to isključivo u ovlasti upravnog tijela koje postupuje temeljem Zakona o naknadi, kako to pravilno ukazuje i predlagatelj u žalbi.

Međutim, zemljišnoknjižni sud je dužan ocijeniti da li stanje upisa u zemljišnoj knjizi na predmetnim nekretninama dopušta da se odredi upis kako to propisuje čl. 84.a st. 1. ZZK-a, odnosno da li zabilježba pokretanja postupka može proizvesti pravni učinak radi kojeg se osniva a to je - da odluka donesena pred tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao zemljišnoknjižnom sudu kako to propisuje st. 2. citirane zakonske odredbe. Da bi se to utvrdilo potrebno je ocijeniti stanje upisa nekretnina u zemljišnoj knjizi, a prema kojemu je u zk.ul. 778 k.o. Š. čkbr. 205 J. T. sa 170688 m² upisano kao javno dobro u vlasništvu R. H. pod upravljanjem H. v., dok je na nekretninama u zk.ul. 6 k.o. T. upisano svojstvo kulturnog dobra, odnosno zabilježba da su pojedinačno zaštićene čestice unutar kulturno-prirodne cjeline dvorac T., te je upisano zakonsko pravo prvokupa i zabilježba zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina u smislu čl. 58 Zakona o ustanovama.

Prema čl. 61. i 62. Zakona o vodama (Narodne novine br. 107/95., 150/05., 153/09.), a tako i prema čl. 11. Zakona o vodama (Narodne novine br. 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14., 46/18., 66/19.), kao i prema sada važećem čl. 12. Zakonu o vodama (Narodne novine br. 66/19.) javno vodno dobro je javno dobro u općoj uporabi, u vlasništvu R. H., neotuđivo je i na njemu druga osoba ne može steći pravo vlasništva, iz čega proizlazi da nekretnina upisana u zk.ul. 778 k.o. Š. ne može biti vraćena u vlasništvo predlagatelju jer je izuzeta iz pravnog prometa, odnosno na njoj nije moguće

stjecanje prava vlasništva u smislu čl. 55. toč. 2. Zakona o naknadi.

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-936/2020-2 od 2. veljače 2021.

33

ZABILJEŽBA POKRETANJA POSTUPKA OVRHE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 34. stavak 4.

Članak 90.

Budući da se postupak pokrenut podnošenjem prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave dovršava na temelju rješenja o ovrsi javnog bilježnika ili prosljeđivanjem prijedloga za ovrhu nadležnom sudu, nije moguće na temelju takvog rješenja o ovrsi osnovano zatražiti upis zabilježbe pokretanja postupka ovrhe u zemljišnu knjigu.

"Prema odredbi čl. 34. st. 4. ZZK-a zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kada je to predviđeno zakonom.

Zabilježba pokretanja postupka je upis kojim se čini vidljivim da je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenut postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u zemljišne knjige.

U konkretnom slučaju na temelju odluke koju donosi javni bilježnik povodom prijedloga za donošenje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ne može se odrediti upis u zemljišnu knjigu, pa stoga nije moguće niti zabilježiti pokretanje postupka ovrhe kod javnog bilježnika jer nije ispunjen uvjet iz čl. 90. st. 1. ZZK-a.

Postupak koji je pokrenut podnošenjem prijedloga za donošenje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnom bilježniku dovršava se na temelju rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika ili prosljeđivanjem prijedloga za ovrhu nadležnom sudu u slučajevima iz čl. 281. OZ-a.

Ukoliko javni bilježnik prihvati prijedlog predlagatelja te donese rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave protiv protustranke kao ovršenika, a ovršenik izjavi prigovor, postupak će se ili nastaviti u parnici, te će rješenje o ovrsi javnog bilježnika biti stavljeno izvan snage u dijelu u kojem je određena ovrha, dakle, ovršnog postupka više uopće neće biti, ili će prigovor biti odbijen ili odbačen što će imati za posljedicu pravomoćnost rješenja o ovrsi koje je donio javni bilježnik, pa će i u tom slučaju postupak kod javnog bilježnika biti dovršen jer javni bilježnik nije nadležan za provođenje ovrhe na nekretninama ovršenika, već je to samo nadležni sud koji će ukoliko ovrhovoditelj zatraži provedbu ovrhe na temelju rješenja o ovrsi javnog bilježnika istu odrediti, kao što će odrediti i zabilježbu ovrhe po službenoj dužnosti primjenom odredbe čl. 84. st. 1. u svezi s čl. 285. OZ-a."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-928/2020-2 od 24. veljače 2021.

34

ZABILJEŽBA OTVARANJA POJEDINAČNOG ISPRAVNOG POSTUPKA - KNJIŽNI PREDNIK*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 45.

Članak 116.

Članak 210. stavak 2.

Sud će odbiti prijedlog za upis prava vlasništva na temelju ugovora o kupoprodaji kada prodavatelj u vrijeme podnošenja prijedloga za upis još nije upisan kao vlasnik nekretnine, bez obzira na upisanu zabilježbu otvaranja pojedinačnog ispravnog postupka u kojem je prodavatelj kasnije uknjižen kao vlasnik.

"6. U vrijeme podnošenja prijedloga od strane predlagateljice u zemljišnoj knjizi je kao vlasnik predmetne nekretnine bio upisan M. K., a pod brojem Z-28210/2019 upisana je zabilježba pokretanja i otvaranja pojedinačnog ispravnog postupka u pogledu predmetne čestice od strane F. J., a koji postupak je i otvoren temeljem rješenja broj Z-28210/2019 od 21. svibnja 2020. Iz pobijane odluke proizlazi da je u međuvremenu F. J.1 (kojeg u točki 9. pobijanog rješenja greškom u pisanju zemljišnoknjižni sud imenuje kao F. J.2) upisan kao vlasnik predmetne nekretnine.

6.1. Navedena činjenica da je u vrijeme podnošenja prijedloga za upis bila upisana zabilježba pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka i da je u tom postupku kasnije donesena odluka temeljem koje se F. J. upisao u zemljišnu knjigu kao vlasnik, nije od utjecaja na pravilnost pobijane odluke, odnosno na pravilnost primijene odredbe čl. 45. st. 1. i čl. 46. st. 1. ZZK-a.

6.2. Ovo stoga što F. J. u trenutku podnošenja prijedloga za upis nije bio upisan kao vlasnik predmetne nekretnine, a zabilježba pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka sukladno čl. 210. st. 2. ZZK-a ne sprječava daljnje upise u zemljišnu knjigu, već ima za posljedicu da će se upisi provedeni nakon zabilježbe brisati po službenoj dužnosti ako njihov sadržaj bude suprotan upisu koji će se odrediti povodom rješenja donesenog u tom postupku.

6.3. Kako je prema odredbi čl. 116. ZZK-a za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno stanje u trenutku kad je taj prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu, te kako zabilježba pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka ne stvara prvenstveni red za predlagatelja pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka, to je prvostupanjski sud pravilno odbio prijedlog predlagateljice za upis prava vlasništva jer u trenutku podnošenja prijedloga osoba protiv koje je prijedloga podnesen nije bila upisana kao vlasnik, a niti su priložene isprave temeljem kojih se mogao utvrditi neprekinuti niz izvanknjižnih stjecanja od knjižnog prednika do predlagateljice."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-703/2021-4 od 25. listopada 2021.

35

ZABILJEŽBA OVRHE - UPIS PRAVA VLASNIŠTVA*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 117. stavak 1.

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 84. stavak 3.

Iz zemljišne knjige vidljivo je da postoji zapreka predloženoj uknjižbi prava vlasništva koja je zatražena nakon upisa zabilježbe ovrhe na istoj nekretnini, neovisno o tome što je ugovor o kupoprodaji sklopljen prije upisa zabilježbe ovrhe.

"Obzirom da predlagatelj navodima žalbe nije doveo u sumnju odlučna činjenična utvrđenja zemljišnoknjižnog suca, konkretno da je zabilježba ovrhe upisana pod poslovnim brojem: Z-44402/2016 (zaprimljena 5. listopada 2016.), dok je predlagatelj uknjižbu prava vlasništva temeljem Ugovora o kupoprodaji zatražio pod poslovnim brojem: Z-40694/2020 (prijedlog zaprimljen 18. rujna 2020.), to je odbijanjem prigovora i potvrđivanjem rješenja ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta pravilno primijenjeno materijalno pravo i nije osnovan niti taj žalbeni razlog na koji ovaj sud također pazi po službenoj dužnosti sukladno odredbi čl. 365. st. 2. ZPP-a. Naime, sukladno odredbi čl. 84. st. 3. OZ-a nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojega drugog stvarnog prava utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira kad je ta raspoložba poduzeta. U tom kontekstu bez značaja su žalbeni navodi da je ugovor o kupoprodaji sklopljen prije upisa zabilježbe ovrhe, obzirom da odredba čl. 84. st. 3. OZ-a izričito propisuje da nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva bez obzira kada je raspoložba poduzeta."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-408/2021-2 od 14. lipnja 2021.

36

UKNJIŽBA PRAVA VLASNIŠTVA NA TEMELJU UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU - UPISANA ZABILJEŽBA OVRHE*Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 581. stavak 1.

Zabilježba ovrhe u zemljišnoj knjizi ne sprječava uknjižbu prava vlasništva na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju, zabilježenog u zemljišnoj knjizi.

"7. Činjenična utvrđenja, kao i primjenu materijalnog prava suda prvog stupnja i ovaj sud prihvaća kao pravilne. Suprotno žalbenim tvrdnjama pravilan je pravni stav suda prvog stupnja da je u konkretnom slučaju bilo moguće provesti uknjižbu prava vlasništva temeljem Ugovora o doživotnom uzdržavanju, kojeg su predlagateljica i protustranka zaključile 28. svibnja 2014. te je zabilježba tog Ugovora bila upisana u

zemljišnim knjigama sukladno odredbi čl. 581. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 - dalje: ZOO). Naime, pravilan je pravni stav suda prvog stupnja da je smisao odredbe čl. 84. st. 3. OZ-a koji zabranjuje upis promjene prava vlasništva i drugih stvarnih prava utemeljenih na raspoložbi ovršenika nakon zabilježbe ovrhe, da se spriječi otežavanje provedbe ovrhe time što bi raspoložbom ovršenika došlo do promjene prava vlasništva na nekretnini ovršenika. Međutim, kako je u konkretnom slučaju do promjene prava vlasništva došlo zbog smrti ovršenice i knjižne vlasnice temeljem Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kojeg je ona zaključila za života time da je prijenos prava vlasništva određen u trenutku smrti protustranke kao primateljice uzdržavanja, pravilno je sud zaključio da u konkretnom slučaju temeljem tog Ugovora o doživotnom uzdržavanju može doći do upisa prava vlasništva davateljice uzdržavanja unatoč upisanom zabilježbi ovrhe iz razloga što odredba čl. 84. st. 4. OZ-a omogućuje da se ovrha nastavi protiv novog vlasnika, kao ovršenika, u slučaju promjene prava vlasništva tijekom ovršnog postupka, a zbog smrti ovršenice protiv nje više nije moguće voditi ovršni postupak već će se postupak moći nastaviti protiv predlagateljice kao nove vlasnice nekretnina."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-336/2021-2 od 13. srpnja 2021.

37

ZABILJEŽBA TUŽBE RADI POBIJANJA DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 91.

Članak 92.

Zabilježba tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji nema učinak zabrane promjene prava vlasništva ili drugih prava upisanih u zemljišnoj knjizi.

"7. Žalbene tvrdnje protustranke nisu osnovane jer je sud u pobijanom rješenju obrazložio zbog čega smatra da je neosnovana tvrdnja protustranke da ju upisana zabilježba onemogućava u raspolaganju nekretninom, tako da je odgovorio na navode prigovora pa nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19) na koju ukazuje u žalbi. I po ocjeni ovog suda pravilan je pravni stav suda prvog stupnja da su bili ispunjeni svi uvjeti za dopuštenje zabilježbe tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji temeljem odredbe čl. 92. st. 1. ZZK-a, jer je predlagatelj dokazao da je tužbu podnio te da je protustranka upisana kao vlasnica nekretnina na kojima se traži upis zabilježbe. Prema odredbi čl. 86. st. 1. ZZK-a zabilježba spora je upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupka, čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava, a prema st. 2. istog članka zabilježba spora ima učinak da pravomoćna odluka donesena povodom tužbe djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za

zabilježbu spora zaprimljen kod zemljišnoknjižnog suda. Isto vrijedi i kad je zabilježbom spora učinjeno vidljivim da se vodi postupak pred drugim nadležnim tijelom o čijem ishodu ovisi knjižno pravo. Odredbama ZZK-a nije propisana zabrana promjene prava vlasništva ili drugih prava upisanih u zemljišnoj knjizi nakon zabilježbe tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, a iz naprijed citiranih propisa jasno proizlazi da će učinaka zabilježbe spora učiniti vidljivim da se glede knjižnog prava vodi postupak odnosno njezin učinak propisan je čl. 86. st. 2. ZZK-a iz kojih razloga su neosnovane žalbene tvrdnje protustranke da će zabilježbom biti ograničena njegova prava u raspolaganju nekretninom, odnosno da je lišena prava vlasništva. Prigovor prava na dom protustranka ne može isticati u ovom zemljišnoknjižnom postupku koji je strogo formalni postupak u kojem sud odlučuje na temelju isprava i stanja zemljišne knjige na način da u zemljišnu knjigu upisuje činjenice propisane ZZK-a, pa kako se ne radi o kontradiktornom postupku u kojem bi se raspravljalo o spornim činjenicama koje je potrebno utvrđivati u povodu prigovora prava na dom, takav prigovor nije moguće isticati. Presuda Europskog suda za ljudska prava donesena u predmetu D. protiv R. H. nije primjenjiva u ovom postupku jer je u tom predmetu sud raspravljao o osnovanosti određivanja privremene mjere osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja nekretnina vezano uz vrijednost nekretnina i stečene imovinske koristi pa je činjenično situacija u tom predmetu bila drugačija u odnosu na činjenično stanje u ovom predmetu."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-612/2021-2 od 31. kolovoza 2021.

38

OBNOVA ZABILJEŽBE TUŽBE RADI POBIJANJA DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 84.

Članak 85.

Članak 86.

Jedina pretpostavka radi koje se može zatražiti obnova zabilježbe spora odnosno zabilježbe tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji jest da prije isteka roka od deset godina spor nije pravomoćno odnosno konačno dovršen, dok nije odlučno u kojem je trenutku (prije isteka desetogodišnjeg roka) prijedlog za obnovu podnesen.

"Osnovano predlagatelj osporava materijalnopravno stajalište prvostupanjskog suda da stoga što tek 9. listopada 2023. ističe rok od 10 godina nakon kojeg se zabilježba spora briše po službenoj dužnosti (članak 84. stavak 1. ZZK) nisu ispunjene pretpostavke za obnovu zabilježbe spora. Naime, jedina pretpostavka radi kojih se može zatražiti obnova zabilježbe spora, u konkretnom slučaju zabilježbe tužbe radi pobijanja dužnikovih radnji uređenu člankom 85. ZZK i na koju se na temelju članka 86. stavka 4. ZZK na odgovarajući način primjenjuje odredba članka 84. tog Zakona o

brisanju i obnavljanju zabilježbe spora, jesu da predlagatelj dokaže da prije isteka roka od 10. godina spor nije pravomoćno, odnosno konačno dovršen.

Kako je predlagatelj uz prijedlog dostavio dokaze da postupak povodom kojeg je zabilježena tužba radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji nije pravomoćno završen, odnosno da se nalazi u fazi žalbenog postupka, to su po ocjeni ovog suda ispunjene pretpostavke za obnovu zabilježbe tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji primjenom članka 84. stavka 2. u vezi članka 86. stavka 4. ZZK i to s istim prvenstvenim redom pod kojim je ta zabilježba upisana 9. listopada 2013. pod brojem Z-3186/13. Odredbe članka 84. ZZK ne određuju rok u kojem se prijedlog za obnovu zabilježbe može podnijeti prije isteka desetogodišnjeg roka, a na temelju hipotetske pretpostavke o mogućem pravomoćnom okončanju parničnog postupka povodom kojeg je upisana zabilježba do isteka desetogodišnjeg roka, i to ocjeni ovog suda nedovoljno razumne, nije dopušteno temeljiti sudske odluke."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-516/2020-2 od 1. veljače 2021.

39

ZABILJEŽBA POSTOJANJA PRESUDE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 34. stavak 4.

Članak 44.

Nije dopušten upis zabilježbe postojanja sudske presude u zemljišnu knjigu.

"7. Presudom Općinskog suda u Zadru broj P-1047/06 od 1. travnja 2010. koja je u tom dijelu potvrđena revizijskom odlukom utvrđeno je da je prednik predlagatelja J. M. nakon sklopljenog Kupoprodajnog ugovora u S.-P. od 14. kolovoza 1969. s prodavateljima S.1 J. i S.2 S., temeljem dosjelnosti, stekao valjani pravni osnov za uknjižbu prava vlasništva na dijelu nekretnine oznake čest.br. 4835/2, u naravi kuća površine 85 m² i dvor površine 340 m², koji dio te nekretnine je u skici sudskog očevida sačinjenoj po mjerničkom vještaku R. K. od 24. lipnja 2008. označen slovima B-C-E-F-B, ukupne površine 67 m².

8. Iz priloženog zk. izvotka vidljivo je da je u zk. ul. 991 k.o. S. upisana čestica 4835/2 Glavičice od 425 m² (dvorište od 321 m², kuća Glavičice od 85 m² i pomoćna zgrada S. od 19 m²). Prema pravomoćnoj presudi prednik predlagatelja stekao je pravnu osnovu za uknjižbu prava vlasništva realnog dijela te čestice.

9. Budući da odredbama ZZK, a niti odredbama nekih drugih zakona nije propisana mogućnost zabilježbe "postojanja presude" to je prvostupanjski sud odbivši prijedlog pravilno primijenio materijalno pravne odredbe čl. 34. st. 4. i čl. 44. ZZK pa predlagateljima preostaje mogućnost uknjižbe prava vlasništva na temelju pravomoćne presude nakon provedenog upravnog postupka, odnosno nakon formiranja zemljišnoknjižne čestice koja je bila predmet spora u parničnom postupku."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-442/2021-2 od 26. svibnja 2021.

40

ZABILJEŽBA IZVANREDNOG PRAVNOG LIJEKA*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 93.

Prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka, koji se podnosi nakon podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, odbacit će se kao nepravovremen ako nije podnesen već u prigovoru protiv zemljišnoknjižnog rješenja o upisu koje se temelji na odluci koja se pobija izvanrednim pravnim lijekom.

"5. Prema odredbi čl. 93. st. 1. ZZK-a zabilježba izvanrednog pravnog lijeka je zabilježba kojom se osigurava prvenstveni red za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe koja je provedena temeljem pravomoćne odluke koja se tim izvanrednim pravnim lijekom pobija, a prema st. 2. iste zakonske odredbe prijedlog za zabilježbu iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti prije ili nakon podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, a u roku za podnošenje prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja koje je doneseno na temelju odluke koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija. Prema tome zabilježba koju prijedlogom traži predlagatelj dopuštena je samo ako je odluka koja se pobija izvanrednim pravnim lijekom, provedena u zemljišnoj knjizi i to u roku od 15 dana od kada je osoba zaprimila odluku zemljišnoknjižnog suda kojom se dopušta upis temeljem pobijane odluke. Stoga, ako je prijedlog za upis temeljem pravomoćne presude dopušten, a prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka stigne izvan roka u kojem je stranka zaprimila rješenje o zemljišnoknjižnom upisu, zemljišnoknjižni sud će odbaciti prijedlog za upis ove zabilježbe kao nepravovremen, budući da je protekao rok za podnošenje prijedloga za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka. Valja napomenut da se prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka, što je i revizija, može podnijeti i prije njegovog podnošenja u kojem slučaju je predlagatelj dužan u roku od 30 dana od dana podnošenja prijedloga dostaviti dokaz da je podnesen pravni lijek, pa u situaciji kad je zahtjev za dopuštenje revizije protiv odluke koja je temelj upisa podnjet još 19. prosinca 2019. to je predlagatelj trebao tražiti zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka već u prigovoru koji je podnio protiv rješenja zk. referenta br. Z-20354/2020 koje je doneseno 30. srpnja 2020. i kojim je dopušten upis temeljem presude koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija, a isto je zatražio tek 5. svibnja 2021. Iz prethodno navedenog jasno je da se prijedlog za upis ove zabilježbe može podnijeti samo u roku za podnošenje prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja kojim je dopušten upis temeljem te odluke, odnosno u roku od 15 dana od dana dostave zemljišnoknjižnog rješenja, pri čemu se kao dan podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, u ovom slučaju revizije, računa dan kada je podnjet zahtjev za dopuštenje revizije."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-717/2021-2 od 8. listopada 2021.

41

ZABILJEŽBA POSTOJANJA RAZLUČNOG PRAVA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 70. stavak 1.

Nije dopušten upis zabilježbe postojanja razlučnog prava u zemljišnu knjigu.

"6. Iako se zemljišnoknjižni sud u obrazloženju pobijanog rješenja pogrešno poziva na odredbu čl. 75. ZZK/19, i uz pravilnu primjenu materijalnog prava valjalo je odbiti prijedlog radi zabilježbe postojanja razlučnog prava u stečajnom postupku koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Zadru pod poslovnim brojem: St-328/2018 u zk.ul. 3660 k.o. D. Naime, i odredbom čl. 70. st. 1. primjenjivog ZZK/96 propisano je da se zabilježbe mogu odrediti kad je to predviđeno tim ili drugim Zakonom. Obzirom da zabilježba postojanja razlučnog prava nije predviđena niti odredbama Zakona o zemljišnim knjigama, niti odredbama drugih zakona, pa tako niti odredbama Stečajnog zakona, to je i uz pravilnu primjenu materijalnog prava valjalo odbiti prijedlog predlagatelja, odnosno u konkretnom slučaju odbiti prigovor kojeg je predlagatelj izjavio protiv rješenja ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta prvostupanjskog suda poslovni broj: Z-16007/2019 od 7. listopada 2019., kojim je odbijen njegov prijedlog za upis opisane zabilježbe.

6.1. Stoga je promašena žalbena tvrdnja da prvostupanjski sud nije imao nikakvih razloga odbiti prigovor na prijedlog za upis, dok je tvrdnja da je zabilježbu postojanja razlučnog prava utvrdio Trgovački sud u Zadru, protivna stanju prvostupanjskog spisa u kojem je uz prijedlog predlagatelja dostavljena "Tablica prijavljenih tražbina, razlučnih i izlučnih prava" koju je sačinio M. M. kao stečajni upravitelj dužnika V. I. d.o.o. u stečaju, a ne Trgovački sud u Zadru."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-676/2021-2 od 30. kolovoza 2021.

42

ZABILJEŽBA POSTOJANJA BRAKA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 70. stavak 1.

Nije dopušten upis zabilježbe postojanja braka.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 26. veljače 2020.

43

ZABILJEŽBA DA JE PRILOŽEN AKT ZA UPORABU GRAĐEVINE - PROMJENA PODATAKA O KATASTARSKIM ČESTICAMA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 10. stavak 4.

Članak 30. stavak 4.

Članak 70. stavak 1.

Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (Narodne novine, broj: 86/12, 143/13, 65/17 i 14/19)

Članak 33. stavak 1.

Zakon o gradnji (Narodne novine, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)

Članak 174.

Zabilježba da je priložen akt za uporabu građevine koja je upisana u zemljišnoj knjizi, predviđena čl. 174. Zakona o gradnji, ne dovodi do promjene podataka o namjeni i površini katastarskih čestica u zemljišnoj knjizi, već je isto moguće na temelju prijavnog lista nadležnog ureda za katastar.

"7. Prvostupanjski sud je upisao pozitivnu zabilježbu u zk. ul. 2444 k.o. K. Š. - N. na čest. zem. 1877/1 na gospodarskoj zgradi K. od 38 m², gospodarskoj zgradi K. od 30 m², gospodarskoj zgradi K. od 16 m² i gospodarskoj zgradi K. od 9 m², prema upisanim površinama i naznaci objekata (gospodarske zgrade) u zemljišnoj knjizi.

8. U žalbi predlagatelj tvrdi da su objekti koji su u zk. ul. 2444 k.o. K. Š. - N. upisani kao gospodarske zgrade, rješenjem o izvedenom stanju utvrđeni kao stambena zgrada i pomoćne zgrade, i to s različitim površinama u odnosu na upis u zemljišnoj knjizi pa smatra da je zemljišnoknjižni sud izvršio pogrešan upis, odnosno da je ozakonjene objekte trebao upisati prema opisu i površini kako su navedeni u rješenju o izvedenom stanju.

9. Prema čl. 33. st. 1. Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (Narodne novine broj 86/12., 143/13., 65/17. i 14/19.) završena zgrada, odnosno završeni dio zgrade za koju je doneseno rješenje o izvedenom stanju smatra se u smislu posebnog zakona zgradom za koju je izdana građevinska dozvola i uporabna dozvola, a prema čl. 174. Zakona o gradnji (Narodne novine broj 153/13., 20/17., 39/19., 125/19., u daljnjem tekstu: ZG) za građevine upisane u zemljišnu knjigu do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i za građevine za koje je katastarski ured nadležnom sudu do tog dana poslao dokumente propisane posebnim propisima za upis građevine u zemljišnu knjigu nadležni sud, na zahtjev vlasnika građevine, u posjedovnici zemljišne knjige stavlja zabilježbu da je priložen akt za uporabu građevine koja je upisana u zemljišnoj knjizi, odnosno koja se u istu upisuje, uz navođenje naziva i oznake tog akta, odnosno uz navođenje oznake potvrde nadležnoga upravnog tijela da se za uporabu građevine ne izdaje akt za uporabu (st. 1.); vlasnik građevine uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka prilaže odgovarajući akt za uporabu građevine, odnosno potvrdu nadležnoga upravnog tijela da se za uporabu građevine ne izdaje akt za uporabu (st. 2.); stavljanjem zabilježbe iz stavka 1. ovoga članka nadležni sud

istodobno po službenoj dužnosti briše zabilježbu iz zemljišne knjige da građevinska i/ili uporabna dozvola nije priložena, ako takva zabilježba postoji.

10. Prema čl. 30. st. 4. ZZK-a zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom, te se mogu odrediti kad je to predviđeno ovim ili drugim zakonom prema čl. 70. st. 1. ZZK-a.

10.1. Kako je predmetna vrsta zabilježbe određena ZG kao posebnim zakonom, s pravnim učinkom činjenja vidljivim postojanja dokaza o evidentiranju isprave (rješenja o izvedenom stanju), to ista ne može proizvesti učinke na promjenu podataka o namjeni i površini dijelova kat. čest., kako smatra predlagatelj u žalbi, jer osnivanje tog pravnog učinka posebnim zakonom nije propisano. Promjena tih podataka u zemljišnoj knjizi moguća je na temelju prijavnog lista nadležnog ureda za katastar u smislu čl. 10. st. 4. ZZK-a."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-499/2021-2 od 30. kolovoza 2021.

44

ZEMLJIŠNOKNJIŽNI POSTUPAK - IZLUČNI PRIGOVOR

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 117. stavak 1.

O izlučnom prigovoru ne odlučuje se u zemljišnoknjižnom postupku.

"Kako predlagatelj u žalbi ponovno ističe izlučni prigovor, valja kratko reći da je pravilan stav zemljišnoknjižnog suca da se o tom pravu ne odlučuje u zemljišnoknjižnom postupku. Nastavno, sam predlagatelj u žalbi tvrdi da nekretnine na kojima postoji izlučno pravo ne mogu biti predmet prisilnog izvršenja u ovršnom postupku, čime zapravo sam upućuje na eventualnu zaštitu svog prava u ovršnom postupku."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-408/2021-2 od 14. lipnja 2021.

45

UPIS NEKRETNINE KAO POMORSKOG DOBRA

Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, broj: 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16, 98/19)

Članak 3.

Članak 4.

Članak 14.

Članak 15.

Nekretnine koje su u naznaci kulture upisane pod pojmom koji se može podvesti

pod pomorsko dobro u smislu čl. 3. i 4. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama ne upisuju se kao pomorsko dobro po sili zakona, već upisu nekretnine kao pomorskog dobra u zemljišnoj knjizi prethodi upravni postupak u kojem nadležno tijelo konačnim rješenjem utvrđuje granicu pomorskog dobra te se na temelju tog rješenja pomorsko dobro evidentira u katastru i zemljišnim knjigama.

"Pravilno prvostupanjski sud navodi da čl. 3. i 4. ZPDML-a nisu pravni temelj za upis pomorskog dobra u zemljišnoj knjizi. Navedene odredbe propisuju da je pomorsko dobro opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i što čini pomorsko dobro (čl. 3.), te što obuhvaća i što se smatra morskom obalom (čl. 4.). Prema čl. 14. ZPDML-a granicu pomorskog dobra utvrđuje Povjerenstvo za granice Ministarstva, na prijedlog županijskog povjerenstva za granice, dok prema čl. 15. ZPDML-a Ministarstvo dostavlja Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske rješenje o određivanju granice pomorskog dobra radi upisa u zemljišne knjige, te se u katastar unose podaci o granici pomorskog dobra, česticama pomorskog dobara i objektima na njima, time da postupak evidentiranja i obilježavanja pomorskog dobra propisuje ministar. Uredba o postupku utvrđivanja granice pomorskog dobra (Narodne novine br. 8/04., 82/05., u daljnjem tekstu: Uredba) propisuje, između ostalog, kriterije i postupak utvrđivanja granice pomorskog dobra, pa tako u čl. 4. navodi da Povjerenstvo (županijsko povjerenstvo za granice pomorskog dobra na čijem području postoji pomorsko dobro) izrađuje prijedlog granice pomorskog dobra temeljem godišnjeg plana upravljanja pomorskim dobrom ili iznimno temeljem zahtjeva, da Povjerenstvo djeluje pri županijskom upravnom tijelu nadležnom za poslove pomorstva, dok u čl. 7. propisuje od čega se prijedlog sastoji i koje priloge mora sadržavati, a u čl. 9. određuje da se granica pomorskog dobra utvrđuje rješenjem u upravnom postupku koje donosi Povjerenstvo Ministarstva i koje sadrži opis granice pomorskog dobra i popis zemljišno-knjižnih i katastarskih čestica koje se nalaze na pomorskom dobru koje se utvrđuje, te koje se dostavlja Republici Hrvatskoj putem nadležnog županijskog državnog odvjetništva, a koje pak isto dostavlja nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama. Način obilježavanja pomorskog dobra, izrada, pregled i potvrđivanje geodetskog elaborata za potrebe evidentiranja pomorskog dobra, te provedba elaborata u katastru i zemljišnim knjigama propisan je Pravilnikom o evidentiranju i obilježavanju pomorskog dobra (Narodne novine br. 19/05., u daljnjem tekstu: Pravilnik) koji u čl. 2. propisuje da se geodetski elaborat za potrebe evidentiranja pomorskog dobra izrađuje na temelju konačnog akta kojim je utvrđena granica pomorskog dobra, u čl. 10. st. 1. da Županijsko povjerenstvo za granice pomorskog dobra potvrđuje da je geodetski elaborat izrađen u skladu s aktom o utvrđivanju granice pomorskog dobra, te se može koristiti za potrebe evidentiranja pomorskog dobra u katastru i zemljišnim knjigama kada je potvrđen od nadležnog ureda za katastar prema čl. 11. Pravilnika, time da je glavom IV. i V. Pravilnika propisana provedba geodetskog elaborata u katastru i zemljišnim knjigama.

Iz navedene materijalno pravne regulative jasno proizlazi da upisu nekretnine kao pomorskog dobra u zemljišnoj knjizi prethodi upravni postupak u kojem nadležno tijelo konačnim rješenjem utvrđuje granicu pomorskog dobra, te se na temelju tog rješenja pomorsko dobro evidentira u katastru i zemljišnim knjigama. Navedeni propisi ne prave razliku u pogledu upisane kulture čestice na način kako to smatra

predlagateljica i ne propisuju da nekretnine koje su u naznaci kulture upisane pod pojmom koji se može podvesti pod ono što čl. 3. i 4. ZPDML-a definira kao pomorsko dobro, da se upisuju kao pomorsko dobro po sili zakona, već jasno određuju u kojoj vrsti postupka, pred kojim tijelom i na koji način se nekretnina utvrđuje kao pomorsko dobro i na temelju čega se provodi upis u zemljišnoj knjizi."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-35/2021-2 od 5. veljače 2021.

46

ZEMLJIŠNOKNJIŽNI POSTUPAK - OVLAŠTENJE ZA PODNOŠENJE ŽALBE

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

Članak 95. stavak 1.

Članak 120. stavak 1.

Republika Hrvatska nije ovlaštena podnijeti žalbu protiv rješenja zemljišnoknjižnog suda o uknjižbi prava vlasništva na nekretnini na kojoj je upisano društveno vlasništvo i pravo korištenja jedinice lokalne samouprave.

"Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 - nastavno: ZZK), mjerodavan u ovom postupku, ne definira pojam stranke u zemljišnoknjižnom postupku, međutim, odredbom čl. 95. st. 1. ZZK propisano je da je prijedlog za upis koji bi imao značenje uknjižbe ili predbilježbe ovlaštena staviti osoba koja bi time stekla, promijenila ili izgubila knjižno pravo. Daljnjom odredbom čl. 120. st. 1. ZZK propisano je da je zemljišnoknjižni sud rješenje u zemljišnoknjižnom postupku dužan dostaviti predlagatelju odnosno njegovu punomoćniku i osobama na čijoj se nekretnini stječe knjižno pravo i čija se knjižna prava prenose, opterećuju, ograničavaju ili ukidaju, kao i osobi protiv koje je provedena zabilježba.

Slijedom navedenog, strankom u zemljišnoknjižnom postupku treba smatrati predlagatelja i protustranku odnosno svaku onu osobu koja na nekretnini na kojoj se traži upis ima prava koja jesu upisana ili mogu biti predmet zemljišnoknjižnog upisa, ako bi se upisom ta prava prenosila, opterećivala, ograničavala ili ukidala. Sve takve osobe imaju pravo na podnošenje pravnih lijekova u smislu čl. 123. ZZK.

Rješenje zemljišnoknjižnog referenta o upisu (od 1. lipnja 2017.) dostavljeno je i R. H. po zastupniku Općinskom državnom odvjetništvu u Zadru, time da je iz dostavne naredbe vidljivo da se dostava vrši radi obavijesti. Činjenica dostave rješenja o upisu, međutim, sama po sebi ne daje primatelju rješenja status stranke u zemljišnoknjižnom postupku i, posljedično tome, pravo na podnošenje pravnih lijekova.

U ovom slučaju uknjižba prava vlasništva zatražena je i dopuštena na nekretnini (kčbr. 1188/350 upisanoj u zk.ul. 1102 k.o. P.) na kojoj je upisano društveno vlasništvo i pravo korištenja Općine B. na M.. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14) u odredbi čl. 362. st. 1. sadrži predmnjevu prema kojoj se smatra da je vlasnik nekretnine u društvenom vlasništvu

osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao nositelj prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja tom nekretninom, a tko tvrdi suprotno, treba to dokazati.

Prema tome, s obzirom na predmetnu pravu vlasništva u korist jedinice lokalne samouprave te činjenicu da R. H. nije predlagatelj ni protustranka niti ima neko drugo knjižno pravo na predmetnoj nekretnini, ista se ne može smatrati strankom u ovom zemljišnoknjižnom postupku pa nema ni pravo na podnošenje žalbe. Sve to bez obzira na to što joj je prvostupanjski sud dostavio rješenja u ovom postupku i unatoč upisu društvenog vlasništva na toj nekretnini, iz razloga što upisano društveno vlasništvo ne čini u svakom slučaju Republiku Hrvatsku strankom odnosno ne legitimira je na sudjelovanje u postupku u svojstvu stranke."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-43/2021-2 od 3. svibnja 2021.

47

UKNJIŽBA PRAVA VLASNIŠTVA - NEKRETNINE U VLASNIŠTVU BIVŠEG DRUŠTVENOG PODUZEĆA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 390.a

Trgovačko društvo koje je pravni sljednik društvenog poduzeća može, po završenoj pretvorbi društvenog vlasništva, ostvariti uknjižbu prava vlasništva na nekretninama koje su bile u vlasništvu bivšeg društvenog poduzeća samo ako je njihova vrijednost procijenjena u kapital društva i ako su te nekretnine po nadležnom tijelu iskazane u kapitalu društva.

"8. Predlagatelj je pravni slijednik bivšeg poduzeća P. iz S. koje je pretvorbom postalo trgovačko društvo P. d.o.o. iz S.. Predlagatelj se je u prijedlogu za upis pozvao na članak 367. ZVDSP-a kojim je u članku 1. propisano da ako je do stupanja na snagu ovoga Zakona na zemljištu u društvenom vlasništvu izgrađena zgrada u nečijem vlasništvu te je upisana u zemljišnoj knjizi kao zemljišnoknjižno tijelo zasebno od zemljišta na kojem je izgrađena, vlasnik zgrade steći će pravo vlasništva cijele nekretnine spajanjem svih tih zemljišnoknjižnih tijela u jedno uz upis prava vlasništva na spojenom tijelu u korist vlasnika zgrade, a u stavku 2. je propisano da će nadležni sud u slučaju iz stavka 1. ovoga članka odrediti spajanje zemljišnoknjižnih uložaka u jedan na zahtjev vlasnika zgrade. Predlagatelj u žalbi navodi da smatra da je njegov upis kao vlasnika predmetnih nekretnina trebalo izvršiti upravo temeljem te zakonske odredbe.

9. Prvostupanjski sud je preinačio ranije rješenje kojim je usvojen predlagateljjev prijedlog za upis i taj prijedlog za upis je odbio pozivom na članak 390.a ZVDSP-a i uz obrazloženje da predlagatelj nije dostavio dokaz da su predmetne nekretnine procijenjene u vrijednost društvenog kapitala društvenog poduzeća u postupku pretvorbe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

10. Člankom 390.a ZVDSP-a je određeno da trgovačko društvo kao pravni

slijednik društvenog poduzeća, po završenoj pretvorbi društvenoga vlasništva, vlasnik je nekretnina koje su na dan procjene vrijednosti temeljnog kapitala u postupku pretvorbe ili privatizacije bile (kumulativno):

- društveno vlasništvo s pravom upravljanja, korištenja i raspolaganja društvenog poduzeća i
- koje su mogle biti predmet stjecanja prava vlasništva i
- čija je vrijednost procijenjena u kapital društva i koje su po nadležnom tijelu iskazane u kapitalu društva.

11. Dakle, predlagatelj je vlasništvo predmetnih nekretnina mogao steći jedino ukoliko je njihova vrijednost procijenjena u kapital društva i ako su te nekretnine po nadležnom tijelu iskazane u kapitalu društva. Sukladno odredbi članka 42. stavak 1. Zakona o privatizaciji ("Narodne novine" broj 21/96, 71/97, 16/98 i 73/00, dalje: ZP) Hrvatski fond za privatizaciju izdaje rješenje kojim se utvrđuju nekretnine koje su procijenjene u vrijednost društvenog kapitala u postupku pretvorbe na temelju Zakona o pretvorbi. Stoga je predlagatelj prijedlog za upis bilo moguće usvojiti jedino ukoliko je dostavio rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju kojim se utvrđuje da su predmetne nekretnine procijenjene u vrijednost društvenog kapitala u postupku pretvorbe predlagatelja, a što predlagatelj nije učinio smatrajući da je primjena članka 367. ZVDSF-a dovoljna da se udovolji prijedlogu za upis. Međutim, obzirom da je predlagatelj trgovačko društvo koje je sukladno zakonu o pretvorbi izvršilo pretvorbu, trebao je dokazati da je temeljem te pretvorbe stekao vlasništvo predmetnih nekretnina na gore opisani način, a što nije učinio pa je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je pobijanim rješenjem odbio predlagatelj prijedlog za upis."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-57/2021-2 od 18. listopada 2021.

48

UKNJIŽBA PRAVA NUŽNOG PROLAZA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 118. stavak 6.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15)

Članak 223. stavci 3. i 4.

Članak 224. stavak 4.

Kada je sud osnutak nužnog prolaza uvjetovao potpunom isplatom naknade vlasniku poslužne nekretnine, sud će odbaciti prijedlog za uknjižbu prava nužnog prolaza kojem ne prileži dokaz da je izvršena isplata te naknade.

"7.1. Osnivanje nužnog prolaza preko nekretnine kao poslužne odlukom suda uređeno je člankom 224. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09,

153/09, 143/12, 152/14 i 81/15 - pročišćeni tekst - dalje u tekstu: ZV). Iz sadržaja rješenja Općinskog suda u Splitu posl.broj: R1 - 680/14 od 6. studenog 2019. razvidno je da je vlasniku poslužne nekretnine određena naknada u iznosu od 46.379,75 kn i da je osnutak nužnog prolaza uvjetovan potpunom isplatom te utvrđene naknade. Navedeno rješenje u tom dijelu u skladu je sa člankom 224. stavkom 4. ZV kojim je određeno da će sud svojom odlukom kojom osniva nužni prolaz odrediti obvezu vlasnika nekretnine u čiju korist osniva taj prolaz da vlasniku poslužne nekretnine plati punu novčanu naknadu za sve što će on trpjeti i biti oštećen, koja ne može biti manja od one na koju bi on imao pravo da se u interesu Republike Hrvatske provodi izvlaštenje, te će osnutak nužnog prolaza uvjetovati potpunom isplatom te naknade, ako se stranke glede naknade nisu drugačije sporazumjele. Dakle, konkretnom odlukom suda na kojoj predlagatelj temelji svoj prijedlog, osnutak predmetne služnosti - nužnog prolaza kao služnost prava staze i prava kolnika uvjetovano je potpunom isplatom tom sudskom odlukom utvrđene naknade. Prema članku 223. stavku 3. ZV pravo služnosti osniva se u trenutku pravomoćnosti sudske odluke iz stavka 1. tog članka, odnosno konačnosti odluke druge vlasti iz stavka 2. tog članka, ako što drugo nije određeno zakonom, niti proizlazi iz cilja radi kojeg se odluka donosi. Prema stavku 4. istog članka, onaj u čiju je korist na nekretnini osnovano pravo služnosti odlukom suda ili drugog tijela ovlašten je ishoditi upis stečenog prava u zemljišnoj knjizi.

7.2. Kako predlagatelj u prijedlogu za upis nužnog prolaza ne tvrdi niti uz prijedlog dostavlja ispravu iz koje se na nedvojben način može utvrditi da je izvršio isplatu naknade kojom je uvjetovan osnutak služnosti, dakle ne dokazuje da je osnovan nužni prolaz temeljem sudskog rješenja isplatom naknade, to je njegov prijedlog neuredan u smislu članka 118. stavka 6. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj: 63/19 - dalje u tekstu: ZZK) koji je stupio na snagu 6. srpnja 2019. i zbog čega se primjenjuje taj Zakon budući je prijedlog za uknjižbu podnesen 10. srpnja 2020., a ne Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 - ispravak i 108/17) koji pogrešno primjenjuje prvostupanjski sud.

7.3. Budući je prijedlog predlagatelja neuredan, to nije bilo osnove za bezuvjetnu primjenu članka 117. stavka 2. ZZK koji je identičan članku 108. stavku 2. ranije važećeg Zakona o zemljišnim knjigama, već ga je pravilnom primjenom članka 118. stavka 6. ZZK valjalo odbaciti."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-568/2021-2 od 8. srpnja 2021.

49

PRAVO SLUŽNOSTI STANOVANJA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 219. stavak 5.

Za osnivanje prava osobne služnosti stanovanja na suvlasničkom dijelu jednog suvlasnika potrebna je suglasnost svih suvlasnika.

"7. Odredbom čl. 219. st. 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 - nastavno: ZV) propisano je da, kad je nekretnina u vlasništvu nekolicine suvlasnika ili zajedničkih vlasnika, samo svi oni suglasno mogu odrediti da se ona optereti služnošću, a odredbom čl. 41. st. 1. ZV da je za poduzimanje poslova koji premašuju okvir redovitoga upravljanja (među ostalim i za osnivanje stvarnih i osobnih služnosti) potrebna suglasnost svih suvlasnika.

7.1. Citirana odredba čl. 219. st. 5. ZV nalazi se u Glavi 4. dijela četvrtog ZV (koji dio regulira služnosti), koja nosi naslov "Stjecanje", i to u Odjeljku 1. koji regulira "Osnivanje prava služnosti" i pododjeljku a/ pod naslovom "Osnivanje na temelju pravnog posla". Radi se, stoga, o specijalnoj odredbi koja regulira osnivanje prava služnosti na temelju pravnog posla.

7.2. Ta odredba stoga, kao *lex specialis*, dovodi do toga da je za osnivanje prava služnosti (ovdje osobne služnosti stanovanja) na nekretnini u suvlasništvu potrebna suglasnost svih suvlasnika, i to bez obzira na odredbu čl. 200. ZV kojom je propisano da osobne služnosti mogu postojati na cijeloj poslužnoj stvari, a i na idealnom dijelu ako je to moguće s obzirom na sadržaj služnosti i narav predmeta (st. 1.), odnosno da, kad je uspostavljeno vlasništvo posebnoga dijela nekretnine na nekom njezinu idealnom dijelu, osobna služnost može imati za predmet taj posebni dio samo zajedno s idealnim dijelom na kojem je uspostavljeno vlasništvo toga posebnoga dijela (st. 1.).

7.3. Ako se ima u vidu da na temelju odredbe čl. 37. st. 5. ZV suvlasnik smije samostalno pravno raspolagati svojim idealnim dijelom stvari, odnosno svojim suvlasničkim dijelom po pravilima koja vrijede za vlasnikova pravna raspolaganja stvarima ako time ne dira u tuđa prava, te da, prema odredbi čl. 66. st. 2. ZV, vlasništvo određenoga posebnoga dijela nekretnine ovlašćuje suvlasnika na čijem je suvlasničkom dijelu uspostavljeno, da upravljajući tim posebnim dijelom nekretnine umjesto svih suvlasnika izvršava sve vlasničke ovlasti i dužnosti kao da je posebni dio samo njegovo vlasništvo, pa da, ako nije drukčije određeno, čini s tim dijelom i koristima od njega što ga je volja te svakoga drugoga iz toga isključiti, proizlazi zaključak da bi u konkretnom slučaju u kojem je uspostavljeno etažno vlasništvo nositeljica prava stanovanja bila ovlaštena, na temelju raspoložbe samo jednog suvlasnika, kao ovlaštenica prava osobne služnosti stanovanja koristiti i suvlasnički dio druge suvlasnice.

7.4. Time bi se, stoga, zadiralo u tuđa prava, konkretno u pravo suvlasnice F. B. (čl. 37. st. 5. ZV) pa u tom smislu valja reći i da nije adekvatna usporedba žalbene tvrdnje o pravu na prodaju suvlasničkog dijela s ovom situacijom jer u slučaju prodaje ne dolazi da zadiranja u pravo drugog suvlasnika, već novi vlasnik dolazi u poziciju dotadašnjeg.

7.5. Kada se sve navedeno dovede u vezu i s ranije citiranom odredbom čl. 41. st. 1. ZV, predmet koje je reguliranje izvanrednih poslova među koje je taksativno ubrojeno i osnivanje osobnih služnosti, slijedi da je pobijano odbijajuće rješenje pravilno i zakonito jer je predmetni upis zatražen na temelju Ugovora o uspostavi prava stanovanja od 1. ožujka 2021. sklopljenog sa samo jednim suvlasnikom nekretnine. U tom smislu valja ukazati da je takvo stajalište izraženo i u presudi Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: Rev-98/2021-2 od 2. ožujka 2021. u kojoj je na postavljena pitanja odgovoreno da je za osnivanje prava plodouživanja temeljem pravnog posla, na posebnom dijelu nekretnine u suvlasništvu, odnosno na

suvlasničkom dijelu jednog od suvlasnika posebnog dijela nekretnine, potrebna suglasnost svih suvlasnika, odnosno i preostalih suvlasnika iste nekretnine, koji taj teret na nekretnini nisu dužni trpjeti, a odredba čl. 219. st. 5. ZV da je lex specialis u odnosu na odredbu čl. 203. st. 6. ZV, kada se radi o osnivanju prava plodouživanja, pravnim poslom, na posebnom dijelu nekretnine, koja je u suvlasništvu. Pritom ovaj sud ističe da je, premda se u tom slučaju radilo o plodouživanju, uslijed činjenice da se također radi o osobnoj služnosti kao i kod predmetnog stanovanja te da se odredba čl. 219. st. 5. ZV odnosi na stjecanje svih služnosti, pravno shvaćanje Vrhovnog suda primjenjivo i u ovom slučaju."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-764/2021-2 od 28. rujna 2021.

50

**UKNJIŽBA USTUPANJA ZALOŽNOG PRAVA U SLUČAJU PRESTANKA
TRAŽBINE**

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

Članak 303.

Nije osnovan prijedlog za uknjižbu ustupanja založnog prava u slučaju kada je osigurana tražbina već prestala jer se založno pravo može otuđiti samo zajedno s tražbinom koju osigurava.

"4. Pobijani upis izvršen je temeljem Ugovora o prijenosu zaključenog između C. b. d.d. (cedent) i E. M. d.d. (cesionar) dana 19. studenog 2019. kojim cedent ustupa i prenosi cesionaru sva svoja prava, potraživanja i koristi koja ima prema dužniku S. d.o.o. u stečaju, a koja proizlaze iz Ugovora broj 2200085570-05 od 12. travnja 2005. i dodatka broj 1 tom Ugovoru od 12. travnja 2005. kao i Ugovora o međusobnom poslovnom odnosu od 25. svibnja 2009. i pripadajućem Ugovorom o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom zaključenog dana 28. svibnja 2009. Uz Ugovor o prijenosu temeljem kojeg se i predlaže uknjižba ustupanja založnog prava priložen je i izvadak iz poslovnih knjiga C. b. d.d. (cedenta) iz kojeg je razvidno da dužnici S. d.o.o. kao i založni dužnici Đ. i L. V. po Ugovoru broj 2200085570 od 12. travnja 2005. temeljem kojeg je upisano založno pravo u korist cedenta pod.br. Z-5185/05 vjerovniku duguju na ime dospjele glavnice, redovne kamate, zatezne kamate, naknade i ostalih troškova ukupno 0,00 kn.

5. Obzirom na prethodno navedeno, a kako se sukladno čl. 303. ZV-a založno pravo može otuđiti samo zajedno sa tražbinom koju osigurava, a kako je iz prethodno navedenog razvidno da je tražbina koja je osigurana upisom založnog prava pod brojem Z-5185/05, a radi se o tražbini temeljem Ugovora o dugoročnom kreditu od 12. travnja 2005. koja iznosi 0,00 kn, što je razvidno i u spisu priložene izvansudske nagodbe broj 9725-Nag 24/18 od 21. rujna 2018. i priloženog naloga za plaćanje, prestala, to nije bilo nikakve osnove temeljem ugovora o prijenosa između C. b. d.d. i E. M. d.o.o. od 19. studenog 2019. uz koji su priloženi i izvaci iz poslovnih knjiga C. b.

iz kojih je vidljivo da ovdje cedent po Ugovoru o kreditu temeljem kojeg je u zemljišnim knjigama upisano založno pravo na njihovoj nekretnini pod brojem Z-5185/05 dana 14. travnja 2005. nema nikakvih potraživanja prema ovdje žaliteljici, zbog čega nije Ugovorom o prijenosu između C. b. d.d. i E. M. d.o.o. od 19. studenog 2009. niti se moglo prenijeti pravo zaloga koje je upisano pod brojem Z-5185/05."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-810/2021-2 od 2. studenog 2021.

51

TUŽBA ZA ISPRAVAK

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 197.

U postupku koji se vodi u povodu tužbe za ispravak sud utvrđuje postojanje određenog knjižnog prava i njegovog nositelja, a ne tek je li ispravni postupak proveden zakonito.

"Naime, protivno ocjeni suda prvog stupnja prema kojoj je sud u postupku po tužbi za ispravak dužan utvrditi je li u ispravnom postupku bilo uvjeta za udovoljavanje prijavi upisa prava vlasništva odnosno je li ispravni postupak proveden zakonito, a ne utvrđivati pravo vlasništva tuženika, ovaj sud je stava da u postupku po tužbi za ispravak sud provodi dokaze radi utvrđivanja činjenica glede postojanja određenog knjižnog prava i njegovog nositelja, te na činjenično stanje utvrđeno predloženim, a relevantnim dokazima primjenjuje materijalno pravo koje uređuje stjecanje, promjenu, prestanak i zaštitu prava na koje se odnosi tužba.

Stoga je u konkretnom slučaju, uslijed stava da je dovoljan zaključak da je odluka u pojedinačnom ispravnom postupku donesena suprotno Zakonu o zemljišnim knjigama, prvostupanjski sud pogriješio kada nije radi utvrđivanja činjenica na okolnost postojanja prava vlasništva stranaka proveo predložene dokaze i iste ocijenio na odgovarajući način."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-3/2020-3 od 27. siječnja 2021.

52

OBNOVA ZEMLJIŠNE KNJIGE - PODNOŠENJE PRIGOVORA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 186.

U postupku obnove zemljišne knjige nije dopušteno podnošenje prigovora prije izlaganja na uvid prikupljenih katastarskih podataka jer prije toga ne postoje nikakve odluke suda ili radnje protiv kojih bi se mogao podnositi prigovor.

"6. Žalitelj u žalbi ponavlja navode iz prigovora i ponovno tvrdi da nije sudjelovao u postupku formiranja predmetne čestice, u postupku pitanja oblika i površine i u postupku pitanja vlasništva. Tvrdi da je cilj postupka utvrditi ispravno činjenično stanje na terenu i upisati nekretnine upravo na osobe koje su i stvarni vlasnici istih, a njemu je onemogućeno da u tim radnjama sudjeluje.

7. Međutim, budući da je utvrđeno da u predmetnom postupku obnove zemljišne knjige za k.o. D. još nije provedena rasprava za sastavljanje zemljišnoknjižnih uložaka nove zemljišne knjige, prvostupanjski sud nije niti donosio nikakve odluke protiv kojih bi žalitelj mogao podnositi prigovor. Osobe koje polažu neka stvarna prava na nekretnine koje su predmetom obnove zemljišne knjige mogu nakon sastavljanja svih uložaka nove zemljišne knjige u ispravnom postupku sukladno odredbi članka 186. ZZK-a podnositi svoje prijave prijedloga za upis odnosno svoje prigovore postojećim upisima. Kako postupak obnove zemljišne knjige za k.o. D. još nije došao niti do faze održavanja rasprave za sastavljanje novih zemljišnoknjižnih uložaka, ne postoje nikakve odluke suda niti radnje protiv kojih bi žalitelj mogao podnositi prigovor. Žalitelj će prvi puta doći u priliku da podnese prigovor prilikom izlaganja na uvid prikupljenih katastarskih podataka za k.o. D., no i taj prigovor se neće moći podnijeti prvostupanjskom sudu već upravnom organu koji je proveo postupak prikupljanja katastarskih podataka, kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud.

8. Dakle, budući da ne postoje nikakve odluke suda, a niti je sud proveo kakve radnje u postupku obnove zemljišne knjige za k.o. D. protiv kojih bi žalitelj mogao podnijeti prigovor, prvostupanjski sud je pravilno postupio kada je žaliteljev prigovor."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-385/2021-2 od 21. srpnja 2021.

53

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17)

Članak 200.

Ne postoji prepreka vođenju pojedinačnog ispravnog postupka glede zemljišnih knjiga za koje je ranije proveden postupak obnove.

"7.4. Prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja također navodi da za predmetni zemljišnoknjižni uložak nije moguće voditi i obnovu zemljišne knjige i pojedinačni zemljišnoknjižni ispravni postupak jer je već u postupku obnove sud pozvao sve osobe za koje je ocijenio da imaju pravni interes. Tu treba reći da je ZZK/96 u članku 200. stavak 3. imao odredbu prema kojoj se pojedinačni ispravni postupak ne može voditi glede zemljišnoknjižnih uložaka u zemljišnim knjigama koje su na osnovi ovoga Zakona osnovane, obnovljene, dopunjene ili preoblikovane. No, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br. 55/13) je ta zakonska odredba brisana iz ZZK/96, a ne sadrži ju niti ZZK. Iz obrazloženja pobijanog rješenja se može zaključiti da je postupak obnove zemljišne knjige za

predmetne nekretnine proveden, a nema zakonske zabrane vođenja pojedinačnog ispravnog postupka glede zemljišnoknjižnih uložaka u zemljišnim knjigama koje su na osnovi ZZK obnovljene pa niti to ne može biti razlog za odbacivanje predlagateljičinog prijedloga."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-143/2021-2 od 25. listopada 2021.

54

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK - DOSJELOST

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 208.

Članak 209. stavci 4. i 5.

Posjedovni list predstavlja ispravu na temelju koje se može otvoriti pojedinačni ispravni postupak jer je institut dosjelošti jedan od pravnih osnova stjecanja prava vlasništva.

"6. Iako je točno kako sud prvog stupnja u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da posjedovni list nije isprava temeljem koje se može upisati nečije pravo u zemljišnu knjigu, no predlagatelj samim prijedlogom niti ne traži upis svog prava su/vlasništva na u prijedlogu navedenim nekretninama temeljem posjedovnog lista, nego istim dokazuje postojanje opravdanog razloga za pokretanje pojedinačnog ispravnog postupka jer prijedlogu prilaže upravo isprave koje su ranije citiranom odredbom čl. 209. st. 4. i 5. navedene kao isprave iz kojih proizlazi opravdanost pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka. Sud uopće ne obrazlaže zbog čega smatra da se po provedenoj raspravi temeljem priloženih isprava i saslušanjem svjedoka (što se također u prijedlogu predlaže) te eventualnom utvrđenju da je predlagatelj osobno i po svojim prednicima u nesmetanom posjedu predmetnih nekretnina kontinuirano preko 60 godina ne može utvrđivati njegovo pravo vlasništva koje da je stekao dosjelošću. Naime i institut dosjelošti je jedan od pravnih osnova temeljem kojeg se stiče pravo vlasništva.

7. Obzirom da je predlagatelj uz svoj prijedlog priložio isprave iz kojih proizlazi opravdanost pokretanja pojedinačnog ispravnog postupka u smislu st. 3., 4. i 5. čl. 209. ZZK-a to je u nastavku postupka sud prvog stupnja dužan postupiti prema odredbama 209. st. 7., čl. 210. do 216. ZZK-a, donijeti rješenje o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka te nakon provedenog postupka donijeti rješenje o prijedlogu predlagatelja za upis njegovog prava vlasništva ovisno o utvrđenjima na raspravi za ispravak."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-338/2021-2 od 12. srpnja 2021.

55

*POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK**Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 208. stavci 1. i 3.

Tvrdnja o neusklađenosti zemljišne knjige sa stvarnim stanjem sama po sebi ne predstavlja opravdani razlog za pokretanje pojedinačnog ispravnog postupka.

"5.3. Suprotno takvim tvrdnjama, pravilan je stav zemljišnoknjižnog suda da tvrdnja o neusklađenosti zemljišne knjige sa stvarnim stanjem sama po sebi nije opravdani razlog za pokretanje pojedinačnog ispravnog postupka. U tom kontekstu, ovaj sud primjećuje da su predlagatelji tijekom postupka mijenjali svoje tvrdnje o statusu protustranaka. Tako sada u žalbi izričito tvrde da su protustranke pasivne jer su umrle, pri čemu nisu obznanili niti ostavili bilo kakve podatke o svojim nasljednicima. Međutim, u prijedlogu za otvaranje pojedinačnog ispravnog postupka predlagatelji su se najprije pozivali isključivo na pasivni odnos protustranaka prema njima i nekretnini koja je predmet ovog postupka. U nastavku prijedloga predlagatelji navode da im je krajnje otežano komuniciranje sa protustrankama iz subjektivnih razloga i to koliko zbog smrti nekih, a nepoznatih nasljednika, toliko i zbog njihove nezainteresiranosti. Nadalje, predlagatelji su se pozivali na pozive koje su uputili protustrankama tijekom svibnja 2019., a koji su se vratili iz slijedećih razloga neizvršenih uručenja: "nepotpuna adresa", "nepoznat" i "nedostupan".

6. Imajući u vidu proturječne tvrdnje predlagatelja u vezi statusa protustranaka, opisane u toč. 5.3. obrazloženja, kao i činjenicu da u prijedlogu nisu naveli niti jedan valjani pravni temelj stjecanja vlasništva, ovaj sud prihvaća zaključak zemljišnoknjižnog suda da predlagatelji nisu učinili vjerojatnim postojanje opravdanog razloga za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka u smislu odredbe čl. 208. st. 1. i 3. ZZK-a, dok neusklađenost zemljišne knjige sa stvarnim stanjem sama za sebe nije opravdani razlog za vođenje tog postupka. Zbog navedenog, zemljišnoknjižni sud je na temelju potpunog i pravilnog utvrđenog činjeničnog stanja, odbijanjem prijedloga za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka i nastavno odbijanjem prigovora predlagatelja, pravilno primijenio materijalno pravo i nisu osnovani niti ti žalbeni razlozi."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-441/2021-2 od 20. srpnja 2021.

56

*POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK - BRISANJE ZALOŽNOG PRAVA**Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 208.

Brisanje založnog prava ne može biti predmetom pojedinačnog ispravnog postupka.

"4. Odlučujući o prigovoru predlagatelja na rješenje prvostupanjskog suda, a pozivajući se na odredbu čl. 208. st. 3. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj: 63/19 - dalje: ZZK), isti sud polazi od utvrđenja da se u ovom predmetu predlagatelj poziva i traži brisanje prava zaloga koje je uknjiženo u korist prostustranke, a ne traži upis prava vlasništva ili nekog drugog prava koje nije upisano u njegovu korist, a što po mišljenu istog suda predstavlja temelj pojedinačnog ispravnog postupka, slijedom čega je prigovor odbijen primjenom odredbe čl. 145. st. 4. ZZK.

(...)

7. Kako preostalim žalbenim navodima predlagatelj nije doveo u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane odluke, jer je pravilno zaključio prvostupanjski sud da se kroz pojedinačni ispravni postupak upisuje neko pravo koje nije upisano u zemljišnu knjigu i zbog kojeg bi trebalo ispraviti određene zemljišnoknjižne upise, kako to proizlazi iz odredbe čl. 208. st. 1. u svezi s čl. 3. ZZK, a ne da se brišu određeni tereti, kako to traži predlagatelj svojim prijedlogom, pa kako predlagatelj na osnovu priloga iz prijedloga ne može u zemljišnoknjižnom postupku ishoditi brisanje navedenog zaloga, već će to očitno moći samo kroz odgovarajući parnični postupak, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kad je odbio prigovor predlagatelja i potvrdio pobijano rješenje prvostupanjskog suda."

Županijski sud u Varaždinu Gž Zk-903/2021-2 od 5. studenog 2021.

57

PREKID ZEMLJIŠNOKNJIŽNOG POSTUPKA

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 99.

U zemljišnoknjižnom postupku ne primjenjuju se odredbe ZPP-a o prekidu postupka.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 1. listopada 2020.

III. OBVEZNO PRAVO

58

NIŠTETNOST UGOVORA O KREDITU

Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 96/03)

Članak 87. stavak 1.

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 105.

Djelomična ništetnost ugovora o kreditu u dijelu kojim je ugovorena redovna kamata i to u dijelu kojim je ugovoreno da će se redovna kamata mijenjati prema odluci banke i u dijelu kojim je valuta obveze izražena u CHF ne dovodi do ništetnosti cijelog ugovora sukladno čl. 87. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača iz 2003. i čl. 105. ZOO/91.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 12. listopada 2021.

59

NAKNADA ZA PRIJEVREMENI RASKID POTROŠAČKOG UGOVORA - UTVRĐIVANJE NIŠTETNOSTI

Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 41/14, 110/15, 14/19)

Članak 49.

Članak 55.

U odlučivanju po žalbi na prvostupanjske presude kojima je suđena naknada za prijevremeni raskid u korist tužitelja (teleoperateri) treba voditi računa o okolnostima svakog konkretnog slučaja s aspekta primjene odluka Suda Europske unije broj C-240/98 do C-244/98 i C-472/11.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 8. lipnja 2020.

60

ZASTARA - JAVNOBILJEŽNIČKI AKT - POVREMENA TRAŽBINA*Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08)*

Članak 226. stavak 1.

Članak 233. stavak 1.

Kada je vraćanje zajma ugovoreno u jednakim unaprijed određenim povremenim (mjesečnim) iznosima koji sadrže glavnica i kamatu, tražbina povrata zajma, neovisno o tome što je utemeljena na javnobilježničkom aktu, zastarijeva u roku za zastaru povremenih tražbina, i to za svaki dospjeli anuitet.

"8. Točno je, kako to tvrdi tuženik u žalbi, da sukladno članku 233. stavak 1. ZOO sve tražbine utvrđene javnobilježničkim aktom zastarijevaju za 10 godina, pa i one za koje zakon predviđa kraći rok zastare, no stavkom 2. istog članka određeno je da međutim, sve povremene tražbine koje proistječu iz takvih odluka ili nagodbe, odnosno javnobilježničkog akta i dopijevaju ubuduće zastarijevaju u roku predviđenom za zastaru povremenih tražbina. Prema članku 226. stavak 1. ZOO tražbine povremenih davanja koje dopijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, a bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za 3 godine od dospelosti svakog pojedinog davanja, a prema stavku 2. istog članka isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate. U konkretnom slučaju, Plan otplate predmetnog zajma (list 8 ovršnog spisa br. Ovr-3651/2016) ne ostavlja nikakve dvojbe da je vraćanje zajma ugovoreno u jednakim unaprijed određenim povremenim (mjesečnim) iznosima koji sadrži glavnica i kamatu, pa neovisno o tome što se radi o tražbini utemeljenoj na javnobilježničkom aktu, ista zastarijeva u roku određenom člankom 226. stavak 1. ZOO i to za svaki dospjeli anuitet. Posljednji anuitet dospio je 1. srpnja 2010., a tuženik je Izjavu - suglasnost o zapljeni plaće dostavio poslodavcu tužitelja 4. kolovoza 2016., dakle protekom roka od 3 godine računajući od dospelosti posljednjeg anuiteta."

Županijski sud u Varaždinu Gž-697/2021-2 od 1. srpnja 2021.

61

NAKNADA TRŽIŠNE VRIJEDNOSTI ODUZETOG DIJELA NEKRETNINE*Zakon o zastari potraživanja (Službeni list FNRJ, broj: 40/53 i 57/54)*

Članak 14.

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Članak 371.

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 225.

Zastara zahtjeva za naknadu tržišne vrijednosti oduzetog dijela nekretnine počinje teći kada više nije moguće zahtijevati povrat te nekretnine (primjerice, zbog izgradnje ceste).

"10. Nadalje, imajući u vidu da se u konkretnom slučaju radi o parnici radi ostvarenja novčane tražbine s osnova vlasničkih prava tj. o zahtjevu tužiteljice kao vlasnika predmetne nekretnine da joj tuženik umjesto povrata stvari isplati naknadu za oduzetu stvar, valja istaći da pravo vlasnika glede naknade za oduzetu stvar ne može zastarjeti sve dok isti može zahtijevati njezin povrat, pa dakle, sve dok tužiteljica može tražiti vraćanje predmetne nekretnine, tražbina iste nije dospjela. Stoga, tek kad ona više ne može zahtijevati povrat nekretnine dopijeva njezin zahtjev za naknadu, dok taj zahtjev za isplatu naknade za zemljište koje je oduzeto bez zakonom predviđenog postupka zastarijeva u općem zastarnom roku od 5 godina.

11. Kako iz provedenih dokaza jasno proizlazi da je sporni dio nekretnine oduzet zbog izgradnje ceste koja je završena krajem 70-ih godina 20. stoljeća, zastarni rok je u konkretnom slučaju počeo teći upravo onda kada tužiteljica više nije mogla zahtijevati povrat nekretnine jer je na njenom zemljištu izgrađena cesta, pa bez obzira na to je li zahtjev tužiteljice dospio prije 01. listopada 1978. kada je na snazi bio Zakona o zastari potraživanja ("Službeni list FNRJ" broj: 40/53 i 57/54) koji je u odredbi čl. 14. propisivao opći zastarni rok od deset godina ili poslije tog datuma kada je bio u primjeni Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01) koji je u odredbi čl. 371. propisao opći zastarni rok, koji propisuju i odredbe Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) u vrijeme podnošenja tužbe u čl. 225., a polazeći od vremena kada je u postupku utvrđeno da je predmetna prometnica sagrađena, te imajući u vidu da je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 25. travnja 2016., za zaključiti je da je zahtjev tužiteljice u svakom slučaju zastario prije podnošenja tužbe, slijedom čega je pravilno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kad je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice (isti stav izražen je i u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-1973/14-3 od 12. travnja 2016. te u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III/5723/2016 od 07. svibnja 2019.)."

Županijski sud u Varaždinu GŽ-414/2020-4 od 10. studenog 2021.

62

OBIČNI SUPARNIČARI

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 200.

Prigovor zastare iznesen, u parnici radi isplate po osnovi zajedničke pričuve, od

strane jednog tuženika ne proteže se na druge tuženike koji nisu jedinstveni suparničari, jer je svaki suparničar u parnici samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima.

"10. Tuženik D. Z. je tijekom postupka (ročište od 2. ožujka 2021.) istaknuo prigovor zastare za sva potraživanja tužitelja koja su nastala prije 29. ožujka 2018. u ukupnom iznosu od 1.259,48 kn obzirom da je prijedlog za ovrhu podnesen 29. ožujka 2018. Istaknuti prigovor zastare je osnovan jer potraživanja s osnove zajedničke pričuve kao povremena potraživanja na temelju članka 226. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 - dalje u tekstu: ZOO) zastarijevaju za tri godine pa je do podnošenja prijedloga za ovrhu 29. ožujka 2018. s kojim danom je sukladno članku 241. ZOO došlo do prekida zastare, potraživanje tužitelja dospjelo do 29. ožujka 2018. u ukupnom iznosu od 1.259,48 kn zastarjelo. Međutim, materijalnopravni prigovor zastare iznio je samo tuženik D. Z. zbog čega se taj prigovor ne proteže na druge tuženike budući je svaki suparničar u parnici samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima (članak 200. ZPP), pa kako tuženici nisu jedinstveni suparničari u smislu članka 201. ZPP, to se i prigovor zastare odnosi samo na potraživanje koje se zahtijeva ispuniti od strane tuženika D. Z., dakle na njegov dio tražbine koji za razdoblje u zastari do 29. ožujka 2015. iznosi ukupno 419,84 kn."

Županijski sud u Varaždinu Gž-569/2021-2 od 7. rujna 2021.

63

ZATEZNE KAMATE - PREINAKA TUŽBE POVEĆANJEM TUŽBENOG ZAHTJEVA

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15)

Članak 29.

Članak 190.

Članak 191.

U slučaju preinake tužbe povećanjem postojećeg zahtjeva za naknadu štete, zatezne kamate na povećani dio tužbenog zahtjeva počinju teći od učinjene preinake.

"19. Tuženik i umješlač na strani tuženika također smatraju da je prvostupanjski sud pogrešno dosudio zakonsku zateznu kamatu na povišeni iznos naknade neimovinske štete jer da je tuženik mogao doći u zakašnjenje sa isplatom navedenog iznosa, a zbog čega bi tužiteljici pripadalo pravo na zakonsku zateznu kamatu tek od trenutka kada je postavljen zahtjev za plaćanjem većeg iznosa štete, a to je bio 15. lipanj 2020. kada je svojim podneskom tužiteljica povisila tužbeni zahtjev.

20. I po ocjeni ovog suda, u navedenom dijelu žalbe su osnovane, pa prvostupanjski sud nije pravilno postupio kada je tužiteljici dosudio zakonsku zateznu kamatu od podnošenja tužbe i za onaj iznos kojeg je tužiteljica zatražila tek u svojem podnesku od 15. lipnja 2020., a radi se o iznosu od 6.800,00 kn.

21. Zbog toga je ovaj sud u tom dijelu preinačio prvostupanjsku odluku na način da je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice za isplatu zakonske zatezne kamate na iznos od

6.800,00 kn od podnošenja tužbe 27. veljače 2020. do 14. lipnja 2020."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-1420/2021-2 od 24. studenog 2021.

64

ZATEZNE KAMATE - NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE - ODGOVORNI OSIGURATELJ

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj: 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14)

Članak 12.

Zatezne kamate na dosuđenu naknadu imovinske štete počinju teći od dana podnošenja odštetnog zahtjeva odgovornom osiguratelju, ili od dana podnošenja tužbe, ako odštetni zahtjev nije podnesen, bez obzira što se naknada štete temelji na računu plaćenom ranije.

"Odluka o početku tijeka zateznih kamata temelji se na specijalnom propisu - čl. 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj: 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14 - nastavno: ZOOP). Prema rješenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: Rev-934/14-2 od 5. travnja 2017., pri donošenju odluke o tijeku zateznih kamata na dosuđenu neimovinsku i imovinsku štetu sud je dužan cijeliti odredbu čl. 12. st. 4. ZOOP pa je, neovisno o tome što se u konkretnom slučaju radi o šteti koja proizlazi iz ranije plaćenih računa odnosno o šteti po osnovi troškovi karmina koja je utvrđena tijekom ovog postupka, budući da ZOOP u čl. 12. ne radi razliku između pojedinih vrsta imovinske štete, tuženik u obvezi platiti zatezne kamate na dosuđenu naknadu imovinske štete od dana podnošenja tužbe, s obzirom da iz stanja spisa proizlazi da tužiteljica prethodno nije podnijela odštetni zahtjev."

Županijski sud u Varaždinu Gž-321/2021-2 od 20. listopada 2021.

65

NAKNADA ŠTETE ZA NOVČANA DAVANJA ISPLAĆENA NA TERET MIROVINSKOG OSIGURANJA - PRIMJENA ZAKONA

Zakon o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj: 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19)

Članak 161.

Na potraživanje naknade štete od osiguratelja štetnika koju HZMO trpi isplatama invalidske mirovine svojem osiguraniku primjenjuje se Zakon o mirovinskom osiguranju kao *lex specialis*, a ne Zakon o osiguranju koji je bio na snazi u vrijeme štetnog događaja.

"Daljnji i zapravo jedini obrazloženi žalbeni razlog tuženika (na kojem je tuženik

jedino i tijekom prvostupanjskog postupka temeljio svoj stav o neosnovanosti tužbenog zahtjeva) svodi se na tvrdnju da se obračun štete koju on treba isplatiti tužitelju treba temeljiti na zakonu koji je bio na snazi u trenutku samog štetnog događaja (1998.) i to na odredbi čl. 86. Zakona o osiguranju (NN 46/97) u vezi čega se poziva i na odluku VS RH Rev-1889/01.

8. Jedini relevantan Zakon koji se ima primijeniti u ovom postupku je Zakon o mirovinskom osiguranju koji je *lex specialis* i kojim je jedinim uređena materija naknade štete koju trpi tužitelj plaćanjem novčanih iznosa invalidske mirovine, način obračuna visine te štete te od koga se može potraživati jer se u ovom postupku radi o sporu radi naknade štete koju tužitelj trpi isplatama svom osiguraniku koja materija je regulirana Zakonom o mirovinskom osiguranju, a za koju štetu je pravomoćnom presudom utvrđena krivnja osiguranika tuženika. U vezi odredbe čl. 161. st. 2. ZMIO (koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014.), upravo ovdje tuženik podnio je Ustavnom sudu RH prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti navedene odredbe koji prijedlog odlukom U-I/856/2016 od 7. veljače 2017. Ustavni sud nije prihvatio, uz obrazloženje "da je štetni događaj za koji odgovara vozač obvezno osiguran od odgovornosti za štetu, razlog stjecanja prava na invalidsku imovinu što ima posljedicu HZ MIO na novčano davanje svom osiguraniku, koje HZ MIO ne bi imalo da nije bilo štetnog događaja što znači da se visina štete utvrđuje prema kriterijima propisanim ZMO.... jer sredstva kojima HZ MIO raspolaže namijenjena su isključivo za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja temeljem generacijske solidarnosti a osiguravaju ih obveznici plaćanja doprinosa određeni zakonom... uravnoteženje sustava-prihoda i rashoda bio je razlog zbog kojeg je zakonodavac propisao pravo HZMO na naknadu štete prema odredbama ZMO-a uz odgovarajuću primjenu Zakona o obveznim odnosima..." Obzirom na prethodno citirani stav Ustavnog suda RH nema dvojbe da se na potraživanje naknade štete od strane HZ MIO koju štetu isti trpi isplatama invalidske mirove svom osiguraniku zbog štetnog događaja za koji odgovara osiguranik tuženika primjenjuje Zakon o mirovinskom osiguranju, a ne Zakon o osiguranju koji je bio na snazi u vrijeme štetnog događaja. Isto stajalište proizlazi i iz odluka VS RH br.Revt-412/18 kao i Rev-5292/19 kojima je izričito navedeno da u slučajevima (kao i u ovom sporu) kada Zavod potražuje naknadu štete od osiguravajućeg društva treba primijeniti odredbe ZMO-a, koje stajalište Vrhovnog suda je zauzeto povodom izvanrednih revizija i u kojima se navodi da je to prevladavajuće pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH kao i većine Županijskih sudova jer u konkretnom slučaju ZMO predstavlja *lex specialis* koji među ostalim regulira i materiju naknade štete za novčana davanja isplaćena na teret mirovinskog osiguranja, pa je pozivanje tuženika na odluku VS RH Rev-1889/01 iz 2001. u kontekstu navedenog neosnovano."

Županijski sud u Varaždinu Gž-789/2021-2 od 23. srpnja 2021.

66

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE - MRTVOROĐENO DIJETE

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Članak 1101.

Bake i djedovi nisu ovlaštenici prava na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete zbog gubitka ploda.

"Po ocjeni ovoga suda pravo na novčanu naknadu za slučaj smrti bliske osobe imaju samo one osobe koje su u zakonu određeno navedene, uz uvjet da postoje i pretpostavke za ostvarenje tog zahtjeva, a kako je to propisano u odredbi čl. 1101. ZOO-a. Ovakav slučaj u navedenoj odredbi zakona u čl. 1101. ZOO-a nije predviđen jer je u slučaju gubitka ploda pravo na pravičnu novčanu naknadu priznato samo u odnosu na roditelje, a ne i u odnosu na druge bliske srodnike pa tako ni u odnosu na baku i djeda, a niti sudska praksa takovu mogućnost ne predviđa proširenim tumačenjem citiranog propisa. Ovakav pravni stav iznio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci broj Rev-3655/1993-2 od 9. studenog 1994. Pri tome valja naglasiti da navodi prvostupanjskog suda o postojanju trajnije zajednice života tužitelja i mrtvorodenog unuka, a s kojim navodima polemiziraju i tužitelji u svojoj žalbi, uopće nisu odlučni za pravilno rješavanje zahtjeva tužitelja u ovom predmetu. Naime, prema odredbi čl. 1101. st. 2. ZOO-a trajnija zajednica života bitna je za dosuđenje pravične novčane naknade bakama i djedovima u slučaju smrti unuka, dakle kada je bio živ kada je došlo do njegove smrti krivnjom treće osobe. U konkretnom slučaju unuk tužitelja smatra se mrtvorodnim djetetom, a to je prema metodološkom obrazloženju Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske dijete rođeno, odnosno izvađeno iz tijela majke bez ikakvih znakova života, tj. ako nije disalo niti pokazivalo neki drugi znak života, a nošeno je dulje od 22 tjedna trudnoće i imalo je 500 grama ili više porodne težine. Zbog toga po ocjeni ovoga suda mrtvorodeno dijete u odnosu na pravičnu novčanu naknadu zbog gubitka bliske osobe predstavlja takav zahtjev koji je izjednačen s pravom na pravičnu novčanu naknadu zbog gubitka ploda iz čl. 1101. st. 3. ZOO-a. Kako bake i djedovi citiranom zakonskom odredbom nisu određeno navedeni kao osobe koje imaju pravo na pravičnu novčanu naknadu zbog gubitka ploda, upravo iz tog razloga tužbeni zahtjev tužitelja je neosnovan, a kako je to između ostalog pravilno utvrdio prvostupanjski sud u svojoj presudi. Zbog navedenog i po ocjeni ovoga suda prvostupanjski sud je pravilno utvrdio činjenično stanje kada je utvrdio da tužitelji nisu osobe koje imaju pravo na pravičnu novčanu naknadu zbog gubitka ploda i pravilno je primijenio materijalno pravo iz čl. 1101. st. 3. ZOO-a kada je odbio njihov tužbeni zahtjev."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-298/2021-2 od 19. ožujka 2021.

67

ODGOVORNOST ZA NAKNADU ŠTETE POČINJENU U OBAVLJANJU DUŽNOSTI DRŽAVNOG ODVJETNIKA

Zakon o državnom odvjetništvu (Narodne novine, broj: 75/95 i 36/98)

Članak 55. stavak 1.

Zakon o državnom odvjetništvu (Narodne novine, broj: 51/01, 58/06, 16/07, 20/07 i 146/08)

Članak 83. stavak 1.

Zakon o državnom odvjetništvu (Narodne novine, broj: 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15)

Članak 128. stavak 1.

U postupku radi naknade štete zbog nepravilnog ili nezakonitog rada državnog odvjetnika nije pasivno legitimiran državni odvjetnik ili njegov zamjenik, nego Republika Hrvatska po načelu odgovornosti za drugoga.

"Naime, za pravilnu primjenu materijalnog prava odlučna je činjenica da tužiteljica zahtijeva naknadu štete od tuženice koju bi ova počinila u obnašanju dužnosti državne odvjetnice. U činjeničnim navodima tužbe tužiteljica tvrdi da je šteta počinjena 1999. pa nadalje do podnošenja tužbe 3. 12. 2015. zbog čega se kroz to razdoblje na odgovornost državnog odvjetnika primjenjuju Zakon o državnom odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 75/95 i 36/98 - dalje u tekstu ZDO/95), zatim Zakon o državnom odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 51/01, 58/06, 16/07, 20/07 i 146/08 - dalje u tekstu: ZDO/01) i Zakon o državnom odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15 - dalje u tekstu: ZDO/09). Navedenim Zakonima i to u članku 55. stavku 1. ZDO/95, članku 83. stavku 1. ZDO/01 i članku 128. stavku 1. ZDO/09 na identičan način je propisano da za štetu koju u obnašanju dužnosti nanese državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika građaninu ili pravnoj osobi nepravilnim ili nezakonitim radom odgovara Republika Hrvatska. Tim odredbama dakle, uređena je odgovornost za drugog koja je isključiva i primarna te nema direktne odgovornosti samog štetnika (državnog odvjetnika ili zamjenika) oštećenom zbog čega je prvostupanjski sud pravilno odbio tužbeni zahtjev zbog promašene pasivne legitimacije, doduše pogrešno se pozivajući na sadržajno identičan članak 108. stavak 1. Zakona o državnom odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 67/18) koji Zakon je stupio nakon podnošenja tužbe. Upravo stoga što je za nepravilni i nezakoniti rad državnog odvjetnika propisana odgovornost Republike Hrvatske za naknadu štetu, prvostupanjski sud nije ni trebao utvrđivati postojanje pretpostavki za izvanugovornu odgovornosti tuženice za naknadu štete."

Županijski sud u Varaždinu Gž-1846/2019-8 od 26. svibnja 2021.

68

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI

Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Članak 1064.

Članak 1066. stavak 1.

Članak 1067. stavak 1.

Podkoncesionar dijela plaže odgovara za štetu nastalu od opasne stvari po

načelu objektivne odgovornosti iako nije vlasnik stvari, ako se ugovorom obvezao na odgovornost za štetu počinjenu trećim osobama.

"30. Oспорava se i pravilno utvrđenje činjeničnog stanja kao i pravilnost primjene materijalnog prava. Mišljenje je tuženika da je trebalo utvrditi tko je vlasnik opasne stvari u ovom slučaju sjedalice. Mišljenje je tuženika da je vlasnik stvari Primorsko-goranska županija, odnosno koncesionar E.-M. d.o.o., a ne tuženik, pa stoga ne postoji njegova odgovornost za štetni događaj te da Ugovor o davanju dijela koncesije u podkoncesiju djeluje isključivo, samo i jedino inter partes i oštećenici, u ovom predmetu tužitelj ne mogu ostvariti nikakva prava u odnosu na tuženika.

31. Iz Ugovora o davanju dijela koncesije u podkoncesiju na plaži gradsko kupalište u C. koji su zaključili E.-M. d.o.o. kao ovlaštenik koncesije i tuženik kao podkoncesionar dana 29. lipnja 2015. proizlazi da je ovlaštenik koncesije podkoncesionaru dao za obavljanje gospodarske djelatnosti-ugostiteljstvo, zabavne igre, sport i animaciju, između ostalog, lokaciju br. 26 za ugostiteljski objekt sa terasom na vrhu platoa C. m. od 100 m² sa pripadajućim teretnom za odbojku na pijesku od 260 m². Prema čl. 11. navedenog Ugovora, podkoncesionar je suglasan da preuzima punu materijalnu i kaznenu odgovornost za sve eventualne nastale štete po bilo kojem štetnom događaju prema trećim osobama od obavljanja djelatnosti iz čl.1. ovog Ugovora za vrijeme trajanja ovog ugovora.

32. Odatle proizlazi da se tuženik obvezao na odgovornost za štetu učinjenu trećim osobama na dijelu plaže koju je uzeo u podkoncesiju, a između stranaka nije sporno da se šteta dogodila upravo na tom dijelu plaže.

33. Zbog toga se tuženik u odnosu na treću osobu koja je pretrpjela štetu na dijelu plaže koju je imao u podkoncesiji tuženik, a na kojem dijelu se nalazi i odbojkaško igralište i koja šteta je nastala zbog pada sudačke stolice, ne može osloboditi odgovornosti u odnosu na treću osobu. Odgovornost postoji bez obzira što tuženik nije vlasnik opreme odbojkaškog igrališta, jer mu je vlasnik, odnosno koncesionar povjerio odbojkaško igralište sa svom opremom da se njime koristi."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-292/2021-2 od 14. lipnja 2021.

69

ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA KOJE PROLAZE KROZ NASELJE

Zakona o cestama (Narodne novine, broj: 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19)

Članak 27.

Pravna osoba koja upravlja javnom (županijskom) cestom nije dužna obavljati poslove čišćenja te ceste u dijelu koji prolazi kroz naselje, izuzev čišćenja snijega, već je to dužnost jedinice lokalne samouprave.

"11. Tužitelj u žalbi ponavlja tvrdnju da su se na cesti na kojoj se dogodila prometna nezgoda izvodili radovi, međutim, suprotno žalbenim tvrdnjama, sud prvog stupnja pravilno je utvrdio da tužitelj tu činjenicu u postupku nije dokazao. Naime,

izgled mjesta nezgode vidljiv je samo iz fotodokumentacije iz koje doista nije moguće zaključiti da je tuženik izvodio radove, jer u tom smislu nisu postojali znakovi, a druge dokaze na tu spornu činjenicu tužitelj nije predlagao u postupku. Oспорavanje utvrđene činjenice da se nezgoda dogodila u naselju također je neosnovano jer ova činjenica proizlazi iz zapisnika policije u kojem je jasno navedeno da se mjesto nezgode nalazi u Z. ulici u naselju L., kod kućnog broja 30. Također neosnovane su tvrdnje tužitelja da sud u presudi nije naveo da je tužitelj dostavio kategorizaciju cesta jer je u obrazloženju presude sud naveo da je kao dokaz proveo uvid u popis županijskih cesta Ž. uprave za ceste. Iz sadržaja obrazloženja vidljivo je da je sud utvrdio da se radi o cesti koju je dužan održavati tuženik, međutim, pravilno sud na temelju odredbe čl. 27. st. 2. Zakona o cestama zaključuje da osim čišćenja snijega tuženik nije dužan čistiti županijsku cestu u dijelu koji prolazi kroz naselje, jer je to dužnost jedinice lokalne samouprave. Odredbom čl. 27. st. 2. Zakona o cestama propisano je da pravna osoba koja upravlja javnom cestom koja prolazi kroz naselje ne obavlja poslove čišćenja javnih cesta, osim čišćenja snijega. Iz tih razloga pravilan je zaključak suda prvog stupnja da tuženik, koji za štetu odgovara po načeli krivnje, nije pasivno legitimiran naknaditi tužitelju štetu jer nije bio dužan očistiti cestu na mjestu nezgode od šljunka, a kako nije u postupku dokazano da je tuženik izvodio radove na cesti, zbog kojih bi se šljunak našao na cesti, niti iz tih razloga ne postoji odgovornost tuženika za štetu koju je tužitelj pretrpio pa je pravilno tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž-1522/2021-2 od 19. studenog 2021.

IV. PARNIČNI POSTUPAK I PARNIČNI TROŠKOVI

70

NEPOŠTENE UGOVORNE ODREDBE - MJESNA NADLEŽNOST - KONTRADIKTORNOST

Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 96/03)

Članak 81.

Ocjena nepoštene naravi neke ugovorne odredbe, pa tako i odredbe o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti, mora se temeljiti na kontradiktornom postupku.

"7.3. Prvostupanjski sud je, prema ocjeni ovog suda, pogrešno primijenio materijalno pravo kada je ugovornu odredbu o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti cijenio nepoštenom i posljedično tome ništetnom jer ocjena nepoštene naravi neke ugovorne odredbe može biti isključivo predmet kontradiktornog postupka, a na što upućuje i odluka Suda Europske unije u predmetu broj C-472/11 od 21. veljače 2013. u predmetu Banif Plus Bank Zrt c/a Csaba Csipai, zbog čega je prvostupanjski sud trebao obavijestiti tužitelja o postojanju svoje namjere da odluči o kvaliteti (ne)poštenosti ugovorne odredbe o mjesnoj nadležnosti i provede kontradiktorni postupak radi utvrđivanja svih relevantnih okolnosti. Obzirom da tužitelj u tužbi, osim paušalnog navoda da je odredba o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti nepoštena, nije naveo nikakve druge okolnosti koje bi upućivale na znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, nejasno je na osnovu kojeg je to činjeničnog supstrata prvostupanjski sud ocijenio da okolnost što bi tužitelj trebao do ugovorenog nadležnog suda u Zagrebu putovati od svog mjesta prebivališta ne uzrokuje znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, kada se tužitelj o tome uopće nije očitovao. Naime, udaljenost od prebivališta potrošača do ugovorenog mjesno nadležnog suda je tek jedna od moguće relevantnih činjenica, ali je sama za sebe nedostatna za formiranje pravnog stajališta koje je zauzeo prvostupanjski sud u pobijanom rješenju, a isto proizlazi i iz Zaključka br. 11 sa sastanka predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV-308/2020 od 5. studenoga 2020., na koje se poziva i tužitelj u svojoj žalbi."

Županijski sud u Varaždinu Gž-249/2021-2 od 18. lipnja 2021.

71

NEPOŠTENE UGOVORNE ODREDBE - MJESNA NADLEŽNOST - KONTRADIKTORNOST

Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 41/14, 110/15, 14/19)

Članak 49.

Članak 55.

Prilikom odlučivanja po žalbi na prvostupanjsko rješenje doneseno povodom prigovora mjesne nenadležnosti svaki konkretan slučaj treba ocijeniti i s aspekta odluka Suda Europske unije broj C-240/98 do C-244/98 i C-472/11.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 8. lipnja 2020.

72

MJESNA NADLEŽNOST

Zakon o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Članak 19.I stavak 1.

U sporu između potrošača i banke, koji imaju prebivalište i sjedište u Republici Hrvatskoj, radi isplate stečenog bez osnove zbog primjene nepoštenih odredbi ugovora o kreditu, mjesna nadležnost ne može se zasnivati na čl. 19.I st. 1. Zakona o potrošačkom kreditiranju jer se ta odredba odnosi na nadležnost u sporovima s međunarodnim elementom.

"11. Ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište tuženice da se na konkretni spor ne može primijeniti odredba čl. 19.I st. 1. Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16) obzirom da se ta zakonska odredba odnosi na nadležnost u sporovima sa međunarodnim elementom i nije primjenjiva u konkretnom slučaju, no to nije utjecalo na zakonitost pobijanog rješenja obzirom da je nadležnost prvostupanjskog suda pravilno zasnovana na odredbi čl. 59. ZPP."

Županijski sud u Varaždinu Gž-1116/2021-2 od 16. rujna 2021.

73

SUDSKA NADLEŽNOST - PRAVO KORIŠTENJA GROBNOG MJESTA

Zakon o grobljima (Narodne novine, broj: 19/98, 50/12, 89/17)

Članak 13.,

Članak 14.

Članak 15.

Sporovi između fizičkih osoba kao tužitelja i pravnih osoba kojima su povjereni poslovi upravljanja grobljem o pravu korištenja grobnog mjesta i upisu u grobni

očevidnik ne spadaju u sudsku nadležnost.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 26. veljače 2020.

74

PRIVREMENI ZASTUPNIK

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 84. stavak 2. točka 4.

Obiteljski zakon (Narodne novine, broj: 103/15 i 98/19)

Članak 241. stavak 1. točka 2.

U parnici u kojoj se ne radi o pravnoj stvari o kojoj bi se odlučivalo prema odredbama Obiteljskog zakona ne postoje pretpostavke za postavljanje posebnog skrbnika pred Centrom za socijalnu skrb, nego će parnični sud osobi kojoj nije poznato boravište, a nema punomoćnika, postaviti privremenog zastupnika na temelju Zakona o parničnom postupku.

"4. Tužitelj u žalbi naglašava da u tužbi nije predložio postavljanje privremenog zastupnika nego zakonskog zastupnika u postupku pred centrom za socijalnu skrb te smatra da je prvostupanjski sud postupio suprotno čl. 84. ZPP-a i čl. 241. st. 2. Obiteljskog zakona (NN br. 103/15 i 98/19).

4.1. Žalba tužitelja temelji se na pogrešnom tumačenju navedenih zakonskih odredbi. Naime, prema odredbi čl. 241. st. 1. toč. 2. Obiteljskog zakona, propisano je da će radi zaštite pojedinih osobnih i imovinskih prava i interesa centar za socijalnu skrb imenovati posebnog skrbnika osobi kojoj najmanje 3 mjeseca nije poznato boravište ili nije dostupna, a nema punomoćnika, u stvarima o kojima se odlučuje prema odredbama tog Zakona. Dakle, tek u situaciji kada se radi o pravnoj stvari u kojoj se odlučuje prema odredbama Obiteljskog zakona, a u kojoj sudjeluje osoba kojoj najmanje 3 mjeseca nije poznato boravište ili nije dostupna te nema punomoćnika, centar za socijalnu skrb će takvoj osobi imenovati posebnog skrbnika. Međutim, u ovoj parnici ne radi o pravnoj stvari o kojoj bi se odlučivalo prema odredbama Obiteljskog zakona, već je tužitelj podnio tužbu s prijedlogom za izdavanje platnog naloga u kojoj se pozvao na odredbu čl. 446. ZPP-a. Stoga nisu ostvarene pretpostavke za postavljanje zakonskog zastupnika (posebnog skrbnika) u postupku pred centrom za socijalnu skrb, kako to pogrešno smatra tužitelj, već je postavljanjem tuženiku privremenog zastupnika prvostupanjski sud pravilno primijenio relevantnu odredbu čl. 84. st. 2. toč. 4. ZPP-a, obzirom da nije sporno da je boravište tuženika nepoznato, a tuženik nema punomoćnika. "

Županijski sud u Varaždinu GŽ-1215/2021-2 od 13. rujna 2021.

75

PRAVNI INTERES - KONDEMNATORNA TUŽBA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 288. stavak 2.

Podnositelj kondemnatorne tužbe u pravilu ne mora dokazivati postojanje pravnog interesa za traženje pravne zaštite.

"5. Načinom donošenja i obrazlaganjem pobijanog rješenja, prvostupanjski sud je počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a na koju se tužitelj poziva tvrdnjom da je obrazloženje pobijanog rješenja kontradiktorno priloženim ispravama.

5.1. Naime, tužitelj u žalbi osnovano tvrdi:

- da je tuženiku podnio zahtjev za naknadu štete i tuženik je po tom zahtjevu priznao odgovornost za nastali štetni događaj te mu je isplatio nespornan iznos od 2.500,00 kn,
- da tuženik u odgovoru na tužbu potvrđuje isplatu iznosa od 2.500,00 kn te navodi da je razliku od 2.000,00 kn tužitelju isplatio njegov osiguranik prilikom samog štetnog događaja,
- da iz sklopljene nagodbe proizlazi da je sklopljena na iznos od 4.500,00 kn koji mu nije isplaćen (osim nespornih 2.500,00 kn), pa zbog toga postoji njegov pravni interes za vođenje ove parnice.

5.2. Imajući u vidu takav sadržaj prvostupanjskog spisa (time da tužitelj tužbenim zahtjevom potražuje na ime naknade štete iznos od 5.200,00 kn) kao i ustaljeni stav pravne teorije da podnositelj kondemnatorne tužbe u pravilu ne mora dokazivati postojanje pravnog interesa za traženje pravne zaštite, pobijano rješenje za sada nije moguće niti ispitati jer je obrazloženje kontradiktorno priloženim ispravama."

Županijski sud u Varaždinu GŽ-742/2021-3 od 16. lipnja 2021.

76

NEPRIJAVLJIVANJE TRAŽBINE U POSTUPAK PREDSTEČAJNE NAGODBE

Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine, broj: 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13)

Članak 71. stavak 1.

Neprijavlivanjem u postupak predstečajne nagodbe tražbine nastale do njegova otvaranja tužitelj je izgubio procesnu legitimaciju za daljnje vođenje parničnog postupka.

"7. Naime, prema čl. 71. st. 1. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine, broj: 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13 - nastavno: ZFPPN), pravne posljedice otvaranja postupka predstečajne nagodbe nastaju za sve tražbine vjerovnika prema dužniku koje su nastale do otvaranja postupka, ako tim Zakonom

nije drukčije propisano. To znači da je tužitelj, kao vjerovnik tuženika, morao pravodobno prijaviti svoju tražbinu u postupku predstečajne nagodbe. Kako nije sporno da tužitelj nije udovoljio navedenom zakonskom zahtjevu pa njegova tražbina nije obuhvaćena predstečajnom nagodbom, a ne radi se niti o tražbini koja bi bila osporena u postupku predstečajne nagodbe, stav je ovog suda da je tužitelj izgubio procesnu legitimaciju za vođenje ovog postupka.

7.1. Prvostupanjski sud pritom se osnovano pozvao na odredbu čl. 81. ZFPPN koja regulira pravne učinke predstečajne nagodbe i ispravno zaključio da vjerovnik koji nije svoje potraživanje prema dužniku pravovremeno prijavio niti je sudjelovao u postupku radi sklapanja predstečajne nagodbe nad dužnikom, protekom roka za prijavu potraživanja u tom postupku više ne može, ne samo pokrenuti, već niti nastaviti voditi parnični postupak za utvrđenje odnosno ostvarenje te tražbine nastale prije pokretanja postupka predstečajne nagodbe. Takav stav višekratno je izrazio i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odlukama navedenim u obrazloženju prvostupanjskog rješenja (primjerice Rev-2168/2019-3 od 15. siječnja 2020.), kao i Ustavni sud Republike Hrvatske, a s obzirom na takvo stanje stvari pravno je neodlučno što u ovom postupku nije određen prekid postupka zbog otvaranja predstečajne nagodbe. U ovom predmetu postupak je bio prekinut zbog drugih razloga pa nije bilo razloga za daljnjim određivanjem prekida, međutim, pitanje prekida u konačnici niti ne utječe na zaključak da je zbog neprijavlivanja tražbine u predstečajni postupak tužitelj izgubio procesnu legitimaciju za daljnje vođenje parničnog postupka. Kod takvog stanja stvari niti izvođenje dokaza u odnosu na meritum spora nije potrebno jer ne može dovesti do drugačije odluke pa neprovedbom predloženih dokaza tužitelj nedvojbeno nije onemogućen u raspravljanju pred sudom, protivno stavu žalitelja."

Županijski sud u Varaždinu Gž-803/2021-2 od 6. srpnja 2021.

77

PREINAKA TUŽBE

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 70/19)

Članak 39.

Članak 117. stavak 2.

Zbog promjena Orijentacijskih kriterija Vrhovnog suda Republike Hrvatske, što predstavlja okolnost na koju tužitelj nije mogao utjecati i koja se ne može pripisati njegovoj krivnji, a od utjecaja je na visinu naknade na koju ima pravo i na konačno rješenje odnosa između stranaka, sud nakon stupanja na snagu čl. 39. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 70/19) može dopustiti preinaku tužbe povišenjem tužbenog zahtjeva i nakon zaključenja prethodnog postupka.

"Tuženik ispušta iz vida da je čl. 39. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 70/19., u daljnjem tekstu: ZIDZPP) u čl. 190. iza stavka 1. dodan novi stavak 2. koji glasi: "Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga

članka, tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja glavne rasprave ako je bez svoje krivnje nije mogao preinačiti do zaključenja prethodnog postupka.". Navedena izmjena primjenjuje se na sve postupke u tijeku u smislu čl. 117. st. 2. ZIDZPP-a. Dakle, tužitelj je imao mogućnost preinačiti tužbu povišenjem zahtjeva za isplatu i nakon zaključenja prethodnog postupka do zaključenja glavne rasprave ako bez svoje krivnje nije mogao povisiti zahtjev do zaključenja prethodnog postupka. I po ocjeni ovoga suda promjena Orijentacijskih kriterija za dosudu naknade neimovinske štete predstavlja okolnost na koju tužitelj nije mogao utjecati i koja se ne može pripisati njegovoj krivnji, a od utjecaja je na visinu naknade na koju ima pravo i na konačno rješenje odnosa između stranaka, pa je prvostupanjski sud pravilnom primjenom čl. 190. st. 2. i 3. ZPP-a dopustio preinaku tužbe povišenjem tužbenog zahtjeva od 17. rujna 2020. od 18.000,00 kn. Stoga nije počinjena relativno bitna povreda iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 190. st. 1. i 191. st. 1. ZPP-a, a niti apsolutno bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 4. ZPP-a jer se ne radi o nedopuštenom raspolaganju tužitelja, kao niti apsolutno bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 12. ZPP-a jer nije prekoračen tužbeni zahtjev."

Županijski sud u Varaždinu Gž-62/2021-2 od 5. veljače 2021.

78

ODBAČAJ TUŽBE - NUŽNO SUPARNIČARSTVO

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 201.

Kada se tužbenim zahtjevom traži diobu nekretnina, time i predaju stvari u posjed, a tijekom postupka postane pravomoćno rješenje o povlačenju tužbe u odnosu na neke tužene suvlasnike nekretnine, u odnosu na preostalog tuženika tužbu valja odbaciti kao nepodobnu za raspravljanje jer nakon djelomičnog povlačenja tužbe na pasivnoj strani više nisu obuhvaćene sve osobe koje su jedinstveni i nužni suparničari.

"6.1. Suprotno takvim tvrdnjama prvostupanjski sud je iznio jasne, relevantne i valjane razloge zbog kojih je tužbu tužitelja u odnosu na tuženika valjalo odbaciti. Naime, nema nikakve sumnje da tužitelji tužbenim zahtjevom traže utvrđenje prava suvlasništva i diobu nekretnina time da je prethodno rješenje o povlačenju tužbe postalo pravomoćno u odnosu na sve ostale tuženike (suvlasnike sporne nekretnine) pa je tužba postala nepodobna za raspravljanje jer njome (više) nisu obuhvaćene sve osobe koje su jedinstveni i nužni suparničari. Naime, u parnici u kojoj neki od suvlasnika zajedno s utvrđenjem suvlasničkog dijela traže i predaju stvari u posjed time da su ostali suvlasnici dužni priznati i omogućiti (trpjeti) diobu zajednice nekretnina, takvi suvlasnici imaju položaj nužnih suparničara, a sukladno odredbi čl. 201. ZPP-a ako se prema zakonu ili prirodi pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinstveni suparničari), smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da se u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari

proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli. Dakle, u konkretnoj situaciji kada na pasivnoj strani više nije moguće obuhvatiti sve suvlasnike nekretnine (osim tuženika) valja u odnosu na preostalog suvlasnika (tuženika) odbaciti tužbu, čime je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo."

Županijski sud u Varaždinu Gž-1290/2020-2 od 8. lipnja 2021.

79

UMJEŠAČ - BITNA POVREDA ODREDAVA PARNIČNOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 354. stavak 2. točka 6.

Nema bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. st. 2. točka 6. Zakona o parničnom postupku u slučaju kada je sudska nagodba sklopljena na ročištu o kojem umješač nije obaviješten, jer umješač nije stranka u postupku, nego slijedi sudbinu stranke kojoj se pridružio.

"Umješač nije stranka već se radi o osobi koja ima određeni pravni interes da stranka kojoj se pridružio uspije u sporu, a njegove parnične radnje imaju za stranku kojoj se pridružio pravni učinak ako nisu u suprotnosti sa radnjama stranke. Pravni interes umješača H. u. za o. na strani tuženika C. o. d.d. u ovoj pravnoj stvari proizlazi iz činjenice da je za prometnu nezgodu u kojoj je stradala E. M. odgovoran vozač nepoznatog vozila pa postoji mogućnost regresnog zahtjeva tuženika protiv umješača. Međutim, imajući u vidu da umješač nije stranka u postupku i da slijedi sudbinu stranke kojoj se pridružio to činjenica da je sudska nagodba sklopljena na ročištu o kojem umješač nije obaviješten nema značaj bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. st. 2. točka 6. ZPP niti protivljenje sklapanju sudske nagodbe ima utjecaj na obvezu tuženika u ispunjenju te nagodbe. Stoga svi navodi i prigovori umješača da u ovoj pravnoj stvari nije bilo osnove sklapanja sudske nagodbe za neimovinsku štetu zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe mogu biti relevantni u eventualno podnesenoj regresnoj tužbi."

Županijski sud u Varaždinu Gž-956/2021-2 od 25. kolovoza 2021.

80

PREINAKA TUŽBE - BITNA POVREDA ODREDAVA PARNIČNOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 354. stavak 2. točka 6.

Nedostavljanjem tuženiku podneska u kojem su tužitelji postavili tužbeni zahtjev o kojem je odlučeno presudom sud je počinio bitnu povredu odredaba parničnog

postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP.

"6.1. Prije svega, točna je žalbena tvrdnja tuženice da joj nije dostavljen podnesak od 21. listopada 2020. (list 93. prvostupanjskog spisa) u kojem su tužitelji postavili tužbeni zahtjev o kojem je odlučeno pobijanom presudom, pa je takvim propustom prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP-a, koja postoji ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom. U tom kontekstu se tuženica u žalbi osnovano poziva i na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a, obzirom da je prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude (str. 2., odlomak prvi) naveo da su tužitelji svoj tužbeni zahtjev djelom preinačili podneskom od 21. listopada 2020., iako je u bitnom ostao neizmijenjen u odnosu na tužbeni zahtjev iz tužbe te je sud sukladno odredbi čl. 190. st. 4. ZPP-a odlučivao o tužbenom zahtjevu iz izreke presude. Takvo obrazloženje je proturječno samo sebi, jer je prvostupanjski sud najprije utvrdio da su tužitelji podneskom od 21. listopada 2020. dijelom preinačili tužbeni zahtjev, da bi odmah u nastavku naveo da je tužbeni zahtjev u odnosu na tužbeni zahtjev iz tužbe u bitnome ostao neizmijenjen. Zaključno, neosnovano je pozivanje prvostupanjskog suda na odredbu čl. 190. st. 4. ZPP-a, prema kojoj će se smatrati da postoji pristanak tuženika na preinaku tužbe ako se on upusti u raspravljanje o glavnoj stvari po preinačenoj tužbi, a nije se prije toga protivio preinaci, obzirom da se u konkretnim okolnostima tuženica nije mogla upustiti u raspravljanje o glavnoj stvari po preinačenoj tužbi jer joj podnesak tužitelja od 21. listopada 2020. nije dostavljen, pa se ne može smatrati da je pristala na preinaku tužbe."

Županijski sud u Varaždinu Gž-626/2021-2 od 1. srpnja 2021.

81

OSIGURANJE DOKAZA VJEŠTAČENJEM

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 272. stavak 1.

Dopušteno je provođenje postupka osiguranja dokaza očevidom na licu mjesta uz sudjelovanje gospodarskog vještaka radi popisivanja pokretnina koje predstavljaju bračnu stečevinu, jer je u sporovima o pokretninama iste potrebno pobliže opisati i označiti kako bi sud, stranke i eventualni svjedoci znali što je predmet spora i kako bi odluka suda bila podobna za ovrhu.

"Prema odredbi čl. 272. st. 1. ZPP ako postoji bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano može se u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede.

Imajući u vidu da se sve pokretnine za koje predlagateljica tvrdi da predstavljaju bračnu stečevinu nalaze u posjedu protustranke, da predlagateljica nakon iseljenja nema pristup stambenom prostoru u kojem živjela sa protustrankom i ne raspolaže podacima potrebnim za njihovu pobližu identifikaciju, ovaj sud ocjenjuje da je

prvostupanjski sud neosnovano odbio prijedlog za osiguranje dokaza. Naime, u sporovima o pokretninama iste je potrebno pobliže opisati i označiti kako bi sud, stranke i eventualni svjedoci znali što je predmet spora i kako bi odluka suda u konačnici bila podobna za eventualnu ovrhu. Popis pokretnina jedan je od dokaza koji se gotovo u pravilu provodi u parnicama radi utvrđenja bračne stečevine pri čemu nema zapreke da se taj dokaz u cilju identifikacije pokretnina i određenosti tužbenog zahtjeva obavi i prije pokretanja parnice."

Županijski sud u Varaždinu Gž-120/2021-2 od 9. ožujka 2021.

82

SUDSKA PRISTOJBA

Zakon o sudskim pristojbama (Narodne novine, broj: 118/18)

Članak 7. stavci 1. i 2.

Uredba o tarifi sudskih pristojbi (Narodne novine, broj: 53/19)

Tarifni broj 14. stavak 3.

Tarifni broj 15. stavak 5.

Sudska pristojba na podneske dostavljene sudu u elektroničkom obliku i za zemljišnoknjižne upise naplaćuje se u visini ½ dijela sudske pristojbe neovisno kada se plaća (čl. 7. st. 1. i 2. Zakona o sudskim pristojbama, Narodne novine br. 118/18.).

Peterostruki iznos sudske pristojbe za zemljišnoknjižni upis i na prijedlog podnesen u elektroničkom obliku iz Tar. br. 14 st. 3. i Tar. br. 15. st. 5. Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi (Narodne novine br. 53/19.) obračunava se u visini od ½ dijela pristojbe (u vezi čl. 7. st. 1. i 2. ZSP-a).

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 15. ožujka 2021.

83

SUDSKA PRISTOJBA

Zakon o sudskim pristojbama (Narodne novine, broj: 118/18)

Članak 7. stavak 3.

Za sudske odluke dostavljene stranci putem e-oglasne ploče, a ne u elektroničkom obliku sukladno posebnim propisima putem informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda, sudska pristojba se ne plaća u visini polovice propisanog iznosa pristojbe, već u punom iznosu.

"5. U odgovoru na žalbene navode, kojima se tužiteljica poziva na odredbu čl. 7. st. 3. Zakona o sudskim pristojbama (Narodne novine, broj: 118/18 - nastavno: ZSP)

i ističe da joj nije presudom naloženo platiti sudsku pristojbu na presudu, nego rješenjem suda od 14. travnja 2021. koje je njezinu punomoćniku dostavljeno sukladno posebnim propisima putem informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda, valja reći da je rješenjem od 14. travnja 2021., koje je potvrđeno pobijanim rješenjem, tužiteljici naloženo plaćanje pristojbe za prvostupanjsku presudu, a ne za to rješenje. Odredbom čl. 7. st. 3. ZSP propisano je da se na odluke koje sud dostavlja u elektroničkom obliku sukladno posebnim propisima putem informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda pristojba plaća u visini polovice propisanog iznosa pristojbe utvrđene Tarifom ako je uplaćena u roku od tri dana od dana elektroničke dostave odluke, a u konkretnoj situaciji riječ je o plaćanju sudske pristojbe za prvostupanjsku presudu, a ne za rješenje kojim je tužiteljici naloženo plaćanje te pristojbe. Stoga je pravno irelevantno što je potomje navedeno rješenje tužiteljici putem punomoćnika dostavljeno u siguran elektronički pretinac, a odlučno što presuda, za koju je naloženo plaćanje pristojbe, tužiteljici nesporno nije dostavljena na takav način, nego putem e-oglasne ploče iz razloga navedenih u obrazloženju pobijanog rješenja.

Županijski sud u Varaždinu Gž-771/2021-3 od 6. srpnja 2021.

84

SUDSKA PRISTOJBA - PODNESCI U ELEKTRONIČKOM OBLIKU

Zakon o sudskim pristojbama (Narodne novine, broj: 118/18)

Članak 7. stavak 1.

Sudska pristojba za podneske dostavljene sudu u elektroničkom obliku naplaćuje se u visini ½ propisanog iznosa sudske pristojbe neovisno o tome kada se plaća.

"Osnovane su žalbene tvrdnje tužiteljice da je sud prvog stupnja odlučujući o prigovoru pogrešno primijenio odredbu čl. 7. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama. Tom odredbom propisano je da se za podneske koji se podnose u elektroničkom obliku, sukladno posebnim propisima, putem informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda, pristojba plaća u trenutku njihova podnošenja u visini polovice propisanog iznosa pristojbe utvrđene Tarifom. Po ocjeni ovog suda sud prvog stupnja pogrešno je protumačio odredbu čl. 7. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama kada je zaključio da je plaćanje sudske pristojbe u visini od 50% od propisane pristojbe propisano samo za slučaj kada stranka odmah u trenutku podnošenja podneska u elektroničkom obliku plati sudsku pristojbu jer niti jednom odredbom Zakona o sudskim pristojbama nije propisano da će se sudska pristojba na podneske dostavljene u elektroničkom obliku, koja nije odmah plaćena (u trenutku podnošenja) naplaćivati u punom iznosu, odnosno da će se pristojba u punom iznosu naplaćivati kao pravna posljedica zakašnjenja u plaćanju, kada se podnesak dostavlja u elektroničkom obliku, a to nije propisano niti Uredbom o Tarifi sudskih pristojbi ("Narodne novine" br. 53/19). U Nacrtu konačnog prijedloga Zakona o sudskim pristojbama navedeno je: "Glavni ciljevi donošenja novog Zakona o sudskim pristojbama su: - poticanje elektroničke komunikacije između sudova i sudionika u sudskim postupcima, iz kojih se razloga predlaže smanjenje

sudskih pristojbi za podneske podnesene elektroničkim putem u iznosu od 50% od propisane pristojbe, s tim da se za podneske koje stranka podnese elektroničkim putem plaća pristojba u trenutku podnošenja podneska, dok za podneske koje stranka od suda zaprimi elektroničkim putem, pravo na umanjeno od 50% iznosa sudske pristojbe ima samo ako pristojbu plati u roku od tri dana od dana zaprimanja podneska, što će rezultirati administrativnim rasterećenjem sudova te posljedično ubrzanjem sudskih postupaka te osiguranjem bolje naplate sudskih pristojbi."

Kako je cilj citirane odredbe čl. 7. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama bilo poticanje elektroničke komunikacije te kako citiranim zakonom nije propisana pravna posljedica u slučaju da pristojba nije plaćena u trenutku podnošenja elektroničkog podneska na način da bi se plaćala propisana pristojba u punom iznosu, po ocjeni ovoga suda tužiteljica je na tužbu podnesenu u elektroničkom obliku bila u obvezi platiti 50% propisane pristojbe u iznosu od 1.808,30 kn. (pravni stav o primjeni odredbe čl. 7. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama zauzet je na Građanskom odjelu ovog suda od 15. ožujka 2021.)"

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici GŽ-189/2021-2 od 16. veljače 2021.

85

TROŠKOVI ŽALBENOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 154.

Troškovi žalbenog postupka utvrđuju se samostalno i dosuđuju žaliteljima neovisno od uspjeha u prvostupanjskom postupku (čl. 166. st. i 2. ZPP-a).

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 1. listopada 2020.

86

POTRAŽIVANJE TROŠKOVA NASTALIH DO OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni zakon (Narodne novine, broj: 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12, 45/13, 71/15)

Članak 95. stavak 3.

Članak 96.

Tužitelj ne može kondemnatornim zahtjevom potraživati naknadu troškova parničnog postupka za radnje poduzete do otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom.

"Osnovani su žalbeni navodi tužitelja kojima navodi da je odlučujući o troškovima postupka prvostupanjski sud počinio bitnu povredu iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a jer nije iznio razloge zbog kojih određene troškove, koji su zatraženi zahtjevom za naknadu troškova (list 335 spisa), tužitelju nije priznao. Međutim, osnovani su i žalbeni navodi tuženika kojima ističe da tužitelj ima pravo na troškove koji su nastali do otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom samo ako je iste prijavio kao stečajni vjerovnik temeljem čl. 95. st. 3. Stečajnog zakona (Narodne novine br. 44/96., 161/98., 29/99., 129/00., 123/03., 197/03., 187/04., 82/06., 116/10., 25/12., 133/12., 45/13., 71/15., u daljnjem tekstu: SZ). Obzirom stečajni vjerovnik tražbinu prema dužniku može ostvarivati samo u stečajnom postupku temeljem čl. 96. SZ-a, dok se kao obveza stečajne mase namiruju samo troškovi nastali nakon nastavljanja prekinutog postupka, te kako tužitelj ne navodi da je troškove koji su mu nastali do otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom prijavio u stečajnom postupku, a da ih je i prijavio iste ne bi mogao potraživati kondemnatornim zahtjevom za isplatu (kako traži u ovom postupku) nego deklaratornim zahtjevom na utvrđenje osnovanosti tražbine po tom osnovu, to tužitelj nema pravo na naknadu troškova za poduzete radnje do otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom, odnosno za poduzete radnje do 13. ožujka 2012. (identično stajalište izraženo je i u odlukama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj Pž-5180/05, Pž-4884/08, Pž-1932/08)."

Županijski sud u Varaždinu Gž-114/2021-2 od 18. veljače 2021.

87

VISINA NAGRADE ZA RAD PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 84.

Pravilnik o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika (Narodne novine, broj: 5/14, 75/14, 5/15, 28/16 i 105/15)

Članak 3. stavak 2.

Odvjetnik postavljen za privremenog zastupnika sukladno čl. 84. Zakona o parničnom postupku ima pravo na naknadu za rad na temelju Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika u iznosu od 50% nagrade za rad koja bi mu pripadala sukladno Odvjetničkoj tarifi.

"11.1. Zakonom o parničnom postupku, a niti Ovršnim zakonom nije propisana visina naknade za rad privremenog zastupnika te je o toj visini svoje shvaćanje zauzela sudska praksa pa tako i praksa ovog suda u svojim odlukama Gž-227/2019, Gž Ovr-485/2020, Gž Ovr-260/2017, Gž-2180/20215, Gž Ovr-138/2017 i dr., ali i starija praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske izražena u odluci Rev-988/1998. Naime, prema navedenoj sudskoj praksi naknada privremenom zastupniku određuje se prema Pravilniku o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika ("Narodne novine" broj: 5/14, 75/14, 5/15, 28/16 i 105/15 - dalje: Pravilnik) i to prema članku 3. stavku 2. tog

Pravilnika kojim je određeno da se naknada za obavljanje pravnih poslova skrbnika za poseban slučaj (posebnog skrbnika) koji je odvjetnik određuje u iznosu 50% nagrade za rad koja bi mu pripadala sukladno Odvjetničkoj tarifi. Valja još navesti da je stavkom 3. citiranog članka Pravilnika određeno da se naknada za skrbnika za poseban slučaj isplaćuje jednokratno po obavljenom poslu."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-668/2021-2 od 11. studenog 2021.

V. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

88

OVRHA NA TEMELJU VJERODOSTOJNE ISPRAVE - OVRŠENIK NEMA PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 131/2020)

Članak 14.

Članak 15.

Nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 131/2020) ovršni sud više nije ovlašten odbaciti prijedlog za ovrhu podnesen protiv ovršenika koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, već će se u tom slučaju smatrati da je zaprimljen zahtjev za izdavanje platnog naloga.

"4. Opravdano ovrhovoditelj upućuje na okolnost da je prvostupanjski sud primijenio odredbe Ovršnog zakona koje nisu bile na snazi jer je 28. studenog 2020. stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 131/2020; dalje: ZID OZ/20), u kojemu je čl. 14. brisani čl. 279. OZ-a, na koji se prvostupanjski sud poziva u obrazloženju. Na taj način, ovrhovoditelj osnovano tvrdi da se zbog toga pobijana odluka ne može ispitati i da je nezakonita jer je on podnio prijedlog za ovrhu 22. prosinca 2020. (ZID OZ/20 stupio je na snagu 28. studenog 2020. - opaska ovoga suda). Nadalje, ovrhovoditelj osnovano upućuje i na činjenicu da je javni bilježnik M.P.Č. uputio prijedlog prvostupanjskom sudu radi donošenja odluke bez donošenja rješenja o ovrsi, pa stoga obrazloženje suda ne odgovara činjeničnom stanju spisa. U kontekstu primjene relevantnog propisa ovaj sud napominje da su u vrijeme donošenja spornog rješenja na snazi bile i odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona koje su objavljene u NN br. 73/17.

4.1. Kako je u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu na snazi bila relevantna odredba čl. 281. st. 6. OZ-a (čl. 15. ZID OZ/20) prema kojoj ako javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika - osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smatrat će se da je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će proslijediti predmet nadležnom sudu u skladu sa čl. 287. tog Zakona radi donošenja odluke, to je zbog pogrešnog pravnog pristupa, konkretno zbog primjene odredbe čl. 279. OZ-a koja je brisana čl. 14. ZID OZ/20, prvostupanjski sud odbacio prijedlog za ovrhu uz pogrešnu primjenu materijalnog prava te je nastavno propustio odlučiti o prijedlogu za ovrhu u smislu važeće odredbe čl. 281. st. 6. OZ-a."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-211/2021-2 od 7. svibnja 2021.

89

*OVRHA NA NEKRETNINI - PROVEDBA OVRHE - IZNOS TRAZBINE**Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)*

Članak 80.b st. 1.

Članak 285.

Određivanje provedbe ovrhe na nekretnini ovršenika na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrši kojim je ovrha već pravomoćno određena na drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, nije protivno odredbi čl. 80.b. st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) unatoč tome što glavnica ovršive tražbine ne prelazi iznos od 20.000,00 kn.

"Pobijano rješenje protivno je stanju spisa jer sud prvog stupnja nije uzeo u obzir da je ovrha na nekretnini u konkretnom slučaju već određena, rješenjem o ovrši na temelju vjerodostojne isprave javne bilježnice N. S. poslovni broj: Ovr-4793/2017 od 1. kolovoza 2017., koje je postalo pravomoćno i ovršno 14. studenog 2017.

Odredbom čl. 80.b st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 - nastavno: OZ) propisano je da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 20.000,00 kuna, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

(...) Odlučno je u ovom postupku to što ovrhovoditelj predlaže provedbu - već određene - ovrhe na nekretnini ovršenika, pravni temelj čega je u odredbi čl. 285. OZ, koja se nalazi u glavi dvadesetšestoj OZ u kojoj je regulirano "određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave", i propisuje da na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrši kojim je ovrha određena na drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može zatražiti od nadležnog suda da provede ovrhu na tom predmetu.

Stoga, budući da iz prethodno iznesenog proizlazi da je ovrha na nekretnini ovršenika već pravomoćno određena, nije primjenjivo ograničenje iz čl. 80.b st. 1. OZ koje predviđa obvezu ovršnog suda da, pod uvjetima iz te odredbe, odbije "prijedlog za ovrhu".

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-552/2019-2 od 19. 07. 2019.

90

*OVRHA - VALUTA ISPUNJENJA**Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18)*

Članak 22. stavak. 3

Kada je u ovršnim ispravama obveza izražena u valuti EUR, ne radi se o neovlaštenom jednostranom konvertiranju tražbine iz ugovorene strane u domaću valutu kada ovrhovoditelj predlaže određivanje ovrhe radi naplate tražbine izražene u valuti EUR u protuvrijednosti kuna, jer su u tom slučaju kune navedene samo kao valuta ispunjenja (plaćanja).

"Ovrhovoditelj nije svoju tražbinu "jednostrano konvertirao iz ugovorene strane valute u domaću valutu" jer temeljem prethodno u ovom rješenju navedenih ovršnih isprava on potražuje iznose od 41.858,96 €, 34.386,17 € i 34.627,09 € u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a na dan plaćanja. Prema tome valuta obveze u ovršnom prijedlogu je istovjetna kao i u ovršnim ispravama dok je jedino valuta plaćanja (ispunjenja) u kunama, što suprotno stavu suda prvog stupnja nema značaj jednostranog konvertiranja tražbine u stranoj valuti u domaću valutu, jer ovrhovoditelj nije prijedlogom za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelja zatražio naplatu svoje tražbine u kunama već u valuti iz ovršnih isprava. Prednje je sukladno zauzetom pravnom shvaćanju Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 9. prosinca 2002. g., kao i odredbi čl. 22. st. 3 ZOO- a."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-59/2020-2 od 29. prosinca 2020.

91

OVRHA NA TEMELJU JAVNOBILJEŽNIČKOG AKTA - OPĆA KLAUZULA OVRŠNOSTI

Zakon o javnom bilježništvu (Narodne novine, 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09)

Članak 54. stavak 1.

Javnobilježnički akt kojem nedostaje opća klauzula ovršnosti (*clausula exequendi*), kojom bi ovršenica pristala na provedbu ovrhe na njezinoj cjelokupnoj imovini, ne predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje bi ovrhovoditelj mogao s uspjehom tražiti određivanje ovrhe na novčanoj tražbini ovršenice, čak i onda kada sadrži konstataciju da su stranke suglasne da će se isti smatrati ovršnom ispravom kada ga javni bilježnik potvrdi (solemnizira).

"Prema odredbi čl. 54. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu (Narodne novine, 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09 - nastavno: ZJB) javnobilježnički akt je ovršna isprava ako je u njemu utvrđena određena obveza na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi i ako sadrži izjavu obvezanika da se na temelju tog akta može radi ostvarenja dužne činidbe, nakon dospelosti obveze, neposredno provesti prisilna ovrha. Prema st. 6. istog članka isti učinak ima i privatna isprava koju je javni bilježnik potvrdio (solemnizirao).

Iz Ugovora, koji je javnobilježnički akt, proizlazi da su založni dužnici suglasni da banka (prvotni vjerovnik od kojeg je tražbina u konačnici ustupljena ovdje ovrhovoditelju) na temelju istog neposredno provede ovrhu prodajom založenih nekretnina, kao i na svim predmetima ovrhe predviđenim Ovršnim zakonom (čl. 13. i 14.).

Iz navedenih odredbi ove ovršne isprave, međutim, ne slijedi postojanje opće

klauzule ovršnosti (*clausula exequendi*) koju bi dala ovdje ovršenica, kao jamac-platac po Ugovoru, kojom bi ona sama pristala na provedbu ovrhe na njezinoj cjelokupnoj imovini, u smislu citiranog čl. 54. st. 1. ZJB koji govori o izjavi obvezanika (što znači da nitko drugi nije mogao obvezati ovršenicu umjesto nje same), pa zbog toga, kao i činjenice da niti nekom drugom odredbom Ugovora o davanju kredita nije dana takva izjava, navedena isprava ne predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje bi ovrhovoditelj mogao tražiti ovrhu na novčanoj tražbini ovršenice S. J. M. (OIB: ...). Treba pritom primijetiti da je u čl. 20. Ugovora konstatirano da su stranke suglasne da će se Ugovor sa Sporazumom smatrati ovršnom ispravom u smislu odredbi Zakona o javnom bilježništvu i Ovršnog zakona kada ga javni bilježnik potvrdi (solemnizira). Javna bilježnica je i solemnizirala Ugovor, no sve to nije od odlučnog značaja kada Ugovoru nedostaje opća klauzula ovršnosti (*clausula exequendi*) jer ovršenica nije dala izjavu da se na temelju Ugovora može neposredno provesti prisilna ovrha na njezinoj imovini."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-766/2020-2 od 7. siječnja 2021.

92

PROMJENA PREDMETA OVRHE - ODREĐIVANJE OVRHE NA PREDMETU NA KOJEM JE RANIJE OBUSTAVLJENA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)

Članak 5. stavak 3.

Ovrhovoditelj može u istom ovršnom postupku, radi namirenja iste tražbine, ponovno predložiti ono sredstvo ili predmet ovrhe u odnosu na koje je ovrha ranije pravomoćno obustavljena.

"5. Osnovani su žalbeni navodi ovrhovoditelja da je odbacivanjem prijedloga za promjenu predmeta i sredstva ovrhe od 24. ožujka 2021. prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbu čl. 5.st.3. OZ koja ovlašćuje ovrhovoditelja predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe radi namirenja iste tražbine, ako se rješenje o ovrsi ranije određenim sredstvom ili na određenom predmetu ne može provesti.

6. Iz stanja prvostupanjskog spisa proizlazi da je ovrha na računima ovršenika određena rješenjem o ovrsi od 17. rujna 2016. pravomoćno obustavljena i sada se provodi na pokretninama ovršenika na temelju rješenja broj Ovr-217/2020 od 12. veljače 2020. Prema stanju spisa popis pokretnina ostao je bezuspješan. Stoga je u situaciji kada se provodi ovrha na pokretninama ovrhovoditelj ovlašten u istom ovršnom postupku, radi namirenja iste tražbine ponovno predložiti ono sredstvo ili predmet ovrhe u odnosu na koje je ovrha pravomoćno obustavljena. Moguće je naime da je ovršenik u međuvremenu stekao određena novčana sredstva pa ponovno predlaganje ovrhe na novčanim sredstvima u konkretnoj situaciji nije nedopušteno niti može biti razlogom za odbacivanje prijedloga ."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-214/2021-2 od 26. svibnja 2021.

93

PROMJENA PREDMETA OVRHE - OVRŠENICA NIJE BILA NAZOČNA POPISU POKRETNINA*Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)*

Članak 5. stavci 3. i 4.

U situaciji u kojoj ovršenica nije prisutna uredovanju radi popisa pokretnina, nije riječ o nemogućnosti provedbe ovrhe na pokretninama jer nije poznato ima li ona kakvih pokretnina koje bi mogle biti predmetom pljenidbe, pa sud nije dužan ostaviti ovrhovoditelju rok od dva mjeseca za predlaganje novog predmeta i sredstva ovrhe.

"6.2. Prema odredbi čl. 144. st. 1. OZ-a, ako se pljenidba ne može obaviti zato što ovršenik, njegov zakonski zastupnik, opunomoćenik, odrasli član ovršenikova kućanstva ili zastupnik pravne osobe nije nazočan ili neće otvoriti prostoriju ili je prostorija zaključana, ovrhovoditelj je dužan odmah na uredovanju očitovati se predlaže li ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika te drugih osoba potrebnih za prisilno otvaranje ulaza u prostoriju u kojoj treba obaviti pljenidbu, a prema st. 2. istog članka, ako ovrhovoditelj ne predloži ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje osoba iz stavka 1. toga članka, a pljenidba se ne može obaviti iz razloga navedenih u stavku 1. toga članka, ovrha će se obustaviti.

6.3. Sukladno toj zakonskoj odredbi, a budući da ovršenica nije bila nazočna uredovanju, ovrhovoditelj je morao predložiti novi popis ovršeničinih pokretnina uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika te drugih osoba potrebnih za prisilno otvaranje ovršeničine kuće. To što ovrhovoditelj nije bio nazočan na uredovanju ne znači da se na njega ne primjenjuje čl. 144. st. 1. OZ-a, on jedino nije mogao predložiti ponovnu pljenidbu već na samom uredovanju, ali mogao je istu predložiti neposredno nakon provedenog uredovanja. Pritom treba napomenuti da sud nije dužan dostavljati strankama zapisnike s ročišta kojima nisu prisustvovala, već stranke mogu izvršiti uvid u spis i tražiti preslike zapisnika u sudskoj pisarnici.

6.4. Budući da ovrhovoditelj nakon provedenog uredovanja nije podnio prijedlog iz čl. 144. st. 1. OZ-a, prvostupanjski sud je pravilno obustavio ovrhu primjenom čl. 144. st. 2. OZ-a. Protivno navodima žalbe ovrhovoditelj nije bio dužan ostaviti ovrhovoditelju rok od dva mjeseca za predlaganje novog predmeta i sredstva ovrhe u smislu čl. 5. st. 3. i 4. OZ-a, jer navedeni rok ostavlja se ovrhovoditelju u slučaju kada se ovrha na određenom predmetu ili određenim sredstvom nije mogla provesti. U konkretnom slučaju nije bilo mjesta zaključku da se ovrha na pokretninama ovršenice nije mogla provesti jer ovršenica nije bila nazočna pa nije poznato ima li ona kakvih pokretnina koje bi mogle biti predmetom pljenidbe. Zbog toga je trebalo provesti novo uredovanje u prisutnosti ovršenice ili uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika te drugih osoba potrebnih za prisilno otvaranje ulaza u prostoriju u kojoj treba obaviti pljenidbu (čl. 144. st. 1. OZ-a) pa bi se tek nakon ulaska u stambeni odnosno drugi prostor ovršenice utvrdilo ima li ona kakvih pokretnina podobnih za pljenidbu ili ne, te bi se tek tada moglo zaključiti može li se provesti ovrha na pokretninama ili ne, a ako ne, tek tada bi bili ispunjeni uvjeti za predlaganje novog

predmeta i sredstva ovrhe u smislu čl. 5. st. 3. i 4. OZ-a."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Ovr-296/2021-2 od 10. lipnja 2021.

94

PROMJENA PREDMETA OVRHE - NEMOGUĆNOST PROVEDBE - DVA PREDMETA OVRHE

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08, 139/10, 154/11 i 70/12)

Članak 5. stavak 4.

Kada je ovrha bila određena na više sredstava i predmeta ovrhe, promjena predmeta i sredstva ovrhe može se osnovano zatražiti tek ako se nije mogla provesti na svim sredstvima ili predmetima ovrhe određenima u rješenju o ovrsi.

"7. Kako iz stanja spisa proizlazi da nije moguće provesti ovrhu na novčanim sredstvima po računima ovršenika (jer je FINA prestala izvršavati osnovu - rješenje o ovrsi poslovni broj Ovr-1912/2012 od 3. srpnja 2012. sukladno čl. 12. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima jer po istoj nije bilo naplata), a niti na plaći ovršenika (jer je poslodavac ovršenika brisan iz sudskog registra), te da je ovrhovoditelj imao pravo podnijeti prijedlog za određivanje ovrhe na drugom predmetu i sredstvu ovrhe jer ima nenamirenu tražbinu prema ovršeniku, što ovršenik niti ne osporava, to je pravilno prvostupanjski sud udovoljio prijedlogu ovrhovoditelja odredivši provedbu ovrhe na drugom predmetu i sredstvu ovrhe i to na pokretninama ovršenika.

8. Suprotno žalbenim navodima ovršenika, ovrhovoditelj je prijedlog za promjenu predmeta i sredstva ovrhe podnio u zakonskom roku iz čl. 5. st. 4. OZ-a jer iz stanja spisa proizlazi da je ovrhovoditelj obavijest suda o nemogućnosti provedbe ovrhe na novčanim sredstvima i plaći primio dana 20. svibnja 2020., nakon čega je 2. lipnja 2020. dostavio sudu podatak o novom poslodavcu ovršenika, ali kako su podaci o poslodavcu ovršenika navedeni u potvrdi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje bili manjkavi, to je sud zaključkom od 25. lipnja 2020. pozvao ovrhovoditelja da u daljnjem roku od 30 dana dostavi točne podatke o poslodavcu ovršenika. Ovrhovoditelj je zaključak od 25. lipnja 2020. primio 2. srpnja 2020. i dana 27. srpnja 2020. zatražio od suda produljenje roka za dostavu točnih podataka o poslodavcu ovršenika, te mu je sud rješenjem poslovni broj Pu Ovr-98/2019-27 od 30. listopada 2020., a koje je ovrhovoditelj primio 4. studenoga 2020., produljio rok za dostavu podataka o poslodavcu za daljnjih 30 dana, nakon čega je ovrhovoditelj dana 7. prosinca 2020. podnio prijedlog za promjenu predmeta ovrhe na pokretninama ovršenika jer nije uspio pribaviti podatke o poslodavcu ovršenika. Obzirom da je rješenjem o ovrsi poslovni broj Ovr-1912/2012 od 3. srpnja 2012. ovrha bila određena na plaći i novčanim sredstvima po računima ovršenika, to nije bilo dovoljno da se ovrha ne može provesti samo na novčanim sredstvima po računima, pa da ovrhovoditelj može podnijeti prijedlog za promjenu sredstva i predmeta ovrhe, već je bilo nužno pokušati provesti ovrhu i na plaći, pa je stoga ovrhovoditelju rok od dva mjeseca od obavijesti suda o

nemogućnosti provedbe ovrhe za podnošenje prijedloga za promjenu predmeta ili sredstva ovrhe počeo teći od primitka rješenja od 30. listopada 2020. kojim mu je sud produljio rok za dostavu podataka o poslodavcu ovršenika. Navedeni stav je suglasan zaključku zauzetom na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, održanom 12. travnja 2016. 6.2., a koji glasi: "(promjena sredstva ili predmeta ovrhe) - U situaciji kada je ovrha određena u pogledu više sredstava i predmeta ovrhe, nije dovoljno da se ovrha ne može provesti samo jednim sredstvom ili predmetom ovrhe, pa da ovrhovoditelj može podnijeti prijedlog za promjenu sredstva ili predmeta ovrhe, već je nužno pokušati provesti ovrhu na svim sredstvima ili predmetima ovrhe određenim u rješenju o ovrsi."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-361/2021-2 od 18. lipnja 2021.

95

PROMJENA PREDMETA OVRHE NAKON OBUSTAVE

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)

Članak 5. stavak 3.

Nakon što je pravomoćnim rješenjem obustavljena ovrha ne može se dopustiti promjena predmeta i sredstva ovrhe.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 26. veljače 2020.

96

DOVRŠETAK OVRHE NA NEKRETNINI - POSLJEDNJA OVRŠNA RADNJA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Članak 68.

Članak 75.

Članak 121.

Kada je rješenjem o ovrsi na nekretninama određena i ovrha ispražnjenjem nekretnine te predajom iste kupcu, ovrha se ne može smatrati dovršenom namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom jer u tom slučaju namirenje ovrhovoditelja ne predstavlja posljednju ovršnu radnju.

"6.1. Ovrhovoditelj R. je nadalje naveo u žalbi da prvostupanjski sud pogrešno smatra da bi ovrha na nekretnini u konkretnom slučaju bila dovršena provedbom posljednje ovršne radnje jer je rješenjem o ovrsi određeno, između ostaloga, i ispražnjenje nekretnine i predaja kupcu nakon pravomoćnosti zaključka o predaji nekretnine kupcu, a koji zaključak do podnošenja žalbe nije donesen. Zaključno ističe da se na temelju članka 75., 87. i 121. OZ-a u vezi s člankom 68. stavak 1. toga

Zakona ovrha na nekretnini smatra dovršenom tek ispražnjenjem i predajom nekretnine kupcu na temelju zaključka o predaji nekretnine tako da se u konkretnom slučaju još ima provesti ovršna radnja ispražnjenja i predaje nekretnine kupcu/ovrhovoditelju.

7. Prethodni žalbeni navodi ovrhovoditelja u cijelosti su osnovani. Naime, ovrhovoditelj R. je u prijedlogu za ovrhu predložio da se ovrha odredi na nekretninama ovršenika i to zabilježbom ovrhe na nekretnini, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom i namirenjem ovrhovoditelja iz novčanog iznosa dobivenog prodajom te ispražnjenjem nekretnine i predajom kupcu na temelju zaključka o predaji nekretnine kupcu (članak 121. OZ-a). Rješenjem o ovrsi broj Ovr-1399/09-2 od 12. svibnja 2009. prvostupanjski sud je odredio ovrhu prema prijedlogu ovrhovoditelja. Budući da ispražnjenje nekretnine i predaja kupcu, kao ovršne radnje određene rješenjem o ovrsi, nisu provedeni, prvostupanjski sud je pogrešno utvrdio da je provedena posljednja ovršna radnja te je pogrešno utvrdio da je ovrha na nekretninama dovršena."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Ovr-183/2021-2 od 10. lipnja 2021.

97

OBUSTAVA OVRHE - STEČAJ POTROŠAČA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)

Članak 72. stavak 2.

Kada tijekom ovršnog postupka ovršenik bude pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u postupku stečaja potrošača oslobođen obveze namirenja tražbine u vezi koje je doneseno rješenje o ovrsi, ovrhu treba obustaviti.

"6.1. Točni su žalbeni navodi ovrhovoditelja da je protiv rješenja Općinskog suda u Osijeku broj Sp-4937/2019-6 od 19. prosinca 2019. izjavio žalbu. Međutim, ovrhovoditelj ne navodi da je o žalbi odlučio Županijski sud u Osijeku rješenjem od 29. prosinca 2020. broj Gž-805/2020-2 kojim je odbio žalbu ovrhovoditelja kao vjerovnika i potvrdio prvostupanjsko rješenje. Prvostupanjskim rješenjem broj Sp-4937/2019-6 od 19. prosinca 2019. otvoren je jednostavni postupak stečaja nad imovinom ovršenice kao potrošača, zaključen je jednostavni postupak stečaja nad imovinom ovršenice kao potrošača i ovršenica je oslobođena obveza u odnosu na osnove za plaćanje i vjerovnike, između ostalih u odnosu na ovrhovoditelja E. o. d.d. kao vjerovnika s osnova tražbine koja se temelji na rješenju o ovrsi broj Ovr-1124/17-3 radi namirenja glavnice od 7.380,00 kn, kamate od 8.056,73 kn i troškova postupka od 1.237,50 kn.

7. Dakle, ovršenica je pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u postupku stečaja potrošača oslobođena obveze prema ovrhovoditelju radi čijeg namirenja je doneseno rješenje o ovrsi u ovom postupku, iz čega proizlazi zaključak da daljnje provođenje ovrhe nije moguće niti dopušteno pa je prvostupanjski sud pravilnom primjenom materijalnog prava na koje se poziva u obrazloženju rješenja ovrhu

obustavio."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-221/2021-4 od 10. svibnja 2021.

98

OBUSTAVA OVRHE - STEČAJ POTROŠAČA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20)

Članak 72. stavci 2. i 6.

Zakon o stečaju potrošača (Narodne novine, broj: 100/15 i 67/18)

Članak 77.

Kada ovršenik bude pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u postupku jednostavnog stečaja potrošača u cijelosti oslobođen obveze po osnovi oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom, radi namirenja koje je doneseno rješenje o ovrsi, ovrhu treba obustaviti usprkos tome što nije bilo osnove da se potrošača u postupku stečaja oslobodi vraćanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem.

"7. Ovrhovoditeljica u žalbi navodi da je prvostupanjski sud obustavom ovrhe pogrešno primijenio odredbe čl. 77. st. 1. toč. 3. i čl. 77. Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine broj: 100/2015 i 67/2018), obzirom da se radi o njezinoj tražbini s osnova oduzete imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

8. Nije sporno da se ovrha u ovom ovršnom predmetu provodila radi naplate novčane tražbine s osnova imovinske koristi ostvarene počinjenjem kaznenog djela i troškova kaznenog postupka te da je pravomoćnim rješenjem otvoren i zaključen jednostavni postupak stečaja nad imovinom ovršenika kao potrošača. Kako je pravomoćnom sudskom odlukom ovršenik između ostalog oslobođen u cijelosti obveze za koju je ovrhovoditeljica pokrenula ovaj ovršni postupak, pravilan je zaključak suda da daljnje provođenje ovrhe nije moguće.

9. Žalbeni navodi u pravcu da se potrošač rješenjem o oslobođenju od preostalih obveza prema odredbi čl. 77. st. 1. Zakona o stečaju potrošača ne može osloboditi obveze vraćanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem, iako točni, nisu od utjecaja na pravilnost pobijanog rješenja obzirom da je rješenje o oslobođenju od obveze postalo pravomoćno. To konkretno znači da je ovrhovoditeljica ukoliko je smatrala da ne postoje razlozi za oslobođenje te žalbene razloge trebala isticati u postupku jednostavnog stečaja potrošača."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-398/2021-2 od 25. kolovoza 2021.

99

ZABILJEŽBA DOSUDE*Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)*

Članak 96.

Članak 117. stavak 2.

Pravomoćnost rješenja o dosudi odlučna je za upis prava vlasništva kupca nekretnine, ali nije pretpostavka upisa zabilježbe dosude u zemljišnoj knjizi.

"6.5. Prema odredbi čl. 75. ZZK-a zabilježbe se mogu odrediti kad je to predviđeno ovim Zakonom ili drugim zakonom. Kad zakon predviđa mogućnost zabilježbe, nju na prijedlog ovlaštene osobe, suda ili drugog nadležnog tijela rješenjem određuje zemljišnoknjižni sud, ako nije što posebno određeno.

6.6. Zakonom o zemljišnim knjigama, dakle, propisana je mogućnost zabilježbe dosude, a kako je već naprijed citirano sud koji u ovršnom postupku donese odluku o dosudi naredit će po službenoj dužnosti da se dosuda zabilježi u zemljišnoj knjizi. Za zabilježbu dosude u zemljišnoj knjizi nije potrebna pravomoćnost rješenja kojim se određuje, između ostalog, provesti zabilježbu dosude. Pravomoćnost rješenja o dosudi bitna je za upis prava vlasništva kupca, o čemu govori čl. 96. st. 3. ZZK-a, ali ne i za upis zabilježbe dosude.

6.7. Kako je zabilježbu odredilo za to ovlašteno tijelo, odnosno ovršni sud u postupku ovrhe, te kako je u točki V. rješenja broj Ovr-1137/15 od 28. rujna 2020. naloženo zemljišnoknjižnom odjelu upis zabilježbe rješenja o dosudi, te kako je taj upis bio moguć s obzirom na stanje zemljišne knjige, jer je u ovršnom postupku ovršenik, a u ovom postupku protustranka, bio upisan kao vlasnik nekretnine koja je prodana u ovršnom postupku, to su bili ispunjeni svi uvjeti za upis zabilježbe dosude u zemljišnu knjigu, kako je to pravilno učinio svojim rješenjem ovlaštenu zemljišnoknjižni sud, odnosno pravilno je prvostupanjski sud odbio prigovor protustranke podnesen protiv rješenja ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Zk-901/2021-4 od 7. prosinca 2021.

100

ODGODA OVRHE - NIŠTETNOST JAVNOBILJEŽNIČKE ISPRAVE*Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)*

Članak 65.

Kada ovršenik podnese tužbu radi utvrđenja ništetnosti javnobilježničke isprave na temelju koje je ovrha određena, na prijedlog ovršenika treba odgoditi ovrhu neovisno o tome jesu li kumulativno ispunjene pretpostavke za odgodu iz čl. 65. Ovršnog zakona.

"6.1. Ovršenica se, međutim, osnovano žali zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Naime, u postupku donošenja prethodne odluke koji je rezultirao

donošenjem presude broj C-407/18 u predmetu K. c/a A. B. d.d., činjenični supstrat nacionalnog postupka bio je istovjetan predmetnom - ovrhovoditelj, bankarska institucija inicirala je protiv korisnika kredita ovršni postupak na osnovu ugovora o hipotekarnom kreditu sklopljenog u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog akta, a u odnosu na čije odredbe je ovršenik prigovarao ništetnosti. Sud EU je, u analizi načela djelotvornosti primjene Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (dalje: Direktiva Vijeća 93/13/EEZ), a u procesnoj situaciji u kojoj odredbe ovršnog nacionalnog zakonodavstva ne dopuštaju da ovršni sud u ovršnom postupku ispituje nepoštenost pojedinih ugovornih odredbi ugovora o hipotekarnom kreditu sklopljenog u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog akta i po toj osnovi odgodi ovrhu, polazišnu osnovu odredio u ispitivanju da li odnosna nacionalna odredba slovenskog ovršnog zakona (koja je gotovo istovjetna odredbi čl. 65. st. 1. OZ-a) čini nemogućom ili pretjerano teškom primjenu prava Unije (dakle Direktive Vijeća 93/13/EEZ) pa je zaključio da u procesnoj situaciji, kada sud koji odlučuje o prijedlogu za ovrhu ne može provoditi kontrolu eventualne nepoštenosti odredbi sadržanih u ugovoru o hipotekarnom kreditu sklopljenom između trgovca i potrošača, a koji u obliku javnobilježničkog akta predstavlja ovršnu ispravu, već navedeno tek naknadno i eventualno može učiniti parnični sud kojemu se potrošač obrati tužbom za utvrđivanje ništetnosti takvih nepoštenih odredbi, i da je vjerojatno da će pljenidba nekretnine osigurane hipotekom biti dovršena prije nego što sud koji odlučuje o meritumu donese odluku kojom se eventualno utvrđuje ništetnost te odredbe kao nepoštene, a šteta koju bi potrošač u tom slučaju i ostvario, no *á posteriori*, da bi kao vid pravne zaštite bila nepotpuna i nedovoljna i ne predstavlja ni odgovarajuće ni učinkovito sredstvo da se prekine s korištenjem nepoštene odredbe.

6. 2. Budući da u istovjetnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji takav stav Suda EU vezuje i prvostupanjski sud, te da načelo usklađenog tumačenja zahtijeva da nacionalni sudovi učine sve što je u njihovoj nadležnosti, uzimajući u obzir cjelokupno nacionalno pravo i primjenjujući metode tumačenja koje to pravo poznaje da bi se zajamčila puna učinkovitost predmetne direktive i da bi se došlo do rješenja koje je u skladu s ciljem koji se njome nastoji postići, ocjena je ovoga drugostupanjskog suda da će navedenom zahtjevu biti udovoljeno određivanjem odgode ovrhe do pravomoćnog okončanja parnice koju su ovršenici pokrenuti protiv ovrhovoditelja A. b. d.d. radi utvrđenja ništetnosti ovršne isprave. Tome treba nadodati da u takvoj pravnoj situaciji ne moraju biti kumulativno ispunjene pretpostavke iz čl. 65. OZ-a jer se to protiv djelotvornosti zaštite koju pruža Direktiva 93/13/EEZ."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Ovr-243/2021-2 od 27. srpnja 2021.

101

ODGODA OVRHE - PRIGOVOR PRAVA NA POŠTOVANJE DOMA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 65.

Kada ovršenik u žalbi na rješenje o ovrsi na temelju ovršne isprave kojim je određena ovrha na nekretnini ističe prigovor prava na dom i predlaže odgodu ovrhe, ovrhu je potrebno odgoditi do okončanja parničnog postupka u kojem se odlučuje o tom pravu ukoliko ovršna isprava nije presuda kojom je ovršeniku naloženo iseljenje s nekretnine, odnosno naložena predaja posjeda nekretnine.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 8. lipnja 2020.

102

IZVANSUDSKA OVRHA - POVRAT ISPLAĆENOG

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14)

Članak 210.

Članak 202. stavak 2.

Članak 284.

Za ostvarivanje zahtjeva za povrat sredstava isplaćenih na temelju izvansudske ovrhe - izravnom naplatom novčane tražbine na temelju izjave o suglasnosti o zapljeni plaće - nije potrebno upućivanje ovršenika na parnicu kako je to određeno za proglašenje zapljene i prijenosa nedopuštenom, jer se za nedopuštenost zapljene i prijenosa dijela plaće na odgovarajući način primjenjuje odredba članka 210. u vezi sa člankom 284. Ovršnog zakona.

"9.2. Neprihvatljive su i tvrdnje tuženika da je tužbeni zahtjev za vraćanje onog što je iz plaće tužitelja zaplijenjeno i preneseno tuženiku na temelju Izjave o zapljeni plaće trebalo odbaciti iz razloga što na podnošenje takvog tužbenog zahtjeva nije upućen od strane ovršnog suda.

9.3. Naime, u konkretnom slučaju za nedopuštenost zapljene i prijenosa dijela plaće na temelju suglasnosti o zapljeni plaće primjenjuje se na odgovarajući način odredba članka 210. OZ (pravna sredstva ovršenika) u vezi članka 284. OZ. Člankom 210. stavkom 2. OZ određeno je da ako prijenos sredstava s računa (plaće) bude obavljen prije nego što sud dostavi rješenje kojim proglašava pljenidbu i prijenos nedopuštenim (članka 209.), ovršenik može u posebnoj parnici ostvariti svoje pravo na povrat tih sredstava, kao i pravo na naknadu štete. Dakle, za ostvarivanje zahtjeva za povrat sredstava isplaćenih na temelju izvansudske ovrhe - izravnom naplatom novčane tražbine na temelju ovršne isprave (predmetna Izjava o suglasnosti o zapljeni plaće na temelju članka 178. stavak 2. OZ/96 i članka 202. stavka 2. OZ ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi) nije potrebno upućivanje ovršenika na parnicu kako je to određeno za proglašenje zapljene i prijenosa nedopuštenom zbog čega nije ostvarena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 14. ZPP koja postoji ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drugačijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti."

Županijski sud u Varaždinu GŽ-697/2021-2 od 1. srpnja 2021.

103**PROTUOVRHA - PRAVO VLASNIŠTVA NEKRETNINE STEČENO U OVRŠNOM POSTUPKU**

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Članak 101.

Članak 102.

Ovrhovoditelj koji u ovršnom postupku stekne pravo vlasništva nekretnine uživa zaštitu prema čl. 102. Ovršnog zakona u slučaju ukidanja ili preinake rješenja o ovrši jednako kao i svaki drugi kupac.

"11.1. Odredbom čl. 58. st. 1. OZ propisano je da nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je dobio ovrhom ako su ispunjene pretpostavke propisane točkama 1-4. istog članka. Prema odredbi čl. 102. OZ-a ukidanje ili preinaka rješenja o ovrši poslije pravomoćnosti rješenja o dosudi nekretnine ne utječu na pravo vlasništva kupca stečeno po odredbama čl. 101. OZ-a.

11.2. Kako iz stanja spisa jasno proizlazi da je ovrhovoditelj vlasništvo nekretnine, koja je bila predmet ove ovrhe, stekao po odredbama čl. 101. OZ-a odnosno temeljem rješenja o dosudi i da mu je zaključkom o predaji od 17. prosinca 2014. predmetna nekretnina i predana u posjed, suprotno žalbenim navodima ovršenika, ovrhovoditelj kao kupac nekretnine u ovršnom postupku, uživa zaštitu propisanu odredbom čl. 102. OZ-a kao i svaki drugi kupac, a što je sukladno stavu Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženom u odluci Rev-648/2013-3 od 23. rujna 2014. i Ustavnog suda Republike Hrvatske izraženom u odluci U-III-2463/2015 od 15. veljače 2018., pri čemu valja posebno istaknuti da se poštenje odnosno savjesnost stjecatelja veže uz stjecanje vlasništva temeljem pravnog posla, ali ne i uz stjecanje vlasništva odlukom suda."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-266/2021-2 od 7. srpnja 2021.

104**OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI**

Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj: 68/18)

Članak 4. stavak 1.

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 211.

Prema Zakonu o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj: 68/18) sudovi nisu nadležni za određivanje ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika, bez obzira kad su ovršne odluke postale ovršne.

"5.1. Ovrhovoditelj je prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika

podnio sudu 24. ožujka 2020. godine, dakle, u vrijeme kada je ovrhu na novčanim sredstvima regulirao Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine" broj 68/2018, 2/2020 - dalje: Zakon) koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2018. Prema odredbi čl. 4. st. 1. Zakona ovrha na novčanim sredstvima ovršenika provodi se na novčanim sredstvima po svim računima i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama u kojima ovršenik ima otvorene račune i oročena novčana sredstva, prema osobnom identifikacijskom broju ovršenika, bez njegove suglasnosti, osim ako je osnovom za plaćanje ovrha odnosno osiguranje određeno isključivo na pojedinim računima u kojem slučaju će se ovrha odnosno osiguranje provesti na način i u opsegu kako je osnovom za plaćanje naloženo, dok prema odredbi čl. 5. st. 1. Zakona nadležno tijelo, odnosno ovrhovoditelj podnosi osnovu za plaćanje Agenciji, u izvorniku, otpravku, ovjerenom presliku ili ovjerenom prijepisu neposrednom dostavom, preporučenom pošiljkom s povratnicom, odnosno na drugi način uređen posebnim propisom. Prema odredbi članka 2. Zakona ovrhu na novčanim sredstvima na temelju ovoga Zakona provode Financijska agencija (u daljnjem tekstu: Agencija), Hrvatska narodna banka i banke.

5.2. Dakle, prema odredbama Zakona propisana je nadležnost Agencije za provođenje ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika tako da od 4. kolovoza 2018. sudovi nisu nadležni određivati ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika. Pri tome valja ukazati ovrhovoditelju da je odredbom članka 32. Zakona stupanjem na snagu ovoga Zakona prestao važiti Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine" broj 91/10 i 112/12) pa je prema tome prestala važiti i odredba članka Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koja je propisivala da se odredbe ovoga Zakona primjenjuju na ovršne odluke i nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela koje glase na ispunjenje određene novčane obveze koje su postale ovršne nakon 15. listopada 2012.

5.3. Stoga se Zakon primjenjuje na sve ovršne odluke, dakle i na one koje su postale ovršne prije 15. listopada 2012.

6. Zbog navedenih razloga prvostupanjski sud nije bio nadležan za određivanje ovrhe na novčanim sredstvima pa je zbog toga pobijano rješenje o ovrsi ukinuto temeljem članka 380. točka 3. ZPP-a i temeljem članka 211. OZ-a je ovrhovoditeljev prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima na računu odbačen kao nedopušten."

Županijski sud u Varaždinu-Stalna služba u Koprivnici Gž Ovr-223/2021-2 od 19. kolovoza 2021.

105

NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA - OPSEG ODGOVORNOSTI ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 215. stavak 1.

Opseg odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja na utječe na dužnost nasljednika da preuzmu postupak prekinut zbog smrti ostavitelja.

"5. U žalbi žalitelji navode da nisu naslijedili nikakvu imovinu iza smrti pok. A. P. što je evidentno iz rješenja javnog bilježnika kojim je odlučeno da se neće provoditi ostavinska rasprava jer pok. A. P. nije imao nikakvu imovinu, pa primjenom čl. 139. Zakona o nasljeđivanju ne mogu odgovarati za dugove svog pravnog prednika te su predložili obustaviti postupak.

6. Iz stanja u spisu proizlazi da su s. s. z. u S., kao predlagatelji osiguranja podnijeli prijedlog za osiguranje protiv protivnika osiguranja A. P. radi zasnivanja založnog prava na nekretnini upisanoj u podul. 12825 k.o. S. i da je prvostupanjski sud rješenjem od 16. prosinca 2010. broj Ovr-6091/10 odredio osiguranje uknjižbom založnog prava u korist predlagatelja osiguranja na nekretnini u vlasništvu protivnika osiguranja upisanoj u podul. 12825 k.o. S., radi osiguranja novčane tražbine od 3.831,39 kn sa zateznom kamatom, novčane tražbine od 268,40 kn i troškova postupka osiguranja od 200,00 kn. Odlučujući o žalbi protivnika osiguranja na navedeno rješenje Županijski sud u S. je rješenjem od 15. rujna 2016. broj GŽ Ovr-1407/2016 odbio žalbu i potvrdio prvostupanjsko rješenje o osiguranju. Navedeno drugostupanjsko rješenje nije dostavljeno protivniku osiguranja jer je, nakon što je rješenje vraćeno sudu s naznakom da je protivnik osiguranja umro, utvrđeno pribavom podataka od Matičnog ureda u S. da je protivnik osiguranja A. P. umro 7. siječnja 2012. Nakon toga je prvostupanjski sud rješenjem od 2. svibnja 2017. broj Ovr-6091/10 utvrdio prekid postupka zbog smrti protivnika osiguranja i odlučio da će se postupak nastaviti kada nasljednik ili skrbnik ostavine preuzmu postupak ili kada ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine.

7. Obzirom na navedeno prvostupanjski sud je pravilnom primjenom odredbe čl. 215. st. 1. ZPP-a, u vezi čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96., 29/99., 42/00., 173/03., 194/03., 151/04., 88/05., 121/05., 67/08., 139/10., u daljnjem tekstu: OZ) pozvao žalitelje na preuzimanje postupka i u odnosu na njih nastavio ovršni postupak, a sve kako bi žaliteljima koji temeljem nasljeđivanja stupaju u pravnu poziciju protivnika osiguranja dostavio rješenje Županijskog suda u S. od 15. rujna 2016. broj GŽ Ovr-1407/2016."

Županijski sud u Varaždinu GŽ Ovr-375/2021-2 od 7. srpnja 2021.

106

OVRHA RADI NAPLATE SUDSKIH PENALA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 248.

Kada ovršenik bez svoje krivnje ne može izvršiti nenovčanu obvezu radi koje je obvezan na isplatu sudskih penala, sud će odbiti prijedlog za ovrhu radi naplate dosuđenih sudskih penala jer ovršenik ne može biti u zakašnjenju s radnjom koju nije moguće izvršiti.

"Nesporno je da je ovrha u ovom predmetu predložena na temelju ovršne isprave, rješenja o ovrshi Ovr-595/2016 Općinskog suda u Splitu Stalne službe u Imotskom, isto kao što je i nesporno da je ovrha u tom postupku pravomoćnim

rješenjem Općinskog suda u Splitu Ovr-1931/19 od 21. veljače 2021. potvrđenog rješenjem Županijskog suda u Splitu br. GŽ-197/21 od 24. svibnja 2021. obustavljena jer je utvrđeno da činidba iz pravomoćne presude Trgovačkog suda u Splitu P-1456/11 od 31. listopada 2014. (predaja ovrhovoditelju 9 zglobnih autobusa MAN SG 220 u tehnički ispravnom i voznom stanju) nije moguća obzirom da je vještačenjem po sudskom vještaku za strojeve, cestovni promet i motorna vozila Stanku Smodlaku utvrđeno da se predmetni autobusi ne mogu dovesti u tehnički ispravno i vozno stanje. Kako je smisao određivanja ovrhe radi naplate sudskih penala, što u ovom postupku traži ovrhovoditelj da se dužnik prisili ispuniti svoju nenovčanu obvezu koju nije ispunio u određenom mu roku, a u konkretnom slučaju obzirom je utvrđeno da ovršenik bez svoje krivnje ne može izvršiti svoju obvezu (povrat autobusa u ispravnom i voznom stanju), pa prema tome ne može biti niti u zakašnjenju sa radnjom koju nije moguće izvršiti, zbog čega je ovrha obustavljena, posljedično čemu se mora smatrati da je time došlo i do ukidanja rješenja kojim su izrečeni sudski penali. Odredba čl. 72. st. 2. OZ-a propisuje da će se ovrha obustaviti ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti time da se postupak ovrhe smatra dovršenim između ostalog i obustavom ovrhe (čl. 73. st. 1. OZ-a). Kako je već napomenuto da je smisao izricanja i naplate u ovršnom postupku sudskih penala u tome da se dužnika prisili ispuniti nenovčanu tražbinu ovrhovoditelju pa kako se u ovom postupku tražbina ovrhovoditelja - činidba utvrđena pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Splitu P-1456/11 od 31. listopada 2014. ne može ispuniti jer je postala nemoguća, time da tu činidbu nije objektivno bilo moguće izvršiti niti 2009., niti 2013. kao niti danas (prema nalazu i mišljenju vještaka za strojeve, cestovni promet i motorna vozila S. S.), to je sud pravilno odbio odrediti ovrhu radi naplate sudskih penala jer se sa činidbom koju nije moguće izvršiti ne može niti doći u zakašnjenje."

Županijski sud u Varaždinu GŽ Ovr-687/2021-2 od 29. studenog 2021.

107

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI - IZNOS TRAŽBINE

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 80.b st. 1.

U slučaju kada se osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja predlaže radi naplate tražbine čija glavnica iznosi više od 20.000,00 kn, prihvaćanje prijedloga za osiguranje ne bi bilo protivno svrsi odredbe čl. 80.b. st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) i volji zakonodavca jer bi, bez obzira što se ta tražbina temelji na tri ovršne isprave, osiguranje bilo određeno za tražbinu koja prelazi iznos od 20.000,00 kn.

"Naime, odredbom čl. 80.b. st. 1. OZ propisano je da će sud odbiti prijedlog za ovrhu na nekretnini ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 20.000,00 kn, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja

tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom. Citiranom odredbom zakonodavac nije, kao ograničavajući uvjet, predvidio da glavnica tražbine viša od 20.000,00 kn mora proizlaziti iz svake pojedine ovršne isprave, već je svrha te odredbe onemogućiti provedbu ovrhe (ali i osiguranja, imajući u vidu odredbu čl. 290. OZ) na nekretninama radi naplate manjih tražbina, razmjerno neznatnih u odnosu na vrijednosti nekretnina. U slučaju kao što je ovaj, u kojem se osiguranje predlaže radi naplate tražbine čija glavnica ukupno iznosi 49.428,48 kn, prihvaćanje prijedloga za osiguranje ne bi bilo protivno svrsi odredbe čl. 80.b. st. 1. OZ i volji zakonodavca jer bi, bez obzira što se ta tražbina temelji na tri ovršne isprave, osiguranje bilo određeno za tražbinu koja prelazi iznos od 20.000,00 kn."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-1101/2019-2 od 22. 01. 2020.

108

DONOŠENJE RJEŠENJA O OSIGURANJU PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 41. stavak 4.

Članak 290.

Rješenje o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretni protivnika osiguranja može se donijeti otiskivanjem štambilja i ne mora biti obrazloženo.

"5.1. S obzirom da je sukladno odredbi čl. 290. OZ-a propisano da se na osiguranje tražbine prema navedenom Zakonu na odgovarajući način primjenjuju odredbe istog Zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine, pa o prijedlogu za osiguranje sud odlučuje rješenjem kojim se može u cijelosti ili djelomično prihvatiti prijedlog za osiguranje, dok se glede sadržaja rješenja o osiguranju primjenjuju odredbe o sadržaju rješenja o ovrsi sukladno odredbi čl. 41. st. 4. OZ-a, što između ostalog znači da rješenje o osiguranju mora sadržavati podatak o strankama, o tražbini koja se osigurava, o sredstvu i predmetu osiguranja te uputu o pravnom lijeku, dok isto rješenje ne mora biti obrazloženo i može se izdati otiskivanjem štambilja na samom prijedlogu za ovrhu, neosnovani je žalbeni navod protivnice osiguranja da je zbog činjenice da rješenje o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava nije obrazloženo isto rješenje nerazumljivo, slijedom čega se taj žalbeni navod ukazuje potpuno neosnovanim."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-333/2021-2 od 14. lipnja 2021.

109

PRISILNO ZASNIVANJE ZALOŽNOG PRAVA - UPISANA ZABILJEŽBA DOSUDE*Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)*

Članak 50.

Članak 290.

Zakon o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj: 63/19)

Članak 44. alineja 2.

Članak 96.

Upis zabilježbe dosude u zemljišnoj knjizi nije prepreka određivanju osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava i upisu tog prava.

"7. Neosnovani su žalbeni navodi protivnika osiguranja kojima tvrdi da je upis zabilježbe dosude prepreka provedbi pobijanog rješenja kojim je određeno osiguranje na predmetnoj nekretnini protivnika osiguranja. Naime, odredbom čl. 96. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 63/2019, dalje: ZZK) propisano je da će sud koji u ovršnom postupku donese odluku o dosudi narediti po službenoj dužnosti da se dosuda zabilježi u zemljišnoj knjizi, te da će se nakon zabilježbe dosude prava moći steći daljnjim upisima protiv dosadašnjeg vlasnika samo uz uvjet da dosuda izgubi učinak (st. 2.), dok je st. 3. istog članka propisano da će se, kad na temelju pravomoćnog rješenja o dosudi i potvrde ovršnog suda da je kupac položio kupovninu bude upisano pravo u njegovu korist, na prijedlog izbrisati svi upisi koji su bili provedeni protiv dotadašnjeg vlasnika nakon zabilježbe dosude, kao i svi daljnji upisi koji su učinjeni s obzirom na njih.

7.1. Dakle, iz citiranih zakonskih odredbi jasno proizlazi da upis zabilježbe dosude nije prepreka upisu založnog prava, već u smislu odredbe čl. 44. alineje 2. ZZK, a kojom je određen predmet zabilježbe, zabilježba dosude ima svrhu ostvarivanja pravnih učinaka koje proizvodi prema odredbama Ovršnog zakona, a to je da će treće osobe moći steći prava daljnjim upisima protiv dosadašnjeg vlasnika samo uz uvjet da dosuda izgubi učinak (time da se u situaciji kada je njihovo pravo upisano nakon zabilježbe dosude neće moći pozivati na savjesnost i poštenje) i ovlaštenje kupca na brisanje svih upisa koji su bili provedeni protiv dotadašnjeg vlasnika nakon zabilježbe dosude nakon pravomoćnosti rješenja o dosudi."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-461/2021-2 od 3. kolovoza 2021.

110

TROŠKOVI OVRŠNOG POSTUPKA - NAČELO DOSTOJANSTVA OVRŠENIKA*Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)*

Članak 6.

Članak 14. stavak 4.

Načelo dostojanstva ovršenika iz čl. 6. Ovršnog zakona potrebno je tumačiti i iz

aspekta ostalih načela ovršnog postupka, kao što su načela ekonomičnosti, efikasnosti, zabrane zlouporabe procesnih ovlaštenja i dr., sve imajući u vidu cilj i svrhu ovršnog postupka kao postupka prisilne naplate tražbine.

"4.3. Nadalje valja naglasiti da je promašeno pozivanje prvostupanjskog suda na načelo zaštite dostojanstva u kontekstu obveze ovršenika na plaćanje troškova ovrhovoditelju i prava ovrhovoditelja da u postupku prisilne naplate svoje tražbine iste zahtijeva od ovršenika jer - pod pretpostavkom da su troškovi nužni (čl.14.stav.4.OZ-a) i da se mogu ispitati u svojem sadržaju i visini, obveza ovršenika na njihovo podmirenje ne može biti anulirana pozivom na načelo zaštite dostojanstva ovršenika.

4.4. Pri tom valja navesti da se doseg navedenog načela, sadržanog u odredbi čl. 6. OZ-a koje nalaže da se pri provedbi ovrhe pazi na dostojanstvo ovršenika na način da ista po njega bude što manje nepovoljna - ima tumačiti iz aspekta ostalih načela ovršnog postupka (načelo ekonomičnost, načelo efikasnosti, načelo zabrane zlouporabe procesnih ovlaštenja i sl.) imajući u vidu cilj i svrhu ovršnog postupka kao postupka prisilne naplate tražbine ovrhovoditelja koju ovršenik u paricijskom roku nije dobrovoljno namirio, a pri tom treba imati u vidu i pravo zaštite ovrhovoditelja i njegovo pravo na namirenje pravomoćno utvrđene tražbine koja u konkretnom slučaju proizlazi iz pravomoćnog i ovršnog rješenja istog prvostupanjskog rješenja broj Ovr-692/2021. od 21. travnja 2021.

4.5. Stoga nema dvojbe da je ovrhovoditelj legitimiran pred sudom tražiti naknadu troškova koji su mu bili potrebni za ovrhu obzirom da je izravna naplata novčane tražbine na temelju ovršne sudske odluke (kao što je ovdje slučaj) specifičan postupak prisilnog ostvarenja novčane tražbine izvan suda, pred posebnim tijelom kojemu je provođenje takvih postupaka zakonski dano u nadležnost pa je stoga inicijativa ovrhovoditelja (koju je prepustio osobi odvjetnika) koji je sastavio odnosni zahtjev potpuno legitimna, a zahtjev ovrhovoditelja radi naknade mu iz toga proizašlih troškova - osnovan."

Županijski sud u Varaždinu GŽ Ovr-498/2021-2 od 17. kolovoza 2021.

111

TROŠKOVI OVRŠNOG POSTUPKA - USTUP TRAŽBINE

Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Članak 14. stavak 5.

Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19)

Članak 158. stavak 1.

Ovršenik ima pravo na naknadu troškova ovršnog postupka kada nakon ustupa ovršive tražbine ovrhovoditelja novom vjerovniku ovrha bude obustavljena jer ovršenik nije pristao na subjektivnu preinaku, iz razloga što se radi o troškovima koje mu je ovrhovoditelj neosnovano prouzročio.

"4. Nije sporno da je na prijedlog ovrhovoditelja prvostupanjski sud 13. lipnja 2018. pod brojem Ovr-3949/16 donio rješenje o ovrsci na nekretnini ovršenika Grad B. M., a da je između ovrhovoditelja i H.-A. d.o.o. 30. lipnja 2014. sklopljen Ugovor o cesiji koji je sudu dostavljen 17. veljače 2021. te je H.-A. predložio nastavak ovršnog postupka u korist novog ovrhovoditelja na način da sud donese odluku kojom bi promijenio ovrhovoditelja u konkretnom predmetu.

5. Kako je sud pozvao ovršenike da se očituju da li daju svoj pristanak na subjektivnu preinaku sukladno odredbi čl. 192. st. 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08 - ispravak, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst i 25/13), a ovršenik Grad B. M. se na isto nije očitovao, to je sud rješenje od 19. ožujka 2021. odlučio da se ne dopušta subjektivna preinaka konkretnog ovršnog postupka na strani ovrhovoditelja, te je obustavljena ovrha određena navedenim rješenjem o ovrsci temeljem navedene odredbe Zakona o parničnom postupku u svezi s čl. 21. Ovršnog zakona.

6. S obzirom da je ovršenik Grad B. M. zatražio trošak ovršnog postupka, sud je primjenom odredbe čl. 14. st. 5. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj: 57/96, 29/99, 42/00 - Odluka USRH, 173/03, 194/03 - ispravak, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 - dalje: OZ), a u svezi s čl. 158. st. 1. navedenog Zakona o parničnom postupku uz primjenu čl. 19. st. 1. OZ-a, budući je pravomoćnim rješenje obustavljena ovrha, jer je ovrhovoditelj ustupom tražbine izgubio svojstvo vjerovnika, te je obustava posljedica radnje istog, dosudio trošak navedenom ovršeniku u iznosu od 39.471,87, koji trošak se odnosi na naznačene ovršne radnje a sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" broj: 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15 - dalje: Tarifa).

7. U žalbi ovrhovoditelj tvrdi da je ovrha određena i vođena temeljem valjane ovršne isprave pa da se ne radi o troškovima koje je ovrhovoditelj neosnovano prouzročio navedenom ovršeniku u smislu odredbe čl. 14. st. 5. OZ-a, slijedom čega da je zahtjev za trošak valjalo odbiti kao neosnovan, a da ukoliko sud ipak smatra da je zahtjev za naknadom troškova postupka djelomično opravdan, da je sud pogrešno primijenio materijalno pravo kad je navedenom ovršeniku dosudio naznačeni iznos troška, s obzirom da trošak žalbe i trošak sastava podneska nisu obračunati sukladno važećoj Tarifi.

(...)

9. Nadalje, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da nakon obustave ovog ovršnog postupka koja nije uslijedila nakon podmirenja tražbine ovrhovoditelja već činjenice da je ovrhovoditelj ugovorom o cesiji izgubio svojstvo vjerovnika, navedeni ovršenik ima pravo na trošak ovršnog postupka kojeg mu je vođenjem neosnovano prouzročio ovrhovoditelj, koji je, iako je u vrijeme vođenja ovog ovršnog postupka ustupio navedenu tražbinu trećoj osobi, preuzevši pri tome i rizik da će ovršenici iskoristiti svoje zakonsko pravo te neće pristati da na mjesto ovrhovoditelja dođe osoba kojoj je tražbina ustupljena, zbog čega je došlo do obustave ovršnog postupka, pa ovrhovoditelj zbog te činjenice mora navedenom ovršeniku naknaditi opravdane troškove ovog ovršnog postupka."

Županijski sud u Varaždinu Gž Ovr-284/2021-2 od 30. kolovoza 2021.

112

NAKNADA TROŠKOVA PROVEDBE OVRHE NA NOVČANIM SREDSTVIMA*Ovršni zakon (Narodne novine, broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17)*

Članak 14.

Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj: 68/18, 2/20, 46/20 i 47/20)

Članak 3. točke 1. i 2.

Članak 5.

Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj: 71/18)

Članak 15. točka 2.

Pravilnik o vrstama naknada za obavljanje poslova propisanih Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj: 71/18)

Članak 3. stavak 1. točka 1.

Članak 8. stavak 1., stavak 3. i stavak 5. alineja 1.

Kada sud dostavlja rješenje o ovrsi na novčanim sredstvima ovršenika Financijskoj agenciji na provedbu ovrhe, ovrhovoditelj je dužan platiti naknadu za provedbu osnove za plaćanje.

Nakon što donese rješenje o ovrsi na novčanim sredstvima ovršenika, prvostupanjski sud je dužan pozvati ovrhovoditelja da u određenom roku plati naknadu za provedbu ovrhe Agenciji i dostavi sudu dokaz da je naknadu platio pod prijetnjom obustave ovrhe, te nije dužan dostaviti Agenciji rješenje o ovrsi na provedbu ako ovrhovoditelj ne dostavi dokaz sudu da je naknadu platio. Ukoliko ovrhovoditelj ne uplati naknadu za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima Agenciji i dokaz o tome ne dostavi sudu u danom mu roku, sud je ovlašten na temelju čl. 14. st. 2. Ovršnog zakona obustaviti ovrhu.

Zaključci sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 26. veljače 2020.

113

SUDSKA PRISTOJBA*Zakon o sudskim pristojbama (Narodne novine, broj: 118/18)*

Članak 28.

Ovršenik nije dužan platiti dodatnu pristojbu od 100,00 kn na prigovor na rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 8. lipnja 2020.

KAZNENO PRAVO

I. KAZNENI ZAKON

1

SUPOČINITELJSTVO - KAZNENO DJELO TEŠKE TJELESNE OZLJEDE

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11 i 144/12, dalje: KZ/11)

Članak 36.

Kada iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je jedan optuženik postupajući na temelju zajedničke odluke s drugim optuženikom bitno pridonio počinjenju djela, za zaključak o postojanju supočiniteljstva neodlučna je činjenica to što svaki od optuženika nije osobno poduzeo radnju kojom je oštećeniku nanesena inkriminirana osobito teška tjelesna ozljeda. Naime, iz odredbe čl. 36 KZ/11 jasno proizlazi da supočiniteljstvo ne postoji samo kada osoba koja na temelju zajedničke odluke s više osoba sudjeluje u radnji počinjenja djela, već i kada ta osoba na drugi bitan način pridonese njegovom ostvarenju.

"Nadalje, imajući na umu da iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da su oba optuženika fizičke atake prema oštećeniku izvjesno poduzeli povodom istog motiva (verbalnog sukoba oštećenika s njihovim ocem), te povezujući tu činjenicu s prethodno opisanom dinamikom i vremenski slijedom odvijanja inkriminiranog zbivanja (tako optuženik V. Š. najprije s metalnom šipkom zamahuje prema glavi oštećenika Z. B., nakon čega ga optuženik V. Š. sa staklenom kriglom udara u područje glave, a u situaciji kada se oštećenik nalazi na tlu, gdje je pao nakon udarca kriglom, optuženi V. Š. ga još nekoliko puta metalnom šipkom udara u područje desne potkoljenice), prvostupanjski sud, suprotno žalitelju, izvodi pravilan zaključak da je kritične zgode između optuženika postojao prešutni dogovor i zajednička odluka da počine predmetno djelo, a budući da radnje koje je optuženik V. Š. pritom poduzeo prema oštećeniku, kao i prethodno navedena voljna komponenta na njegovoj strani, i po stavu ovog drugostupanjskog suda, upućuju na nedvojben zaključak da je time bitno pridonio ostvarenju djela, sud prvog stupnja s pravom zaključuje da je optuženik V. Š. u počinjenju predmetnog djela sudjelovao u svojstvu supočinitelja.

Naime, u smislu odredbe iz čl. 36. st. 2. KZ/11 kada više osoba na temelju zajedničke odluke počini kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju radnje ili na drugi način bitno pridonese počinjenju istog, svaka od njih kaznit će se kao počinitelj (supočinitelji). Budući da iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je optuženik V. Š. postupajući na temelju zajedničke odluke s optuženikom V. Š. bitno pridonio počinjenju djela, to se u konkretnom slučaju ukazuje kao neodlučna činjenica to što nije osobno poduzeo radnju kojom je oštećeniku nanesena inkriminirana osobito teška tjelesna ozljeda."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-591/2020 od 16. ožujka 2021.

2

RAD ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI - PRISTANAK

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, dalje: KZ/11)

Članak 43.

Nedolazak uredno pozvanog okrivljenika na ročište radi davanja pristanka za rad za opće dobro u slučaju neplaćanja novčane kazne, ne može se smatrati uskratim pristanka zatvorenika na tu kaznenu sankciju.

"Nije sporno da prvostupanjski sud u smislu izričite odredbe iz čl. 43. st. 2. KZ/11, ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, može donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro samo uz pristanak osuđenika, međutim, sud prvog stupnja pogrešno smatra da činjenicu nedolaska uredno pozvanog osuđenika na sjednicu vijeća (na ovom mjestu valja primijeti da je osuđenik podneskom opravdao svoj nedolazak) valja tumačiti kao izostanak takvog njegovog pristanka.

Naime, u zakonu nigdje nije propisana presumpcija prema kojoj nedolazak uredno pozvanog osuđenika na sjednicu vijeća za odlučivanje o zamjeni nenaplaćene novčane kazne pretpostavlja da je time uskratio pristanak da se novčana kazna zamijeni radom za opće dobro, a kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, već osuđenik takvu izjavu mora, na upit ili samoinicijativno, izrijekom dati u pisanoj ili usmenoj formi. Budući iz stanja spisa proizlazi da osuđenik nije upitan niti je samoinicijativno, usmeno ili pismeno, izjavio da uskraćuje svoj pristanak vezano za eventualnu zamjenu novčane kazne radom za opće dobro, prvostupanjski sud je povrijedio odredbu iz čl. 43. KZ/11, te tako odlukom o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora na štetu osuđenika prekoračio ovlasti koje ima po zakonu (čl. 469. st. 5. ZKP/08)."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-468/2020 od 14. listopada 2020.

3

KVALIFIKATORNA OKOLNOST I KAO OTEGOTNA OKOLNOST

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 47. stavak 1.

Članak. 256. stavak 3. u svezi sa stavkom 1.

Kada utvrđena visine štete velikih razmjera počinjena kaznenim djelom u znatnoj mjeri premašuje iznos od 600.000,00 kn, koji predstavlja kvalifikatorno obilježje kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim, a konkretno riječ je o iznosu od 1.913.555,61 kn, sud prvog stupnja pravilno je zaključio da taj višak iznosa štete velikih razmjera koji prelazi kvalifikatornu granicu predstavlja

otegotnu okolnost jer se radi o takvom povećanju stupnja ovoga konstitutivnog elementa djela koje tom kaznenom djelu nedvojbenu daje veću težinu i značaj.

"U dijelu odluke o kazni optuženik u žalbama ističe da odmjerena kazna ne ostvaruje pravu svrhu kažnjavanja i da je „predrakonska“ te da mu je prvostupanjski sud pogrešno cijenio kao otegotne okolnosti da do danas nije podmirio ni dio poreznog dugovanja prema Republici Hrvatskoj, zanemarujući da mu je u ovršnom postupku oduzeta sva imovina, i da je bio lokalni političar u kojem svojstvu je trebao biti primjer ostalima u poštivanju obveza prema društvu i državi. Također smatra da mu je iznos za koji je kaznenim djelom oštetio proračun Republike Hrvatske dvostruko vrednovan - jednom kao kvalifikatorni element kaznenog djela za koje je proglašen krivim, a drugi puta kao otegotnu okolnost kod odabira vrste i mjere kazne, što nije dopušteno.

Valja ponajprije odgovoriti žalitelju da prvostupanjski sud nije pogriješio što je utvrđenu štetu izazvanu počinjenjem kaznenog djela iz čl. 256. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ/11 cijenio kao otegotnu okolnost. Naime, predmetna šteta od 1.913.555,61 kn u značajnoj mjeri premašuje iznos od 600.000,00 kn koji predstavlja konstitutivni element kvalifikatornog oblika kaznenog djela utaje poreza ili carine iz naprijed naznačene zakonske odredbe, pa je stoga prvostupanjski sud opravdano tu činjenicu tretirao kao otegotnu, jer ona s obzirom na izraženi intenzitet u smislu značajnog premašivanja donje granice zakonskog obilježja „obveze velikih razmjera“ ipak konkretnom kaznenom djelu daje veću težinu i značaj pa se kao takva može uzeti u obzir u smislu odredbe iz čl. 47. st. 1. KZ/11.“

Županijski sud u Varaždinu, Kž-107/2019 od 14. svibnja 2019.

4

KVALIFIKATORNA OKOLNOST I KAO OTEGOTNA OKOLNOST

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 47. stavak 1.

Članak. 256. stavak 3. u svezi sa stavkom 1.

Počinitelj kaznenog djela utaje poreza ili carine može biti bilo koja osoba pa je sud prvog stupnja pravilno cijenio kao otegotnu okolnost optuženiku da je u vrijeme počinjenja kaznenog djela bio lokalni političar. Naime, od osobe koja u lokalnoj jedinici ima javne ovlasti i bavi se političkim djelovanjem osnovano se očekuje da predstavlja moralnu okosnicu demokratskog i civiliziranog društva te da bude primjer ostalima, pa i u pitanju ispunjavanja svojih obveza prema državi.

"Pobijanom presudom suda prvoga stupnja je na temelju čl. 455. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17., dalje: ZKP/08) optuženi T. H. proglašen krivim zbog počinjenja kaznenog djela iz čl. 256. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ/11 na način i pod okolnostima opisanim u točki 1. izreke te presude te je na temelju istog zakonskog propisa osuđen na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine. Na

temelju čl. 560. ZKP/08 u svezi s čl. 77. KZ/11 utvrđeno je da novčani iznos od 1.913.555,61 kn predstavlja imovinsku korist koju je optuženik ostvario kaznenim djelom iz čl. 256. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ/11 i da taj novčani iznos predstavlja imovinu Republike Hrvatske te je naloženo imenovanom optuženiku da ga u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude isplati Republici Hrvatskoj.

(...)

...nije pogriješio prvostupanjski sud kada je kod izbora vrste i visine kazne optuženiku otegotnom cijenio i činjenicu da je bio lokalni političar koji je u tom statusu trebao biti primjer ostalima u poštivanju obveza građana prema državi. Osparavajući taj dio prvostupanjske presude žalitelj se poziva na stručni rad Dr. sc. Petra Novoselca objavljenog u Hrvatskom ljetopisu za kaznene znanosti i praksu, broj: 2/2018, strana 610, no pri tome zaboravlja da se taj dio stručnog mišljenja odnosi na kazneno djelo iz čl. 337. st. 4. KZ/97, odnosno na kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti koje je mogla počinuti samo službena ili odgovorna osoba, pa je u tom kontekstu posve jasno da dužnosnici i osobe koje ulaze pod zakonsku definiciju službene odnosno odgovorne osobe moraju biti jednako tretirane te da njihovo svojstvo, pored obilježja kaznenog djela, ne može biti i otegotna okolnost. No u konkretnom slučaju situacija je drugačija. Ovdje nije riječ o *delictum proprium*, već o *delictum communium*, što znači da počinitelj predmetnog kaznenog djela može biti bilo koja osoba, pa se u tom smislu činjenica da je počinitelj javna osoba, makar i na razini lokalne zajednice, može vrednovati kao otegotna okolnost. Prema tome kada jedan takav pojedinac počini kazneno djelo kao što je predmetno, to tom kaznenom djelu također daje dodatnu ozbiljnost i težinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Kž-107/2019 od 14. svibnja 2019.

5

FAKULTATIVAN OPOZIV UVJETNE OSUDE

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 58. stavak 2.

Ako okolnosti počinjenja novog kaznenog djela koje je počinjeno u vrijeme provjeravanja po prijašnjoj presudi ukazuju na upornost i odlučnost počinitelja, stekli su se uvjeti za opoziv ranije uvjetne osude i kad nisu ispunjeni uvjeti obveznog opoziva.

"Pored toga valja dodatno primijetiti da je optuženik kazneno djelo za koje je proglašen krivim pobijanom presudom počinio za vrijeme roka provjeravanja po ranije citiranoj presudi Općinskog suda u Zadru broj K-187/2015, a što jasno ukazuje da ga uvjetna osuda koja mu je bila izrečena tom presudom, kao i ranije izrečena uvjetna osuda, također zbog kaznenog djela prijetnje, očito nisu odvratile od činjenja takvih djela.

Imajući dodatno u vidu upornost i odlučnost koju je optuženik iskazao u počinjenju kaznenog djela za koje je pobijanom presudom proglašen krivim, a koja se ogleda u tome da je prijetnje usmrćenjem uputio oštećeniku tri puta na tri različita mjesta, pri čemu posebno valja primijetiti da se nakon što oštećenika nije našao na

radnom mjestu, raspitivao gdje isti živi te čak došao i pred njegovu obiteljsku kuću, gdje je i fizički nasrnuo na oštećenika, te uzeo i metalnu šipku s kojom je mahao u njegovom pravcu, državni odvjetnik je u pravu kada smatra da sve navedene okolnosti u svojoj ukupnosti i međusobnoj povezanosti upućuju na zaključak da su se u konkretnom slučaju stekli svi uvjeti za opoziv uvjetne osude koja je optuženiku bila izrečena presudom Općinskog suda u Zadru broj K-187/2015 od 10. travnja 2017., slijedom čega je prihvaćanjem žalbe ODO u navedenom pravcu, na temelju čl. 486. st. 1. ZKP/08 valjalo preinačiti pobijanu presudu na način kao pod točkom I./ izreke ove presude. Pritom su sukladno čl. 58. st. 3. KZ/11 optuženiku uzete kao utvrđene kazna zatvora iz opozvane uvjetne osude (u trajanju od godinu dana) i kazna zatvora koja mu je izrečena pobijanom presudom (deset mjeseci) te je isti osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, u koju mu se na temelju čl. 54. KZ/11 uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 25. travnja 2019. pa nadalje, kakvu kaznu ovaj sud, kao sud drugog stupnja, smatra u primjerenom i podobnom da se u konkretnom slučaju njome ostvari zakonom propisana svrha kažnjavanja."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-435/2019 od 15. studenog 2019.

6

POSEBNE OBVEZE UZ UVJETNU OSUDU - ROK IZVRŠENJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 62. stavak 1. točka 1.

Rok za ispunjenje posebne obveze počinje teći od dana izvršnosti presude, što je u slučaju kada je izjavljena žalba protiv presude, dan dostave drugostupanjske odluke okrivljeniku, pa kad je računajući od tog dana prošla jedna godina, uvjetna osuda više se ne može opozvati iako uvjetna osuda nije ispunjena.

"Naime, presudom Općinskog suda u Varaždinu poslovni broj Kzd-50/2015-5 od 28. travnja 2016., koja je potvrđena presudom Županijskog suda u Puli - Pola broj Kžzd-39/2016 od 14. ožujka 2017., s kojim danom je presuda postala pravomoćna, osuđena J. S. je proglašena krivom zbog počinjenja kaznenog djela iz čl. 172. st. 2. u svezi st. 1. KZ/11 te je osuđena na kaznu zatvora od sedam mjeseci, uz izricanje uvjetne osude, tako da se izrečena kazna zatvora neće izvršiti ukoliko osuđenica u roku kušnje od jedne godine ne počini novo kazneno djelo, te uz daljnji uvjet da u roku od jedne godine izvrši posebnu obvezu iz čl. 62. st. 1. t. 1. KZ/11.

Pobijanom presudom osuđenici je uvjetna osuda opozvana sukladno odredbi iz čl. 58. st. 5. KZ/11 prema kojoj sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje kazne osuđeniku koji bez opravdanog razloga u roku koji mu je određen ne izvrši u potpunosti ili većoj mjeri obveze navedene u čl. 62. KZ/11, ili ih teško i uporno krši. Konkretno, prvostupanjski sud zaključuje da osuđena bez opravdanog razloga u roku od jedne godine nije izvršila posebnu obvezu iz čl. 62. st. 1. t. 1. KZ/11 - da plati dug na ime

uzdržavanja za mlđb. Petra Zrinski u iznosu od 19.200,00 kn.

Po stavu ovog suda rok za izvršenje navedene obveze osuđenici je počeo teći od izvršnosti citirane presude Općinskog suda u Varaždinu broj Kzd-50/2015 od 28. travnja 2016. Naime, sukladno čl. 179. st. 1. ZKP/08 pravomoćna presuda izvršava se kada je uredno dostavljena i kad za njezino izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se strane odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna protekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustajanja od podnesene žalbe. Budući je protiv predmetne presude broj Kzd-50/2015 od 28. travnja 2016. bila podnesena žalba koja je odbijena presudom Županijskog suda u Puli - Pola broj Kžzd-39/2016 od 14. ožujka 2017., to je u konkretnom slučaju izvršnost nastupila dostavom presude Županijskog suda u Puli - Pola strankama. Iz stanja spisa proizlazi da su osuđenica i ODO u Varaždinu presudu Županijskog suda u Puli - Pola od 14. ožujka 2017. primili 11. travnja 2017. Slijedom navedenog osuđenici je rok za izvršenje navedene posebne obveze počeo teći 11. travnja 2017. te je istekao 11. travnja 2018. Stoga imajući u vidu odredbu iz čl. 58. st. 8. KZ/11 u kojoj je propisano da se u slučaju iz st. 5. čl. 58. KZ/11 uvjetna osuda ne može opozvati nakon što je proteklo godinu dana od isteka roka određeno za izvršenje obveze iz čl. 62. KZ/11 proizlazi da je rok u kojem se uvjetna osuda mogla opozvati istekao 11. travnja 2019. Stoga je povodom žalbe osuđenice, a po službenoj dužnosti preinačena prvostupanjska presuda i obustavljen postupak za opoziv uvjetne osude."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-28/2019 od 17. travnja 2019.

7

SIGURNOSNA MJERA ZABRANE UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15. i 61/15, dalje: KZ/11-15)

Članak 72.

Sigurnosne mjere predstavljaju mjere čijom se primjenom prema pojedinačnom počinitelju otklanja opasnost od ponavljanja kaznenog djela, koja opasnost ima veze s određenim osobnim svojstvima počinitelja, odnosno okolnostima njegova života i njegovim ranijim ponašanjem i postupcima. Iako ulaze u širi pojam kaznenopravnih sankcija, na sigurnosne mjere se ne primjenjuje odredba o svrsi kažnjavanja iz čl. 41. KZ/11-15, već posebna odredba iz čl. 66. KZ/11-15. Stoga samo činjenica počinjenja predmetnog kaznenog djela, pa i uz utvrđeni stupanj alkoholiziranosti, a da uz to ne postoje druge okolnosti koje bi upućivale na postojanje opisane opasnosti, nije dostatna za zaključak da takva opasnost postoji, a time ni za primjenu sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom iz čl. 72. KZ/11-15.

"7. Državni odvjetnik nije u pravu kada se žali po žalbenoj osnovi iz čl. 471. st. 2. i 1. ZKP/08 jer sud prvog stupnja u pobijanoj presudi optuženiku nije izrekao sigurnosnu mjeru iz čl. 72. st. 1. KZ/11-15 u trajanju od 1 godine, kako je to državni odvjetnik predložio u optužnici. Ovu žalbenu osnovu državni odvjetnik obrazlaže tvrdeći da se neizricanjem sigurnosne mjere u pobijanoj presudi neće ostvariti svrha

kažnjavanja iz čl. 41. KZ/11-15 i da sud prvog stupnja nije pravilno postupio kada nije izrekao predloženu mjeru, iako su ispunjene pretpostavke iz čl. 72. st. 1. KZ/11-15 za njezino izricanje. Kod toga se posebno naglašava i višekratno ponavlja da je optuženik kazneno djelo u pitanju počinio s koncentracijom alkohola u krvi od najmanje 0,65 g/kg, pristajući na ugrožavanje sigurnosti prometa, pa da je cijeneći to kao otegotnu okolnost, sud prvog stupnja trebao zaključiti da kod optuženika postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ugroziti sigurnost prometa. Osim toga da je sud prvog stupnja trebao uzeti u obzir težinu i karakter kaznenog djela te posljedice po zdravlje žrtve, djeteta.

7.1. Suprotno od stava optužbe o potrebi izricanja sigurnosne mjere, pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da nisu ispunjene pretpostavke za primjenu iste. Osnovna pretpostavka za primjenu sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom iz čl. 72. KZ/11-15 je postojanje opasnosti da bi počinitelj kaznenog djela protiv sigurnosti prometa u budućnosti upravljajući vozilom mogao ponovno ugroziti sigurnost prometa. Činjenice koje u tom pravcu utvrđuje sud prvog stupnja (2. odlomak, str. 4 presude) nisu takve prirode da bi upućivale na potrebu i mogućnost izricanja ove sigurnosne mjere. Samo činjenica počinjenja predmetnog kaznenog djela, pa i uz utvrđeni stupanj alkoholiziranosti, a da ne postoje druge okolnosti koje bi upućivale na postojanje opisane opasnosti nije dostatna za zaključak da takva opasnost postoji. Sud prvog stupnja utvrđuje da se radi o ekscesu u inače urednom i u skladu sa zakonima životu optuženika, koji nije osuđivan za kaznena djela, niti prekršaje (iako izvod iz prekršajne evidencije u ovom postupku nije pribavljen), kod čega uzima u obzir da koncentracija alkohola koja je utvrđena kod optuženika minimalno prelazi onu dopuštenu zakonom i da ništa ne upućuje da bi optuženik imao problema s alkoholom."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-250/2021 od 24. kolovoza 2021.

8

ODUZIMANJE PREDMETA - IMPERATIVNI PROPISI KOD KAZNENOG DJELA NEOVLAŠTENE PROIZVODNJE I PROMETA DROGAMA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 79. stavak 4.

Članak 190. stavak 8.

Kada je optuženik proglašen krivim za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama, a iz činjeničnog opisa inkriminiranog kaznenog djela proizlazi da je osobni automobil bio korišten za skrivanje opojne droge, sud je s takvim privremeno oduzetim predmetom obvezan postupiti sukladno odredbi čl. 190. st. 8. KZ/11 jer se radi o kogentnoj normi čiju primjenu sud ne može otkloniti svojom voljom, već je prema njemu dužan postupiti i to neovisno o vlasništvu.

"Prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju donio nepravomoćnu presudu kojom je optuženika proglasio krivim i osudio zbog počinjenja kaznenog djela iz čl. 190. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ/11 na kaznu zatvora u trajanju od tri godine i jednog mjeseca,

s time da iz činjeničnog opisa inkriminiranog kaznenog djela proizlazi da je predmetni osobni automobil marke Audi Q7 registarske oznake (...) bio preuređen za skrivanje opojne droge kokain, koja je bila objekt prijevoza, na način da je središnja konzola, odnosno prostor za sustav ventilacije u svrhu skrivanja droge bio prerađen umetanjem aluminijskog okvira. Budući da je tom presudom propustio odlučiti o privremeno oduzetim predmetima, sud prvoga stupnja je stoga donio posebno rješenje koje je sada predmet osporavanja od strane ODO-a. Prema tome pobijano rješenje je očigledno doneseno na temelju čl. 556. st. 3. ZKP/08 mada se to izrijeком u njemu ne spominje.

Prvostupanjski se sud u osporenom rješenju odlučio za primjenu odredbe čl. 189. st. 1. ZKP/08 prema kojoj će se predmeti veće vrijednosti koji su tijekom kaznenog postupak bili pronađeni ili privremeno oduzeti vratiti vlasniku čim se ustanovi da ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje. Taj je sud, naime, zauzeo stav da privremeno oduzeti predmeti iz izreke pobijanog rješenja ne predstavljaju predmete koje bi bilo potrebno oduzeti u skladu s čl. 79. KZ/11 ili pak po odredbama čl. 189., 190. i 556. ZKP/08. To poradi toga što je utvrđeno da je osobno vozilo navedeno u točki I. izreke osporenog rješenja optuženik koristio prilikom počinjenja kaznenog djela, ali da nije njegov vlasnik niti savjesni posjednik. Budući pak da je stvarni vlasnik vozila dostavio zahtjev za povrat istoga, pri čemu je uz zahtjev priložio i ugovor o korištenju vozila (leasingu) sklopljen 1. travnja 2019. iz kojeg nedvojbeno proizlazi da je vlasnik vozila isto dao na korištenje trećoj osobi, a ne optuženiku, prema stavu prvostupanjskog suda vlasnik vozila ne može i ne smije trpjeti štetne posljedice zbog postupka treće osobe za koji nije znao ni odobrio, a koji postupak je i suprotan ugovornim odredbama.

ODO je u pravu kada žalbom osporava naprijed iznijeto stajalište upozoravajući pritom na odredbu čl. 79. st. 4. KZ/11. No prije svega, prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda, u ovom slučaju treba poći od odredbe čl. 190. st. 8. KZ/11 koji glasi: "Tvari iz st. 1. ovog članka, tvari koje se mogu uporabiti za njihovu izradu, biljke, gljive ili dijelovi biljaka ili gljiva iz kojih se mogu dobiti tvari iz st. 1. ovoga članka, sredstva za njihovu proizvodnju ili preradu, sredstva prijevoza preuređena za skrivanje tih tvari i sredstva za njihovo trošenje će se oduzeti." Radi se o kogentnoj normi prema kojoj je sud obligatoran postupiti.(...) Osim toga vlasnik oduzetog predmeta ili sredstva koji nije počinitelj djela ima pravo na povrat predmeta i sredstva ili naknadu njihove tržišne vrijednosti iz državnog proračuna, osim ako je najmanje krajnjom nepažnjom pridonio da predmet ili sredstvo bude namijenjeno ili uporabljeno za počinjenje kaznenog djela ili da nastane njegovim počinjenjem ili ako je pribavio predmet ili sredstvo znajući za okolnosti koje mu omogućuju njegovo oduzimanje.

Slijedom iznijetih razloga ovaj je drugostupanjski sud prihvatio žalbu ODO-a, ali ne zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, koju žalbenu osnovu ovaj žalitelj izrijeком navodi u pravnom lijeku, već zbog povrede kaznenog zakona koja se može razabrati iz sadržaja predmetne žalbe. No ovaj se sud drugog stupnja ipak nije odlučio za preinačenje pobijanog rješenja, već za njegovo ukidanje i to iz razloga što predmetna prvostupanjska osuđujuća presuda, kao što je već rečeno, nije pravomoćna, pa bi bilo nelogično da, pored nepravomoćne presude o glavnoj stvari, postoji pravomoćna odluka o oduzimanju predmeta u smislu čl. 190. st. 8. i čl. 79. KZ/11. "

Županijski sud u Varaždinu, Kž-410/2020 od 6. listopada 2020.

9

KAZNENA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA - NEISPLATA PLAĆE

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 132.

Optuženica se ne može pozivati na opravdanu i objektivnu nemogućnost isplate plaća radnicima, budući da je trgovačko društvo u inkriminirano doba raspolagalo novčanim sredstvima koja su uvelike premašivala dospjele neisplaćene neto plaće. Činjenica da je optuženica i sama imala potraživanje prema društvu i da je dio dugovanja s osnova neisplaćenih plaća naknadno namiren, ne mogu je ekskulpirati, već se ta činjenica može se sagledati jedino kao olakotna okolnost kod odluke o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije.

"Iz sadržaja optuženičine žalbe evidentno je da je ona uložena isključivo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, budući da se njome osporava zaključak prvostupanjskog suda vezano za subjektivno obilježje kaznenog djela za koje je optuženica proglašena krivom. Naime, pored neprijepornog objektivnog obilježja predmetnog kaznenog djela, žaliteljica smatra da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da je ona to djelo počinila s namjerom. Pri tome posebno u bitnome ističe da su novčana sredstva u ukupnom iznosu od 743.970,76 kn kroz inkriminirano razdoblje (1. siječnja - 30. lipnja 2014.) bila korištena namjenski - za nabavu građevinskog materijala, a sve u cilju održanja poslovanja trgovačkog društva, da su najveće prijavljene nenamirene tražbine od svih radnika imali upravo optuženica u iznosu od 69.888,86 kn i njen sin u iznosu od 72.837,24 kn, te da je dio dugovanja s osnova neisplaćenih plaća u konačnici namiren u 54% ukupnog duga.

Suprotno naprijed iznijetim žalbenim navodima prvostupanjski sud je na temelju provedene dokazne građe i njene valjane ocjene pravilno utvrdio da je optuženica inkriminiranim nečinjenjem ostvarila, kako nesporno objektivno obilježje, tako i subjektivno obilježje bića kaznenog djela neisplate plaća iz čl. 132. st. 1. KZ/11.

Iz nalaza i mišljenja stalne sudske vještakinje za računovodstvo i financije, koji je prvostupanjski sud opravdano prihvatio kao objektivna i stručna, proizlazi da u inkriminiranom razdoblju neisplaćene neto plaće iznose 289.340,59 kn, dok istovremeno obveze prema dobavljačima, čije je dospeljeće nakon dospeljeća za isplatu neto plaća i koje su podmirene u periodu od 16. veljače do 31. prosinca 2014., iznose ukupno 743.970,76 kn, što znači da u slučaju da su se obveze društva podmirivale kako dospijevaju na naplatu, neto plaće za razdoblje od siječnja do lipnja 2014. (inkriminirano razdoblje) bile bi u cijelosti isplaćene. Inače kada se uzme u obzir čitava 2014., tada su prema zaključku spomenute vještakinje evidentirane uplate društva prema dobavljačima u sveukupnom iznosu od 1.921.180,20 kn. Prema tome optuženičino trgovačko društvo V. g. d.o.o. V. raspolagalo je dovoljnom količinom novčanih sredstava za isplatu plaća radnicima, no njena je odluka, kao direktorice i odgovorne osobe, bila da se plaće neće isplaćivati kako su dospijevale, već je prioritet dala drugim, u to vrijeme nedospjelim, obvezama. Optuženica se brani da je to činila kako bi održala poslovanje tvrtke, ali je očito to svjesno i voljno radila nauštrb

zaposlenika koji imaju zakonom propisano pravo na plaću za obavljene posao i njenu isplatu.

Suprotno naprijed iznijetim žalbenim navodima prvostupanjski sud je iz navedenih razloga na temelju provedene dokazne građe i njene valjane ocjene pravilno utvrdio da je optuženica inkriminiranim nečinjenjem ostvarila, kako nesporno objektivno obilježje, tako i subjektivno obilježje bića kaznenog djela neisplate plaća iz čl. 132. st. 1. KZ/11."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-397/2019 od 10. prosinca 201

10

KAZNENA DJELA PROTIV OSOBNE SLOBODE - PRIJETNJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje: KZ/11)

Članak 139.

Nema kaznenog djela prijetnje ako osoba kojoj je prijetnja upućena nije akceptirala ili razumjela izgovorene riječi.

" 6.5. Vezano za takvu obranu optuženika, valja primijetiti da se raspravni sudac neposrednim opažanjem uvjerio da oštećenik doista jako slabo čuje, budući da mu je na raspravi i to na maloj udaljenosti morao vrlo glasno govoriti kako bi ga isti čuo, s time da ni tada nije bio siguran da je oštećenik sve dobro čuo i razumio.

6.6. Imajući dodatno u vidu nespornu činjenicu da su odnosi između oštećenika i optuženika već dulje vrijeme narušeni, a u izostanku drugih dokaza koji bi potvrđivali iskaz oštećenika, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se obrana optuženika, u kojoj sugerira da oštećenik kritične zgode objektivno nije mogao čuti niti razumjeti što mu govori, za razliku od iskaza oštećenika koji je u svom iskazu tvrdio da mu je optuženik kritične zgode desetak puta rekao da mu jebe mater i da će ga ubiti i otrovati, ukazuje kao životna, logična i razumna, te potvrđena i neposrednim opažanjem raspravnog suca, a kakvo utvrđenje suda prvog stupnja državni odvjetnik nije doveo u razumnu sumnju žalbenim navodima kojima upire na činjenicu nošenja zaštitnih maski na raspravi, a što uzrokuje podosta problema u razumijevanju onoga što pojedini govornici izlažu.

6.7. Stoga žalba državnog odvjetnika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovana.

7. Budući da prvostupanjski sud na temelju rezultata dokaznog postupka pravilno zaključuje da u konkretnom slučaju nije dokazano da je oštećenik kritične zgode uopće mogao čuti i razumjeti riječi koje mu je uputio optuženik, to se kao neosnovana ukazuje i žalba državnog odvjetnika u dijelu gdje se upire da čak i ako se prihvati kao vjerodostojna obrana optuženika proizlazi da je isti ostvario sva bitna obilježja kaznenog djela prijetnje (iz čl. 139. st. 2. i 3. KZ/11), budući da i riječi u odnosu na koje optuženik priznaje da ih je kritične zgode uputio oštećeniku: "nemoj da te klepnem s ovim" predstavljaju stavljanje u izgled nekog zla oštećeniku s ciljem da se

isti ustraši ili uznemiri."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-240/2021 od 2. lipnja 2021.

11

KAZNENA DJELA PROTIV OSOBNE SLOBODE - PRIJETNJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, dalje: KZ/11)

Članak 139. stavak 2. u vezi stavka. 4.

Ispaljivanje harpuna s udaljenosti od oko 10 metara u smjeru oštećenice, koji je tek pukim slučajem promašio oštećenicu proletjevši joj na oko 1 metar udaljenosti od nje, kako se to optužnicom stavlja na teret optuženiku, ne predstavlja prijetnju budućim napadom na život ili tijelo, što je bitno obilježje kaznenog djela iz čl. 139. st. 2. KZ/11, već predstavlja napad na život ili tijelo ili minimalno stvaranje konkretne opasnosti za život ili tijelo osobe prema kojoj je usmjeren napad, a što predstavlja objektivna obilježja drugih kaznenih djela za koja se optuženik ne tereti. Osim toga, u činjeničnom opisu djela za koje se optuženik tereti ne opisuje se da bi optuženik inkriminiranu radnju za koju se tereti (ispaljivanje harpuna prema oštećenici) poduzeo s ciljem da uznemiri i ustraši oštećenicu u smislu ozbiljne prijetnje budućim napadom na život ili tijelo, iz čega proizlazi da u činjeničnom opisu djela nije opisano niti subjektivno obilježje kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 2. KZ/11 (namjera optuženika da inkriminiranom radnjom ozbiljno prijeti budućim napadom na život ili tijelo).

"Državni odvjetnik u okviru istaknutih žalbenih osnova pobija zaključak suda prvog stupnja s bitnom tvrdnjom da ispaljivanje harpuna koji je promašio oštećenicu tek za oko 1 metar predstavlja prijetnju budućim napadom, te da takav čin "...kod svake razborite osobe zasigurno izaziva dojam neposrednog napada ili se u najmanju ruku istoj daje do znanja što joj se može dogoditi u budućnosti...". Također, državni odvjetnik ističe da je optuženikov cilj bio da sa navedenim činom uznemiri i ustraši oštećenicu, koji cilj je i ostvario.

Suprotno citiranim žalbenim navodima državnog odvjetnika, sud prvog stupnja pravilno je zaključio da činjenični opis djela za koje se optuženik tereti ne sadrži obilježja kaznenog djela iz čl. 139. st. 2. u svezi st. 4. KZ/11, zbog čega je sud prvog stupnja optuženika osnovano oslobodio optužbe temeljem čl. 554. st. 5. ZKP/08-17, uzimajući kod toga u obzir da se optuženik tereti da je kazneno djelo iz čl. 139. st. 2. u svezi st. 4. KZ/11 počinio u neubrojivom stanju i da je državni odvjetnik postavio zahtjev iz čl. 550. st. 1. ZKP/08-17. .

Naime, kako to pravilno zaključuje sud prvog stupnja, a što se žalbom niti ne pobija, optuženiku je stavljeno na teret da je kazneno djelo iz čl. 139. st. 2. u svezi st. 4. KZ/11 počinio na način da je s udaljenosti od oko 10 metara, uperivši podvodnu pušku koju je držao u rukama prema majci M. N., nezadovoljan njezinim ponašanjem i prigovaranjem, ispalio harpun, koji ju je tek pukim slučajem promašio, proletjevši na oko 1 metar udaljenosti od nje, što je sve kod nje izazvalo ozbiljan strah od moguće

realizacije prijetećih najava. Ozbiljna prijetnja napadom na život ili tijelo, kao radnja počinjenja kaznenog djela iz čl. 139. st. 2. KZ/11 može biti počinjena i određenim činima, a ne samo izjavom tj. verbalno, ali tada taj čin mora biti takav da iz istog jasno proizlazi kako njime počinitelj najavljuje napad na život ili tijelo osobe prema kojoj je uperen. Drugim riječima, kako to osnovano zaključuje sud prvog stupnja, tim činom se mora ozbiljno prijetiti nekim budućim napadom na život ili tijelo.

Slijedom navedenog, suprotno žalbenim navodima državnog odvjetnika, sud prvog stupnja pravilno je pravno zaključio da u činjeničnom opisu djela za koje se optuženik tereti nedostaje bitno obilježje kaznenog djela a riječ je o ozbiljnoj prijetnji nekim budućim napadom na život ili tijelo oštećenice, zbog čega je sud prvog stupnja pravilno i osnovano optuženika oslobodio optužbe temeljem čl. 554. st. 5. ZKP/08-17."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-113/2020 od 3. ožujka 2020.

12

KAZNENA DJELA PROTIV OSOBNE SLOBODE- PRODULJENO KAZNENO DJELO NAMETLJIVOG PONAŠANJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje: KZ/11)

Članak 140. stavak 1. KZ/11 u svezi s člankom 52. KZ/11

Kada je optuženik poduzimao radnje kaznenog djela protiv osobne slobode-nametljivim ponašanjem iz čl. 140. st. 1. KZ/11. na način da je u razdoblju od četiri godine kontinuirano uspostavljao neželjeni kontakt sa oštećenikom i njemu bliskom osobama, radi se o produljenom kaznenom djelu u smislu odredbe čl. 52. st. 1. KZ/11. jer postoji vremenska i prostorna povezanost, a radnje poduzete prema istom oštećeniku predstavljaju produljenu i nastavljenju namjeru optuženika koja se sastoji od serije pojedinih radnji kojima on ponavlja odluke o počinjenju djela utemeljenih na bitno istovrsnoj situaciji.

"10. Optuženik se žali zbog povrede kaznenog zakona te tvrdi da djelo koje je optuženik počinio nije kazneno djelo iz čl. 140. st. 1. KZ/11 jer isto nije kao takvo opisano u Kaznenom zakonu.

11. Nasuprot ovakve tvrdnje žalitelja kazneno djelo protiv osobne slobode nametljivim ponašanjem čini onaj tko ustrajno i kroz dulje vrijeme prati ili uhodi drugu osobu ili s njom nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnosti njoj bliskih osoba. Kontinuirano uspostavljanje neželjenih kontakata sa oštećenikom, njemu bliskim osobama, suprugom, bratom, majkom te poslovnim kolegama koje traje gotovo četiri godine čini bitne elemente kaznenog djela nametljivog ponašanja jer zasigurno takvo ponašanje dovodi do izazivanja tjeskobe ili straha samog oštećenika za vlastitu sigurnost ali i sigurnost njemu bliskih osoba, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud. Kazneno djelo nametljivog ponašanja propisano je u glavi XIII. u odjeljku kaznenih djela protiv osobne slobode u čl. 140. KZ/11, pa nije točno da ne bi bilo opisano u čl. 140. st. 1. KZ/11 kako to neutemeljeno tvrdi žalitelj. Iz navedenih

razloga žalba optuženika zbog povrede kaznenog zakona nije osnovana.

12. Kako je naprijed već rečeno optuženik M. R. proglašen je krivim zbog dvaju kaznenih djela protiv osobne slobode, nametljivim ponašanjem iz čl. 140. st. 1. KZ/11, koja se protežu kroz razdoblje od 3. studenog 2016. do početka prosinca 2020. Ovo razdoblje čini vremensku povezanost u radnjama optuženika, radnje su upućene prema istom oštećeniku, a samim time su i prostorno povezane. Ujedno radnje optuženika predstavljaju produljenu i nastavljenu namjeru optuženika koja se sastoji od serije pojedinih radnji optuženika o kojima on ponavlja odluke o počinjenju djela utemeljenih na bitno istovrsnoj situaciji. Sve navedeno čini bitne elemente tzv. produljenog kaznenog djela u smislu odredbe čl. 52. st. 1. KZ/11. Budući da je optuženik za naprijed navedeno proglašen krivim zbog dvaju kaznenih djela protiv osobne slobode iz čl. 140. st. 1. KZ/11, počinjena je povreda kaznenog zakona na štetu optuženika, o čemu ovaj drugostupanjski sud vodi računa po službenoj dužnosti. Stoga je pobijanu presudu trebalo preinačiti u pravnoj oznaci kaznenog djela te izreći da je radnjama počinjenim od strane optuženika izvršeno jedno produljeno kazneno djelo iz čl. 140. st. 1. u vezi čl. 52. st. 1. KZ/11."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-459/2021 od 9. studenoga 2021.

13

PRIVIDNI STJECAJ-KAZNENO DJELO NARUŠAVANJA NEPOVREDIVOSTI DOMA I POSLOVNIH PROSTORA I KAZNENO DJELO TEŠKE KRAĐE

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 141. stavak

Članak 229. stavak 1. točka 1.

Kazneno djelo teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11 u sebi uključuje zakonsko biće kaznenog djela narušavanja nepovredivosti doma i poslovnih prostora kao nekažnjivog pratećeg djela, koje samo za sebe ne predstavlja samostalnu kriminalnu količinu, već je ista obuhvaćena glavnim djelom iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11. Odnos između navedenih kaznenih djela predstavlja prividni stjecaju po principu konsumpcije (inkluzija.)

"Naime, iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je primarni cilj optuženika bio protupravno prisvajanje tuđih pokretnih stvari iz zatvorenog prostora.

Stoga se kazneno djelo teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11 evidentno ukazuje kao glavno djelo za čije ostvarenje je optuženik nužno morao neovlašteno prodrijeti u tuđi dom čime je ostvario i zakonsko biće kaznenog djela narušavanja povredivosti doma i poslovnih prostora iz čl. 141. st. 1. KZ/11, koje je međutim zbog niskog stupnja neprava zanemarivo (za to kazneno djelo propisana je kazna zatvora do jedne godine, za razliku od kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11 za koje je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina) i uključeno u zakonsko biće glavnog kaznenog djela kao nekažnjivo

prateće djelo, koje samo za sebe ne predstavlja samostalnu kriminalnu količinu."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-97/2019 od 27. veljače 2019.

14

KAZNENA DJELA PROTIV PRIVATNOSTI - NEOVLAŠTENI ZVUČNI SNIMANJE I PRISLUŠKIVANJE-BITNA OBILJEŽJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 143. stavci 1. i 2

Zaštićeno pravno dobro kod ovog kaznenog djela je nejavno izgovorena riječ kao sastavni dio prava na privatnost. Štiteći to dobro zakonodavac nastoji osigurati da jednokratno izgovorene riječi ne ostanu trajno zabilježene i podložne reprodukciji, čime se omogućava sloboda nejavne usmene komunikacije. Izgovorene riječi su nejavne kada nisu usmjerene ni neposredno razumljive neograničenom krugu osoba ili širem krugu međusobno nepovezanih osoba. Budući da je u konkretnom slučaju oštećenik riječi nesporno izgovorio u telefonskom razgovoru s optuženikom, to one izvan svake sumnje nisu bile namijenjene i neposredno razumljive neograničenom krugu osoba ili širem krugu međusobno nepovezanih osoba, već isključivo optuženiku. Za radnju počinjena predmetnog modaliteta počinjenja ovog kaznenog djela odgovara i onaj tko snimi vlastiti razgovor s drugom osobom bez njezinog pristanka. To što je optuženik predočio oštećeniku svoje svojstvo novinara, a da mu pritom nije izrijeком naveo da se razgovor snima, sama po sebi nipošto ne znači da je oštećenik time što se upustio u razgovor s njime konkludentno pristao da se razgovor snima.

"Takve svoje tvrdnje optuženik u bitnome argumentira činjenicama iz kojih slijedi da je oštećenog koji je javna ličnost (saborski zastupnik) nazvao u svojstvu novinara, slijedom čega se po njegovom mišljenju u konkretnom slučaju ne radi o neovlaštenom snimanju i nejavno izgovorenim riječima koje nisu bile namijenjene osobi koja ih snima, budući je oštećenik znao za takvo njegovo svojstvo. Uz to u žalbi ističe da je snimanje i objavljivanje izgovorenih riječi integralni dio novinarstva.(...)

Vezano za žalbene tvrdnje kojima se sugerira da u konkretnom slučaju nije ostvareno niti daljnje bitno obilježje predmetnog kaznenog djela - da se radilo o nejavno izgovorenim riječima koje nisu bile namijenjene osobi koja ih snima, ovaj sud, kao sud drugog stupnja, primjećuje da žalitelj očito ispušta iz vida da se u ovom postupku tereti za modalitet počinjenja predmetnog kaznenog djela koje čini onaj tko u bitnim crtama javno iznese neovlašteno zvučno snimljene nejavno izgovorene riječi drugog, a ne za modalitet počinjenja tog kaznenog djela koje čini onaj tko posebnim napravama prisluškuje nejavno izgovorene riječi drugoga koje mu nisu namijenjene te takve riječi u bitnim crtama javno iznese.(...)

Naime, imajući u vidu prethodno citirana obilježja modaliteta počinjenja predmetnog kaznenog djela za koje se optuženik tereti u ovom postupku i za koji je

pobijanom presudom proglašen krivim, valja uočiti da je za taj modalitet odlučno da se radi o nejavno izgovorenim riječima drugoga, za razliku od prisluškivanja kod kojeg se mora raditi o nejavno izgovorenim riječima koje nisu namijenjene počinitelju, tako da za radnju počinjena predmetnog modaliteta počinjenja ovog kaznenog djela odgovara i onaj tko snimi vlastiti razgovor s drugom osobom bez njezinog pristanka.

Na ovom mjestu valja dodatno primijetiti da se u konkretnom slučaju nesporno radilo o zvučnom snimanju nejavno izgovorenih riječi, budući su iste snimljene pomoću aplikacije na mobitelu oštećenika tijekom telefonskog razgovora između njega i optuženika, a ne o prisluškivanju.

Da bi se moglo govoriti o pristanku na zvučno snimanje, govornik logikom stvari mora znati za snimanje. Iz rezultata dokaznog postupka proizlazi kao nedvojbeno da optuženik nije predočio oštećeniku da zvučno snima njihov telefonski razgovor (koju činjenicu ni sam optuženik u svojoj obrani ne osporava), iz čega slijedi da optuženik nije znao da se razgovor snima. Stoga to što je optuženik predočio oštećeniku svoje svojstvo novinara, a da mu pritom nije izrijeком naveo da se razgovor snima, sama po sebi nipošto ne znači da je oštećenik time što se upustio u razgovor s njime konkludentno pristao da se razgovor snima. Naime, slijedom svega rečenog o konkludentnom pristanku na snimanje razgovora se logikom stvari može raditi samo kada govornik zna za snimanje, pa unatoč tome govori, a o kakvoj situaciji se u konkretnom slučaju evidentno ne radi, jer, kao što je to već rečeno, iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da optuženik nije predočio oštećenom da se njihov telefonski razgovor snima."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-553/2019 od 11. ožujka 2020.

15

KAZNENA DJELA PROTIV PRIVATNOSTI - NEOVLAŠTENI ZVUČNO SNIMANJE I PRISLUŠKIVANJE - ISKLJUČENJE PROTUPRAVNOSTI-JAVNI INTERES

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 143. stavci 1. i 2.

Optuženik pogrešno smatra da činjenice koje govore o tome da je oštećenik javna osoba i da mu je bilo poznato da razgovara s novinarom, već same po sebi upućuju na zaključak da se u konkretnom slučaju radilo o temi od javnog interesa. Javni interes koji preteže nad interesom zaštite privatnosti prvenstveno se ogleda se u interesu progona kaznenih djela i njihovog kažnjavanja, pri čemu interesi progona obuhvaćaju otkrivanje i dokazivanje kaznenih djela i drugih kažnjivih ponašanja bez obzira na svojstvo optuženika.

"Iz sadržaja snimljenog razgovora u bitnom proizlazi da optuženik ukazuje oštećeniku na prijetnje koje mu je (navodno) uputio oštećenikov sin, te traži od oštećenika da razgovora s njim i urazumi ga, na što mu oštećeni uzvraća da se njegov sin nema što pozivati na njega, da mu ništa nije rekao, da je isti punoljetan, da zna čitati i pisati, te da neka ga nazove, a njega pusti na miru, međutim, optuženik ustraje

u takvim zahtjevima, te čak traži i broj mobitela oštećenikovog sina, što oštećenik odbija, te na kraju, uz izgovaranje psovki, prekida daljnji razgovor.

Navedeno jasno upućuje da tema razgovora nije bilo kazneno djelo koje bi počinio oštećenik, već navodna prijetnja koju je optuženiku uputio njegov sin (riječ navodno se koristi iz razloga što iz podatka u spisu proizlazi da oštećenikov sin još uvijek nije pravomoćno osuđen zbog počinjenja tog kaznenog djela), kao i da oštećeni nije bio očevidac tog događaja, niti o njemu ima relevantnih saznanja, slijedom čega se u konkretnom slučaju očito ne radi o tome da je optuženik inkriminirane radnje poduzeo u javnom interesu koji bi se ogledao u interesu otkrivanja ili dokazivanja kaznenog djela i drugog kažnjivog ponašanja kao niti o nekom drugom interesu koji bi bio pretežniji od interesa zaštite privatnosti oštećenika, a kako je to suprotno žalitelju pravilno zaključio prvostupanjski sud."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-553/2019 od 11. ožujka 2020.

16

KAZNENA DJELA PROTIV PRIVATNOSTI - NEOVLAŠTENO ZVUČNO SNIMANJE I PRISLUŠKIVANJE - NOVINARSTVO I MEDIJSKE SLOBODE

Presuda Europskog suda za ljudska prava - Couderc i Hachette Filipacchi Associes protiv Francuske od 10. studenog 2015.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 143. stavci 1. i 2.

Europski sud za ljudska prava je presudi - Couderc i Hachette Filipacchi Associes protiv Francuske od 10. studenog 2015. zaključio da zaštita medijskih sloboda može ustupiti pred zahtjevom prava na privatnost iz čl. 8 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kada je riječ o informacijama koje su privatne i intimne prirode te ne postoji javni interes za njihove širenje. Dakle, premda su medijske slobode od iznimne važnosti u demokratskim društvima, one nisu apsolutne, te ne mogu prijeći određene granice, osobito u pogledu zaštite ugleda i prava drugih.

"Uz to optuženik u žalbi sugerira da su mu pobijanom presudom kojom je proglašen krivim zbog počinjenja predmetnog kaznenog djela povrijeđena i ljudska prava a kako je postupao u svojstvu novinara i medijske slobode, zaštićene Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Budući iz prethodno izložene argumentacije ("Iz sadržaja snimljenog razgovora u bitnom proizlazi da optuženik ukazuje oštećeniku na prijetnje koje mu je (navodno) uputio oštećenikov sin, te traži od oštećenika da razgovora s njim i urazumi ga, na što mu oštećeni uzvraća da se njegov sin nema što pozivati na njega, da mu ništa nije rekao, da je isti punoljetan, da zna čitati i pisati, te da neka ga nazove, a njega pusti na miru, međutim, optuženik ustraje u takvim zahtjevima, te čak traži i broj mobitela oštećenikovog sina, što oštećenik odbija, te na kraju, uz izgovaranje psovki, prekida daljnji razgovor") proizlazi da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da se u

konkretnom slučaju radilo o nejavno izgovorenim riječima za čije širenje ne postoji javni ili drugi interes koji bi bio pretežniji od interesa zaštite privatnosti, a što govori o tome da inkriminirani medijski sadržaj ne predstavlja doprinos debati od javnog interesa, to žalitelj nije u pravu kada u žalbi smatra da su mu je prvostupanjskom presudom povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čime sadržajno sugerira postojanje bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-553/2019 od 11. ožujka 2020.

17

KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE - POVREDA DJETETOVIH PRAVA - ODBAČAJ OPTUŽNICE

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, dalje: KZ/11),

Članak 177. stavak 1.

Kod kaznenog djela iz čl. 177. st. 1. KZ/11 naglasak je na grubom zanemarivanju dužnosti podizanja odgoja i obrazovanja djeteta. Radnja počinjenja sastoji se u grubom zanemarivanju dužnosti podizanja odgoja i obrazovanja djeteta, koje premašuje običnu brigu i nemar. Grubost implicira neosjetljivost počinitelja glede svojih dužnosti u odnosu na sveukupnu skrb s time da utvrđenje postojanja grubog zanemarivanja ovisi o stupnju propusta, ponavljanju, o konkretnim okolnostima i subjektivnom stavu počinitelja. Najčešće se očituje u zanemarivanju osnovnih životnih potreba, prehrane, njege, zdravlja, odijevanja i sl.

U konkretnom slučaju odbijanjem suglasnosti za medicinski zahvat koji je prema priloženoj medicinskoj dokumentaciji estetske prirode i za koji ni iz jednog dokaza ne proizlazi hitnost njegova provođenja, doista ne proizlazi da bi okrivljenik ni na razini osnovane sumnje grubo zanemario svoju roditeljsku dužnost, to tim više što nije opisano niti proizlazi iz priloženih dokaza da bi mldb. oštećenik kao tužitelj zbog neprovođenja navedenog medicinskog zahvata u vrijeme kad je na tome inzistirala njegova majka, imao zdravstvene tegobe ili bilo kakve posljedice. Pritom je bez utjecaja na pravilnost takvog zaključka što je majka mldb. oštećenika kao tužitelja u međuvremenu u sudskom postupku ishodila dozvolu za samostalnu odluku o tome.

"Pobijanim rješenjem pod toč I./ izreke, na temelju čl. 355. st. 1. t. 4. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje u tekstu: ZKP/08) odbačena je optužnica oštećenika kao tužitelja mldb. O. K., zastupanog po majci i zakonskoj zastupnici S. C., od 19. listopada 2018. protiv okrivljenog I. K., zbog kaznenog djela iz čl. 177. st. 1. KZ/11. (...)

Argumentirajući svoj stav žalitelj inzistira na tvrdnji da je okrivljenik time što nije održavao osobne odnose sa mld. oštećenikom ni u mjeri u kojoj je dijete izrazilo želje, što je odbio dati suglasnost za medicinski zahvat mldb. oštećenika kao tužitelja te mu

uskratio suglasnost za izdavanje osobnih dokumenata, čime ga je ograničio u slobodi kretanja, svjesno zanemario interese djeteta. Smatra da štetnosti takvih postupak okrivljenika proizlazi iz činjenice što je majka mldb. oštećenika pravomoćnim odlukama Općinskog suda u Varaždinu dobila dopuštenje da ishodi osobnu iskaznicu i putnu ispravu za mldb. oštećenika kao tužitelja, kao i da samostalno odlučuje o potrebnom operativnom zahvatu-disciziji kratkog frenuluma. Žalitelj nadalje navodi da je sama činjenica što je navedeni medicinski postupak bio od interesa djeteta, zatim što je mldb. oštećenik izrazio želju da otputuje rodbini izvan Republike Hrvatske, kao i da se želio viđati s ocem na način na koji je predložio, iako je to bilo suprotno odluci suda o njihovim susretima i viđenjima, kraj izostanka drugih opravdanih interesa koji bi bili jače važnosti od interesa zaštite zdravlje djeteta, dovoljan dokaz o postojanju osnovane sumnje da je okrivljenik grubo zanemario svoju roditeljsku dužnost, a sve s ciljem samovoljne kontrole nad djetetom.

(...)

Nadalje, odbijanje suglasnosti za izdavanje osobnih dokumenata radi mogućnosti izlazaka iz Republike Hrvatske, a koji su izlasci prema iskazu samog mldb. oštećenika kao tužitelja bili u cilju posjete rodbini i zabavnim parkovima, doista ne predstavlja osnovanu sumnju na bilo kakvo zanemarivanje dužnosti podizanja odgoja i obrazovanja djeteta i nepostupanja u najboljem interesu djeteta, a kamoli na počinjenje predmetnog kaznenog djela. To što je majka i zakonska zastupnica S. C. i po tom pitanju ishodila sudsku odluku prema kojoj može sama odlučiti o pribavi navedenih dokumenata, također ne govori o nužnosti potrebe za njihovom pribavom i bilo kakve ugroze i zanemarivanja djeteta zbog neposjedovanja istih, već o nemogućnosti roditelja djeteta za normalnom međusobnom komunikacijom čak i o pitanjima koje nisu od životne važnosti. Napominje se žalitelju da svaka odluka donijeta u parničnom postupku zbog nemogućnosti dogovora roditelja mirnim putem, ne implicira automatizmom sumnju na počinjenje kaznenog djela one strane protiv koje je odluka donijeta. U odnosu na prestanak osobnih odnosa sa mldb. oštećenikom od kolovoza 2016., prema provedenim dokazima, prije svega iskazu mldb oštećenika kao tužitelja, jasno proizlazi da je do prekida kontakta došlo voljom mldb. oštećenika kao tužitelja, da ga je okrivljenik u navedenom razdoblju pokušao kontaktirati, no mldb. oštećenika kao tužitelja ima svoju predodžbu o tome na koji bi se način želio viđati s ocem, a pritom je i iz priložene e-mail korespondencije između okrivljenika i majke mldb. oštećenika kao tužitelja vidljivo da roditelji nisu uspjeli postići dogovor oko susreta i druženja okrivljenika s djetetom. Stoga je i po tom pitanju pravilan zaključak suda prvog stupnja da takvi postupci okrivljenika ne ukazuju na svjesno i voljno zanemarivanje dužnosti zbog čega bi došlo do ozbiljnije ugroženosti razvoja i zdravlja djeteta.“

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-36/2019 od 11. lipnja 2019.

18

KAZNENA DJELA PROTIV OKOLIŠA - UGROŽAVANJE OZONSKOG SLOJA - APSTRAKTNO DJELO KAO BEZNAČAJNO DJELO

Kaznenog zakona (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, dalje: KZ/11)

Članak 195.

Članak 33.

Kod kaznenih djela apstraktnog ugrožavanja posljedica se iscrpljuje već u postojanju mogućnosti za stvarnu opasnost, pa nepostojanje mogućnosti za stvarnu opasnost ima značaj beznačajnosti posljedice u kontekstu ocjene da li se radi o beznačajnom kaznenom djelu.

Uporaba freona 22 u više država koje nisu u sustavu EU nije zabranjena, pa tako nije zabranjena ni u Bosni i Hercegovini, a primjerice nije zabranjena ni u Sjedinjenim Američkim Državama, a što sve opravdava zaključak o niskom stupnju krivnje optuženika. Što se tiče izostanka posljedica kod predmetnog kaznenog djela u kontekstu posljedica kod apstraktnog kaznenog djela, valja dodati da 13,6 kg tvari freon R 22 ne predstavlja samo za sebe značajnu opasnost za ozonski sloj. Uz navedeno, kao i činjenicu da je optuženik u dobi od 65 godina do sada neosuđivan, da je njegov stupanj krivnje nizak, a platio je i u svezi s navedenim prekršajnu kaznu, sud prvog stupnja pravilno je zaključio i pravno ocijenio da je u konkretnom slučaju riječ o beznačajnom djelu u smislu odredbe čl. 33. KZ/11.

"Protivno stavu žalitelja, mogućnost primjene instituta beznačajnog kaznenog djela u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu nije isključena kod nijedne vrste kaznenog djela. Do takvog pogrešnog stava žalitelj je došao pogrešno tumačeći pojam beznačajnosti posljedice kao jednog od tri kumulativna uvjeta koji moraju biti ispunjena da bi sud mogao primijeniti institut beznačajnog djela.

Naime, u skladu s odredbom čl. 33. KZ/11 za ocjenu počinjenog kaznenog djela kao beznačajnog djela, potrebno je da budu kumulativno ispunjeni subjektivni i objektivni elementi djela. Takvo djelo mora biti beznačajno kako u odnosu na način počinjenja i nastupjelu posljedicu na zaštićeno pravno dobro, tako i u odnosu na stupanj počiniteljeve krivnje. Dakle, da bi se mogao primijeniti institut beznačajnog djela, mora se raditi o malom stupnju neprava i malom stupnju krivnje te o beznačajnosti posljedice za pravni sustav. Međutim, protivno stavu žalitelja, posljedica svakog kaznenog djela sastoji se od povrede ili ugrožavanja zaštićenog pravnog dobra, koje ne mora biti uvijek element djela. Kao jedna od sastavnica, beznačajno djelo podrazumijeva posljedicu koja u stvarnosti predstavlja neku štetu. U taj pojam ulaze činjenice koje se odnose na jačinu ugrožavanja ili povredu zaštićenog dobra, težinu posljedice iz kaznenog djela, visinu, opseg i narav štete te druge posljedice počinjenog delikta, na širinu ugrožavanja zaštićenog pravnog dobra i objekt radnje počinjenja. Kod kaznenog djela apstraktnog ugrožavanja radi se o presumiranoj opasnosti koja nije obilježje zakonskog opisa djela te se kod takvih kaznenih djela polazi od toga da je određeno stanje samo po sebi opasno bez obzira na to je li u tom

slučaju ono dovelo i do stvarne opasnosti.

(...)

U konkretnom slučaju sud prvog stupnja utvrdio je da je optuženi Sladić Kapić svojim postupanjem ostvario sva obilježja kaznenog djela ugrožavanja ozonskog sloja iz čl. 195. st. 1. KZ/11 na način što je inkriminiranog dana na graničnom prijelazu Maljevac, protivno odredbi čl. 5. stavka 1. Uredbe (EZ) broj 1005/2009 Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, u osobnom automobilu iz Bosne i Hercegovine unio radi uporabe u Republiku Hrvatsku 13,6 kg tvari freon R 22 (klorodifluorometan) koja se u Uredbi (EZ) broj 1005/2009 Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj nalazi u prilogu I skupina VIII kao kontrolirana tvar, iako je bio svjestan da te tvari štetno utječu na ozonski sloj i čija je uporaba zabranjena.

Nadalje, suda prvog stupnja utvrdio je da je optuženik za opisano postupanje već i prekršajno sankcioniran od strane Ministarstva financija, Carinska uprava Područni carinski ured Rijeka, Granični carinski ured Ličko Petrovo Selo/RGP Maljevac, koje je protiv optuženika izdalo prekršajni nalog da prilikom ulaska u carinsko područje zajednice u mjestu Maljevac nije podnio carinsku deklaraciju za robu plin freon 404 i to jednu bocu težine 10,9 kg, freon 410 A, dvije boce težine 22,6 kg i freon 22 i to jednu bocu težine 13,6 kg, a radi se o robi za koju su propisane zabrane, temeljem kojeg je naloga optuženi Sladić Kapić već platio kaznu u iznosu od 1.110,00 kuna. Pritom je utvrđeno da vrijednost boce freona 22 u količini 13,6 kg, za koje se tereti u ovom predmetu, iznosi 400,00 kuna. U odnosu na freon 22 u pobijanoj je presudi obrazloženo da se radi o plinu koji se koristi kao radna tvar u rashladnim i klima uređajima, s time da je prema odredbi čl. 11. st. 3. Uredbe (EZ broj 1005/2009) bilo dozvoljeno njegovo stavljanje na tržište do 31. prosinca 2014. pod uvjetima propisanim istom odredbom. Na temelju svega navedenog, sud prvog stupnja zaključio je da se radi o beznačajnom djelu.

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-204/2018 od 2. srpnja 2019.

19

KAZNENO DJELO PROTIV OPĆE SIGURNOSTI - DOVOĐENJEM U OPASNOST ŽIVOTA I IMOVINE OPĆEOPASNOM RADNOM ILI SREDSTVOM KAO NEPRAVO KAZNENO DJELO NEČINJENJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 215.

Činjenični opis kaznenog djela dovođenjem u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz čl. 215. st. 1. KZ/11 kao nepravog kaznenog djela nečinjenjem, nužno podrazumijeva navođenje konkretnih činjenica koje upućuju na zaključak da je upravo optuženik u predmetnom slučaju imao garantnu dužnost koja ga izdvaja od ostalih zaposlenika društva, odnosno potrebno je navesti konkretne činjenice iz kojih proizlazi da je upravo optuženik imao pravnu obvezu poduzeti radnju čije mu se propuštanje stavlja na

teret - provjeru da li je servisiranje vozila oštećenika kao tužitelja obavljeno na pravilan i kvalitetan način.

"Žalitelj u bitnome smatra da je optuženik kao osoba ovlaštena zastupati društvo AC P. d.o.o., a time i odgovoran za kvalitetu i ispravnost usluga koje pruža ta tvrtka, propustio u postupanju primijeniti dovoljnu pažnju i nadzor nad kvalitetom rada svojih zaposlenika, a što je u konačnici dovelo do ostvarenja svih zakonskih obilježja kaznenog djela protiv opće sigurnosti, dovođenjem u opasnost život i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom, opisano u čl. 215. st. 1. KZ/11. Dakle, smatra pogrešnim zaključak prvostupanjskog suda prema kojem činjenični opis djela u optužnici ne sadrži sva bitna obilježja citiranog kaznenog djela.

Iz opisa djela u optužnici proizlazi da se optuženiku stavlja na teret tzv. nepravo kazneno djelo nečinjenjem, drugim riječima tereti se da je nečinjenjem ostvario elemente kaznenog djela koje se može ostvariti i činjenjem. Naime, za razliku od nepravog kaznenog djela nečinjenjem, pravo kazneno djelo nečinjenjem može se ostvariti samo nečinjenjem. Budući kod nepravog, za razliku od pravog kaznenog djela nečinjenjem, propuštanje koje je po svom djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela činjenjem, u zakonskom opisu nije izričito propisano, to se za takva djela relevantnom ukazuje odredba iz čl. 20. st. 2. KZ/11 iz koje proizlazi da će za nečinjenje odgovarati onaj tko propusti spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela ako je pravno obavezan spriječiti nastupanje takve posljedice i ako je propuštanje po djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela nečinjenjem.

Naime, da bi se radilo o nepravom kazneno djelu nečinjenjem, na strani počinitelja mora postojati tzv. garantna dužnost, a koja pretpostavlja takav odnos dužnosti, koji garanta izdvaja iz mase ostalih građana i upravo njemu povjerava zaštitu određenog pravnog dobra. Upravo je izdvojenost garanta iz kruga apstraktnih pravnih adresata ključna sastavnica garantne dužnosti, a što znači da tamo gdje nje nema, nema ni garantne dužnosti. Navodi oštećenika kao tužitelja da je takva obveza okrivljenika postojala već samim time što je riječ o direktoru društva, koji je ovlašten zastupati trgovačko društvo, te je odgovoran za njegovo uredno i zakonito poslovanje, predstavlja uopćenu formulaciju, koja sama po sebi ne upućuje na zaključak da je vezano za konkretni slučaj upravo okrivljenik imao garantnu dužnost, odnosno pravnu obvezu poduzeti radnju čije mu se propuštanje stavlja na teret."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-256/2020 od 9. rujna 2020.

20

**KAZNENO DJELO DOVOĐENJE U OPASNOST ŽIVOTA I IMOVINE OPĆE
OPASNOM RADNJOM ILI SREDSTVOM U ODNOSU NA KAZNENO DJELO
IZAZIVANJA PROMETNE NESREĆE I KAZNENO DJELO UGROŽAVANJA
POSEBNIH VRSTA PROMETA**

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje: KZ/11)

Članak 215.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97)

Članak 272.

Nema elemenata kaznenog djela dovođenja u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom iz čl. 215. st. 3. KZ/11 već se radi o kaznenom djelu izazivanja prometne nesreće iz čl. 272 KZ/97, odnosno kaznenom djelu ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225 KZ/11 kada je optuženik, nakon što je kao vozač vozila za posebne namjene Hrvatskih željeznica isto zaustavio na željezničkoj pruzi po kojoj se odvija željeznički promet, propustio poduzeti odgovarajuće mjere potrebne da ne dođe do samopokretanja vozila, a što je dovelo do nekontroliranog kretanja vozila, koje je izazvalo konkretne posljedice.

Naime, optuženik je kao vozač vozila za posebne namjene "TMD" bio sudionik u željezničkom prometu, kakvo njegovo svojstvo, a time i obveza postupanja po propisima koji reguliraju sigurnost željezničkog prometa, nije prestalo izlaskom iz vozila koje je zaustavio na željezničkoj pruzi po kojoj se odvija željeznički promet.

"Prije svega valja primijetiti da je kod kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim pobijanom presudom - dovođenje u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom iz čl. 215. st. 1. KZ/11 - zaštitni objekt opća sigurnost (Glava dvadeset i prva - XXI - kaznena djela protiv opće sigurnosti), dok su kaznena djela izazivanje prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97 i ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11, posebna kaznena djela čiji zaštitni objekt je sigurnost ljudi i imovine u javnom prometu. Iz navedenog proizlazi da je za ocjenu o kojem se kaznenom djelu radi u konkretnom slučaju ključno pitanje da li je u inkriminiranom događaju bila ugrožena opća sigurnost ili se radi o događaju u kojem je ugrožena sigurnost ljudi i imovine u javnom prometu.

Polazeći od činjeničnog opisa predmetnog djela, žalitelj s pravom smatra da se u konkretnom slučaju radi o događaju kojim je stvorena opasnost za život i imovinu u javnom - željezničkom prometu."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-458/2020 od 21. listopada 2020.

21

KAZNENO DJELO IZAZIVANJA PROMETNE NESREĆE I KAZNENO DJELO UGROŽAVANJA POSEBNIH VRSTA PROMETA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje: KZ/11)

Članak 215.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97)

Članak 272.

Kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97 i kazneno djelo ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11 su prema svojim zakonskim opisima blanketna kaznena djela jer ista čini onaj tko krši propise o sigurnosti prometa. Stoga je u činjeničnom opisu tih djela nužno navesti konkretni prometni propis koji je počinitelj prekršio pa kada je takav opis izostao, valja zaključiti da činjenični opis predmetnog djela ne sadrži jedno od njegovih bitnih obilježja.

"Stoga je inkriminirani događaj u pravilnoj primjeni kaznenog zakona valjalo razmatrati u okvirima kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97, odnosno kaznenog djela ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11. Kako su prema njihovom zakonskom opisu oba kaznena djela blanketne norme (naime, ista čini onaj tko krši propise o sigurnosti prometa), to je u činjeničnom opisu tih djela nužno navesti konkretni prometni propis koji je počinitelj, po stavu optužbe, prekršio, a budući da u konkretnom slučaju takav opis izostaje, valja zaključiti da činjenični opis predmetnog djela ne sadrži jedno od bitnih obilježja kaznenih djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97, odnosno ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11.

Budući da je ovaj drugostupanjski sud na temelju svega prethodno navedenog utvrdio da su odlučne činjenice u pobijanoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drugačija presuda, to je prihvaćanjem žalbe optuženika zbog povrede kaznenog zakona, a sukladno odredbi iz čl. 486. st. 1. ZKP/08, valjalo optuženika osloboditi od optužbe za djelo za koje je optužen, a kako je to i odlučeno u izreci ove presude.

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-458/2020 od 21. listopada 2020.

22

KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI - UNIŠTENJE ILI OŠTEĆENJE JAVNIH NAPRAVA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15, dalje: KZ/11)

Članak 216.

Poremećaj u redovitom životu stanovništva kao obilježje kaznenog djela uništenja ili oštećenja javnih naprava iz čl. 216. st. 1. KZ/11 mora biti takvog intenziteta da dovede do ozbiljnih neuobičajenih poteškoća, a što je faktično pitanje koje se temelji na konkretnim i dokazanim okolnostima.

"Međutim, u pravu je žalitelj kada u pravnom lijeku osporava činjenični zaključak suda prvoga stupnja da je opisana inkriminirana radnja koja mu se stavlja na teret izazvala poremećaj u redovitom životu stanovništva. To relevantno utvrđenje sud

prvoga stupnja je utemeljio isključivo na izjavi svjedoka H. B., direktora trgovačkog društva Vodovod i odvodnja d.o.o. B., koji je rekao da je zbog izazvane štete na predmetnom cjevovodu ostalo bez vode nekoliko naselja i to K. i zaseoci C. i V., da je zaposlenicima njegova društva trebalo oko 24 sata da poprave cjevovod u kojem vremenu je stanovništvo bilo prepušteno samo sebi, jer nije bilo cisterni kako bi im se mogla dovesti voda.

Naprijed iznijete okolnosti, kako ispravno primjećuje žalitelj, nisu dovoljne za zaključak o postojanju spomenute odlučne činjenice. Naime, nestanak vode, koja je inače nepobitno važna za život, ipak ne mora nužno dovesti do poremećaja u redovitom životu stanovništva u smislu čl. 216. st. 1. KZ/11, odnosno nedostatak vode tijekom 24 sata ne mora sam po sebi izazvati znatan poremećaj u životu ljudi, jer sve ovisi o konkretnom okolnostima koje prvostupanjski sud uopće nije razmatrao, kao npr. mogućnost da su stanovnici spomenutih zaselaka imali eventualno od ranije pripremljene zalihe vode iz bilo kojeg razloga, ili su možda koristili bunarsku vodu i slično."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-339/2020 od 25. kolovoza 2020.

23

KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PROMETA - OBIJESNA VOŽNJA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 226.

Postupanje optuženika koji je u stanju nesposobnosti za vožnju izazvanoj trošenjem alkohola u koncentraciji od 2,57 g/kg, ujedno vozio i u zabranjenom smjeru, a u obrani je potvrdio da je bio svjestan vožnje autoputom u pogrešnom smjeru ali da je to učinio da što prije dođe do S. B., upućuje na zaključak da se radio o bezobzirnoj i drskoj odluci da se grubo krše prometni propisi i standardi nauštrb ugrožavanja drugih sudionika u prometu, tj. njihovih života i tijela, a na što je optuženik pristao, čime je ostvario sva obilježja kaznenog djela obijesne vožnje iz članka 226. KZ/11.

"Prema tome sud prvoga stupnja je na temelju raspoložive dokazne građe ispravno utvrdio da je optuženi E. M, kritične zgode upravljao predmetnim automobilom autocestom A3 u smjeru istoka prije stjecanja prava na upravljanje motornim vozilima i s koncentracijom alkohola od 2,57g/kg apsolutnog alkohola u krvi (što su uostalom i nepobitne činjenice), pri čemu je nekontrolirano prelazio s jedne trake u drugu, zbog čega je vozač drugog vozila T. B. uporabio četiri pokazivača smjera signalizirajući drugim sudionicima u prometu opasnost na cesti, a zatim je slijedio optuženikovo vozilo do odmorišta S. - jug, gdje se optuženik zaustavio kod agregata za točenje goriva, nakon čega su T. B. i njegov suputnik u vozilu D. M. krenuli do optuženikovo automobila kako bi mu skrenuli pozornost na vožnju i zadržali ga do dolaska policije, ali je on u tom času pokrenuo automobil i s osvrtnim zrcalom udario u oštećenog D. M.

koji je uslijed toga pao i zadobio ozljedu lijeve ruke. (...)

Valja opetovano istaći da je optuženi E. M. kod prvog ispitivanja priznao da je bio svjestan da autoputom ide u krivom smjeru jer da je "želio što prije doći do S. B." i da pri tome uopće nije spominjao bilo kakvo proganjanje od strane drugog vozila. Ovakav slijed događaja potpuno se uklapa u opis predmetnog zbivanja kojeg su suglasno i decidirano iznijeli svjedoci D. M. i T. B. Osim toga da je optuženik morao biti svjestan da se na autoput uključuje u pogrešnom smjeru proizlazi i iz neprijeporne činjenice da je to učinio prelazeći preko rubnika i zelene površine.

Optuženikovu tvrdnju da je autoputom vozio u krivom smjeru jer je bio proganjanja od dvije nepoznate osobe i njegovo aludiranje da je do prometne nesreće opisane u točki 2. dispozitiva osporene presude došlo kasnije, vjerojatno kada su se oštećeni L. i A. K. mimoilazili s vozilom kojim je upravljao T. B., nisu demantirali samo svjedoci D. M. i T. B., već posredno i oštećeni L. i A. K. Naime, potonje dvoje svjedoka navode samo "jedna svjetla" koja su im dolazila u susret i prema njihovim izjavama do predmetne prometne nesreće došlo je u času mimoilaženja s tim vozilom, a to je prema svemu sudeći moralo biti upravo optuženikovo vozilo. Da je optuženik uistinu bio praćen, kako tvrdi u obrani s rasprave ("uočio ih je u s svom osvrtnom ogledalu"), i da je to drugo vozilo odgovorno za opisani prometni udes, tada bi logično i životno razumno bilo očekivati da bi oštećeni L. i A. K. spomenuli i to drugo vozilo koje se kretalo autoputom u zabranjenom smjeru."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-402/2020 od 8. rujna 2020.

24

KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PROMETA - IZAZIVANJE PROMETNE NESREĆE U CESTOVNOM PROMETU

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15, dalje: KZ/11)

Članak 227. stavci 1. i 2.

U optužnici kojom se optuženik tereti da je prometnu nesreću izazvao kršenjem propisa iz čl. 51. Zakona o sigurnosti na cestama, a u opisu nisu konkretizirane činjenice i okolnosti koje upućuju na postupanje protivno navedenoj odredbi i postojanje uzročno posljedične veze između kršenja tog propisa i nastanka prometne nesreće, izostao je opis bitnih obilježja kaznenog djela izazivanjem prometne nesreće u cestovnom prometu iz čl. 227. st. 1. i 2. KZ/11 za koje se optuženik tereti, uslijed čega djelo za koje se isti optužuje nije kazneno djelo.

"Međutim, Županijski sud u Varaždinu, kao sud drugog stupnja, primjećuje da je prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon na štetu optuženika (čl. 476. st. 1. toč. 2. KZ/11).

Optuženik se optužnicom tereti da je prometnu nesreću izazvao kršenjem propisa iz čl. 51. Zakona o sigurnosti na cestama (u daljnjem tekstu skraćeno: ZOSPC) time što briznu kretanja nije prilagodio osobinama ceste, vidljivosti i preglednosti tako da vozilo može pravodobno zaustaviti pred svaku zapreku koju u konkretnim uvjetima može predvidjeti odnosno da može pravovremeno postupiti prema prometnom pravilu

ili znaku, međutim, osim takvog uopćenog opisa, kojim se ustvari samo parafrazira tekst citirane odredbe, u opisu djela u optužnici izostaju činjenice kojima se opisuje kojim konkretno osobinama ceste optuženik nije prilagodio brzinu vožnje, a ne navode se niti činjenice i okolnosti koje ukazuju da je kritične zgrade vidljivost i preglednost bila smanjena do te mjere da je od optuženika tražila prilagođavanje brzine vožnje tako da vozilo može pravodobno zaustaviti pred svaku zapreku koju u konkretnim uvjetima može predvidjeti.

Stoga je povodom žalbe optuženika, a po službenoj dužnosti, na temelju članka 486. st. 1. ZKP/08 valjalo preinačiti pobijanu presudu i temeljem čl. 453. toč. 1. ZKP/08 osloboditi optuženika optužbe."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-332/2020 od 16. rujna 2020.

25

KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE - UTAJA

Kazneni zakona (Narodne novine, broj: 125/11 i 144/12, dalje: KZ/11)

Članak 232. stavci 1. i 3.

Za postojanje kaznenog djela utaje ne traži se da je pokretna stvar povjerena optuženiku neposredno od strane oštećenika (vlasnika), već je dovoljno da mu je povjerena od strane ovlaštenog držatelja te stvari. Bitno je da je temelj detencije dopušten i da on pruža počinitelju stvarnu mogućnost nesmetanog raspolaganja pokretnom stvari u trenutku počinjenja kaznenog djela.

"Za postojanje kaznenog djela utaje ne traži se da je pokretna stvar povjerena optuženiku, koji je počinio utaju, neposredno od strane oštećenika (vlasnika), već je dovoljno da mu je povjerena od strane ovlaštenog držatelja te stvari. Bitno je da je temelj detencije dopušten i da on pruža počinitelju stvarnu mogućnost nesmetanog raspolaganja pokretnom stvari u trenutku počinjenja kaznenog djela.

Prema tome, preneseno na konkretno inkriminirani slučaj, u situaciji kada je J. P. 14. lipnja 2014. u Zračnoj luci Z. s rent a car agencijom S. sklopila Ugovor o najmu osobnog automobila marke Opel Astra, vlasništvo S. S L., kojeg je po isteku najma trebala vratiti 23. lipnja 2014., i kada je ona, zbog avionskog leta u Kanadu, zadaću povrata predmetnog vozila povjerila optuženom M. M., koji je u tu svrhu isto i preuzeo, znajući da je to vozilo unajmljeno jer je i sam bio nazočan sklapanju Ugovora o najmu, ali nije ispunio povjerenu mu obvezu, već je spomenuti automobil predao stanovitom M. radi njegove prodaje u B., za što je primio 1.000,00 eura, tada je u skladu s naprijed iznijetim pravnim stajalištem vezanim za radnju počinjenja, počinitelja i njegovog subjektivnog odnosa prema djelu utaje, sud prvoga stupnja na temelju iznijetog činjeničnog stanja, koje je pravilno i potpuno utvrdio, s pravom zaključio da je optuženi M. M. inkriminiranim činom ostvario sva bitna obilježja bića kaznenog djela utaje. Objektivni i subjektivni učin predmetnog kaznenog djela proizlazi de facto iz njegova priznanja danog prilikom prvog ispitivanja, a kao što je već rečeno za opstojnost predmetnog delikta nije od presudnog značaja što je predmetni Ugovor o najmu sklopila J. P., budući da je nakon toga ona u svojstvu ovlaštenog držatelja predmetno

vozilo povjerila optuženiku u cilju da ga on vrati u rent a car agenciju, čime je optuženik zapravo i sam postao osoba koja to vozilo ima u dopuštenoj detenciji koja mu realno omogućuje da istim nesmetano raspolaže po svojoj volji, a što dokazuje i činjenica da je on navedeni automobil, umjesto da ga vrati najmodavcu, ustvari prodao za 1.000,00 eura, što je i sam potvrdio."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-37/2021 od 16. ožujka 2021.

26

*KAZNENA DJELA PROTIV GOSPODARSTVA-ZLOUPORABA POVJERENJA U
GOSPODARSKOM POSLOVANJU - STEČAJNI UPRAVITELJ*

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje: KZ/11)

Članak 246.

Ne postoje obilježja bića kaznenog djela iz čl. 246. KZ/11 kada se stečajni upravitelj tereti da je u toj ulozi nanio štetu drugom trgovačkom društvu u odnosu na koje nije imao ulogu stečajnog upravitelja. Počinitelj kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju je osoba koja je u gospodarskom poslovanju dužna štiti tuđe imovinske interese, a koja dužnost joj se temelji na zakonu, odluci upravne vlasti, pravnom poslu, odnosu povjerenja ili, kao u ovome slučaju, na odluci sudbene vlasti.

"U predmetnom slučaju osumnjičeniku se u prijedlogu za provođenje istrage u bitnome stavlja na teret: u točki 1. da je u razdoblju od travnja 2014. do 16. prosinca 2015. u naprijed navedenom statusu, u namjeri da se okoristi, prodavao robu i pokretnine za iznose znatno niže od tržišnih, iako svjestan da iste uopće nisu vlasništvo stečajnog dužnika, već trgovačkog društva M. M. d.o.o., čime je oštetio potonje društvo za ukupno 1.149.658,90 kn; i u točki 2. da je u istom razdoblju i u istom svojstvu, također u namjeri da se okoristi, opremu koju je stečajni dužnik I. d.o.o. imao u posjedu od trgovačkog društva M. M. d.o.o., sukladno ugovoru o zakupnu poslovnog prostora, opreme, voznog parka i osnovnih sredstava od 31. siječnja 2013., po nepoznatim cijenama otuđio i prodao nepoznatim osobama te na taj način oštetio trgovačko društvo M. M. d.o.o., kao vlasnika te opreme, za oko 3.000.000,00 kn.

Ono što upada u oči u obje gore navedene inkriminacije jest da se osumnjičenom Ž. U. stavlja na teret da je opisane radnje poduzimao kao stečajni upravitelj stečajnog dužnika trgovačkog društva I. d.o.o., a da je njima štetu prouzročio trgovačkom društvu M. M. d.o.o., što pak se po ocjeni ovoga žalbenog vijeća ne može podvesti pod kazneno djelo iz čl. 246. st. 1. i 2. KZ/11. To poradi toga što stečajni upravitelj ima dužnost zaštite imovinskih interesa stečajnog dužnika, što in concreto znači da bi osumnjičeni Ž. U. mogao kazneno odgovarati u smislu kaznenog djela iz čl. 246. KZ/11 da je postupao na štetu trgovačkog društva I. d.o.o. u stečaju, ali ne i na štetu trgovačkog društva M. M. d.o.o., jer u odnosu na to društvo kao stečajni upravitelj nije imao dužnost zaštite imovinskih interesa. Da je tome tako proizlazi iz odredbi čl. 88. st. 1. i 3. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj: 71/15. i 104/17.)

prema kojima stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe, ako tim Zakonom nije drukčije određeno, i zastupa dužnika.

Slijedom iznijetih razloga žalbeno vijeće ovog suda zaključilo je da postupajući u svojstvu stečajnog upravitelja stečajnog dužnika trgovačkog društva I. d.o.o. i prouzročivši inkriminiranim radnjama štetu trgovačkom društvu M. M. d.o.o., kako mu se stavlja na teret u predmetnom prijedlogu oštećenika kao tužitelja za provođenje istrage, osumnjičeni Ž. U. nije ostvario sva tražena bitna obilježja bića kaznenog djela iz čl. 246. st. 1. i 2. KZ/11 pa se, dakle, ne može govoriti niti o osnovanoj sumnji u njegovo počinjenje."

Županijski sud u Varaždinu, Kv II-104/2020 od 16. lipnja 2020.

27

*KAZNENA DJELA PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA-
RAČUNALNA PRIJEVARA IZ KZ/11 - PRAVNI KONTINUITET S KAZNENIM
DJELOM RAČUNALNE PRIJEVARE IZ KZ/97*

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11 i 144/12)

Članak 271. stavak 1.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03. - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97)

Članak 224.a

Manipulacija s računalnim podacima uporabom malicioznog hakerskog programa korištenog u smislu neovlaštenog prebacivanja novca s računa oštećenog trgovačkog društva na račune drugih trgovačkih društava predstavlja radnju računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ/11 i to u smislu izmjene računalnih podataka na računima navedenih trgovačkih društava, iako radnja korištenje računalnih podataka nije navedena kao modalitet počinjenja tog kaznenog djela.

"Premda je u pravu sud prvog stupnja kada navodi da prema čl. 271. st. 1. KZ/11 kao modalitet počinjenja kaznenog djela računalne prijevare nije predviđena radnja korištenja računalnih podataka, koja radnja je predviđena kao modalitet počinjenja kaznenog djela računalne prijevare prema čl. 224a st. 1. KZ/97, koji kazneni zakon je važio u vrijeme počinjenja djela, prema mišljenju ovog suda, sukladno žalbenim navodima državnog odvjetnika, činjenični opis djela iz točke 1.) izreke pobijane presude može se podvesti pod biće kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ/11.

Naime, prema činjeničnom opisu djela iz točke 1.) manipulacija s računalnim podacima sastojala se u tome što se uporabom malicioznog hakerskog programa upalo u računalni sustav oštećenog TD C. C, d.o.o. te izvršila promjena stanja na računu navedenog trgovačkog društva kod Podravske banke d.d. na način da je neovlašteno, bez autorizirane transakcije, sa istog u tri navrata prebačen novac na žiro račune određenih drugih trgovačkih društava, s kojih računa je nakon toga novac

podignut, uz određeno sudjelovanje optuženika, te podijeljen, između ostalog, i optuženiku na koji način si je optuženik pribavio protupravnu imovinsku korist na štetu TD C. C.d.o.o. Prema mišljenju ovog suda, manipulacija s računalnim podacima u smislu neovlaštenog prebacivanja novčanih sredstava sa računa oštećenog trgovačkog društva na račune drugih trgovačkih društava, uz uporabu malicioznog hakerskog programa, s kojih potonjih računa je novac dizan, uz određeno sudjelovanje optuženika, te podijeljen, između ostalog, i optuženiku, na koji način je na štetu oštećenog trgovačkog društva pribavljena protupravna imovinska korist i za optuženika, predstavlja radnju počinjenja kaznenog djela računalne prijevare i prema čl. 271. st. 1. KZ/11 i to u smislu izmjene računalnih podataka na računima navedenih trgovačkih društava (oštećenog i trgovačkih društava na čije je račune novac prebacivan). Naime, navedenim prebacivanjem novaca izmijenjeni su računalni podaci u svezi stanja na računima predmetnih trgovačkih društava, na koji način je prouzročena šteta oštećenom trgovačkom društvu s čijeg računa su prebačeni novci, dok je tim prebacivanjem, između ostalih, optuženik pribavio imovinsku korist.

Zbog navedenih razloga djelo opisano pod točkom 1.) izreke pobijane presude ispunjava biće kaznenog djela iz čl. 271. st. 1. i st. 2. KZ/11, dakle, postoji pravni kontinuitet u pogledu tog kaznenog djela (kazneno djelo po KZ/97, zakonu koji je važio u vrijeme počinjenje djela, te po KZ/11, zakonu koji je stupio na snagu nakon počinjenja kaznenog djela), zbog čega je u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je sud prvog stupnja povrijedio kazneni zakon u smislu čl. 469. t. 1. ZKP/08-19 kada je zaključio da djelo opisano pod točkom 1.) nije kazneno djelo prema KZ/11."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-268/2020 od 11. kolovoza 2020.

28

KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA I POSLOVANJA - IZBJEGAVANJE CARINSKOG NADZORA- KAZNENO DJELO I PREKRŠAJ

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03. - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97)

Članak 298.

Optuženik koji je prenio ambalažni otpad izbjegavajući mjere carinskog nadzora preko nelegalnog graničnog prijelaza između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku, kršeći na taj način blanketne propise iz čl. 47. i 48. Zakona o otpadu i čl. 2. Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu (Narodne novine, broj: 97/05, 115/05, 81/08, 31/09, 156/09 i 38/10) jer se radilo o robi čiji je promet ograničen, ostvario je sva obilježja kaznenog djela iz čl. 298. st. 1. KZ/97. Pritom nije odlučna činjenica je li predmetna roba u vidu ambalažnog otpada bila hrvatskog podrijetla ili nije.

"12. Je li predmetna roba u vidu ambalažnog otpada bila hrvatskog podrijetla ili nije ne predstavlja odlučnu činjenicu. To poradi toga što blanketni propisi, čije kršenje se navodi u činjeničnom opisu djela, ne govore o podrijetlu takve vrste otpada. Ono

što je za konkretnu inkriminaciju bitno jest da je riječ o robi čija su proizvodnja i promet ograničeni ili zabranjeni i da je ona ilegalno prenesena preko državne granice, a koje odlučne činjenice je prvostupanjski sud na temelju valjane i kritičke ocjene svih provedenih dokaza pravilno utvrdio.

(...)

13. U okviru žalbene osnove povrede kaznenog zakona optuženik ističe da konkretno djelo za koje se tereti nije kazneno djelo već prekršaj, pri čemu se poziva na odredbe čl. 88. Zakona o otpadu (Narodne novine, broj: 188/04) koje u pravnom lijeku u cijelosti citira.

14. Suprotno pravnom stajalištu žalitelja iz prethodne točke sud prvoga stupnja u ovome slučaju nije ostvario povredu kaznenog zakona iz čl. 469. t. 1. ZKP/08 (u žalbi se očitom omaškom spominje čl. 469. st. 1. ZKP/08). Naime, nije rijedak slučaj u hrvatskom pravu da zakonski opis kaznenog djela u potpunosti ili djelomično odgovara prekršaju. Ono što je u takvim situacijama važno jest da kod istodobnog vođenja kaznenog i prekršajnog postupka ne dođe do povrede pravila ne bis in idem, što se konkretno nije dogodilo. Činjenični opis djela za koje je optuženik proglašen krivim se izvan svake sumnje može podvesti pod zakonski opis kaznenog djela iz čl. 298. st. 1. KZ/97, budući da je izbjegavajući mjere carinskog nadzora preko nelegalnog graničnog prijelaza između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku prenio predmetni ambalažni otpad, kršeći na taj način blanketne propise iz čl. 47. i 48. Zakona o otpadu i čl. 2. Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu ("Narodne novine" broj: 97/05., 115/05., 81/08., 31/09., 156/09. i 38/10.), s obzirom da se radilo o robi čiji je promet ograničen. Naime, u skladu s čl. 2. spomenutog Pravilnika u svezi s čl. 3. t. 6. Zakona o otpadu, ambalažni otpad spada u neopasni otpad za čiji je uvoz u smislu čl. 48. st. 1. Zakona o otpadu potrebno rješenje propisano tim Zakonom, a osoba koja vrši takav uvoz ujedno mora u skladu s čl. 48. st. 2. istog Zakona biti registrirana za obavljanje takve djelatnosti, što sve pak je kod optuženika izostalo. Stoga žalba optuženika niti u tom segmentu nije uvažena. "

Županijski sud u Varaždinu, Kž-291/2021 od 12. listopada 2021.

29

KAZNENA DJELO IZBJEGAVANJA CARINSKOG NADZORA KAO PRODULJENO KAZNENO DJELO

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03. - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97)

Članak 298.

Članak 61. stavak 2.

Optuženik koji je radnje kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora poduzeo 25. siječnja i 25. veljače 2011. u bitnome na istovjetan način, na istom zemljopisnom prostoru, a pritom je i objekt počinjenja djela je identičan (ambalažni otpad) ostvario je sve bitne objektivne elemente neophodne za primjenu instituta produljenog kaznenog djela u smislu citirane zakonske

odredbe iz čl. 61. st. 2. KZ/97, kao i onaj subjektivni element u vidu tzv. produljenog dolusa, odnosno produljene pojedinačne odluke optuženika da ponavlja istovrsne protupravne radnje.

"15. Međutim ispitujući u povodu predmetne žalbe pobijanu presudu u skladu s obvezom iz čl. 476. st. 1. t. 2. ZKP/08, ovaj je drugostupanjski sud uočio da je prvostupanjski sud na štetu optuženika počinio povredu kaznenog zakona iz čl. 469. t. 4. ZKP/08. Riječ je o tome da je u odnosu na inkriminacije opisane u točkama 1. i 2. izreke osporene presude propustio primijeniti odredbu čl. 61. st. 2. KZ/97 koja glasi: "Produljeno kazneno djelo je počinjeno kada je počinitelj s namjerom počinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela koja s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu". Iz činjeničnih opisa djela naznačenih u naprijed spomenutim točkama izreke pobijane presude proizlazi da je optuženi M. D. ista počinio 25. siječnja i 25. veljače 2011., dakle u vremenskom rasponu od mjesec dana, da ih je počinio na u bitnome istovjetan način i to na istom zemljopisnom prostoru (mjesto R., općina P.), a i objekt počinjenja djela je identičan (ambalažni otpad). Prema tome u oba slučaja optuženik je ostvario sve bitne objektivne elemente neophodne za primjenu instituta produljenog kaznenog djela u smislu citirane zakonske odredbe iz čl. 61. st. 2. KZ/97, ali i onaj subjektivni element u vidu tzv. produljenog dolusa, odnosno produljene pojedinačne odluke optuženika da ponavlja istovrsne protupravne radnje. Dakle, ovdje je očito riječ o prostorno i vremenski povezanim radnjama počinjenim na bitno istovjetan način tako da one čine jedinstvenu cjelinu u smislu naprijed naznačene zakonske odredbe. Stoga je ovaj sud drugog stupnja, postupajući po službenoj dužnosti, preinačio pobijanu presudu u pravnoj oznaci djela na način kako je precizirano u točki I izreke ove presude."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-291/2021 od 12. listopada 2021.

30

KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA - DAVANJE LAŽNOG ISKAZA - OSTAVINSKI POSTUPAK

Kazneni zakona (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, dalje: KZ/11)

Članak 305.

Izjave nasljednika u ostavinskom postupku na temelju kojih se utvrđuju pravno-relevantne činjenice, pa tako i utvrđenje zakonskih nasljednika na temelju rodoslovlja imaju karakter stranačkog iskaza, zbog čega se istima može počiniti kazneno djelo davanja lažnog iskaza iz čl. 305. st. 2. u svezi st. 1. KZ/11. Pritom je bez utjecaja ako stranka prije davanja iskaza nije bila upozorena na eventualne posljedice davanja lažnog iskaza, već je samo bitno da s radi o lažnom iskazu u subjektivnom i objektivnom smislu te da se na istom temelji konačna odluka u postupku.

"Naime, sud prvog stupnja optuženike je oslobodio optužbe temeljem čl. 453. toč. 3. ZKP/08 tj. jer nije dokazano da bi počinili kaznena djela za koja se terete iz

razloga što nije dokazano da bi prilikom utvrđivanja rodoslovlja, na ročištu u ostavinskom postupku iza pokojnice, u kojem su sudjelovali kao zakonski nasljednici iste, svjesno i voljno zatajili da su i R. G. i A. G. njezini zakonski nasljednici kao njezina djeca, pri čemu sud vjeruje istima da nisu znali da je ostaviteljica, osim njih, imala još djece, te iz razloga što prije davanja izjava u svezi rodoslovlja nisu bili upozoreni "u smislu materijalne i kaznene odgovornosti" za davanje lažne izjave.

Prema stavu ovog suda drugog stupnja činjenica da u konkretnom slučaju prije davanja izjava u svezi utvrđenja rodoslovlja, pa time i utvrđenja zakonskih nasljednika, optuženici nisu bili upozoreni na eventualne posljedice davanja lažne izjave koja se ima smatrati njihovim stranačkim iskazom u ostavinskom postupku ne isključuje primjenu čl. 305. st. 2. u svezi st. 1. KZ/11, dakle ne isključuje postojanje kaznenog djela iz navedene zakonske odredbe."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-471/2019 od 14. siječnja 2020.

31

KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA - KAZNENO DJELO IZAZIVANJA NEREDA U ODNOSU NA KAZNENA DJELA PRISILE PREMA SLUŽBENOJ OSOBI I KAZNENA DJELA NAPADA NA SLUŽBENU OSOBU

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11 i 144/12, dalje: KZ/11)

Članak 324.

Zaštitni objekt kaznenog djela izazivanja nereda iz čl. 324. KZ/11 je javni red, odnosno normalno funkcioniranje građana u svakodnevnom životu, uključujući i njihovu sigurnost kao i sigurnost njihove imovine. Dolus počinitelja takvog delikta usmjeren je na sudjelovanje u mnoštvu ljudi koje se skupilo s ciljem da nasiljem ili prijetnjom da će počinuti nasilje ugrožava javni red ili da poticanjem podupire mnoštvo na nasilje. Pojam "druge osobe" u smislu naznačene odredbe ne obuhvaća policijske službenike, budući da oni kao službene osobe uživaju zakonsku zaštitu u okviru kaznenih djela iz čl. 314. (prisila prema službenoj osobi) i čl. 315. KZ/11 (napad na službenu osobu).

Naime, kod kaznenih djela iz čl. 314. i čl. 315. KZ/11 objekt pravne zaštite je tjelesni integritet službenih osoba za vrijeme obavljanja službene radnje ili dužnosti i počiniteljev dolus je usmjeren na sprečavanje službene osobe u obavljanju službene radnje ili na prisilu na njeno obavljanje (čl. 314. KZ/11) odnosno na napad na službenu osobu dok obavlja službenu dužnost bez obzira na razlog zašto to čini (čl. 315. KZ/11).

Neovisno o tome što su sva naprijed spomenuta kaznena djela iz iste Glave KZ/11 (Glava XXX., kaznena djela protiv javnog reda) i što su kaznena djela iz čl. 314. st. 1. i čl. 315. st. 1. i 2. KZ/11 po zapriječenim kaznama ista s kaznenim djelom iz čl. 324. st. 1. i 2. KZ/11, sud prvoga stupnja nije mogao sam mijenjati inkriminirani činjenični opis jer bi time morao zadrijeti u određene odlučne činjenice kao što su zaštitni objekt i subjektivno obilježje djela, a time bi zasigurno narušio identitet djela iz optužnice i prekoračio optužbu (čl. 449. st. 1.

ZKP/08-19).

"Državni odvjetnik smatra da je prvostupanjski sud nepravilno primijenio odredbe čl. 449. st. 1. i 2. ZKP/08-19, a što je utjecalo na presudu, čime upire na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08-19. Prema ocjeni ovog žalitelja ako je sud prvoga stupnja našao da je radnjama svih optuženika eventualno počinjeno drugo kazneno djelo, a ne ono koje im se optužnicom stavlja na teret, tada je taj sud mogao optuženike osuditi za kazneno djelo iz one pravne kvalifikacije koju smatra ispravnom, jer prema odredbi čl. 449. st. 2. ZKP/08-19 sud može proglasiti optuženika krivim za kazneno djelo koje je blaže ili isto od onog koje mu se optužnicom stavlja na teret, ako nije riječ o drugačijem kaznenom djelu, odnosno ako se radi o kaznenom djelu iz iste Glave KZ/11, budući da nije vezan za prijedlog tužitelja o pravnoj ocjeni djela, pa u izloženom smislu, prema stavu ODO-a, optužba u ovome slučaju nikako ne bi bila prekoračena.

Naprijed iznijeto stajalište je za ovaj drugostupanjski sud u konkretnom slučaju neprihvatljivo.

Predmetnom optužnicom je ODO teretilo sve optuženike za počinjenje kaznenog djela izazivanja nereda iz čl. 324. st. 1. i 2. KZ/11, no prvostupanjski je sud našao da se činjenični opis te inkriminacije ne može podvesti pod zakonski opis i pravnu oznaku optuženog kaznenog djela, slijedom čega je na temelju čl. 453. t. 1. ZKP/08-19 donio oslobađajuću presudu, ocijenivši da u predmetnom slučaju nije ovlašten samoinicijativno zadirati u činjenični supstrat optužnice.

Sud prvoga stupnja je u izloženom kontekstu postupio pravilno i u skladu sa zakonom. Naime, i prema stavu ovoga žalbenog suda optuženici koji su optuženi za kazneno djelo izazivanja nereda ne mogu bez intervencije ovlaštenog tužitelja u činjenični supstrat biti proglašeni krivima za kazneno djelo prisile prema službenoj osobi iz čl. 314. KZ/11 ili napada na službenu osobu iz čl. 315. KZ/11 jer se tu radi o radnjama počinjenja djela koje se znatno razlikuju u pogledu odlučnih činjenica a koje u konkretnom slučaju u odnosu na potonja kaznena djela nisu opisana u predmetnoj inkriminaciji iz optužnice."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-288/2020 od 3. studenog 2020.

32

***KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA - PROTUZAKONITO ULAŽENJE
KRETANJE I BORAVAK U REPUBLICI HRVATSKOJ, DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI
EUROPSKE UNIJE ILI POTPISNICI ŠENGENSKOG SPORAZUMA***

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje: KZ/11)

Članak 326. stavak 1. i 2.

Nema kvalificiranog oblika kaznenog djela iz čl. 326. ako je utvrđeno da je pet osoba prevoženo u prtljažniku kombija sjedeći na podu i bez sigurnosnih pojaseva.

"Sud prvoga stupnja je pravilno zaključio da takav prijevoz pet osoba u

prtljažniku, odnosno teretnom dijelu kombi vozila, nije bio primjeren i u skladu s odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, ali da ujedno takvim transportom ljudi nisu dovedeni u opasnost njihovi životi ili tijela, a što se traži za kvalificirani oblik kaznenog djela iz čl. 326. st. 2. KZ/11.

Opasnost o kojoj govori državni odvjetnik u žalbi postoji općenito za sve suputnike u motornom vozilu koje sudjeluje u prometu neovisno o tome bili oni vezani sigurnosnim pojasom ili ne, sjedili oni na sjedalima ili na podu tovarnog prostora. Svako sudjelovanje u prometu nosi određeni rizik, a opasnost za sudionike, pa prema tome i za osobe koje se prevoze, ovisi o konkretnim okolnostima. Prema tome činjenica da je petero osoba bilo smješteno u tovarni dio kombija, gdje stoga ne postoje sigurnosni pojasevi, sama za sebe ne govori u prilog tvrdnje žalitelja da je time bio doveden u opasnost život ili tijelo tih osoba. Državni odvjetnik pak ničime nije dokazao da je prtljažni prostor kombi vozila bio nedovoljan za smještaj petero ljudi.

(...)

Ne može se prihvatiti ni žalbena teza da se inkriminiranim prijevozom prema osobama koje su bile smještene u prtljažni prostor kombija postupalo na nečovječan ili ponižavajući način, što je drugi modalitet kvalificiranog oblika kaznenog djela iz čl. 326. st. 2. KZ/11. Prema stanovištu ovoga žalbenog suda da bi se moglo govoriti o prijevozu, odnosno postupanju na nečovječan ili ponižavajući način spram prevoženih osoba potreban je veći konkretan stupanj neprimjerenosti uvjeta prijevoza ljudi u smislu da su oni npr. bili zbijeni u kombiju u premalom prostoru, bez zraka, vode i hrane, u velikoj hladnoći ili vrućini, u duljem kontinuiranom prijevozu u takvim uvjetima i slično, a što se prema postojećem činjeničnom opisu optuženicima ne stavlja na teret. Naprotiv, sud prvoga stupnja je utvrdio, a ODO žalbom to ne osporava, da je kritične zgrade bio skinut plastični poklopac koji razdvaja prtljažni prostor od putničkog tako da su osobe smještene u tovarnom dijelu kombija imale neposredni kontakt s osobama iz putničkog dijela vozila, na koji način su imale zraka i do njih je dopiralo upaljeno grijanje."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-437/2019 od 12. studenog 2019.

33

ODGOVORNOST PRAVNE OSOBE ZA KAZNENA DJELA

Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, broj: 151/03, 110/07, 45/11 i 143/12)

Članak 5. stavak 2.

Odgovornost pravne osobe postoji i kad nije identificirana odgovorna osoba u pravnoj osobi.

"Naime, premda je u pravu optuženik kada tvrdi da je sukladno čl. 3. st. 1. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela temelj odgovornosti pravnih osoba počinjenje kaznenog djela od strane odgovorne osobe kojim se povređuje neka dužnost pravne osobe ili je njime pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti protupravnu imovinsku korist za sebe ili drugoga, s time da se sukladno čl. 5. st. 1. citiranog Zakona

odgovornost pravne osobe temelji na krivnji odgovorne osobe, nije u pravu optuženik kada tvrdi da nema njegove odgovornosti iz razloga što je kazneni postupak protiv odgovorne osobe Nevenke Bečić pravomoćno obustavljen. Naime, kazneni postupak protiv Nevenke Bečić obustavljen je zbog odustanka državnog odvjetnika od optužbe, s obzirom da prema zaključku državnog odvjetnika ista kao direktorica optuženika nije bila odgovorna za održavanje i zaštitu objekta čime bi se otklonila bilo kakva opasnost za život ili tijelo osoba, pa stoga nije bila niti odgovorna za inkriminirani propust.

Prema čl. 5. st. 2. citiranog Zakona pravna osoba kaznit će se za kazneno djelo odgovorne osobe i u slučaju kad se utvrdi postojanje pravnih ili stvarnih zapreka za utvrđivanje odgovornosti odgovorne osobe. Kao stvarna zapreka za kazneni progon odgovorne osobe ima se smatrati i nemogućnost identifikacije odgovorne osobe kao počinitelja kaznenog djela. S obzirom da je sud prvog stupnja utvrdio da je za inkriminirani propust odgovorna odgovorna osoba optuženika, koji je bio vlasnik i posjednik predmetnog objekta, činjenica da ta odgovorna osoba optuženika nije identificirana ne isključuje kaznenu odgovornost optuženika sukladno citiranom čl. 5. st. 2., prema kojem će se pravna osoba kazniti za kazneno djelo odgovorne osobe i u slučaju kad se utvrdi postojanje stvarnih zapreka za utvrđivanje odgovornosti odgovorne osobe.“

Zbog navedenih razloga nije u pravu optuženik kada tvrdi da je pobijanom presudom povrijeđen kazneni zakon na njegovu štetu, jer da je trebalo donijeti odbijajuću presudu sukladno čl. 452. toč. 6. ZKP/08 budući da je kazneni postupak protiv odgovorne osobe Nevenke Bečić obustavljen. Također, oficijelnim ispitivanjem pobijane presude u smislu čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08 utvrđeno je da nisu počinjene niti ostale povrede kaznenog zakona iz čl. 469. ZKP/08 na štetu optuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Kž-401/2019 od 26. studenog 2019.

III. ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

34

"IN DUBIO PRO REO"

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 3. stavak 3.

Primjena pravila "in dubio pro reo" moguća je tek ako izvođenjem svih raspoloživih dokaza i njihovom ocjenom, sud ne može s izvjesnošću utvrditi činjenice opisane u toj odredbi. Dakle primjena navedene odredbe moguća je samo ako postoje jednakovrijedne, jednako vjerodostojne dvije verzije u vezi određene činjenice iz čl. 3. st. 3. ZKP/08, koja dvojba se ne može drugačije razriješiti, nego primjenom navedene odredbe.

"U konkretnom slučaju sud prvog stupnja ocjenjuje iskaze svjedoka V. i F. V. nevjerodostojnim, dok obranu optuženika, iako sumarno, ocjenjuje vjerodostojnom jer istu potvrđuje iskaz nepristranog svjedoka. Već iz navedenoga slijedi da nije bilo moguće primijeniti ovo pravno-logičko pomoćno pravilo, jer je sud prvog stupnja ocijenio da jedna verzija događaja nije vjerodostojna, pa nije imao na raspolaganju jednakovrijedno ocijenjene verzije, kada bi, ispravno mogao primijeniti ovo pravilo. Na navedeno, opisno, ali dovoljno određeno, opravdano ukazuje žalba državnog odvjetnika.

(...)

Naime, sud prvog stupnja propustio je sagledati sadržaj svakog od dokaza zasebno, a potom iste dovesti u međusobnu vezu, ocjenjujući vjerodostojnost proturječnih dokaza, kako to nalaže odredba čl. 459. st. 5. ZKP/08. Žalitelj, upirući u sadržaj iskaza svjedoka V. i F. V. i dovodeći iste u vezu s iskazom svjedoka E. M., ukazuje na određene podudarnosti između tih dokaza i potrebu ocjene vjerodostojnosti svih dokaza s tog aspekta, kako to traži i citirana odredba. Sud prvog stupnja je, i po ocjeni ovog suda drugog stupnja, koji prihvaća argumente žalitelja, sasvim sumarno i suviše formalistički, rukovodeći se, očito, i stavovima izloženim u presudi Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, procijenio izvedene dokaze, odričući vjerodostojnost iskazima svjedoka V. i F. V., te prihvaćajući kao vjerodostojan iskaz svjedoka M. Ocjena vjerodostojnosti iskaza svjedoka koja počiva isključivo na procjeni sadržaja međusobnih odnosa optuženika, žrtve i njihovog sina, što bi inače moglo predstavljati pomoćnu činjenicu za ocjenu vjerodostojnosti iskaza, bez upuštanja u ocjenu sadržaja dokaza i međusobnog odnosa istih, nije izvedena ispravno. Isti zaključak odnosi se i na ocjenu vjerodostojnosti iskaza svjedoka M., opet isključivo na temelju sadržaja odnosa svjedoka i optuženika i uzimanjem u obzir profesije svjedoka, bez upuštanja u ocjenu sadržaja iskaza svjedoka i povezivanja istoga s ostalim izvedenim dokazima."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-209/2021 od 10. kolovoza 2021.

35

NEZAKONITI DOKAZ - DVD NADZORNE KAMERE I JAVNE FOTOGRAFIJE KAO ZAKONITI DOKAZ

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 10.

Pravo je svakog vlasnika nekretnine da postavljanjem video nadzora štiti svoje vlasništvo, kao i pokretnine smještene na ili u njoj od protupravnih zadiranja neovlaštenih osoba, pa u tom smislu vlasnik nije dužan upozoriti da je njegova nekretnina, konkretno uredska prostorija pod video nadzorom, zbog čega takva DVD snimka nije nezakoniti dokaz.

"Optuženik također drži da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08 jer da se pobijana presuda temelji na nezakonitim dokazima - fotografijama snimljenim mobitelom A. O. i DVD snimci nadzorne kamere u TD L. d.o.o. U odnosu na spomenute fotografije u žalbi se ističe da ih je snimila neovlaštena osoba bez ikakvog naloga nadležnog tijela, dok se u pogledu navedene DVD snimke upozorava da se ona odnosi na privatni prostor (ured), a ne javni prostor i da iz podataka u spisu ne proizlazi da je bilo gdje u prostorijama Trgovačkog društva L. d.o.o. stajala obavijest o video nadzoru.

Suprotno naprijed iznijetom žalbenom stavu ovaj sud drugog stupnja nalazi da se u konkretnom slučaju ne radi o nezakonitim dokazima. Predmetne fotografije snimljene su u trgovini i parkiralištu kod trgovine, dakle na javnom mjestu. Osoba koja se pojavljuje u javnom prostoru mora biti spremna i računati s time da je netko može snimiti mobitelom ili fotografskim aparatom i zato takva snimka ni po čemu ne predstavlja nezakoniti dokaz u smislu čl. 10. ZKP/08, kako pogrešno smatra optuženik, jer se time ni na koji način ne narušava Ustavom, Zakonom ili međunarodnim pravom zajamčeno pravo svake osobe na ugled i čast te pravo na nepovredivost osobnog i obiteljskog života.

Jednako tako ni žalbom problematizirana DVD snimka nadzorne kamere u Trgovačkom društvu L d.o.o. nije nezakonit dokaz. Naime, pravo je svakog vlasnika nekretnine da postavljanjem video nadzora štiti svoje vlasništvo, kao i pokretnine smještene na ili u njoj od protupravnih zadiranja neovlaštenih osoba, pa u tom smislu vlasnik, u ovom slučaju spomenuto društvo, nije bio dužan upozoriti da je njegova nekretnina, konkretno uredska prostorija, pod video nadzorom."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-14/2020 od 4. veljače 2020.

36

NEZAKONITI DOKAZI

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 10. stavak 2. točka 3.

Članak 292. stavak 1.

Članak 300. stavak 1. točka 1.

Iako dovođenjem na ispitivanjem malodobne oštećenice stare 13 godina od strane djelatnice centra za socijalnu skrb nije ispunjena odredba čl. 292. st. 1. ZKP/08 kojom je propisano da ispitivanju djeteta mlađeg od 14 godina prisustvuje roditelj ili skrbnik, osim kad to nije protivno interesima postupka, te sud u pobijanom rješenju u odnosu na odsustvo skrbnika nije dao valjane razloge, taj dokaz zbog toga nije nezakonit jer se ne radi ni o jednom od slučajeva propisanih u članku 300. stavak 1. točka 1. ZKP/08, niti kojoj drugoj zakonskoj odredbi u ZKP/08.

„Naime, prema odredbi čl. 10. st. 2. toč. 3. ZKP/08 nezakoniti dokazi oni dokazi koji su pribavljeni povredom odredaba kaznenog postupka i koji su izričito predviđeni ZKP/08. Dakle, da bi dokaz bio nezakonit nije dovoljno da je pribavljen povredom odredaba kaznenog postupka, već je potrebno da je u ZKP/08 izričito i propisano da je zbog toga nezakonit. Sukladno navedenom, činjenica da je predmetni zapisnik sa snimkom ispitivanja mlđb. oštećene pribavljen na dokaznom ročištu na kojem ista nije bila ispitana u prisustvu majke ili skrbnika nije nezakoniti dokaz jer se ne radi ni o jednom od slučajeva propisanih u članku 300. stavak 1. točka 1. ZKP/08, niti kojoj drugoj zakonskoj odredbi u ZKP/08.“

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-7/2019 od 27. ožujka 2019.

37

NEZAKONITI DOKAZI - ZAPISNIK O ISPITIVANJU SVJEDOKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članaka 10.

Članak 285. stavak 4.

Članak 300. stavak 1. točka 3.

Zapisnici o ispitivanju malodobnih oštećenica koje prije ispitivanja nisu bile izričito upozorene u smislu čl. 288. st. 4. ZKP/08 niti je takvo upozorenje uneseno u zapisnik, a oštećenice nisu iskazivale o činjenicama koje se odnose na njihov strogo osobni život i koje nisu u svezi sa kaznenim djelom, već su iskazivale isključivo o okolnostima kaznenog djela koje se okrivljeniku optužnicom stavlja na teret, s time da se navedene okolnosti ne odnose na njihov strogo osobni život, nisu nezakoniti dokazi.

"Naime, premda je čl. 288. st. 4. ZKP/08 propisano da će se svjedok upozoriti da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena u čl. 44. st. 4. toč. 4. i čl. 44. st. 5. toč. 3. ZKP/08, te da će se upozorenje unijeti u zapisnik, odredbom čl. 300. st. 1. toč. 6. ZKP/08 propisano je da se iskaz svjedoka ne može upotrijebiti kao dokaz u postupku samo ako je povrijeđeno pravo na uskratu odgovora iz čl. 44. st. 4. toč. 4. i čl. 44. st. 5. toč. 3. ZKP/08, ali ne i ako upozorenje nije dano odnosno ako upozorenje nije zabilježeno u zapisnik. Kod toga žalitelju valja ukazati da se odredba čl. 300. st. 1. toč.

5. ZKP/08, na koju se poziva u žalbi, ne odnosi na upozorenja iz čl. 288. st. 4. ZKP/08, već se odnosi na upozorenja iz čl. 288. st. 3. ZKP/08, koja ne konkuriraju u ovom slučaju (riječ je o upozorenju svjedoku da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti, da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo, da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena čl. 286. st. 1. ZKP/08), jer zbog tih upozorenja nije niti zatraženo izdvajanje zapisnika o ispitivanju malodobnih oštećenica, niti su ta upozorenja izostala.

S obzirom da je sud prvog stupnja pravilno utvrdio, koje utvrđenje se žalbom ne pobija, da malodobnim oštećenicama nije povrijeđeno pravo na uskratu odgovora na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom a odnose se na strogo osobni život žrtve (prava iz čl. 44. st. 4. toč. 4. i čl. 44. st. 5. toč. 3. ZKP/08), sukladno čl. 300. st. 1. toč. 6. ZKP/08 zapisnici o ispitivanju malodobnih oštećenica nisu nezakoniti dokazi, bez obzira što isti ne sadrže upozorenja u smislu čl. 288. st. 4. ZKP/08, zbog čega je sud prvog stupnja pravilno primijenio citiranu odredbu ZKP-a kada je zaključio da zapisnici o ispitivanju malodobnih oštećenica nisu nezakoniti dokazi zbog toga što ne sadrže upozorenja u smislu čl. 288. st. 4. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-67/2019 od 10 . prosinca 2019.

38

NEZAKONITI DOKAZ

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak. 10. st. 2. točke 3. u vezi sa člankom 300. st. 1. točke 2. i 3.

Članak 468. stavak 2.

Iskaz izvanbračne supruge kao žrtve koja na raspravi nije upozorena da nije dužna svjedočiti u odnosu na kaznena djela koja se ne odnose na kaznenopravnu zaštitu djece, a nije upozorena ni sukladno odredbi čl. 285. st. 3. ZKP/08 te njezin odgovor nije zabilježen u zapisnik, predstavlja nezakoniti dokaz. Valja razlikovati blagodat nesvjedočenja izvanbračne supruge optuženika u odnosu na kaznena djela počinjena na njezinu štetu, u odnosu na koja je oslobođena dužnosti svjedočenja, od isključenja takvog oslobođenja ako je radnjama počinjenja kaznenih djela na njezinu štetu došlo i do počinjenja kaznenih djela na štetu djece, kao i posljedice takve razlike gdje se iskaz žrtve koja je prihvatila blagodat nesvjedočenja u odnosu na kaznena djela počinjena na njezinu štetu, ne može koristiti kod utvrđivanja činjeničnog stanja za ta kaznena djela.

"7. Ostvarena je i daljnja bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08 u obliku da se pobijana presuda temelji na nezakonitom dokazu. Ovo iz razloga jer se pobijana presuda temelji na iskazu žrtve M. P. koja je kod ispitivanja na dokaznom ročištu od 27. kolovoza 2018., kao izvanbračna supruga optuženika ispravno upozorena da je prema čl. 285. st. 1. toč. 1. u vezi st. 3. ZKP/08 oslobođena obveze svjedočenja u odnosu na kaznena djela iz čl. 118. st. 2. i čl. 179.a KZ/11, dok je u odnosu na kaznena djela iz čl. 177. st. 2. KZ/11 naznačeno da prema čl. 285. st.

6. ZKP/08 ne može uskratiti iskaz jer se radi o kaznenim djelima kaznenopravne zaštite djece. No, na raspravi od 28. siječnja 2020. imenovana je upozorena samo po čl. 285. st. 6. ZKP/08 da je dužna svjedočiti, bez posebnog upozorenja da nije dužna svjedočiti u odnosu na kaznena djela koja se ne odnose na kaznenopravnu zaštitu djece. Osim toga, žrtva nije upozorena sukladno odredbi čl. 285. st. 3. ZKP/08 i njezin odgovor nije zabilježen u zapisniku. Navedeno postupanje protivno je odredbi čl. 300. st. 1. toč. 2. i 3. ZKP/08, s obzirom na to da su kaznena djela iz čl. 118. st. 2. i čl. 179.a KZ/11 počinjena na štetu izvanbračne supruge optuženika i ne radi se o kaznenim djelima kaznenopravne zaštite djece. Valja razlikovati, u konkretnom slučaju, da je optuženiku stavljeno na teret počinjenje kaznenih djela teške tjelesne ozljede i nasilja u obitelji na štetu izvanbračne supruge, te da je počinjenjem tih djela u prisutnosti djece, optuženik ostvario i obilježja kaznenih djela povrede djetetovih prava. U odnosu na oba kaznena djela počinjena na njezinu štetu, žrtva M. P., zbog života u izvanbračnoj zajednici s optuženikom ima pravo "blagodati nesvjedočenja", na koje pravo ju je valjalo upozoriti, te zabilježiti njezino očitovanje o tom pravu. No, kako je optuženik optužen da je počinjenjem tih djela na štetu izvanbračne supruge u prisutnosti djece počinio i daljnja četiri djela kaznenopravne zaštite djece u odnosu na koja ova svjedokinja nema, prema čl. 285. st. 6. ZKP/08, pravo uskratiti iskaz to ju je valjalo o tome upozoriti i potom ispitati o svim okolnostima počinjenja djela na štetu djece, koji iskaz, u ovisnosti o tome na koji se način očitovala o blagodati nesvjedočenja, se potom (ne)može koristiti kod utvrđivanja činjeničnog stanja u odnosu na kaznena djela počinjena na štetu izvanbračne supruge optuženika.(...) Izravna posljedica odredbe čl. 300. st. 1. toč. 2. i 3. u vezi čl. 10. st. 2. toč. 3. ZKP/08 je da se pobijana presuda temelji na nezakonitom dokazu čime je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kžd-33/2021 od 12. listopada 2021.

39

POVREDA ZABRANE NAČELA IN PEIUS - KAZNENO DJELO TJELESNE OZLJEDE I TEŠKE TJELESNE OZLJEDE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 13.

Članak 468. stavak 1. točka 10.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15, dalje: KZ/11)

Članak 117. stavci 1. i 2.

Ostvarena je povreda načela zabrane reformatio in peius kada je sud prvom presudom optuženika proglasio krivim za kazneno djelo proti života i tijela - teškom tjelesnom ozljedom u pokušaju - opisano u čl. 118. st. 1. i 2. u svezi čl. 34. KZ/11., na koju presudu nije bilo žalbe na njegovu štetu, a u ponovljenom postupku prihvatio je činjenično značajnije izmijenjenu optužnicu, i u opisu radnje počinjenja i u opisu subjektivnog elementa djela te izmijenjenu i u

pravnom opisu, te je proglasio optuženika krivim za kazneno djelo protiv život i tijela - tjelesnom ozljedom - opisano u čl. 117. st. 2. KZ/11., jer je optuženik po svojoj žalbi došao u situaciju da bude optužen i osuđen za postupanje koje nije predstavljalo činjenični osnov počinjenja kaznenog djela iz prijašnje presude.

"Odredbom iz čl. 13. ZKP/08 propisano je da se povodom pravnog lijeka izjavljenog samo u korist optuženika, presuda ne može izmijeniti na njegovu štetu. Riječ je o pravnom pravilu po kojem pravni lijek koji je izjavljen u korist optuženika ne može prouzročiti za njega nepovoljniju odluku suda, nego da ga uopće nije izjavio. Takva zabrana propisana je radi zaštite prava optuženika od preinačenja prvostupanjske presude na njegovu štetu, ako je izjavljena žalba samo u njegovu korist.

Usporedbom činjeničnih opisa kaznenog djela iz prijašnje presude i izmijenjene optužnice, koju prvostupanjski sud u ponovljenom postupku prihvaća, Županijski sud u Varaždinu, kao sud drugog stupnja, primjećuje da je riječ o značajnijoj izmjeni činjeničnog opisa kaznenoga djela koje optuženika stavlja u teži položaj. Tako ovaj sud, kao sud drugog stupnja, prije svega primjećuje da se izmjenom optužnice na značajno drugačiji način opisuje sama radnja počinjenja djela. Naime, ranije se optuženik teretio da je sa šanka uzeo čašu za vodu s debelim dnom te s istom udario oštećenu po desnoj strani čela, dok se u izmijenjenoj optužnici, koju prvostupanjski sud prihvaća, tereti da je navedenu čašu bacio u smjeru glave S. B., pogodivši je u desnu stranu lica. Pored toga izmijenjen je i opis subjektivnog elementa kaznenog djela, pa se tako optuženik sada tereti da je postupao u nakani da tjelesno povrijedi svoju suprugu S. B., dok je ranijom presudom proglašen krivim da je inkriminirane radnje poduzeo pristajući da istu teško tjelesno povrijedi.

Uz sve to optužnica je izmijenjena i u pravnoj oznaci djela tako da se optuženik sada tereti za kazneno djelo tjelesne ozljede iz čl. 117. st. 2. KZ/11 (ranije je bila riječ o kaznenom djelu teške tjelesne ozljede u pokušaju iz čl. 118. st. 1. i 2. u svezi čl. 34. KZ/11). Na ovom mjestu valja navesti da, iako je optuženik pobijanom presudom proglašen krivim za blaže kazneno djelo, time što je prvostupanjski sud prihvatio ranije opisanu, po ocjeni ovog suda, kao suda drugog stupnja, značajnu intervenciju državnog odvjetnika u činjenični opis kaznenog djela, optuženik je po svojoj žalbi došao u situaciju da bude optužen i osuđen za postupanje koje nije predstavljalo činjenični osnov počinjenja kaznenog djela iz prijašnje presude. Na taj način prekršena je zabrana iz čl. 13. ZKP/08 (zabrana reformatio in peius) i ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 10. ZKP/08, na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, slijedom čega je na temelju čl. 483. st. 1. ZKP/08 valjalo ukinuti pobijanu presudu i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-524/2019 od 15. siječnja 2020.

40

NEDOPUŠTENA ŽALBA PRIVATNOG TUŽITELJA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 55. stavak 6.

Članak 481. stavak 2.

Odbacit će se kao nedopuštena žalba privatnog tužitelja protiv presude ako je isti umro u fazi žalbenog postupka nakon što je podnio žalbu, a srodnici navedeni u čl. 55. st. 6. ZKP/08 nisu preuzeli kazneni progon. Pritom je bez utjecaja status tih srodnika kao nasljednika.

"Protivno prijedlogu punomoćnice privatnog tužitelja, u kaznenom postupku u slučaju smrti privatnog tužitelja, ne dolazi do prekida postupka te je utvrđenje nasljednika za kazneni postupak u tom kontekstu bespredmetno jer su u čl. 55. stavka 6. ZKP/08 navedeni srodnici koji su ovlašteni preuzeti postupak, bili oni i nasljednici ili ne. Prema navedenoj odredbi u slučaju smrti privatnog tužitelja kazneni progon mogu nastaviti njegov bračni i izvanbračni drug, djeca, roditelji, braća i sestre davanjem izjave u roku od tri mjeseca koji je rok objektivne naravi i teče od smrti privatnog tužitelja. Pritom sudovi u kaznenom postupku nemaju obvezu utvrđivati tko su srodnici i pozivati ih na očitovanje o daljnjem tijeku postupka, već je dovoljno utvrditi da li je navedena izjava u smislu članka 55. stavka 6. ZKP/08 u propisanom roku dostavljena u predmetni spis ili dana na bilo koji drugi način u tom kaznenom postupku.

S obzirom na navedeno, ovaj je županijski sud postupajući u smislu čl. 55. ZKP/08, koja se odredba analogno primjenjuje u ovom slučaju, dopisom od 17. ožujka 2019. broj: 21 Kž-85/2019-3 pozvao sud prvog stupnja na očitovanje da li su srodnici privatnog tužitelja navedeni u odredbi članka 55. stavka 6. ZKP/08, u roku od 3 mjeseca od smrti privatnog tužitelja dali izjavu da preuzimaju ili nastavljaju predmetni kazneni progon, budući da isti nije okončan jer se nalazi u fazi žalbenog postupka. Prema dopisu Općinskog suda u Pazinu od 24. rujna 2019., navedena izjava u smislu članka 55. stavka 6. ZKP/08 nije dana, s time da je propisani rok od tri mjeseca u kojem se takva izjava može biti istekao 6. lipnja 2019. U opisanoj situaciji, kada izjavu u smislu čl. 55. st. 6. ZKP/08 od strane ovlaštenih osoba nije dana u fazi žalbenog postupka, isti su prema stavu ovog suda drugog stupnja odustali od daljnjeg kaznenog progona, a time i od žalbe koju je protiv navedene prvostupanjske presude izjavio sad pokojni privatni tužitelj. Slijedom navedenog valjalo je žalbu privatnog tužitelja temeljem čl. 481. st. 2. ZKP/08 odbaciti kao nedopuštenu i odlučiti kao u izreci ovog rješenja."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-95/2019 od 1. listopada 2019

41

OVLAŠTENI TUŽITELJ - KAZNENO DJELO POVREDE DUŽNOSTI UZDRŽAVANJA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08,76/09,80/11,91/11 - Odluka Ustavnog suda i 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 55. stavak 2.

Oštećenici kao tužitelji koji su nakon odbačaja kaznene prijave preuzeli kazneni progon za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 172. st. 2. u svezi čl. 172. st. 1. KZ/11 počinjeno u razdoblju koje nije bilo predmetom odbačaja kaznene prijave, nisu ovlašteni tužitelji jer je riječ o kaznenim djelima koja se progone po službenoj dužnosti. U takvom slučaju, ovlaštenom tužitelju-općinskom državnom odvjetništvu, koje je primarno nadležno za poduzimanje progona za takva kaznena djela, nije dana mogućnost da ocijeni osnovanost kaznene prijave za nova djela koja nisu bila obuhvaćena ranijom kaznenom prijavom i rješenjem o odbačaju.

"Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je na temelju čl. 355. st. 2. u svezi čl. 355. st. 1. t. 3. i 4. ZKP/08) odbacio optužnicu oštećenika kao tužitelja protiv okrivljenika radi tri kaznena djela protiv braka, obitelji i djece, povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 172. st. 2. u svezi čl. 172. st. 1. KZ/11

Imajući na umu da je u konkretnom slučaju kaznenom prijavom bilo obuhvaćano razdoblje od 15. prosinca 2017. do travnja 2018., dok se u predmetnoj optužnici oštećenika kao tužitelja inkriminiranju radnje ostvarene u listopadu 2019., dakle nakon više od godinu dana od perioda obuhvaćanog kaznenom prijavom, to slijedom svega prethodno navedenog valja zaključiti da se okrivljeniku u toj optužnici evidentno ne inkriminiraju radnje koje se vremenski nadovezuju na radnje počinjenja djela ostvarenih u razdoblju koje je obuhvaćano kaznenom prijavom i rješenjem o odbačaju iste, na način da bi s tim radnjama činile jednu nedjeljivu, kontinuiranu vremensku cjelinu, koja ulazi u okvire istih trajnih kaznenih djela.

Stoga je suprotno žaliteljima, prvostupanjski sud pravilno zaključio da se optužnica ne odnosi na ista, već druga kaznena djela koja nisu bila obuhvaćena kaznenom prijavom i rješenjem državnog odvjetnika kojim se ista odbacuje, a na temelju kojeg rješenja su oštećeni kao tužitelji preuzeli kazneni progon protiv okrivljenika.

Budući oštećenici mogu preuzeti kazneni progon za kaznena djela za koje se progone po službenoj dužnosti (a o kakvima se radi u konkretnom slučaju) tek pošto je prethodno ovlašteni tužitelj, u konkretnom slučaju ODO u Koprivnici, ocijenio osnovanost kaznene prijave i istu odbacio, prvostupanjski sud je suprotno žaliteljima pravilno postupio kada je predmetnu optužnicu oštećenika kao tužitelja odbacio. Time oštećenicima kao tužiteljima ni na koji način nije povrijeđeno njihovo pravo na pravično suđenje, konkretno njihovo pravo na učinkoviti i pravični postupak kada je u pitanju zaštita njihovih zakonska prava i njihov najbolji interes u smislu odredbe iz čl. 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a kako se to neosnovano tvrdi u žalbi, jer se u konkretnom slučaju radi samo o tome da žalitelji u ovoj fazi postupka nisu ovlašteni preuzeti kazneni progon protiv okrivljenika, prije nego što se o osnovanosti njihove sumnje da je okrivljenik počinio predmetna kaznena djela na

njihovu štetu ne očituje nadležni državni odvjetnik, koji je sukladno ZKP/08 primarno nadležan poduzimati kazneni progon za takva kaznena djela."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd - 70/2020 od 21. listopada 2020.

42

NEZAKONITI DOKAZ - SLUŽBENE ZABILJEŠKE PRAVOSUDNE POLICIJE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 86.

Službena zabilješka djelatnika pravosudne policije koja sadržava izjavu okrivljenika, prijava štete utemeljena na toj izjavi te vlastoručno napisane izjave okrivljenika i svjedoka po nalogu djelatnika pravosudne policije, ne ispunjavaju propisane zakonske uvjete pod kojima se mogu ispitivati okrivljenik i svjedoci, pa se ne mogu smatrati dokazima pribavljenim na zakoniti način (nezakoniti dokazi), niti se na njima može temeljiti sudska odluka te je iste sukladno čl. 86. ZKP/08 nužno izdvojiti iz spisa.

"Iz dijela sadržaja službene bilješke od 24. veljače 2019. proizlazi da ista sadrži neposredna opažanja djelatnika pravosudne policije o ozljedi zglobova desne šake zatvorenika kao i njegova opažanja prilikom redovitog obilaska soba i utvrđenje oštećenja vrata WC-a u sobi broj 14 i u tom dijelu službena zabilješka nije nezakoniti dokaz, međutim prema ocjeni ovoga suda nezakoniti je dokaz dio službene zabilješke koji sadrži izjavu okrivljenika povodom upita djelatnika pravosudne policije. Isto tako ovaj sud nalazi da nezakonite dokaze predstavljaju i izjave koje su po nalogu pravosudne policije vlastoručno napisali okrivljenici, kao i prijava nastanka materijalne štete budući da se podatak o počinitelju štete temelji na izjavi okrivljenika sadržanoj u službenoj zabilješki djelatnika pravosudne policije u odnosu na koju je prethodno rečeno da predstavlja nezakoniti dokaz. U odnosu na izjavu okrivljenog koji je u inkriminirano vrijeme bio u istražnom zatvoru povodom kaznenog postupka u drugom postupku sadržanu u službenoj zabilješki djelatnika pravosudne policije i izjavu istoga napisanu vlastoručno te vlastoručno pisane izjave presumptivnih valja reći da niti jedan pozitivan propis pravosudnoj policiji ne daje ovlasti da građane ispituje u svojstvu okrivljenika ili svjedoka. Odluka u postupku može se temeljiti samo na dokazima koje je izvelo ovlašteno tijelo i na način propisan zakonom, a primjena dokaza koji ne ispunjavaju te uvjete (nezakoniti dokazi) prema izričitoj zakonskoj odredbi apsolutno je isključena."

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 72/2020 od 8. travnja 2020.

43

MJERE OPREZA - KADA SE NE MOGU PRIMIJENITI

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 98. stavak 2. točke 4., 5. i 9.

Kad je optuženiku izrečena uvjetna osuda, nema uvjeta za primjenu mjere istražnog zatvora protiv okrivljenika, a ako se optuženik nalazi u istražnom zatvoru istražni zatvor mora biti ukinut. S obzirom da nema uvjeta za primjenu mjere istražnog zatvora, sukladno alternativnom karakteru mjera opreza, nema uvjeta niti za njihovom daljnjom primjenom protiv optuženika.

"Pobijanim rješenjem produljene su mjere opreza prema optuženiku nakon što je prvostupanjski sud dana 12. ožujka 2019. (u pobijanom rješenju se pogrešno navodi datum 9. svibnja 2018.) objavio nepravomoćnu presudu kojom je optuženi D. K. proglašen krivim za kazneno djelo nametljivog ponašanja iz čl. 140. st. 2. u svezi st. 1. KZ/11, za koje kazneno djelo je temeljem čl. 140. st. 2. KZ/11 osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci s time da mu je temeljem čl. 56. KZ/11 izrečena uvjetna osuda, tako da se izrečena kazna zatvora od šest mjeseci neće izvršiti ukoliko optuženik u roku od jedne godine ne počini novo kazneno djelo.

S obzirom da je optuženiku nepravomoćnom presudom za počinjeno kazneno djelo izrečena uvjetna osuda, prema ocjeni ovog suda nisu ispunjeni zakonski uvjeti za daljnjom primjenom mjera opreza prema optuženiku.

Naime, mjere opreza iz čl. 98. st. 2. ZKP/08 imaju alternativni karakter tj. primjenjuju se isključivo kao zamjena za mjeru istražnog zatvora kada se ocjeni da se svrha istražnog zatvora može uspješno osigurati mjerama opreza, kao blažim mjerama, te mjere opreza egzistiraju tako dugo dok su ispunjeni zakonski uvjeti za primjenu mjere istražnog zatvora. Navedeno jasno proizlazi iz odredbe iz čl. 98. st. 1. ZKP/08, prema kojoj sud može odrediti jednu ili više mjera opreza iz čl. 98. st. 2. ZKP/08 uz kumulativno ispunjenje dvije pretpostavke a to su: 1. postojanje okolnosti iz čl. 123. ZKP/08 zbog kojih je moguće odrediti istražni zatvori ili je istražni zatvor već određen i 2. ako se ista svrha može ostvariti mjerom opreza, s time da se prilikom primjene mjera opreza optuženik upozorava da će se u slučaju nepridržavanja izrečenih mjera iste zamijeniti istražnim zatvorom. Prema tome, ukoliko nisu ispunjeni zakonski uvjeti za primjenu mjere istražnog zatvora, tada nema ni mogućnosti primjene mjera opreza kao zamjene za mjeru istražnog zatvora."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-204/2019 od 19. travnja 2019.

44

TROŠKOVI POSTUPKA - PRAVNA POMOĆ PRIJE POČETKA KAZNENOG POSTUPKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 145.

Članak 17. stavak 1. točka 1.

U situaciji kada kazneni postupak nije započeo jer je odbijen prijedlog oštećenica kao tužiteljice za provođenjem istrage, a nakon što joj je odbačena kaznena prijava, osumnjičenica ima pravo na naknadu troškova postupka koji se odnose na nužne izdatke i nagradu branitelja osumnjičenika, a koje je nedvojbeno imala jer se radi o pružanju pravne pomoći povodom predmetnog prijedloga oštećenice kao tužiteljice kojim je ona na temelju čl. 55. ZKP/08 nastavila kazneni progon u svojstvu supsidijarnog tužitelja.

"Čl. 145. st. 1. ZKP/08 glasi: „Troškovi kaznenog postupka su izdaci od započinjanja do njegova završetka, izdaci za dokazne radnje prije početka kaznenog postupka, te izdaci za pružanje pravne pomoći.“

Dakle, u skladu s gore citiranom zakonskom odredbom u troškove kaznenog postupka spadaju i izdaci za pružanje pravne pomoći. Osumnjičena N. M., kada je primila rješenje sutkinje istrage o provođenju istrage protiv nje, kao osoba nevična pravu, zatražila je stručnu pravnu pomoć odvjetnika kako bi zaštitila svoje interese. Prema tome radnje koje je odvjetnik Z. K. poduzeo povodom predmetnog prijedloga oštećenice kao tužiteljice i naprijed spomenutog rješenja sutkinje istrage (uvid u spis, žalba protiv rješenja) imaju se izvan svake sumnje tretirati kao njegovi izdaci za pružanje pravne pomoći u zastupanju osumnjičene i kao takvi zasigurno spadaju u troškove kaznenog postupka u smislu gore navedene odredbe čl. 145. st. 1. ZKP/08.“

Županijski sud u Varaždinu, Kv II-216/2018 od 29. siječnja 2019.

45

DISCIPLINSKA MJERA KAŽNJAVANJA BRANITELJA OPTUŽENIKA

Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine,“ broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 147.

Članak 403.

Bez obzira što branitelj okrivljenika nije obavijestio sud o razlogu spriječenosti dolaska na raspravu čim je saznao za taj razlog (branitelj je primio pozive za rasprave zbog kojih je tražio odgodu rasprave u ovom predmetu u periodu od 20.2.2019. do 7.3.2019., a tek je podneskom dana 22. ožujka 2019. obavijestio sud o zakazanim raspravama zbog kojih je tražio odgodu), sud prvog stupnja je neosnovano branitelja kaznio novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 kn, s obzirom da je branitelj izvijestio sud o razlogu spriječenosti, očito smatrajući da je to pravovremeno učinio, no opravdano ga je obvezao na naknadu troškova kaznenog postupka koje je prouzročio svojim nedolaskom na raspravu pa je rasprava morala biti odgođena.

"Prije svega valja navesti da je sud prvog stupnja donio pobijano rješenje na temelju utvrđenih činjenica, koje se žalbom ne pobijaju, a to su: da je branitelj, odvjetnik K. V. poziv za raspravu zakazanu za 26. ožujka 2019. primio 4. listopada 2018., da je 22.

ožujka 2019. sudu dostavio podnesak u kojem traži odgodu zakazane rasprave, s obzirom da istog dana ima zakazane rasprave pred Općinskim sudom u Bjelovaru Stalna služba u Križevcima i Općinskom sudu u Koprivnici Stalna služba u Đurđevcu (ukupno 3 rasprave u različita vremena), s time da je pozive za navedene rasprave primio 20. veljače 2019., 4. ožujka 2019. i 7. ožujka 2019., dakle, nakon što je primio poziv za raspravu zakazanu za 26. ožujka 2019., te da je branitelj dopisom suda od 25. ožujka 2019. upozoren da rasprava zakazana za 26. ožujka 2019. neće biti odgođena ukoliko ne pristupi na raspravu odnosno da sud njegov izostanak neće smatrati opravdanim.

(...)

Stoga se njegov nedolazak na raspravu, bez obzira što je dana 25. ožujka 2019. primio sudski dopis u kojem ga se obavještava da zbog njegovog nedolaska rasprava neće biti odgođena odnosno da se njegov izostanak neće smatrati opravdanim, prema ocjeni ovog suda ne može cijeniti kao kršenje procesne discipline koje bi trebalo sankcionirati disciplinskom mjerom novčanog kažnjavanja, zbog čega je u tom dijelu prihvaćena žalba branitelja.

Međutim, nije u pravu branitelj kada pobija rješenje u dijelu kojim je obvezan na naknadu troškova kaznenog postupka koje je prouzročio svojim nedolaskom na raspravu zbog čega je rasprava morala biti odgođena. Kao što je ranije navedeno, branitelj je primio poziv za predmetnu raspravu nekoliko mjeseci prije nego što je primio pozive za rasprave zbog kojih je tražio odgodu rasprave, s time da ga je sud prvog stupnja pravodobno i osnovano obavijestio da ne prihvaća molbu za odgodu rasprave, s obzirom da ničim nije dokazao tvrdnju da " zbog složenosti svih predmeta ne može osigurati zamjenu", pogotovo imajući u vidu predmet tih postupaka. Unatoč tome branitelj nije pristupio na raspravu zbog čega je rasprava morala biti odgođena. Na taj način branitelj je svojom krivnjom prouzročio troškove odgode rasprave na čije plaćanje je obvezan pobijanim rješenjem (troškovi vještaka i oštećenika za zastupanje po opunomoćenicima), zbog čega je iste dužan naknaditi i to temeljem čl. 147 ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-207//2019 od 30. travnja 2019.

46

TROŠKOVI KAZNENOG POSTUPKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 149. stavak 4.

U slučaju kada je optužnica odbačena zbog odustanka žrtve od prijedloga za kazneni progon protiv okrivljenik, o troškovima se odlučuje sukladno odredbi čl. 149. st. 4. ZKP/08 u kojoj je propisano da žrtva koja je odustala od prijedloga za kazneni progon pa zbog toga bude obustavljen postupak, snosi troškove kaznenog postupka ako okrivljenik nije izjavio da će ih platiti.

"Na ovom mjestu prije svega valja primijetiti da iz odredbe čl. 355. st. 1. ZKP/08

proizlazi da će vijeće rješenjem obustaviti kazneni postupak ako ustanovi postojanje pretpostavki propisanih u toč. 1. do 4. citirane odredbe, dok će sukladno čl. 355. st. 2. ZKP/08 zbog istih razloga odbaciti optužnicu ako nije vođena istraga, tako da smislenim tumačenjem ranije spomenute odredbe iz čl. 149. st. 4. ZKP/08 valja zaključiti da se ista odnosi i na situaciju kada je optužnica odbačena na temelju čl. 355. st. 2. u svezi st. 1. ZKP/08.

U konkretnom slučaju optužnica je odbačena na temelju citirane odredbe iz čl. 355. st. 2. u svezi st. 1. ZKP/08 iz razloga jer je oštećenik odustao od prijedloga za kazneni progon protiv okrivljenika, a budući da iz stanja spisa proizlazi da okrivljenik nije izjavio da će platiti troškove kaznenog postupka, to je slijedom svega navedenog državni odvjetnik u pravu kada u žalbi smatra da je prvostupanjski sud propustio odlučiti o naknadi troškova ovog postupka. Stoga je prihvaćanjem žalbe ODO-a, na temelju čl. 494. st. 3. toč. 3. ZKP/08 valjalo preinačiti pobijano rješenje na način na način da se na temelju čl. 149. st. 4. ZKP/08 žrtva E. H. obvezuje naknaditi troškove kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP/08 te nužne izdatke okrivljenika i nužne izdatke i nagradu branitelja, s time da će predsjednik vijeća o visini troškova odlučiti posebnim rješenjem (čl. 148. st. 4. ZKP/08)."

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 529/2020 od 2. prosinca 2020.

47

IMOVINSKO PRAVNI ZAHTJEV - UPUTA NA PARNICU

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 158. stavak 2.

Ako se optuženik nije izjasnio o imovinskopravnom zahtjevu, njegova spremnost da isti podmiri u ratama nema značaj priznanja tog zahtjeva.

"Naime, predmetnom optužnicom optuženiku je stavljeno na teret da je na inkriminirani način otuđio pokretne stvari, poimence navedene u činjeničnom opisu, te na taj način oštetio oštećeno trgovačko društvo za iznos od 14.000,00 kn. Izjašnjavajući se o optužbi u smislu čl. 416. ZKP optuženik se očitovao da se smatra krivim, s time da se nije očitovao o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu oštećenog trgovačkog društva na isplatu iznosa od 17.737,33 kn. Tek je u svojoj obrani, a što se apostrofira u žalbi oštećenika, na posebno pitanje opunomoćenika oštećenika izjavio da iznos štete koji mu se optužnicom stavlja na teret, a riječ je o 14.000,00 kn, spreman naknaditi u 12 jednakih mjesečnih rata.

Suprotno žalbenim navodima oštećenika, sud prvog stupnja je pravilno i osnovano zaključio da na temelju podataka u spisu nije u mogućnosti utvrditi točan iznos nastale štete za oštećenika, zbog čega je oštećenika sa imovinskopravnim zahtjevom osnovano uputio na parnicu sukladno čl. 158. st. 2. ZKP/08.

Naime, kao što je rečeno, optuženik se nije očitovao o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu na isplatu iznosa od 17.737,33 kn, zbog čega se analognom primjenom čl. 416. ZKP/08 ima smatrati da je istog osporio. S druge strane,

njegova izjava da se smatra krivim za kazneno djelo za koje se tereti optužnicom ne može se smatrati priznanjem u optužnici navedenog iznosa štete pričinjene otuđenjem stvari iz razloga što navedeni iznos štete ne predstavlja, u konkretnom slučaju, obilježje kaznenog djela za koje se optuženik tereti i za koje je proglašen krivim, jer taj iznos štete ne predstavlja ni privilegiranu (stvari male vrijednosti) ni kvalificiranu okolnost (stvari velike vrijednosti) kaznenog djela za koje je proglašen krivim. Također, niti izjava optuženika da je spreman iznos štete koji mu je optužnicom stavljen na teret naknaditi u 12 jednakih mjesečnih rata ne može se smatrati kao priznanje visine štete pričinjene kaznenim djelom, već samo njegovu spremnost da štetu nadoknadi u 12 mjesečnih rata. Stoga nije u pravu oštećenik kada tvrdi da je optuženik priznao visinu štete u iznosu od 14.000,00 kn, te da je barem u tom iznosu trebalo usvojiti postavljeni imovinskopravni zahtjev."

Županijski sud u Varaždinu, Kžmp-15/2019 od 22. listopada 2019.

48

VRAĆANJE PRIVREMENO ODUZETIH PREDMETA - PREMINULI VLASNIK

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje: ZKP/08)

Članak 189. stavak 3.

Jedna od nužnih zakonskih pretpostavki za vraćanje oduzetih predmeta na temelju odredbe iz čl. 189. st. 3. ZKP/08 je postojanje zahtjeva vlasnika za njihovim vraćanjem koji mora biti podnesen u roku od godinu dana od pravomoćnog okončanja kaznenog postupka. U slučaju smrti vlasnika postupa se u skladu s odredbom čl. 5. st. 2. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine, broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19) kojom je propisano da već u času smrti ostavitelja njegova imovina prelazi na nasljednike, čime ona postaje njihovo vlasništvo.

"6. Nadalje, državni odvjetnik nije u pravu kada smatra prema sadržaju odredbe iz čl. 189. st. 3. ZKP/08 da nije bilo zapreka da prvostupanjski sud predmete iz toč. V/ izreke pobijanog rješenja ne vrati ocu pokojnog oštećenika, V. C.

6.1. Naime, državni odvjetnik očito ispušta iz vida da se kao jedna od nužnih zakonskih pretpostavki za vraćanje oduzetih predmeta na temelju odredbe iz čl. 189. st. 3. ZKP/08 ukazuje postojanje zahtjeva vlasnika istih za njihovim vraćanjem podnesenog u roku od godinu dana od pravomoćnog okončanja kaznenog postupka.

6.2. Iz stanja spisa jasno proizlazi da vlasnik predmeta navedenih u toč. V/ izreke pobijanog rješenja nije u navedenom roku stavio zahtjev za njihovim vraćanjem, tako da slijedom svega prethodno izloženog državni odvjetnik nije u pravu kada smatra da u konkretnom slučaju nije bilo zakonskih zapreka da prvostupanjski sud sporne predmete ne vrati ocu pokojnog oštećenika."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-299/2021 od 17. kolovoza 2021.

49

NEZAKONITI DOKAZ - IZJAVE DANE DJELATNICIMA PRAVOSUDNE POLICIJE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., - dalje: ZKP/08)

Članak 208.

Izjave koje su oštećenici i svjedoci dali djelatnicima pravosudne policije vezano za inkriminirani događaj u zatvoru imaju značaj obavijesti iz čl. 208. ZKP/08, budući da djelatnici policije, a analogno tome, smislenim tumačenjem citirane odredbe i djelatnici pravosudne policije, nisu ovlašteni građane ispitivati u svojstvu okrivljenika i svjedoka. Stoga takve izjave imaju samo spoznajnu, a ne i dokaznu snagu, te se na njima ne može temeljiti sudska odluka. Naime, sudska odluka se može temeljiti samo na dokazima koje je izvelo ovlašteno tijelo i koji su pribavljene na način propisan izričitim odredbama ZKP/08.

"Tako optuženik pravilno uočava da prvostupanjski sud pobijanu presudu, između ostalog, temelji i na iskazima djelatnika pravosudne policije zatvora u V. u kojima su ti svjedoci prepričali sadržaj onoga što su im o inkriminiranom događaju u svojim izjavama rekli oštećenici. Doduše, djelatnici pravosudne policije M. S., D. Š. i V. M. su na raspravi ispitani u svojstvu svjedoka na način propisan odredbama ZKP/08, međutim, optuženik pravilno uočava da su isti pritom u svojim iskazima između ostalog i prepričali sadržaj onoga što su im o inkriminiranom događaju u svojim obavijesnim izjavama rekli oštećeni E. O. i svjedoci T. D., T. T., Z. B. i M. Š., na koji način je prvostupanjski sud, dopustivši takvo ispitivanje, na zaobilazan način u dokazni materijal unio i obavijesne izjave oštećenika i svjedoka, a kakve izjave iz razloga koji su prethodno pobliže obrazloženi imaju samo spoznajnu, a ne i dokaznu snagu te se na njima ne može temeljiti sudska odluka.

Budući da je prvostupanjski sud pobijanu presudu, između ostalog, temeljio i na iskazima navedenih djelatnika pravosudne policije, to je ostvario bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd -43/2020 od 25. studenog 2020.

50

NEZAKONITI DOKAZI - PRETRAGA RAČUNALA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 120/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08)

Članak 250. točka 1.

Nalaz i mišljenje koje je informatički vještak izradio na temelju pretrage računala bez naloga je nezakonit dokaz budući da je za pretragu potreban pisani obrazloženi nalog, a prema čl. 250. t. 1. ZKP/08 zapisnik o pretrazi i dokaz pribavljen pretragom ne mogu se upotrijebiti kao dokaz u postupku ako je

pretraga, suprotno tome, obavljena bez pisanog naloga. Naime, egzistirajući nalog za pretragu suca istrage vrijedio je za tzv. policijsku pretragu računala, dok je vještak za računala i digitalne zapise vještačenje izvršio na temelju naprijed navedenog naloga za vještačenje izdanog od strane ODO-a u kojem nije ujedno bila naložena i ponovna pretraga računala.

"No u pravu je žalitelj kada u pravnom lijeku tvrdi da je informatički vještak nalaz i mišljenje dao na temelju pretrage računala bez odgovarajućeg naloga.

Iz spisa predmeta proizlazi sljedeće: sudac istrage Županijskog suda u Varaždinu je izdao nalog poslovni broj: 1 Kir-t-177/2016-2 od 13. lipnja 2016. na temelju kojeg je Policijska uprava varaždinska, Služba kriminalističke policije obavila pretragu računala marke Asus, serijskog broja(...) s pripadajućim punjačem i bijelom napravom oblijepljenom sa crnom samoljepivom trakom, dva privjeska za ključeve s natpisima (...) s dvije naprave bijele i crne boje te crnog USB sticka marke Verbatim kapaciteta 2GB i sastavila službenu zabilješku o tome broj: 511-14-12/1-2-3254/16 od 21. lipnja 2016. zajedno s izvješćem o izvršenoj analizi digitalnih podataka, a potom je Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu (dalje: ODO) nalogom poslovni broj: KR-DO-338/2016-26 od 14. rujna 2016. naložilo informatičko vještačenje na temelju kojeg je izrađen sporni nalaz i mišljenje 15. veljače 2017.).

Angažirani vještak za računala i digitalne zapise S. K., dipl. ing., na raspravi od 13. siječnja 2020. izjavio je: "Kod davanja nalaza i mišljenja ja nisam koristio nikakve rezultate pretrage računala koje je provela policija s obzirom da niti s nikakvom dokumentacijom nisam raspolagao, već sam samo pregledao gore navedena dva računala, USB stick i elektroničku napravu i koncentrirao se na pitanja koja su mi naložena vještačenjem. (...) Kod vještačenja ja nisam imao zapisnik o pretrazi jer prilikom vještačenja ja imam samo nalog i materijal koji se vještači".

Osim što je sam vještak potvrdio da je za potrebe predmetnog vještačenja obavio pretragu računala i da pri tome nije koristio rezultate pretrage koje je provela policija, u prilog zaključku da je vještak u ovome slučaju doista izvršio pretragu računala govore i zadaci koji su mu bili postavljeni nalogom za vještačenje od strane ODO-a. Naime, između ostaloga, vještak je trebao utvrditi da li se računovodstveni program, odnosno evidencija uplata i isplata, nalazi na spornom računalu ili na USB štapiću i na koji se način pristupa istoj, da li na računalu postoje skrivene particije kojima je ograničen pristup i na koji način funkcionira e -čitač spojen na računalo, te da li se može utvrditi koji se podaci nalaze na e-kartici, odnosno štapiću koji se prevlači preko e-čitača, čime se aktiviraju računovodstveni programi.

Slijedom svega izloženog ovaj je žalbeni sud našao da je sporni nalaz i mišljenje vještaka rezultat nezakonito provedene pretrage računala, jer je ista provedena bez pisanog naloga, i da se kao takav ne može upotrijebiti kao dokaz u postupku, u skladu s odredbom čl. 250. t. 1. ZKP/08 te da ga je stoga trebalo izdvojiti iz spisa predmeta u smislu čl. 10. st. 2. t. 3. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 427/2020 od 29. rujna 2020.

51

OŠTEĆENIK KAO TUŽITELJ - POREZNA UPRAVA KAO OVLAŠTENI TUŽITELJ

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/1, dalje: ZKP/08)

Članak 255.

Zakon o državnom odvjetništvu (Narodne novine, broj: 67/18)

Članak 3.

Porezna uprava ne može u ime Republike Hrvatske preuzeti kazneni progon u svojstvu oštećenika kao tužitelja u situaciji kada je državno odvjetništvo odbacilo kaznenu prijavu porezne uprave.

"Nije sporno da je kaznenu prijavu podnio pročelnik Porezne uprave, Područnog ureda Varaždin, Ministarstva financija Republike Hrvatske, te je državno odvjetništvo razmatralo osnovanost takve prijave. Međutim, to što je svaki građanin ovlašten na podnošenje kaznene prijave, ne znači da je po odbačaju prijave, svaki podnositelj prijave ovlašten u istom svojstvu na preuzimanje kaznenog progona, već takvu mogućnost ima samo oštećenik. S obzirom da je prema činjeničnom opisu u predmetnom slučaju oštećen državni proračun Republike Hrvatske jedini oštećenik, pa time osoba za preuzimanje kaznenog progona, je Republika Hrvatska.

Prema čl. 3. Zakona o državnom odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 67/18), državno odvjetništvo samostalno je i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava Republike Hrvatske i zakona. Prema čl. 36. ZODO-a državno odvjetništvo po zakonu zastupa Republiku Hrvatsku u sudskim, arbitražnim i upravnim postupcima, postupcima mirenja te u postupcima pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i ovlašteno je poduzimati sve pravne radnje kao stranka u postupku. Dakle, prema navedenoj odredbi, u svim postupcima pred sudovima radi zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske, kao tijelo koje jedino može zastupati Republiku Hrvatsku kao stranku, zakonom je određeno državno odvjetništvo, pri čemu je u odnosu na kaznena i druga kažnjiva djela ustrojen kazneni odjel, a u odnosu na ostala pravna pitanja od interesa za Republiku Hrvatsku ustrojen je građansko-upravni odjel.

Uzimajući u obzir predmetnu procesnu situaciju u kojoj kazneni progon nije preuzela Republika Hrvatska, kod čega bi bila zastupana po nadležnom državnom odvjetništvu, već je to učinio pročelnik Porezne uprave Područnog ureda Varaždin, Ministarstva financija Republike Hrvatske, dakle, osoba ovlaštena za zastupanje upravne organizacije (porezna uprava) koja je u sastavu tijela državne uprave (ministarstvo financija) Republike Hrvatske, koja nema svojstvo oštećenika niti može preuzeti kazneni progon okrivljenika za predmetna kaznena djela, već to dakle, može isključivo Republika Hrvatska zastupana od strane nadležnog državnog odvjetnika, proizlazi da je već iz tog razloga valjalo sukladno članku 225. stavak 3. ZKP/08 odbiti predmetni prijedlog za provođenje istrage, bez upuštanja u ocjenu postojanja osnovane sumnje da su okrivljenici počinili kaznena djela koja im se stavljaju na teret."

Županijski sud u Varaždinu, Kv II-264/2019 od 22. svibnja 2020.

52

PRIVILEGIRANI SVJEDOCI - KOD IDEALNOG STJECAJA KAZNENIH DJELA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 285. stavak. 1. točka.1. i 2.

Kada su kaznena djela (u ovom slučaju povreda djetetovih prava iz čl. 177. st. 2. KZ/11 i prijetnja iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11) optužena kao idealni stjecaj, iskazi žrtava kao privilegiranih svjedoka u odnosu na svako pojedino djelo sadržajno se ne mogu razdvojiti. Ako su se žrtve u odnosu na kazneno djelo prijetnje očitovale da ne žele svjedočiti, prvostupanjski sud je pravilno postupio kada njihove iskaze dane u odnosu na kazneno djelo povrede djetetovih prava nije koristio za utvrđivanje činjenica relevantnih za postojanje kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11, jer bi u protivnom povrijedio njihovo izričito pravo iz čl. 285. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08, prema kojem su u odnosu na kazneno djelo prijetnje oslobođeni obveze svjedočenja.

"Državni odvjetnik nije u pravu kada se u odnosu na oslobađajući dio pobijane presude žali zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Ostvarenje te žalbene osnove žalitelj u bitnome nalazi u tome što prvostupanjski sud, premda u cijelosti prihvaća iskaze žrtava u kojima su detaljno opisali da je optuženik kritične zgrade u prisutnosti djeteta prijetio svojoj supruzi na način kako se teretio u optužnici, te ga je na temelju takvih iskaza pobijanom presudom i proglasio krivim zbog počinjenja kaznenog djela povrede djetetovih prava iz čl. 177. st. 2. KZ/11, izvodi pogrešan zaključak da nije dokazano da bi optuženik na štetu žrtve N. Š. počinio kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11.

Naime, predmetna kaznena djela (povreda djetetovih prava iz čl. 177. st. 2. KZ/11 i prijetnja iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11) optužena su kao idealni stjecaj, a što u konkretnom slučaju znači da se optuženik tereti da je s jednom radnjom ostvario obilježja dva različita kaznena djela.

Stoga se, logikom stvari, iskazi žrtava u odnosu na svako pojedino djelo sadržajno doista ne mogu razdvojiti, a na što u žalbi upire državni odvjetnik, međutim, žalitelj pritom očito ispušta iz vida da je procesna pozicija žrtava kao svjedoka u odnosu na svako pojedino djelo bitno različita. Tako žrtve kao svjedoci u odnosu na kazneno djelo povrede djetetovih prava iz čl. 177. st. 2. KZ/11 sukladno čl. 285. st. 6. ZKP/08 ne mogu uskratiti svoj iskaz, za razliku od kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11 u odnosu na koje su sukladno odredbi iz čl. 285. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08, budući je riječ o supruzi i sinu optuženika, oslobođeni obveze svjedočenja.

Naime, suština blagodati nesvjedočenja u odnosu na osobe koje su u bliskom odnosu s optuženikom je upravo u tome da zakonodavac tim osobama, taksativno navedenim u čl. 285. st. 1. toč. 1., 2. i 3. ZKP/08, daje povlasticu (privilegij) da ne svjedoče (osim ako nije riječ o kaznenim djelima u odnosu na koja sukladno odredbama ZKP/08 ne mogu uskratiti svoj iskaz) kako bi na taj način našle izlaz iz za njih posebne situacije koja ih stavlja pod teški psihološki pritisak zbog spoznaje da bi svojim iskazom mogli teretiti osobu s kojom su u bliskom odnosu (humani razlog).

Slijedom navedenog, a kako iz drugih izvedenih dokaza ne proizlazi izvjesno

utvrđenje da bi optuženik na štetu žrtve N. Š. počinio kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. st. 3. u svezi st. 1. KZ/11, prvostupanjski sud je suprotno žalbenim tvrdnjama izveo pravilan zaključak da u konkretnom slučaju nije dokazano da bi optuženik počinio to djelo."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd - 60/2020 od 23. rujna 2020.

53

NEZAKONITI DOKAZI - IP ADRESA - BEZ SUDSKOG NALOGA - USPOREDBA S PRAKSOM ESLJP - PRESUDA BENEDIK

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

Članak 8.

Konvencije o kibernetičkom kriminalu

Članak 15.

Ustav Republike Hrvatske

Članak 36

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj:152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 339.a

Sukladno sadržaju i smislu citirane odredbe iz čl. 339.a, policija nije trebala zahtijevati nalog suda za pribavu podataka o vlasniku odnosno korisniku telekomunikacijskog sredstva kada je temeljem kriminalističkog istraživanja otvorenih internetskih izvora "Peer 2 Peer" raspolagala sa IP adresom za koju je postojala sumnja da se putem nje pribavlja, posjeduje i distribuira sadržaj "dječje pornografije", ali nije raspolagala sa podatkom o vlasniku odnosno korisniku te IP adrese. To nije u suprotnosti sa Ustavom Republike Hrvatske koji za razliku od Ustava Republike Slovenije za svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost ne zahtjeva nalog suda, već u čl. 36. st. 2. propisuje da se samo zakonom mogu propisati ograničenja slobode i tajnosti dopisivanja i svih drugih oblika općenja nužna za zaštitu sigurnosti države ili provedbu kaznenog postupka, niti je protivno s odredbom iz čl. 8. Konvencije.

"Ovaj drugostupanjski sud prije svega primjećuje da žalitelj svoj stav da su dokazi pobliže navedeni u izreci pobijanog rješenja nezakoniti primarno temelji na odluci Europskog suda u predmetu Benedik protiv Slovenije od 24. travnja 2018. u kojoj je taj sud utvrdio da povredu članka 8. Konvencije u kojem je propisano da svatko ima pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, a javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Konkretno, žalitelj smatra da se u

navedenoj presudi radi o identičnoj situaciji kao u konkretnom slučaju (pribava podatka o vlasniku odnosno korisniku telekomunikacijskog sredstva bez naloga suda), te da je prvostupanjski sud stoga, a sukladno odredbama Ustava Republike Hrvatske i odluci Ustavnog suda broj U-III-5807/2010 od 30. travnja 2013. bio dužan uzeti u obzir stav izražen u toj presudi, te shodno tome izdvojiti kao nezakonite dokaze pobliže navedene u izreci prvostupanjske odluke, koji po mišljenju žalitelja, budući je podatak o vlasniku i korisniku telekomunikacijskog sredstva pribavljen bez naloga suda, predstavljaju dokaze pribavljene kršenjem Ustavom i međunarodnim pravom zajamčenih prava osobnog i obiteljskog života, odnosno dokaze za koje se saznalo iz tako pribavljenih dokaza (tzv. plodovi otrovne voćke).

Takav stav žalitelja je po mišljenju ovog drugostupanjskog suda pogrešan.

Prije svega valja primijetiti da sukladno čl. 46. st. 1. Konvencije presude Europskog suda obvezuju državu na koju se odnose, a kako Republika Hrvatska nije bila stranka u navedenom postupku koji se vodio pred Europskim sudom, to presuda donijeta u tom postupku izravno ne obvezuje Republiku Hrvatsku. Točno je da je Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci broj U-III-5807/2010 od 30. travnja 2013. izrazio stav da u provedbi svog nadzora mora slijediti pravne standarde koje je u svojoj praksi izgradio Europski sud, a slijedom čega, i tijela kaznenog progona te kazneni sudovi trebaju uzimati u obzir tu obvezu Ustavnog suda, budući se samo na taj način osigurava izvršavanje međunarodnih obveza koje je Republika Hrvatska prihvatila ratifikacijom Konvencije. Međutim, takva obveza tijela kaznenog progona i kaznenih sudova odnosi se samo na primjenu pravnih standarda koje je u svojoj praksi izgradio Europski sud koji su opće i načelne prirode te su kao takvi, neovisno o konkretnom slučaju i nacionalnim zakonodavstvima, primjenjivi u svim državama potpisnicama Konvencije.

Polazeći od sadržaja i suštine predmetne presude Europskog suda u predmetu Benedik protiv Slovenije, ovaj drugostupanjski sud primjećuje da u istoj nije zauzet pravni standard koji bi neovisno o nacionalnom zakonodavstvu bio primjenjiv u svim državama potpisnicama Konvencije, pa tako i u Republici Hrvatskoj, već se radi o slučaju u kojem odluka Europskog suda prvenstveno izvire iz zakonodavnog okvira Republike Slovenije koji je po tom pitanju različiti od zakonodavnog okvira Republike Hrvatske. Naime, iz navedene presude jasno proizlazi, a što se osobito obrazlaže u točkama 118., 127., 128. i 129. iste, da je za utvrđenje povrede prava na privatni i obiteljski život, dom i dopisivanje (čl. 8. Konvencije) ključna bila odredba iz čl. 37. Ustava Republike Slovenije u kojoj je propisano da svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost zahtjeva nalog suda. Naime, Europski sud u dijelu točke 118. navedene presude posebno navodi da je u pogledu zakonodavnog okvira Republike Slovenije dovoljno utvrditi da članak 37. Ustava osigurava privatnost dopisivanja i komunikacije zahtjeva da se svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost mora temeljiti na odluci suda (drugim riječima svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost zahtjeva nalog suda).

Prvostupanjski sud pravilno primjećuje da Ustav Republike Hrvatske ne propisuje takvu obvezu, odnosno ne traži da se svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost mora temeljiti na nalogu suda. Tako je u čl. 36. Ustava Republike Hrvatske propisano da je sloboda i tajnost dopisivanja i svih drugih oblika općenja zajamčena i nepovrediva, dok je u st. 2. propisano da se samo zakonom mogu propisati ograničenja nužna za zaštitu sigurnosti države ili provedbu kaznenog

postupka. Dakle, komparacijom čl. 37. Ustava Republike Slovenije i čl. 36. Ustava Republike Hrvatske jasno proizlazi da Ustav Republike Hrvatske za razliku od Ustava Republike Slovenije za svako zadiranje u tajnost dopisivanja ili drugih oblika općenja (komunikacijsku privatnost) ne traži nalog suda. Europski sud za ljudska prava se u navedenoj presudi bavio i pitanjem odnosa odredbe čl. 149.b Zakona o kaznenom postupku Republike Slovenije koji je tada propisivao mogućnost policije da od operatera elektroničke komunikacije pribavi podatke o vlasniku ili korisniku telekomunikacijskog sredstva te je zaključio da je takva odredba u suprotnosti sa ranije citiranim čl. 37. Ustava Republike Slovenije koja za svako zadiranje u privatnost dopisivanja i drugih vidova komunikacije, bez iznimke, zahtjeva nalog suda.

S time u vezi valja primijetiti da je u Republici Hrvatskoj u odredbi iz čl. 339.a ZKP/08 propisano da policija u situaciji kada postoji sumnja da je registrirani vlasnik ili korisnik telekomunikacijskog sredstva počinio kazneno djelo taksativno navedeno u čl. 334. ZKP/08 ili neko drugo kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora teža od pet godina, može, na temelju naloga suca istrage, a radi prikupljanja dokaza, putem Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija od operatera javnih komunikacijskih usluga zatražiti provjeru istovjetnosti, trajanja i učestalosti komunikacije s određenim elektroničkim komunikacijskim adresama, utvrđivanjem položaja telekomunikacijskog uređaja kao i utvrđivanje mjesta na kojima se nalaze osobe koje uspostavljaju elektroničku komunikaciju, te identifikacijske oznake uređaja. Iz sadržaja citirane odredbe jasno proizlazi da pribava podataka o vlasniku odnosno korisniku telekomunikacijskog sredstva ne zahtjeva nalog suda, a što nije u suprotnosti sa Ustavom Republike Hrvatske koji za razliku od Ustava Republike Slovenije za svako zadiranje u pravo na komunikacijsku privatnost ne zahtjeva nalog suda, već u čl. 36. st. 2. propisuje da se samo zakonom mogu propisati ograničenja slobode i tajnosti dopisivanja i svih drugih oblika općenja nužna za zaštitu sigurnosti države ili provedbu kaznenog postupka.

Po stavu ovog suda kao suda drugog stupnja opisano Ustavno i zakonodavno rješenje u Republici Hrvatskoj je sukladno s odredbom iz čl. 8. Konvencije te u punoj mjeri osigurava pravo svakog pojedinca da se javna vlast neće miješati u ostvarivanje njegovog prava na poštivanje privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, osim u skladu sa zakonom. Naime, prethodno citirani sadržaj odredbe iz čl. 339.a ZKP/08 sugerira da je suština i smisao te odredbe u tome da se bez sudske odluke ne mogu prikupljati podaci o istovjetnosti, trajanju i učestalosti komunikacije s određenim komunikacijskim adresama, o položaju telekomunikacijskog uređaja, mjesta na kojima se nalaze osobe koje uspostavljaju elektroničku komunikaciju te identifikacijske oznake uređaja, čime je osigurana sudska kontrola zadiranja u tajnost dopisivanja ili drugih oblika komunikacijske privatnosti, a kakva sudska kontrola po mišljenju zakonodavca nije nužna vezano za pribavu podataka o vlasniku odnosno korisniku telekomunikacijskog uređaja putem kojeg se takva komunikacija ostvaruje, budući se samim time još uvijek izravno ne zadire u privatnost podataka koji se odnose na pitanje identiteta telekomunikacijskog uređaja, trajanje i učestalost komunikacije putem tog uređaja s određenim komunikacijskim adresama, o položaju komunikacijskog uređaja te mjestu na kojem se nalaze osobe koje uspostavljaju elektroničku komunikaciju. S time u vezi valja primijetiti da se citirana odredba odnosi na situaciju kada postoji sumnja da je registrirani vlasnik ili korisnik telekomunikacijskog sredstva počinio kazneno djelo navedeno u čl. 334. ZKP/08 ili neko drugo kazneno djelo za koje je

propisana kazna zatvora teža od pet godina, dakle, u situaciji kada je poznati identitet vlasnika ili korisnika telekomunikacijskog sredstva, ali ne i identifikacijske oznake telekomunikacijskog uređaja kojeg koristi, dok se u konkretnom slučaju radilo o obrnutoj situaciji, odnosno policija je temeljem kriminalističkog istraživanja otvorenih internetskih izvora "Peer 2 Peer" raspolagala sa IP adresom za koju je postojala sumnja da se putem nje pribavlja, posjeduje i distribuira sadržaj "dječje pornografije", međutim nije raspolagala sa podatkom o vlasniku odnosno korisniku te IP adrese, a za koji podatak sukladno sadržaju i smislu citirane odredbe iz čl. 339.a nije bilo potrebno zahtijevati nalog suda.

Slijedom svega navedenog, a suprotno žalitelju, prvostupanjski sud s pravom smatra da su policijski službenici imali pravo podatak o vlasniku i korisniku predmetne IP adrese pribaviti bez sudskog naloga, a na temelju ovlaštenja iz čl. 25. ZPPO-a.

Vezano za odredbu iz čl. 15. Konvencije o kibernetičkom kriminalu na čiji sadržaj optuženik upire u žalbi, valja primijetiti da je njome propisano da će se svaka stranka između ostalog pobrinuti za sudski ili drugi nezavisni nadzor da primjena ovlaštenja ili postupaka bude u skladu s uvjetima i elementima očuvanja ljudskih prava, a u svezi čega ovaj drugostupanjski sud prije svega primjećuje da tom odredbom nije izrijekom propisan isključivo sudski nadzor primjene predmetnih ovlaštenja i postupaka, a imajući u vidu sve prethodno navedeno, po mišljenju Županijskog suda u Varaždinu, kao suda drugog stupnja, opisano zakonodavno rješenje prema kojem pribava podatka o vlasniku odnosno korisniku telekomunikacije adrese ne zahtjevasudski nalog, nije suprotno s uvjetima i elementima očuvanja ljudskih prava.

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-18/2020 od 22. svibnja 2020.

54

NEZAKONITI DOKAZI - PRISTANAK ZA PROVJERU USPOSTAVLJANJA TELEKOMUNIKACIJSKOG KONTAKTA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12 i 56/13, dalje: ZKP/08)

Članak 339.a,
Članak 334.

Kako je optuženik dao pisanu suglasnost za provođenjem dokazne radnje iz članka 339.a stavka 1. ZKP/08 u odnosu na njegov mobilni telefon, podaci pribavljeni provođenjem te dokazne radnje ne predstavljaju nezakoniti dokaz bez obzira što je proglašen krivim za kazneno djelo koje nije navedeno u katalogu iz članka 334. ZKP/08.

„Budući je u konkretnom slučaju riječ o kaznenom djelu iz čl. 229. st. 1. KZ/11 za koje je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina s time da nije riječ o djelu iz kataloga kaznenih djela navedenih u čl. 334. ZKP/08, žalitelj smatra da se navedena dokazna radnja uopće nije mogla provesti kao valjani dokaz, s time da njezinu izvornu nezakonitost ne može osnažiti postojanje naloga suca istrage, kao ni njegov pisani

pristanak.

(...)

Polazeći od suštine, smisla i cilja koji se želi postići ovom odredbom, Županijski sud u Varaždinu, kao sud drugog stupnja, zaključuje da se odredba iz čl. 339.a st. 1. ZKP/08 odnosi samo kada ne postoji pristanak vlasnika ili korisnika telekomunikacijskog sredstva za provođenje takve dokazne radnje, u kakvoj situaciji zakonodavac u odnosu na kaznena djela koja nisu navedena u čl. 334. ZKP/08 i kaznena djela za koja se ne može izreći kazna zatvora teža od pet godina u punoj mjeri daje prednost ustavnom načelu zaštite prava građana na slobodu i tajnost dopisivanja i drugih oblika općenja iz čl. 36. Ustava Republike Hrvatske, tako da se u slučaju izostanka pristanka vlasnika ili korisnika telekomunikacijskog sredstva ta radnja uopće ne može niti provesti radi prikupljanja dokaza dok se u odnosu na kaznena djela iz kataloga iz čl. 334. ZKP/08 i kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora teža od pet godina, može provesti samo uz sudsku kontrolu odnosno na temelju naloga suca istrage.

Na takav zaključak upućuje i sadržaj odredbe iz čl. 339.a st. 8. ZKP/08 kojom je propisano da nalog za provjeru uspostavljanja telekomunikacijskih kontakata nije potreban ako je registrirani vlasnik ili korisnik sredstva dao pisani pristanak. Naime, imajući na umu prethodno izloženu suštinu i cilj odredbe iz čl.339.a st. 1. ZKP/08, članak 339. st. 8. ZKP/08 valja tumačiti na način da se u situaciji kada sam vlasnik ili korisnik telekomunikacijskog sredstva da pisani pristanak za provjeru uspostavljanja telekomunikacijskih kontakata, ta mjera može valjano provesti radi prikupljanja dokaza neovisno o kojem je kaznenom djelu riječ, dakle i u odnosu na kaznena djela koja nisu navedena u katalogu iz čl. 334. ZKP/08, kao i za kaznena djela za koja nije propisana kazna zatvora teža od pet godina, a o kakvom kaznenom djelu je u konkretnom slučaju riječ, jer se pisanim pristankom vlasnik ili korisnik telekomunikacijskog sredstva odriče ustavom zajamčenog prava na zaštitu slobode i tajnosti dopisivanja, koje se štiti odredbom iz čl. 339.a st. 1. ZKP/08. Drugačije tumačenje članka 339.a st. 8. ZKP/08 bilo bi po stavu ovog suda, kao suda drugog stupnja, protivno suštini i smislu odredbe iz čl. 339.a st. 1. ZKP/08, jer bi dovelo do toga da bi se za određena, prethodno navedena kaznena djela štitilo ustavom zajamčeno pravo građana na slobodu i tajnost dopisivanja, premda se osoba u odnosu na koju takvo pravo štiti, tog prava i takve zaštite dragovoljno odrekla."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-361/2019 od 3. listopada 2019.

55

NAČELO NEPOSREDNOSTI- OPTUŽNO VIJEĆE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 351. stavak 2.

Članak 407.

Optužno vijeće je u postupku ispitivanja osnovanosti prijedloga optuženika o nezakonitosti zapisnika o pretrazi doma i drugih prostora povrijedilo načelo neposrednosti ocjene provedenih dokaza jer rješenje nije donijelo vijeće u

sastavu sudaca koje je provodilo postupak i koje se povuklo na vijećanje, već s dvoje izmijenjenih članova.

"Ispitujući osnovanost žalbe ovo je drugostupanjsko vijeće utvrdilo da je branitelj optuženika u odgovoru na optužnicu od 19. srpnja 2017. predložio izdvajanje nezakonitih dokaza. Provodeći ispitivanje svjedoka predloženih na navedenu okolnost od strane branitelja, optužno vijeće je u sastavu sudaca D. R. kao predsjednika vijeća te V. P. i A.-M. M. kao članica optužnog vijeća održalo sjednice 30. kolovoza 2017., 27. listopada 2017., 21. prosinca 2017. i 12. siječnja 2018., da bi 16. ožujka 2018. vijeće u izmijenjenom sastavu, sada u ulozi članova A. M. i D. H. saslušalo posljednjeg svjedoka. Nakon toga to je vijeće, bez da se upoznao sa sadržajem ranije provedenih dokaza, a što jasno proizlazi iz zapisnika, donijelo pobijano rješenje, čime je prema stavu i ovog drugostupanjskog suda povrijeđeno načelo neposrednosti.

Prema odredbi čl. 351. st. 2. ZKP/08, u slučaju potrebe izvođenja dokaza važnih za utvrđivanje činjenica o zakonitosti dokaza sud će prije odluke o optužnici održati posebno ročište radi tzv. prethodnog suđenja o zakonitosti dokaza. S obzirom da zakonodavac koristi termin "suđenja o zakonitosti dokaza", to podrazumijeva da se takav postupak provodi održavanjem ročišta na kojem moraju biti u određenoj razumnoj mjeri ispunjeni oni uvjeti koji su potrebni za provođenje suđenja. Načelo neposrednosti važno je jamstvo u kaznenom postupku u kojem opažanja suda o ponašanju i vjerodostojnosti svjedoka mogu imati bitne posljedice za okrivljenika.

S obzirom da se prema komentaru zakonodavca postupanje prema odredbi čl. 407. ZKP/08 u slučaju izmjene sastava vijeća, ne odnosi na postupak pred optužnim vijećem, u konkretnom slučaju sud načelo neposrednosti bilo bi ostvareno na način da se dva nova člana vijeća upoznaju sa sadržajem već izvedenih dokaza čitanjem ranije sastavljenih zapisnika o tim radnjama, s time da za to nije potrebna suglasnost stranaka.

Stoga je opisanim postupanjem sud prvog stupnja povrijedio načelo neposrednosti ocjene provedenih dokaza, što je utjecalo na doneseno rješenje, čime je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 440/2019 od 16. lipnja 2020.

56

PRESUDA NA TEMELJU SPORAZUMA

Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016.

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje: ZKP/08)

Članak 361.

Članak 15.

Članak 3. stavci 1. i 2.

Presuda na temelju sporazuma stranaka ne može biti isključivo osnova za osuđujuću presudu u odnosu na supočinitelje koji nisu priznali optužbu.

"8. U pravu je žalitelj kada naznačuje da je sud prvog stupnja, za sada, pogrešno utvrdio činjenično stanje. Ovaj žalitelj, sasvim određenom žalbenom argumentacijom, iako sumarnom, dovodi u sumnju pravilnost utvrđenja činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, utemeljenog na stajalištu suda prvog stupnja da u konkretnom predmetu nije potrebno izvođenje drugih dokaza osim čitanja presude istog suda broj Kov-281/2014 i da okolnost da se radi o lažnim iskazima optuženika kao svjedoka u prethodnom postupku proizlazi iz pravomoćne sudske odluke. Kod toga sud prvog stupnja upire i na zaključak da je prije donošenja spomenute presude na temelju sporazuma stranaka sud morao potvrditi optužnicu, pa da to ukazuje na zaključak da se optužnica u tom predmetu morala zasnivati na dovoljno dokaza da je D. J. prodao drogu optuženicima.

8.1. Iako optuženici na raspravi nisu imali dokaznih prijedloga, valja ukazati da iz završnog govora žalitelja proizlazi da on tvrdi kako o prodaji droge nema nikakvih materijalnih dokaza i da on nije suočen s D. J. Iz navedenoga proizlazi da je ovaj optuženik, iako izvan dokaznog postupka, stvarno predlagao izvođenje određenih dokaza, kod čega valja voditi računa i o načelu pomoći nekoj stranci iz čl. 15. ZKP/08, posebno u situaciji kada optuženici sudjeluju u postupku bez stručne pomoći branitelja. Iz navedenog, povezujući ovo sa sadržajem podnijete žalbe vidljivo je da žalitelj ostaje kod tvrdnje da nije kupio opojnu drogu od D. J., tvrdnjama da o tome nema materijalnih dokaza, a da D. J. u konkretnom kaznenom postupku nije ispitan, niti je suočen s žaliteljem.

8.2. Razlozi pobijane presude kojima se obrazlaže utvrđenje suda o postojanju kaznene odgovornosti žalitelja predstavljaju sasvim kratko obrazloženje u kojem se sud prvog stupnja poziva na sadržaj drugog spisa tog suda i, bez izvođenja dokaza iz tog spisa, izvodi činjenične zaključke pozivom na pravne norme ZKP/08 o potvrđivanju optužnice nakon čega je donijeta presuda na temelju sporazuma stranaka i o učincima pravomoćnosti presude u kaznenom postupku. Radi se o pravno logičkim zaključcima koji nemaju uporišta u činjeničnom stanju, niti se temelje na izvođenju dokaza te su protivni učincima pravomoćnosti presude Kov-281/2014 kojom je isključivo utvrđena kaznena odgovornost D. J. Zaključivanje da su vjerojatno postojali dostatni dokazi u predmetu Kov-281/2014 za potvrđivanje optužnice protiv D. J. koji su obuhvaćali i činjenice prodaje droge imenovanoga optuženicima je manjkavo logičko zaključivanje kojem nedostaje činjenična podloga. Osim toga, razina sumnje potrebna za potvrđivanje optužnice razlikuje se od razine izvjesnosti na temelju koje se donosi osuđujuća presuda prema čl. 455. st. 1. ZKP/08. Stoga je pravno logički pogrešno izvoditi zaključke iz činjenice potvrđivanja optužnice, koja je potvrđena na temelju postojanja osnovane sumnje, da iz toga proizlazi nedvojbeno utvrđenje da je žalitelj lažno iskazivao kada je negirao da je kupio drogu od D. J. Tek bi se na temelju izvođenja dokaza iz predmeta Kov-281/2014, koji se odnose na činjenicu kupnje droge žalitelja od D. J., ali i ispitivanjem D. J. kao svjedoka, a ovisno o sadržaju njegova iskaza, izvođenjem dokazne radnje suočenja svjedoka i žalitelja, moglo utvrđivati postojanje obilježja predmetnog kaznenog djela. Iz tih razloga u pravu je žalitelj kada naprijed izloženom žalbenom argumentacijom pobija presudu suda prvog stupnja zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

8.3. Ispravnom interpretacijom načela nedužnosti iz čl. 3. st. 1. i 2. ZKP/08 kojim je u hrvatski kazneno pravni sustav uvedena Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku, u svijetlu presude

Europskog suda broj C-377/18 od 5. rujna 2019., valja zaključiti da se učinak pravomoćnosti presude u kaznenom postupku odnosi na optuženika koji je tom presudom proglašen krivim. Takav učinak u smislu istinitog i potpunog utvrđenja da je druga osoba koja nije sudjelovala u postupku, počinila neko kazneno djelo, ne može se protegnuti na supočinitelje, odnosno u konkretnom slučaju osobe optužene za kazneno djelo davanja lažnog iskaza. Tek bi se izvođenjem odgovarajućih dokaza, njihovom ocjenom u odnosu prema sadržaju iskaza koji je žalitelj dao u drugom postupku i utvrđenjem da se radi o objektivno lažnom iskazu danom s sviješću o lažnosti iskazivanja moglo utvrditi počinjenje ovog kaznenog djela."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-353/2021 od 5. listopada 2021.

57

NEPRIKLADAN DOKAZNI PRIJEDLOG - SVJEDOK U INOZEMSTVU

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14, dalje: ZKP/08)

Članak 421. stavak 1. točka 3.

Prijedlog državnog odvjetništva da se zamolbenim putem ispita svjedokinja koja se nalazi u inozemstvu na poznatoj adresi, konkretno u Kraljevini Norveškoj nije neprikladan dokazni prijedlog, to tim više što konfrontacijsko načelo prvostupanjski sud može ostvariti primjenom članka 192. ZKP/08 kojim je uređena provedba audio-video konferencije.

"Ovaj se žalbeni sud može složiti s naprijed izloženim stavom prvostupanjskog suda u pogledu predloženog vještačenja maloljetne oštećenice, budući da ona živi u Kraljevini Norveškoj, ali ne i u odnosu na drugi dokazni prijedlog državnog odvjetnika koji se odnosi na ispitivanje oštećene Jehone Ahmetaj, zbog čega je u tom dijelu u pravu ODO kada osporava naprijed iznijeti zaključak prvostupanjskog suda na kojem se temelji osporavana oslobađajuća presuda.

Prema stanovištu ovoga drugostupanjskog suda odredba čl. 421. st. 1. t. 3. ZKP/08 koja govori o neprikladnom dokaznom prijedlogu, kao i „razumni rok“ za provedbu predloženog dokaza koji spominje sud prvoga stupnja, trebali bi se uzeti u obzir s krajnjim oprezom. Naime, velike poteškoće koje se navode u naznačenoj zakonskoj odredbi valja tumačiti kao nesavladive, a glede primjerenog roka, makar taj termin ZKP/08 u naprijed spomenutoj zakonskoj normi ne rabi, trebalo bi uzeti da je njegovo postojanje prihvatljivo samo kod lakših kaznenih djela u što se kazneno djelo povrede djetetovih prava iz čl. 177. s t. 2. KZ/11, dakle kazneno djelo iz oblasti kaznenopravne zaštite djece, ne bi moglo svrstati, tim više što je za taj delikt propisana kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina. Osim toga obveza je predsjednika vijeća (suca pojedinca) da skrbi za svestrano raspravljanje o predmetu (čl. 393. st. 2. ZKP/08) u kom smislu se ne može otkloniti ispitivanje svjedoka, koji nije kontradiktorno ispitan, zbog boravka izvan teritorija Republike Hrvatske, pogotovo ne u situaciji kada je sud prvoga stupnja utvrdio adresu stanovanja takvog svjedoka u inozemstvu, konkretno u Kraljevini Norveškoj. Konfrontacijsko načelo pak prvostupanjski sud može ostvariti primjenom čl.

192. ZKP/08 kojim je uređena provedba audio-video konferencije."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-10/2019 od 12. veljače 2019.

58

**BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - RJEŠAVANJE
PREDMETA OPTUŽBE**

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08);

Članak 468. stavak 1. točka 7.

Kada je optuženik bio optužen za dva kaznena djela, a na raspravi je državni odvjetnik izmijenio činjenični opis kaznenih djela ispuštajući navode o tjelesnim ozljedama žrtve te pravni i zakonski opis tako da je od tog trenutka optuženiku stavio na teret počinjenja isključivo kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11., a o tome je izostala odluka suda bilo u smislu čl. 452. toč. 3. ZKP/08 ili čl. 380. st. 1. toč. 1. ZKP/08 ovisno o procesnim pretpostavkama za donošenje odluke, predmet optužbe nije u cijelosti riješen.

"7. Prema ukratko iznijetom sadržaju žalitelj se žali zbog bitne povrede iz čl. 468. st. 1. toč. 7. ZKP/08. Tvrdi da je optužen za kaznena djela iz čl. 117. st. 1. i 2. KZ/11 i čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11, da je državni odvjetnik odustao od kaznenog progona za kazneno djelo tjelesne ozljede, mijenjajući na raspravi od 20. veljače 2020. optužnicu i to činjenični, pravni i zakonski opis, tako da je teretio optuženika samo za kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. st. 2. u vezi st. 4. KZ/11. Prema sadržaju spisa predmeta proizlazi da je optuženik optužnicom Općinskog državnog odvjetništva u Dubrovniku, Stalne službe u Metkoviću doista optužen za dva kaznena djela, tjelesnu ozljedu iz čl. 117. st. 2. i 1. KZ/11 i prijetnju iz čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11. Na raspravi od 20. veljače 2020. državni odvjetnik je izmijenio činjenični opis kaznenih djela, ispuštajući navode o tjelesnim ozljedama žrtve, pravni i zakonski opis tako da je od tog trenutka optuženiku stavio na teret počinjenja isključivo kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11. Time je stvarno državni odvjetnik odustao od kaznenog progona optuženika za kazneno djelo iz čl. 117. st. 1. i 2. KZ/11, iako ne i izrijeckom, o čemu sud prvog stupnja nije donio nikakvu odluku. Time nije u cijelosti riješen predmet optužbe jer je predmet optužbe uz kazneno djelo iz čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11 bilo i kazneno djelo iz čl. 117. st. 1. i 2. KZ/11, od progona za koje djelo je državni odvjetnik odustao i o čemu izostaje odluka suda bilo u smislu čl. 452. toč. 3. ZKP/08 ili čl. 380. st. 1. toč. 1. ZKP/08, ovisno o procesnim pretpostavkama za donošenje odluke. Navedeno ima za posljedicu i onemogućavanje žrtve/oštećenika u mogućnosti stupanja u poziciju supsidijarnog tužitelja u smislu odredaba čl. 55. i 56. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-358/2021 od 19. listopada 2021.

59

BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA-PREKORAČENJE OPTUŽBE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 120/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 9.

Samoinicijativnom intervencijom u zakonski opis djela sud prvog stupnja nije prekoračio identitet optužbe jer je činjenični opis inkriminacije ostao u cijelosti neizmijenjen. Sud je isključivo vezan činjeničnim opisom kaznenog djela iz optužnice i jedino nedopuštenim samostalnim zadiranjem u činjenični supstrat može ostvariti bitnu postupovnu povredu iz čl. 468. st. 1. t. 9. ZKP/08 s obzirom da objektivni i subjektivni identitet optužbe počiva samo u činjeničnom opisu djela.

"Tako prije svega po ocjeni ovoga žalbenog suda ne stoji žalbeni navod da je sud prvoga stupnja osporenom presudom počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. t. 9. ZKP/08 jer da je samoinicijativnom intervencijom u zakonski opis inkriminiranog kaznenog djela prekoračio optužbu, budući da je dodavanjem još jednog načina počinjenja djela iz čl. 125. st. 1. KZ/11 u pravni opis proširio optužbu i na modalitet počinjenja tog kaznenog djela koji ODO nije optužio.

Bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz naprijed naznačene zakonske odredbe sud će ostvariti u onim slučajevima kada u tijeku suđenja povrijedi subjektivni ili objektivni identitet optužbe, s obzirom na to da se u kaznenom postupku presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u podnesenoj, odnosno na raspravi izmijenjenoj ili proširenoj optužnici (čl. 449. st. 1. ZKP/08).

U konkretnom slučaju sud prvoga stupnja je samoinicijativno intervenirao samo u zakonski opis djela tako da je umjesto pravnog opisa "na temelju razlike u etničkoj pripadnosti uskratio drugome pravo na stjecanje dobara", kako je optužio državni odvjetnik, naveo pravni opis "na temelju razlike u etničkoj pripadnosti ograničio i uvjetovao drugome pravo na stjecanje dobara, kao i pravo na obavljanje djelatnosti".

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 517/2020 od 15. prosinca 2020.

60

BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - PROTURJEČNOST IZREKE I OBRAZLOŽENJA RJEŠENJA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14, dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 11

Članak 380. stavak 1. točka 1.

Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, broj: 84/11, 143/12 i 148/13, dalje: ZSM)

Članak 3.

Povlačenje prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije radi podnošenja novog prijedloga nema značaj odustanka državnog odvjetništva od optužbe, pa je sud prvog stupnja ostvario bitnu povredu odredaba kaznenog postupka u vidu proturječnosti izreke i obrazloženja rješenja kada je prema izreci pobijanog rješenja obustavio postupak prema maloljetniku pozivom na odredbu čl. 380. st. 1. toč. 1. ZKP/08.

"Naime, kao što proizlazi iz razloga pobijanog rješenja, a također i iz zapisnika sa sjednice vijeća za mladež od 6. ožujka 2019., zamjenica za mladež ODO u Varaždinu nije odustala od prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije, već je dala izjavu da povlači prijedlog radi podnošenja novog prijedloga, sa obrazloženjem kako to proizlazi iz citiranog zapisnika sa sjednice vijeća za mladež. Unatoč tome, sud prvog stupnja je prema izreci pobijanog rješenja postupak prema maloljetniku obustavio zbog odustanka tužitelja od optužbe, na koji način je ostvario proturječje između izreke i razloga rješenja. Kod toga valja navesti da je sud prvog stupnja izjavu o povlačenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije pogrešno protumačio kao odustanak od prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije (odustanak od kaznenog progona) iz razloga što za takvo tumačenje apsolutno nema nikakvog uporišta, s obzirom da zamjenica za mladež nije dala izjavu da odustaje od prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije, već je dala izjavu da povlači prijedlog radi podnošenja novog. Također navedena izjava o povlačenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije ne može se pravno tumačiti kao presumirani odustanak od optužbe tj. prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije, jer za to nema uporišta ni u ZSM-u niti u ZKP/08. Zbog navedenih razloga valjalo je prihvatiti žalbu državnog odvjetnika zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka te ukinuti pobijano rješenje."

Županijski sud u Varaždinu, Kžm-19/2019 od 15. listopada 2019.

61

BITNA POVREDA ODREDBA KAZNENOG POSTUPKA - ISPRAVAK PRESUDE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Članak 468. stavak 3.

Članak 462. stavak 1.

Ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka kada je sud rješenjem o ispravku ispravio izvornik presudu tako što je određeni dio teksta obrazloženja iz prvobitno izrađenog otpravka presude brisao, a umjesto obrisanog dijela obrazloženja dodao je sadržajno potpuno drugačiji tekst kojim je otklonio žalbeni navod državnog odvjetnika iz žalbe podnesene na prvobitni otpravak

presude. Na temelju članka 462. stavka 1. ZKP/08 ne može se ispravljati izvornik presude već samo pisani otpravak presude koji nije u skladu sa izvornikom

"Naime, u izvorniku presude kakav je objavljen na raspravi dne 13. studenog 2017. u činjeničnom opisu kaznenog djela izostao je tekst "kompleksa d.o.o. pa tjelesnom snagom nasilno otvorivši prozor s južne strane skladišta iz istog neovlašteno uzeli i odnijeli 29 vreća soje ukupne količine" bez kojeg teksta činjenični opis djela ne sadrži biće kaznenog djela teške krađe za koje su okrivljenici proglašeni krivima, što izreku presude čini nerazumljivom, te je sa takvim nedostatkom sačinjen i pisani otpravak presude i dostavljen strankama, a nakon što je državni odvjetnik u svojoj žalbi protiv te presude ukazao na ovaj nedostatak u činjeničnom opisu, kao i nedostatak u obrazloženju odlučne činjenice vezane za prijedlog državnog odvjetnika da se optuženiku mlp. Ž. R. opozove uvjetna osuda izrečena presudom Općinskog suda u Zadru K-49/16 od 15. veljače 2016., prvostupanjski sud je donio rješenje o ispravku činjeničnog opisa u izreci izvornika presude i napisane presude i to tako da je u činjenični opis dodao tekst "kompleksa d.o.o. pa tjelesnom snagom nasilno otvorivši prozor s južne strane skladišta iz istog neovlašteno uzeli i odnijeli 29 vreća soje ukupne količine" te je ispravio i obrazloženje presude na način da je na 4. stranici otpravka presude izbrisao treći odlomak, a umjesto njega stavio novi odlomak sa drugačijim sadržajem. Ovakvo postupanje prvostupanjskog suda protivno je odredbi čl. 462. st. 1. ZKP/08 koji propisuje da će pogreške u imenima i brojevima te druge očite pogreške ili propuste u pisanju ili računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnosti napisane presude sa izvornikom ispraviti posebnim rješenjem predsjednik vijeća na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti. Iz ovakve zakonske odredbe jasno je da se ispravak presude može izvršiti samo ako postoje nedostaci u obliku i nesuglasnosti napisane presude sa izvornikom ili druge pogreške u pisanju, što nije slučaj u ovom predmetu. Ovdje naime nisu ispravljane nesuglasnosti između napisane presude i izvornika, već je mijenjan sadržaj izvornika presude dodavanjem izostavljenog teksta (bez kojeg uz to činjenični opis ne sadrži obilježja utuženog kaznenog djela) što odredbom čl. 462. st. 1. ZKP/08 nije dopušteno. Nadalje, nije u skladu sa čl. 462. st. 1. ZKP/08 niti ispravljane obrazloženja presude kako je to učinio prvostupanjski sud na način da je određeni dio teksta obrazloženja iz prvobitno izrađenog otpravka presude brisao, a da je umjesto obrisanog dijela obrazloženja dodao sadržajno potpuno drugačiji tekst kojim je (istina pogrešnim razlozima) otklonio žalbeni navod državnog odvjetnika iz žalbe podnesene na prvobitni otpravak presude da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 jer da presuda nema razloga o odlučnoj činjenici vezanoj za prijedlog državnog odvjetnika o opozivu ranije izrečene uvjetne osude jednom od optuženika o kojem prijedlogu se prvostupanjski sud sukladno čl. 459. st. 5. ZKP/08 u obrazloženju presude trebao očitovati i obrazložiti radi čega nije prihvatio prijedlog državnog odvjetnika.

Iz naprijed navedenoga proizlazi da je izreka presude nerazumljiva, da presuda nema razloga o odlučnim činjenicama te da su izneseni razlozi proturječni sadržaju (izvorne) izreke, što je ovaj sud utvrdio ispitivanjem pobijane presude po službenoj dužnosti u smislu čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08 te da je prvostupanjski sud protivno čl. 462. st. 1. ZKP/08 izvršio ispravak presude u izreci i obrazloženju, čime su počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 i čl. 468. st. 3. ZKP/08 radi čega je žalbu državnog odvjetnika valjalo prihvatiti te i po službenoj

dužnosti temeljem čl. 483. st. 1. ZKP/08 pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Županijski sud u Varaždinu, Kžmp-1//2018 od 23. siječnja 2019.

62

BITNA POVREDA ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA-OSNOVE ZA OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Članak 453.

Kada se utvrdi da je kazneno djelo počinjeno u nužnoj obrani, optuženika treba osloboditi optužbe temeljem čl. 453. toč. 1. ZKP/08 jer djelo za koje se optužuje po zakonu nije kazneno djelo, a ne temeljem čl. 453. toč. 3. ZKP/08 po kojoj zakonskoj osnovi se optuženik oslobađa optužbe ako nije dokazano da je počinio djelo za koje se optužuje. S obzirom da je prema izreci pobijane presude optuženik oslobođen optužbe temeljem čl. 453. toč. 3. ZKP/08, dok iz razloga presude proizlazi da je oslobođen optužbe temeljem čl. 453. toč. 1. ZKP/08, ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 u vidu proturječnosti izreke i razloga presude.

"Naime, prema razlozima presude proizlazi da je sud prvog stupnja utvrdio da je optuženik oštećeniku nanio tešku tjelesnu ozljedu u nužnoj obrani, a ne u prekoračenju granica nužne obrane, kako mu je stavljeno na teret u izmijenjenoj optužnici. Prema čl. 21. st. 1. KZ/11 kad je djelo počinjeno u nužnoj obrani, tada je isključena protupravnost djela, pa stoga djelo počinjeno u nužnoj obrani ne predstavlja kazneno djelo, jer nema protupravnosti djela. S obzirom da dakle djelo počinjeno u nužnoj obrani nije kazneno djelo, u situaciji kad je utvrđeno da je optuženik djelo počinio u nužnoj obrani, istog treba osloboditi temeljem čl. 453. toč. 1. ZKP/08, jer djelo za koje se optužuje po zakonu nije kazneno djelo, a ne temeljem čl. 453. toč. 3. ZKP/08, po kojoj zakonskoj osnovi se optuženik oslobađa optužbe ako nije dokazano da je počinio djelo za koje se optužuje."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-400/2020 od 12. kolovoza 2021.

63

BITNA POVREDA ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA-IZOSTANAK RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA - OBRAZLOŽENJE KAZNE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17, dalje: KZ/11)

Članak 47.

Članaka 51.

Ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč.11 ZKP/08 u vidu izostanka razloga o odlučnim činjenicama u odnosu na odmjeravanje pojedinačnih kazni i jedinstvene kazne kod kaznenih djela počinjenih u stjecaju kada sud nije sukladno odredbi čl. 47. KZ/11 o odmjeravanju kazne, obrazložio zašto se i na temelju kojih okolnosti odlučio za utvrđivanje pojedinačne kazne za svako kazneno djelo, niti je jedinstvenu kaznu u smislu čl. 51. st. 1. u vezi st. 2. KZ/11 odredio na temelju ocjene počiniteljeve ličnosti i počinjenih kaznenih djela u njihovoj ukupnosti.

"6. Prvostupanjski sud je u pobijanoj presudi ostvario bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 u obliku da presuda nema razloga o odlučnim činjenicama i to u vezi odmjeravanja pojedinačnih kazni u smislu čl. 47. st. 1. KZ/11 koje je sud prvog stupnja utvrdio za kaznena djela iz čl. 179.a i čl. 177. st. 2. KZ/11, kao i u pogledu odmjeravanja jedinstvene kazne u smislu čl. 51. st. 1. KZ/11. Sud prvog stupnja je obrazlažući pojedinačne kazne koje je utvrdio za pojedina kaznena djela te potom i odabir jedinstvene kazne zamijenio redoslijed postupanja pri čemu se najprije odlučio za izbor uvjetne osude, potom odredio jedinstvenu kaznu zatvora, nakon čega je obrazlagao odluku o mjeri jedinstvene kazne zatvora pozivom na utvrđene olakotne i otegotne okolnosti. Nakon toga je obrazložio zbog čega primjenjuje odredbu o ublažavanju u smislu čl. 48. st. 2. KZ/11 za kazneno djelo iz čl. 118. st. 2. u vezi st. 1. KZ/11, dok nije dao nikakve razloge u pogledu utvrđivanja pojedinačnih kazni za kaznena djela iz čl. 179.a i čl. 177. st. 2. KZ/11. Kod utvrđivanja pojedinačnih kazni sukladno odredbi čl. 51. st. 1. KZ/11 valja poći drugačijim redoslijedom pa najprije utvrditi pojedinačne kazne za kaznena djela počinjena u stjecaju kod kojeg izbora vrste i mjere kazne za pojedina kaznena djela je sud dužan primijeniti odredbu čl. 47. KZ/11 o odmjeravanju kazne i obrazložiti zašto se i na temelju kojih okolnosti odlučio za utvrđivanje pojedinačne kazne za svako kazneno djelo. Nakon navedenog postupanja, a sukladno odredbi čl. 51. st. 1. u vezi st. 2. KZ/11 kod osude na jedinstvenu kaznu sud je dužan tu jedinstvenu kaznu odrediti na temelju ocjene počiniteljeve ličnosti i počinjenih kaznenih djela u njihovoj ukupnosti. Ovakvo izlaganje razloga, sukladno odredbama KZ/11 izostalo je u pobijanoj presudi koja time nema razloga o odlučnim činjenicama važnim za odmjeravanje pojedinačnih kazni za djela u stjecaju i za osudu na jedinstvenu kaznu. Za napomenuti je da u izreci pobijane presude nedostaje poziv suda prvog stupnja na odgovarajuću odredbu o granicama ublažavanja kazne, kao nužan sastojak izreke osuđujuće presude u kojoj je primijenjeno ublažavanje kazne, konkretno čl. 49. st. 1. toč. 4. KZ/11."

Županijski sud u Varaždinu, Kžd-33/2021 od 12. listopada 2021.

64

BITNA POVREDA ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA - IZOSTANAK RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08);

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka u vidu izostanka razloga o odlučnim činjenicama kada u pobijanom rješenju nema razloga o činjenicama koje su odlučne za primjenu čl. 551. st. 3. ZKP/08, odnosno za mogućnost da se istražni zatvor zamijeni mjerom opreza liječenja na slobodi.

"5. Naime, prema čl. 551. st. 3. ZKP/08 istražni zatvor određen prema stavku 1. istog članka (pobijanim rješenjem je protiv okrivljenika određen istražni zatvor iz istražno-zatvorske osnove iz čl. 551. st. 1. ZKP/08) može se zamijeniti mjerom opreza liječenje na slobodi ako sud, nakon provedenog vještačenja, utvrdi da je za otklanjanje okrivljenikove opasnosti iz stavka 1. ovog članka dostatno njegovo liječenje na slobodi.

5.1. Sud prvog stupnja u pobijanom rješenju utvrđuje, na temelju nalaza i mišljenja psihijatrijskog vještaka, da je okrivljenik u vrijeme počinjenja protupravnog djela za koje je osnovano sumnjiv bio neubrojiv, da postoji vjerojatnost da bi zbog težih duševnih smetnji, zbog kojih je bio neubrojiv, mogao počinuti teže kazneno djelo te da je potrebno psihijatrijsko liječenje okrivljenika, na osnovi kojeg utvrđenja protiv okrivljenika određuje istražni zatvor, s time da zaključuje da nema uvjeta da se prema okrivljeniku odredi bilo koja mjera opreza iz čl. 98. st. 2. ZKP/08.

5.2. Međutim, u pobijanom rješenju izostali su razlozi u svezi činjenica koje su odlučne za primjenu čl. 551. st. 3. ZKP/08 odnosno za mogućnost da se istražni zatvor zamijeni mjerom opreza liječenja na slobodi, pogotovo imajući u vidu postojeći nalaz i mišljenje psihijatrijskog vještaka. Naime, prema mišljenju psihijatrijskog vještaka M. Z. B. dr. med. spec. psihijatrije od 30.8.2021. u sadašnjim okolnostima koje uključuju smještaj zatvorenika u udomiteljskoj obitelji (po otpustu iz bolnice okrivljenik smješten u udomiteljstvo kod L. M.), uz stalni nadzor i skrb, te primjenu psihijatrijske terapije moguće je liječenje na slobodi kroz ambulantne kontrole. Dakle, prema mišljenju vještakinje i liječenjem na slobodi kroz ambulantne kontrole moguće je otkloniti vjerojatnost da bi okrivljenik zbog psihičkih smetnji mogao počinuti teže kazneno djelo. Kod toga valja nadodati da se okrivljenik tereti da je kazneno djelo počinio 8. ožujka 2021., nakon čega su mu bile određene mjere opreza, koje prema podacima u spisu nije kršio, s time da do sada nije osuđivan. S obzirom da su u pobijanom rješenju izostali razlozi u svezi navedenih odlučnih činjenica za primjenu čl. 551. st. 3. ZKP/08, sud prvog stupnja je počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti. "

Županijski sud u Varaždinu, Kv II-178/2021 od 14. rujna 2021.

65

**BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - PROTURJEČNOST
IZREKE I OBRAZLOŽENJA**

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka u vidu proturječnosti izreke između činjeničnog i zakonskog opisa kaznenog djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda - povredom ravnopravnosti u vezi sa zločinom iz mržnje iz čl. 125. st. 1. u svezi s čl. 87. st. 21. KZ/11, tako što je sud intervenirao u zakonski opis djela na način da je umjesto pravnog opisa "na temelju razlike u etničkoj pripadnosti uskratio drugome pravo na stjecanje dobara", kako je optužio državni odvjetnik, naveo pravni opis "na temelju razlike u etničkoj pripadnosti ograničio i uvjetovao drugome pravo na stjecanje dobara, kao i pravo na obavljanje djelatnosti", a u konkretnom činjeničnom supstratu nisu opisane radnje koje bi upućivale na zakonsko obilježje kaznenog djela iz čl. 125. st. 1. KZ/11 "uvjetovanja drugome prava na stjecanje dobara", odnosno "ograničavanja i uvjetovanja drugome prava na obavljanje djelatnosti".

"Doduše, spomenuto proturječje se, suprotno žalbenom stavu optuženika, ne odnosi na izmjenju zakonskog termina "uskratio" u termin "ograničio". To poradi toga što se, protivno ocjeni žalitelja, iz činjeničnog opisa djela može razabrati optuženikovo ograničenje oštećene obitelji Dž. u pravu na stjecanje dobara. Naime, optuženi L. Š. se tereti da je zbog netrpeljivosti i izražene odbojnosti prema Romima kao etničkoj skupini, a u namjeri da spriječi obitelj Dž. u naseljavanju zemljišta koje su kupili na predjelu V., istima zaprijetio inkriminiranim riječima, koje su izazvale strah i uznemirenost kod spomenute romske obitelji i koja je zbog toga u strahu napustila navedeni predio. Iz tako koncipiranog činjeničnog opisa može se zaključiti da je optuženi L. Š. oštećenu romsku obitelj inkriminiranom radnjom ograničio u pravu na stjecanje dobara. Radi se o tome da je uskraćivanje potpuno, a ograničavanje djelomično onemogućavanje ostvarivanja prava utvrđenih Ustavom, zakonom ili drugim propisom, kako ispravno ustvrđuje prvostupanjski sud. Prema tome inkriminiranim činom optuženik je samo djelomično oštećenu romsku obitelj spriječio u stjecanju prava na vlasništvo predmetne nekretnine. To stoga što optuženik oštećenoj obitelji nije uskratio formalnopravno vlasništvo, već samo ostvarivanje stvarnog vlasništva nad zemljištem koje su kupili. Naime, prema čl. 30. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj: 91/96., 73/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12., 152/14., 81/15. - pročišćeni tekst i 94/17.) pravo vlasništva je stvarno pravo na određenoj stvari koja je ovlašćuje svoga nositelja da s tom stvari i koristima od nje čini što ga je volja te da svakoga drugoga od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima, a prema čl. 30. st. 2. istog Zakona u granicama iz stavka 1. ovog članka vlasnik ima, među ostalim, pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja svojom stvari. Konkretnom inkriminacijom optuženik, dakle, nije oštećenu obitelj onemogućio da postane formalni vlasnik zemlje, ali ju je, otjeravši je prijetnjama s iste, osujetio u pravu posjedovanja,

uporabe, korištenja i raspolaganja.

No potpuno je u pravu žalitelj kada u pravnom lijeku upire na proturječnost između činjeničnog opisa i preostalog segmenta zakonskog opisa predmetnog kaznenog djela.

Naime, nije jasno, jer to prvostupanjski sud nije obrazložio, na temelju čega iz predmetne inkriminacije proizlazi da je optuženi L. Š. obitelji DŽ. uvjetovao pravo na stjecanje dobara, tj. što su oni trebali učiniti ili propustiti učiniti kako bi stekli pravo na stjecanje dobara, odnosno pravo vlasništva na nekretnini i njegovoj punoj konzumaciji u smislu čl. 30. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a također nije jasno gdje u postavljenoj činjeničnoj osnovi djela prvostupanjski sud nalazi da je optuženik ujedno oštećenima ograničio i uvjetovao pravo na obavljanje djelatnosti i koje djelatnosti. Prema tome u iznijetom kontekstu sud prvoga stupnja u osporenoj presudi nije dao nikakve razloge, a budući da ovaj sud drugog stupnja nalazi da se iz činjeničnog opisa djela uistinu ne mogu iščitati radnje koje bi se mogle supsumirati pod zakonsko obilježje "uvjetovanje drugome prava na stjecanje dobara, kao i ograničenje i uvjetovanje drugome prava na obavljanje djelatnosti", valjalo je iz naprijed izloženih razloga prihvatiti žalbu optuženika i na temelju čl. 483. st. 1. ZKP/08 odlučiti kao u izreci ovog rješenja."

Županijski sud u Varaždinu, Kž - 517/2020 od 15. prosinca 2020.

66

BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - ČITANJE DOKAZA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08);

Članak 468. stavak 2.

Prvostupanjski sud ostvario je bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08 time što je na raspravi, iako nisu bile ispunjenje pretpostavke iz čl. 431. st. 1. ZKP/08, bez suglasnosti obrane pročitao pisani nalaz i mišljenje financijsko knjigovodstvenog vještaka, čime je povrijeđeno načelo jednakosti oružja koje u sebi podrazumijeva i pravo obrane da ispita dokaze optužbe.

"7.1. Prije svega, ovaj drugostupanjski sud primjećuje da iz zapisnika s rasprave od 26. ožujka 2021. (listovi 1927-1932) doista proizlazi da je sud prvog stupnja bez suglasnosti kako žalitelja, tako i optuženog A. H., pročitao pisani nalaz i mišljenje financijsko knjigovodstvenog vještaka (s listova 1838-1958 spisa), bez da je istog neposredno ispitao na raspravi.

7.2. Budući da iz stanja spisa ne proizlazi postojanje pretpostavki propisanih u čl. 431. st. 1. ZKP/08, kada prvostupanjski sud iznimno može pročitati nalaz i mišljenje vještaka pribavljen tijekom dokazne radnje, žalitelj je u pravu kada u žalbi tvrdi da mu je na opisani način teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čime je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08.

7.3. Naime, predmetni pisani nalaz i mišljenje je pribavljen tijekom provođenja

dokazne radnje naložene od strane državnog odvjetnika, tako da je obrana, time što vještak nije neposredno ispitan na raspravi (načelo neposrednosti), evidentno onemogućena u svom pravu da ispita sve dokaze optužbe (pri čemu valja dodatno primijetiti da nalaz i mišljenje financijsko knjigovodstvenog vještaka predstavlja dokaz na kojem prvostupanjski sud u odlučujućoj mjeri temelji osuđujuću presudu), na koji način je u konkretnom slučaju, budući da je riječ o jednom od temeljnih prava obrane, žalitelju teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-374/2021 od 24. kolovoza 2021.

67

TEŠKA POVREDA PRAVA NA PRAVIČNO SUĐENJE ZAJAMČENO USTAVOM I KONVECIJOM ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA - U STEGOVNOM POSTUPKU PROTIV ZATVORENIKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/0, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 2.

Prvostupanjski sud je zatvoreniku u istražnom zatvoru kao okrivljeniku u stegovnom postupku uskratio prava obrane jer mu prije donošenja rješenja rješenje kojim ga je proglasio krivim za stegovni prijestup i izrekao mu stegovnu kaznu, nije dostavio prijedlog upravitelja zatvora za utvrđivanjem stegovne odgovornosti i izricanje stegovne kazne, niti mu je omogućio da se o istom očituje te da u slučaju potrebe izvrši uvid u spis, iznese svoju obranu, predloži dokaze i po potrebi ispita i dokaze optužbe.

"Prije svega valja primijetiti da je u čl. 140. st. 1. ZKP/08 propisano da za stegovne prijestupe zatvorenika, sudac istrage, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, na prijedlog upravitelja zatvora može zatvoreniku izreći stegovnu kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. U ZKP/08 doduše nisu propisane posebne odredbe za postupak povodom prijedloga upravitelja zatvora za izricanje stegovne kazne zatvoreniku, međutim, po stavu Županijskog suda u Varaždinu, kao suda drugog stupnja, zatvoreniku je i u takvom postupku nužno osigurati temeljna prava obrane propisana u čl. 64. ZKP/08. Naime, premda nije riječ o optužbi za kazneno djelo, ovaj drugostupanjski sud primjećuje da se i ovdje radi o optužbi za kažnjivo ponašanje za koje se može izreći sankcija (stegovna kazna).

Stoga, po stavu ovog drugostupanjskog suda, zatvorenik i u postupku povodom prijedloga upravitelja zatvora za izricanje stegovne kazne ima pravo u najkraćem mogućem roku, na njemu razumljiv način, biti upoznat s osnovama sumnje da je počinio stegovno djelo i razlozima optužbe, očitovati se o optužbi, iznijeti odnosno ne iznijeti svoju obranu i odbiti odgovoriti na postavljeno pitanje, ili braniti se šutnjom, izvršiti uvid u spis, predlagati dokaze te ispitivati suokrivljenike, svjedoke i vještake."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ - 440/2019 od 16. lipnja 2020.

68

*BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - SUĐENJE U
ODSUTNOSTI-POVREDA PRAVA OBRANE*

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08);

Članak 468. stavak 2.

Članak 404. stavak 5.

U slučaju kad je optuženik ispitan i svoje je očitovanje o optužbi dao samo u prethodnom postupku, a ne i na raspravi, nisu ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 404. st. 5. ZKP/08 za suđenje u odsutnosti bez njegove prisutnosti jer navedena odredba zakona podrazumijeva ispitivanje na raspravi. Održavanjem rasprave bez optuženika ako je njegova prisutnost nužna, sud prvog stupnja ostvario je bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08.

"Žalitelj je u pravu kada u žalbi sadržajno upire na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08, čije ostvarenje suštinski nalazi u tome što je prvostupanjski sud, premda za to nisu bili ostvareni zakonski uvjeti, raspravu održao bez njegove prisutnosti, čime mu je povrijeđeno pravo obrane. Tako iz zapisnika s rasprave održane 21. siječnja 2021. proizlazi da je prvostupanjski sud raspravu održao bez prisutnosti žalitelja na temelju odredbe iz čl. 404. st. 5. ZKP/08, nalazeći da isti očigledno izbjegava primiti poziv, a njegova prisutnost nije nužna i već je prije ispitan. Iz podataka u spisu proizlazi da je optuženik doduše prethodno bio ispitan, ali ne od strane raspravnog suda, već pred državnim odvjetnikom. Prvostupanjski sud je pritom pogrešno protumačio odredbu iz čl. 405. st. 5. ZKP/08, u dijelu gdje se propisuje da se rasprava može održati u odsutnosti optuženika ukoliko je, između ostalog, ostvaren uvjet da je prije toga bio ispitan, što se međutim odnosi samo na situaciju kada je optuženik bio ispitan od strane raspravnog suda ili se očitovao o optužbi pred raspravnim sudom. Takvo tumačenje proizlazi iz temeljnih načela kaznenog postupka, posebice onih vezanih za stadij rasprave - načela kontradiktornosti i neposrednosti kaznenog postupka. Iskaz okrivljenika pred državnim odvjetnikom doduše ima dokaznu snagu, ali takva obrana okrivljenika ne može biti izjednačena sa obranom i iskazima optuženika danim na raspravi, kojima su svojstvene karakteristike kontradiktornosti i neposrednosti. Što se tiče daljnjeg kumulativnog uvjeta propisanog u čl. 405. st. 5. ZKP/08 - da prisutnost optuženika na raspravi nije nužna, prije svega valja primijetiti da prvostupanjski sud pobijanu presudu temelji isključivo na dokazima optužbe. Optuženik pritom nije imao niti jednu mogućnost tijekom postupka ispitati svjedoke optužbe niti se očitovati na ijedan njezin dokaz jer je prvostupanjski sud smatrao da njegova prisutnost na raspravi nije nužna prema čl. 404. st. 5. ZKP/08. U takvoj pravnoj situaciji, potrebna je posebna pozornost kod ocjene je li ispunjen uvjet za primjenu citirane odredbe, odnosno da prisutnost optuženika "nije nužna", kakvu ocjenu je potrebno i valjano obrazložiti, a što je prvostupanjski sud propustio učiniti.

Odgovor na navedeno pitanje u konkretnom slučaju dodatno dobiva na značaju kada se ima na umu da je optuženik u jedinom iskazu koji je dao tijekom postupka (pred državnim odvjetnikom) negirao počinjenje kaznenog djela za koje se tereti, te na raspravi nije imao mogućnost predložiti dokaze koji bi išli u prilog takve njegove

obrane."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-468/2021 od 10. studenog 2021.

69

BITNA POVREDA ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA - OPOZIV UVJETENE OSUDE - ROK ZA PRIPREMU OBRANE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje: ZKP/08)

Članak 468. stavak 3.

Članak 383. stavak 3.

Kada između dostave poziva osuđeniku i branitelju do održavanja sjednice izvanraspravnog vijeća za opoziv uvjetne osude, nije protekao rok od najmanje osam dana, a branitelj osuđenika primio je poziv i rješenje te je za sjednicu vijeća osigurao zamjenu i imao je određeno vrijeme za pripremu (6 dana), nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08 jer nije vidljiva poveznica između tvrdnje žalitelja o nepoštivanju roka za pripremu obrane i nastale posljedice, odnosno moguće posljedice.

"7. Žalitelj se opisno žali zbog tzv. relativno bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08 tvrdnjom da obrani nije omogućen zakonski rok za pripremu obrane od najmanje osam dana između dostave poziva i održavanja sjednice vijeća, odnosno da branitelju nije omogućen uvid u spis radi pripreme obrane, pa da bi time došlo do povrede odredbe čl. 383. st. 3. ZKP/08.(...)

7.2. Protivno sadržaju odredbe čl. 468. st. 3. ZKP/08 žalitelj, iako izlaže tvrdnje o nepravilnoj primjeni odredbi ZKP/08, ne izlaže žalbene razloge u smislu zadnjeg dijela te odredbe, dakle, ne izlaže tvrdnje na koji način je ta nepravilna primjena odredbi ZKP/08 utjecala ili mogla utjecati na presudu."

Županijski sud u Varaždinu, Kžmp-11/2021 od 7. rujna 2021.

70

POVREDA KAZNENOG ZAKONA - U KORIST OPTUŽENIKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, dalje: ZKP/08-17)

Članak 469. točka 5.

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 - dalje: KZ/11)

Članak 69. stavak 3.

Sud prvog stupnja je odlukom o sigurnosnoj mjeri povrijedio kazneni zakon u

smislu čl. 469. toč. 5. ZKP/08-19 u korist optuženika, jer je prekoračio ovlast koju ima po zakonu s obzirom da je odredio da će izrečena sigurnosna mjera trajati šest mjeseci, što je manje od mogućeg maksimalnog trajanja u smislu čl. 69. st. 3. KZ/11 (rok provjeravanja prema pobijanoj presudi iznosi tri godine), na taj način je.

"Pobijanom presudom optuženi P. K. proglašen je krivim za kazneno djelo iz čl. 179 a. KZ/11 i tri kaznena djela iz čl. 177. st. 1. i 2. KZ/11 (u pobijanoj presudi se očito greškom navodi službeno glasilo Narodne novine broj 118/18, s obzirom da je u istima objavljena izmjena KZ/11 koja je stupila na snagu nakon počinjenja kaznenih djela, a nije blaža za počinitelja) za koja kaznena djela su najprije sukladno čl. 51. KZ/11 utvrđene pojedinačne kazne zatvora i to za kazneno djelo iz čl. 179a. KZ/11 kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca, a za tri kaznena djela iz čl. 177. st. 1. i 2. KZ/11 za svako djelo kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci, nakon čega je optuženik temeljem citiranih zakonskih odredbi osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine s time da mu je temeljem čl. 56. KZ/11 izrečena uvjetna osuda tako da se jedinstvena kazna zatvora u trajanju od jedne godine neće izvršiti ukoliko optuženik u roku od tri godine ne počini novo kazneno djelo. Temeljem čl. 69. KZ/11 optuženiku je izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu u trajanju od šest mjeseci.

Prema čl. 69. st. 3. KZ/11 sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti, kad je izrečena uz uvjetnu osudu, može trajati do prestanka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, a najdulje tri godine, s time da je st. 4. istog članka propisano da će sudac izvršenja obustaviti izvršenje mjere ako su prestali razlozi zbog kojih je izrečena ili ako je njezino dosadašnje i daljnje provođenje bezizgledno, dok je st. 5. istog članka propisano da sudac izvršenja mora najmanje svakih šest mjeseci, računajući od dolaska počinitelja na izvršenje mjere, preispitati postoje li uvjeti iz st. 1. istog članka za njenim nastavkom i o tome donijeti rješenje.

Iz citiranih zakonskih odredbi po mišljenju ovog suda proizlazi da se prilikom izricanja sigurnosne mjere liječenja od ovisnosti o alkoholu iz čl. 69. KZ/11 uz uvjetnu osudu određuje njezino trajanje u smislu čl. 69. st. 3. KZ/11 tj. da može trajati do prestanka roka provjeravanja iz primijenjene uvjetne osude, a najdulje do tri godine, a ne da može trajati određeno vrijeme koje je kraće od roka provjeravanja odnosno kraće od tri godine, jer stvarno trajanje izrečene sigurnosne mjere ovisi o uspješnosti njezinog izvršenja zbog čega postoji obveza periodičkog preispitivanja postojanja uvjeta za nastavkom njezinog izvršenja. Budući da je izostala žalba na štetu optuženika, drugostupanjski sud je samo u mogućnosti konstatirati navedenu povredu kaznenog zakona u korist optuženika bez intervencije u pobijanu presudu."

Županijski sud u Varaždinu, Kžzd-134/2020 od 3. ožujka 2020.

71

POVREDA KAZNENOG ZAKONA

Kazneni zakon (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18, dalje KZ/11)

Članak 469. točka 4.

U situaciji kada je optuženik s ciljem prisvajanja tuđe pokretne stvari otvorio zatvoreni prostor pravim ključem do kojeg je došao neovlašten, prvostupanjski sud povrijedio je kazneni zakon primjenjujući kazneni zakon koji se ne može primijeniti kada je takvo postupanje optuženika pravno označio kao kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11, pogrešno ne prihvaćajući pravnu oznaku djela iz optužbe prema kojoj se radi o ostvarenju kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11.

"Naime, i po stavu ovog suda, kao suda drugog stupnja, u situaciji kada je počinitelj s ciljem prisvajanja tuđe pokretne stvari otvorio zatvoreni prostor pravim ključem do kojeg je došao neovlašteno, ostvarena su zakonska obilježja kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11. Činjenica da je optuženik Zdravko Krajcar ulazna vrata inkriminiranog apartmana otvorio pravim ključem do kojeg je došao neovlašteno (dakle bez znanja i protivno volji vlasnika) suštinski je jednaka situaciji otvaranja apartmana lažnim ključem ili drugim podesnim predmetom, odnosno provalničkim alatom. Stoga se takav način ulaska u zatvoreni prostor po stavu Županijskog suda u Varaždinu, kao suda drugog stupnja, smatra provaljivanjem."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-10/2019 od 27. veljače 2019.

72

POGREŠNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE-REHABILITACIJA KOD PREKRŠAJA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 470.

Sud prvog stupnja pogrešno je utvrdio okolnosti odlučne za izbor vrste i mjere kazne cijeneći optuženiku otegotnim raniju i naknadnu osuđivanost za prometne prekršaje, a ispuštajući kod toga iz vida pitanje nastupa rehabilitacije za počinjene prekršaje iz čl. 77. st. 2. Prekršajnog zakona (Narodne novine broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18), što je utjecalo na odluku o kazni.

"Prema izvodu iz prekršajne evidencije od 26. lipnja 2019. (listovi 119-120 spisa) do trenutka zaključenja rasprave u konkretnom postupku, primjenom čl. 77. st. 2. Prekršajnog zakona, nastupila bi rehabilitacija za prekršaje po odlukama I Postaje prometne policije Z. 511-19-44/5-OP-10512/2017, pravomoćna 27. listopada 2017., Postaje prometne policije Š. 511-13-11-128-JK-1417/2016, pravomoćna 26. kolovoza 2016. i Policijske postaje V., 511-05-12-32-11-104/2016, pravomoćna 7. travnja 2017. Navedene činjenice sud prvog stupnja nije ispravno utvrdio, na što opravdano ukazuje žalba optuženika, tvrdnjom da je za određene prekršaje nastupila rehabilitacija po zakonu, pribavljanjem izvoda iz prekršajne evidencije u vrijeme donošenja pobijane odluke. S obzirom na to da se radi o činjenicama odlučnim za izbor vrste i mjere kazne i drugih sankcija, za koje se u žalbi opravdano ukazuje da nisu pravilno utvrđene,

valjalo je ukinuti pobijanu presudu primjenom čl. 483. st. 1. ZKP/08 i predmet uputiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje i odluku."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-195/2021 od 17. kolovoza 2021.

73

PRIJEDLOG ZA UKIDANJE MJERA OPREZA DO PRAVOMOĆNOSTI PRESUDE - NEDOPUŠTENA ŽALBA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 120/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08)

Članak 494. stavak 3. točka 1. u svezi s člankom 128.

Odredba čl. 128. ZKP/08 kojom je propisivana mogućnost da okrivljenik i njegov branitelj nakon predaje optužnice, a do pravomoćnosti presude predlažu ukidanje istražnog zatvora, analogno se primjenjuje i na mjere opreza jer su one zamjena za istražni zatvor te su kao blaže procesne mjere neposredno vezane uz strožu mjeru istražnog zatvora i primjenjuju se za sve osnove iz kojih se može odrediti fakultativni istražni zatvor.

"5. Sud prvoga stupnja donio je osporeno rješenje jer je u odnosu na okrivljenikov prijedlog za ukidanje predmetnih mjera opreza analogno primijenio odredbu čl. 128. ZKP/08 na temelju koje je odbacio okrivljenikovu žalbu kao nedopuštenu.

6. Okrivljenik smatra da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta za analognu primjenu odredbi iz naprijed naznačenog zakonskog članka jer da je u pravnoj teoriji vladajuće shvaćanje da je analogija u kaznenom pravu zabranjena, posljedično čemu je njegova žalba u ovom slučaju dopuštena.

7. Valja reći da ZKP/08 nema zasebnu zakonsku normu koja bi propisivala mogućnost da okrivljenik i njegov branitelj nakon predaje optužnice, a do pravomoćnosti presude predlažu ukidanje naloženih mjera opreza. Takva opcija predviđena je u čl. 128. ZKP/08 samo u odnosu na istražni zatvor, no prema ocjeni ovoga žalbenog suda nema nikakve dvojbe da okrivljenik i njegov branitelj unatoč tome imaju procesno ovlaštenje da nakon predaje optužnice, a do pravomoćnosti presude predlažu i ukidanje mjera opreza, a ne samo istražnog zatvora. To poradi toga što su mjere opreza zamjena za istražni zatvor te su kao blaže procesne mjere neposredno vezane uz strožu mjeru istražnog zatvora i primjenjuju se za sve osnove iz kojih se može odrediti fakultativni istražni zatvor. U tom kontekstu sud prvoga stupnja je pravilno i zakonito postupio kada je u predmetnom slučaju analogno primijenio odredbu čl. 128. ZKP/08, a koja između ostalog normira da protiv rješenja suda kojim se odbija prijedlog za ukidanje istražnog zatvora žalba nije dopuštena."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ -334/2021 od 3. kolovoza 2021.

74

NEPRAVA OBNOVA KAZNENOG POSTUPKA - ISPUNJENJE UVJETA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 120/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08)

Članak 498. stavak 1. točka 1.

Kada je opozvan rad za opće dobro, tada se ta izrečena kazna zatvora, koja je bila zamijenjena radom za opće dobro, može objediniti s drugom kaznom zatvora u tzv. nepravoj obnovi postupka.

"Naime, iako je točno da je osuđeniku presudom Općinskog suda u Koprivnici, broj: K-142/2017-10 od 6. srpnja 2017. izrečena kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci, koja je zamijenjena radom za opće dobro, dok mu je presudom istog suda, broj: K-69/2015-14 od 16. ožujka 2016, preinačenom u odluci o kaznenoj sankciji presudom Županijskog suda u Sisku, broj: KŽ-117/16-5 od 19. listopada 2017, izrečena kazna zatvora u trajanju od deset mjeseci, državni odvjetnik s pravom smatra pogrešnim zaključak prvostupanjskog suda da u konkretnom slučaju nije ostvaren temeljni zakonski uvjet za obnovu kaznenog postupka iz čl. 498. st. 1. toč. 1. ZKP/08-19 - da je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenika izrečeno više kazni, a nisu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u stjecaju.

Prvostupanjski sud takav stav u bitnome argumentira time da kaznena sankcija (kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci koja je zamijenjena radom za opće dobro) izrečena osuđeniku presudom Općinskog suda u Koprivnici, broj: K-142/2017-10 od 6. srpnja 2017. ne predstavlja kaznu u smislu čl. 40. st. 1. KZ/11, budući se sukladno čl. 6. istog članka rad za opće dobro izriče kao zamjena za kaznu zatvora. Međutim, prvostupanjski sud pritom ispušta iz vida činjenicu da je rješenjem istog suda broj: Kv-15/2019-4 od 25. siječnja 2019. određeno izvršenje dijela kazne zatvora koja mu je izrečena presudom Općinskog suda u Koprivnici, broj: K-142/2017-10 od 6. srpnja 2017. u trajanju od tri mjeseca i 24 dana, jer je utvrđeno da osuđenik nije u cijelosti izvršio rad za opće dobro kojim mu je ta kazna zamijenjena.

U takvoj situaciji, po stavu ovog suda, kao suda drugog stupnja, nema zapreke za objedinjavanjem predmetnih kazni zatvora, jer se u oba slučaja radi o kaznama koje su izrečene presudama i predstavljaju stvarno lišenje slobode. Činjenicu da je tek naknadno, pod zakonom propisanim uvjetima došlo do izvršenja kazne zatvora u trajanju od tri mjeseca i 24 dana, jer je utvrđeno da osuđenik nije u cijelosti izvršio rad za opće dobro kojim mu je zamijenjena kazna zatvora izrečena presudom Općinskog suda u Koprivnici, broj: K-142/2017-10 od 6. srpnja 2017., nije opravdano tumačiti na štetu optuženika, s obzirom na to da zatvorska kazna koja je osuđeniku izrečena tom presudom naknadnim izvršenjem nije izgubila svoje svojstvo (što, primjerice, ne bi bilo sporno ni u situaciji izrečene uvjetne osude, a u slučaju njezina opoziva)."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ-134/2020 od 22. svibnja 2020.

75

NEPRAVA OBNOVA POSTUPKA

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 498. stavak 2. u vezi sa stavkom 1. točkom 1.

U nepravoj obnovi kaznenog postupka sud se dužan držati samo onih otegotnih i olakotnih okolnosti koje su već utvrđene u presudama koje su predmetom izricanja jedinstvene kazne zatvora.

"Pri izricanju nove jedinstvene kazne zatvora na temelju čl. 498. st. 2. ZKP/08, a prema odredbama o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u stjecađu, sud nije ovlašten da drugačije utvrđuje okolnosti koje su utjecale na odmjeravanje kazne u prijašnjim presudama, nego samo da, uzimajući te okolnosti kao utvrđene, a s tim u vezi i na njima osnovane pojedinačne kazne, pravilnom primjenom odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne izrekne osuđeniku novu jedinstvenu kaznu. Drugim riječima, sud se u tzv. nepravoj obnovi kaznenog postupka u smislu čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 1. ZKP/08 dužan držati samo onih olakotnih i otegotnih okolnosti iz čl. 47. st. 1. KZ/11 koje su utvrdili sudovi u prijašnjim presudama, a što je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju naposljetku i učinio. Naime, sudovi u presudama koje su predmet konkretne tzv. neprave obnove kaznenog postupka nisu kod odluke o kazni, u smislu čl. 47. st. 1. KZ/11, cijenili osuđenikove zdravstvene probleme, pa se oni u ovom slučaju ustvari pojavljuju kao nova okolnost koje nije bilo kada se izricala presuda ili sud za nju nije znao iako je postojala (čl. 498. st. 1. t. 4. ZKP/08), koja je, međutim, iz naprijed navedenih razloga irelevantna kada sud postupa po zahtjevu za objedinjavanje kazni (čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 1. ZKP/08). U takvom slučaju osuđeniku preostaje mogućnost da traži drugu vrstu tzv. neprave obnove kaznenog postupka - onu na temelju čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 4. ZKP/08."

Županijski sud u Varaždinu, Kžd-43/2019 od 20. kolovoza 2019.

76

OŠTEĆENIK I PRAVO NA ŽALBU - PRESUDA O KAZNENOM NALOGU

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17, dalje: ZKP/08)

Članak 540. stavak 4.

Članak 545.

Oštećenik nema pravo žalbe proti presude o kaznenom nalogu, pa ni protiv odluke o imovinskopravnom zahtjevu.

"U konkretnom slučaju riječ je o tome da je prvostupanjski sud donio presudu o izdavanju kaznenog naloga poslovni broj: 40 Kmp-101/2018-2 od 18. rujna 2018. kojom je optuženog T. V. proglasio krivim i osudio zbog počinjenja kaznenog djela iz čl. 228. st. 1. i 3. KZ/11, pri čemu je ujedno na temelju čl. 158. st. 1. i 2. ZKP/08 usvojio

imovinskopravni zahtjev oštećenika u iznosu od 180.000,00 kn. Oštećeni D. V. je potom podnio žalbu protiv odluke o imovinskopravnom zahtjevu koju je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem odbacio uz obrazloženje da sukladno odredbi čl. 545. ZKP/08 protiv presude o izdavanju kaznenog naloga samo državni odvjetnik ima pravo žalbe o kojoj odlučuje viši sud.

Oštećenik se ne slaže s takvim stajalištem prvostupanjskog suda te u žalbi upozorava da ako nešto nije predviđeno posebnim odredbama o posebnim postupcima da se onda primjenjuju odredbe koje važe za redoviti kazneni postupak te je nadodao da mu je pobijanim rješenjem uskraćeno da svoje pravo ostvaruje u kaznenom postupku.

U predmetnom slučaju primjenjuju se procesno-pravna pravila iz Glave XXVI. točke 1. ZKP/08 koja nosi naslov: Izdavanje kaznenog naloga i obuhvaća čl. 540. - 545. ZKP/08. Prema odredbi čl. 540. st. 4. ZKP/08 ako je oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev, državni odvjetnik predložit će da sud odluči o tom zahtjevu, a ako sud ne dosudi imovinskopravni zahtjev, izreći će oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom. Iz ovako koncipirane odredbe, dakle, proizlazi da odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu oštećenika, ako ga je postavio, sucu pojedincu predlaže državni odvjetnik u zahtjevu za izdavanje kaznenog naloga, što znači da je time procesno-pravna pozicija oštećenika u takvom slučaju drugačija od one u redovitom kaznenom postupku u kojem je on jedini ovlaštenik za podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva (čl. 154. st. 1. ZKP/08), a iz čega se zatim ukazuje logičnom odredba čl. 464. st. 4. ZKP/08 po kojoj u redovitom kaznenom postupku oštećenik može pobijati presudu zbog odluke suda o njegovom imovinskopravnom zahtjevu. No u postupku izdavanja kaznenog naloga oštećenikov procesni položaj se mijenja jer spomenuti zahtjev, kako je naprijed istaknuto, predlaže državni odvjetnik, pa u iznijetom smislu ne čudi što se u posebnim odredbama koje reguliraju izdavanje kaznenog naloga oštećenik ne spominje kao procesni subjekt ovlašten za podnošenje žalbe. Naime, čl. 545. ZKP/08 propisuje posebna pravila o žalbi protiv presude kojom je izdan kazneni nalog, koja se razlikuju od pravila o žalbi protiv presude prvostupanjskog suda u redovitom postupku (čl. 463. ZKP/08 i dalje). Donošenjem posebne odredbe o žalbi protiv presude o kaznenom nalogu državnom odvjetniku, koji nije ovlašten podnijeti prigovor (pravo na prigovor protiv kaznenog naloga je u isključivoj ingerenciji okrivljenika ili njegovog branitelja - članak 542. st. 2. ZKP/08), izričito je dana mogućnost reagirati na nepravilnu presudu kojom je izdan kazneni nalog s time da žalbu protiv takve presude može izjaviti samo i isključivo državni odvjetnik (čl. 545. st. 1. ZKP/08). Prema tome, prenijeto na konkretni slučaj, samo je državni odvjetnik mogao uložiti žalbu i protiv odluke prvostupanjskog suda o imovinskopravnom zahtjevu, što je i razumljivo, budući da je jedino on, u skladu s naprijed citiranim člankom 540. st. 4. ZKP/08, i bio ovlašten predložiti da sud u presudi o izdavanju kaznenog naloga odluči o tom zahtjevu. Prema tome ne može se prihvatiti žalbena tvrdnja da posebnim odredbama kojima se uređuje postupak izdavanja kaznenog naloga nije posebno regulirano pravo na podnošenje žalbe. Naprotiv, ono je regulirano čl. 545. ZKP/08, a iz njega jasno proizlazi da oštećenik nije ovlaštenik prava na podnošenje žalbe protiv presude kojom je izdan kazneni nalog pa čak niti kada je u pitanju odluka suda o njegovom imovinskopravnom zahtjevu."

Županijski sud u Varaždinu, Kžmp-17/2019 od 5. studenog 2019.

77

OBUSTAVA KAZNENOG POSTUPKA PROTIV NEUBROJIVE OSOBE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19, dalje: ZKP/08);

Članak 550.

Državni odvjetnik, nakon što je temeljem provedenog vještačenja utvrdio da je okrivljenik tempore criminis bio neubrojiv tj. da nije bio u mogućnosti razumjeti i shvatiti značenje svoga postupanja niti upravljati svojim ponašanjem i vladati svojom voljom te da je i raspravno nesposoban, ne može podići optužnicu pozivom na odredbu čl. 550. st. 2. ZKP/08 ako prije podizanja optužnice nije niti pokušao ispitati okrivljenika uz prisutnost vještaka i branitelja

"5. Pobijanim rješenjem prvostupanjski je sud na temelju odredbe čl. 344. st. 2. ZKP/08 obustavio kazneni postupak protiv okrivljenog I. Č. zbog kaznenog djela iz čl. 118. st. 1. KZ/11 uz obrazloženje da je prethodnim ispitivanjem optužnice utvrđeno da je optužnica podignuta iako nisu ispunjeni uvjeti iz čl. 341. st. 4. ZKP/08, tj. da prije podizanja optužnice okrivljenik mora biti ispitan osim ako je u optužnici predloženo suđenje u odsutnosti. Nadalje se navodi da iz obrazloženja optužnice proizlazi da radnja prvog ispitivanja okrivljenika nije provedena iz razloga što je okrivljenik raspravno nesposoban, gluhonijem, nerazvijenog govora, a da komunikaciju vrši aktiviranjem tijela kroz gestikulacije, agresivne geste i ispade čime nije udovoljeno odredbi čl. 550. st. 2. ZKP/08. U obrazloženju se navodi da je naprijed opisanom odredbom iz čl. 550. st. 2. ZKP/08 propisano da će državni odvjetnik prije podizanja optužnice uz nazočnost vještaka i branitelja pokušati ispitati okrivljenika te da će se, ako se okrivljenik zbog raspravne nesposobnosti neće moći ispitati, steći uvjeti za podizanje optužnice. Budući da navedenom nije udovoljeno postupak protiv I. Č. je obustavljen pozivom na odredbu čl. 344. st. 2. ZKP/08.

(...)

7...Iz spisa predmeta proizlazi da državni odvjetnik nije niti pokušao ispitati I. Č. prije podizanja optužnice uz nazočnost vještaka i branitelja. Budući da je to propustio učiniti nije mogao podići optužnicu pozivom na odredbu čl. 550. st. 2. ZKP/08 kako to promašeno tvrdi u podnesenoj žalbi.

9. Valja napomenuti da nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je prvostupanjski sud u skladu s odredbom čl. 356. ZKP/08 mogao optužnicu vratiti državnom odvjetniku uz nalog za provođenje dopunske dokazne radnje. Ova zakonska odredba dolazi do primjene ukoliko optužnica nije propisno sastavljena, ukoliko u odnosu na samo pojedine dijelove optužnice postoje nedostaci u prethodnom postupku ili da činjenični opis djela ne proizlazi iz ranije pribavljenih dokaza ili da je potrebno bolje razjašnjenje stvari. U konkretnom slučaju radi se o osnovnom preduvjetu za podizanje optužnice a to je prvo ispitivanje okrivljenika odnosno pokušaj prvog ispitivanja okrivljenika ukoliko se utvrdi da je isti raspravno nesposoban."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-329/2021 od 16. studenog 2021.

78

POSTUPAK ZA OPOZIV UVJETNE OSUDE

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje: ZKP/08)

Članak 564. stavak 2.

Pitanje neprimjene odredbe čl. 564. st. 2. ZKP/08 u cijelosti je otklonjeno održavanjem sjednice izvanraspravnog vijeća na kojoj je ispitan osuđenik i provedeni su izvidi i utvrđene činjenice važne za odluku o opozivu uvjetne osude.

"Osim toga, žalitelj ističe da prije održavanja sjednice vijeća sud prvog stupnja nije postupio prema odredbi čl. 564. st. 2. ZKP/08 i da sudac koji je za to određen nije ispitao osuđenika, niti proveo potrebne izvode, već je prvostupanjski sud samo zakazao sjednicu vijeća."

Županijski sud u Varaždinu, Kžmp-11/2021 od 7. rujna 2021.

79

PRIVREMENA MJERA SMJEŠTAJA U USTANOVU SOCIJALNE SKRBI - URAČUNAVANJE

Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, broj: 84/11, 143/12, 148/13 i 56/15., dalje: ZSM)

Članak 65.

Članak 66. stavak 1. u svezi s člankom 67. stavak 3.

Privremena mjera smještaja u ustanovu socijalne skrbi iz čl. 65. ZSM ne uračunava se u maksimalno trajanje istražnog zatvora koji je određen prema maloljetniku.

"Iz sadržaja žalbe evidentno je da je ona isključivo podnesena iz razloga što žalitelj smatra da je u ovom slučaju isteklo maksimalno trajanje istražnog zatvora i to zato što se maloljetnik u predmetnom kaznenom postupku nalazi u istražnom zatvoru od 6. studenoga 2019., s time da je prije toga proveo gotovo dva mjeseca u ustanovi socijalne skrbi Odgojni dom Ivanec, dok se ovaj postupak vodi zbog osnovane sumnje da je maloljetnik počinio kaznena djela iz čl. 139. st. 2. i čl. 117. st. 2. KZ/11, za koja je propisana kazna zatvora do tri godine, što znači da maksimalno trajanje istražnog zatvora, kada je u pitanju maloljetnik, u skladu s odredbama čl. 67. st. 1. ZSM-a u svezi s čl. 133. st. 1. t. 2. ZKP/08 može trajati najviše mjesec i pol dana.

Međutim, naprijed iznijeto pravno stajalište žalitelja je pogrešno. To poradi toga što je on pomiješao privremenu mjeru prema maloljetniku iz čl. 65. ZSM-a s mjerom istražnog zatvora iz čl. 66. ZSM-a, dok odredba čl. 67. st. 1. ZSM-a govori isključivo o ukupnom trajanju istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu. Dakle, jedan slučaj je kada je maloljetniku određen istražni zatvor koji se izvršava njegovim smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu i koji prema čl. 67. st. 1. ZSM-a

ne može prijeći jednu polovinu vremena propisanog, konkretno, u čl. 133. st. 1. t. 2. ZKP/08, odnosno jedan i pol mjesec, a drugi je slučaj kada je maloljetniku izrečena privremena mjera smještaja u ustanovu socijalne skrbi prema čl. 65. ZSM-a, koja se ne uračunava u trajanje istražnog zatvora, barem ne prema pozitivnim propisima."

Županijski sud u Varaždinu, Kžm-22/2019 od 6 . prosinca 2019.

80

ZASTUPANJE PRAVNE OSOBE

Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, broj: 151/03, 110/07, 45/11 i 143/12, dalje: ZOPOKD)

Članak 28. stavak 1.

Optužena pravna osoba nije bila uskraćena u određivanju predstavnika niti se itko od tijela kaznenog progona miješao u pravo pravne osobe na slobodan odabir predstavnika u situaciji kad je optuženoj pravnoj osobi bila pružena zakonska mogućnost da sama u smislu čl. 28. st. 1. ZOPOKD-a odredi predstavnika, a što nije iskoristila, pa je predsjednik Općinskog suda u Osijeku, postupajući sukladno čl. 28. st. 2. ZOPOKD-a, pravnoj osobi postavio predstavnika koji će štiti njene interese u ovome kaznenom postupku. To što je naknadno došlo do otvaranja stečajnog postupka nad optuženim trgovačkim društvom i postavljanja stečajnog upravitelja bez utjecaja je na navedeno, budući da stečajnog upravitelja nije ništa priječilo da po slobodnom izboru odredi novog predstavnika koji će optuženu pravnu osobu zastupati u ovome kaznenom postupku, što međutim on nije učinio.

"Iz stanja prvostupanjskog kaznenog spisa proizlaze sljedeće činjenice: 29. rujna 2017. ODO je izdalo zahtjev za postavljanje predstavnika pravnoj osobi a budući da pravna osoba nije postupila u skladu s izdanim zahtjevom, odnosno u skladu s odredbom čl. 28. st. 1. ZOPOKD-a, predsjednik Općinskog suda u Osijeku je rješenjem poslovni broj: 14 Su-732/2017-2 od 2. listopada 2017. trgovačkom društvu E. g. d.o.o., kako to nalaže odredba čl. 28. st. 2. ZOPOKD-a, postavio predstavnika u osobi M. Č. P., odvjetnice iz Osijeka. 9. listopada 2017. provedeno je prvo ispitivanje predstavnika pravne osobe, a 11. listopada 2017. doneseno je rješenje o provođenju istrage s time da je istraga trajala do 10. siječnja 2018. kada je podignuta i optužnica koja je potvrđena rješenjem Općinskog suda u Osijeku poslovni broj: 23 Kov-36/2018-6 od 15. veljače 2018. (listovi 428-430). Također su nesporne činjenice da je tijekom čitavog trajanja prvostupanjskog kaznenog postupka optužena pravna osoba bila zastupana od strane određene predstavnice u osobi odvjetnice iz Osijeka, i da je 30. studenoga 2017. otvoren stečajni postupak nad optuženim trgovačkim društvom, a da je za stečajnog upravitelja imenovan Ž. T. (...)

Naprotiv, i ODO i prvostupanjski sud poduzeli su sve nužne aktivne korake kako bi osigurali učinkovito uživanje prava optužene pravne osobe na pravnu pomoć prema njenom vlastitom izboru. S obzirom da optuženo trgovačko društvo nije iskoristilo svoje zakonsko pravo u iznesenom smislu, prvostupanjski sud je reagirao u skladu sa

zakonom i optuženom trgovačkom društvu postavio predstavnika po službenoj dužnosti u cilju zaštite njegovih materijalnih i formalnih prava u predmetnom kaznenom postupku."

Županijski sud u Varaždinu, Kž-489/2018 od 22. siječnja 2019.

III. ZAKON O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA

81

ODBAČAJ PRIJEDLOGA ZA UVJETNI OTPUST - NEOBJEDINJENE KAZNE

Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj: 14/21, dalje: ZIKZ)

Članak 167. točka 6.

Postojanje više neobjedinjenih kazni zatvorenika ne može biti razlog za odbačaj prijedloga za uvjetni otpust u smislu čl. 167. st. 6. ZIKZ ako je jedna od tih kazni djelomična uvjetna osuda, odnosno kaznenopravna sankcija koja se u smislu čl. 40. st. 1. Kaznenog zakona (Narodne novine, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21) ne smatra kaznom i koja se kao takva ne može objediniti u tzv. nepravoj obnovi kaznenog postupka u skladu s čl. 498. st. 1. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. -odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08) s kaznom zatvora.

„4. Sudac izvršenja donio je pobijanu odluku na temelju čl. 167. t. 6. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“ broj: 14/21., dalje: ZIKZ), tj. iz razloga što zatvorenik D. C. ima više kazni koje nisu objedinjene.

5. Žalitelj s pravom osporava predmetnu odluku o odbačaju njegovog prijedloga za uvjetni otpust. Naime, iz izvještaja Kaznionice u L. od 4. lipnja 2021. (list 9), a na koje se poziva sudac izvršenja, proizlazi da protiv zatvorenika egzistiraju dvije pravomoćne presude koje imenovani zatvorenik treba izvršiti - prva, kojom je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine i sedam mjeseci; i druga, kojom je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dvije godine te mu je izrečena djelomična uvjetna osuda tako da neuvjetovani dio kazne iznosi jednu godinu, dok se uvjetovani dio u trajanju od jedne godine neće izvršiti ako u roku od tri godine ne počini novo kazneno djelo. Valja, dakle, primijetiti da je u potonjoj presudi zatvoreniku izrečena djelomična uvjetna osuda, odnosno kaznenopravna sankcija koja se u smislu čl. 40. st. 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21) ne smatra kaznom i koja se kao takva ne može objediniti u tzv. nepravoj obnovi kaznenog postupka u skladu s čl. 498. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. -odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08), a što je sukladno i Zaključku 10. donesenom na sastanku predsjednika kaznenih odjela županijskih sudova s predsjednicima vijeća u Službi evidencije Vrhovnog suda Republike Hrvatske 25. rujna 2015. pod poslovnim brojem: Su-IV k-20/15-63. Prema tome, s obzirom da u konkretnom slučaju u izloženom kontekstu postoji kazneno-procesna smetnja za objedinjenje konkretnih kaznenopravnih sankcija, sudac izvršenja je prema ocjeni ovoga žalbenog vijeća pogrešno primijenio odredbu čl. 167. t. 6. ZIKZ-a, slijedom čega je valjalo prihvatiti predmetnu žalbu i na temelju čl. 494. st. 3. t. 3. ZKP/08 u svezi s čl. 51. st. 2. ZIKZ-a odlučiti kao u izreci ovog rješenja.“

Županijski sud u Varaždinu, Kž I-93/2020 od 10. kolovoza 2021.

82

UVJETI ZA UVJETNI OTPUST - ULOGA DRŽAVE MOLITELJICE

Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj: 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 11/02, 190/03 - pročišćeni tekst, 76/07, 27/08, 83/09 i 18/11, 48/11, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19, dalje: ZIKZ)

Članak 46. stavak 2.

Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine, broj: 178/04., dalje: ZOMPO)

Nisu ispunjeni uvjeti za uvjetni otpust ako je država moliteljica postavila dodatni uvjet u odnosu na uvjetno otpuštanje zatvorenika, a naš je ministar pravosuđa dao za to suglasnost u smislu čl. 77. st. 1. ZOMPO.

„U konkretnom slučaju iz podataka u spisu proizlazi da je Republika Paragvaj u postupku izvršenja predmetne kazne zatvora između ostalog postavila uvjet prema kojem zatvorenik uvjetni otpust može tražiti tek od 14. siječnja 2023., a kako se ministar pravosuđa Republike Hrvatske, sukladno ovlaštenju iz čl. 77. st. 1. ZOMPO s time suglasio (odlukom od 17. siječnja 2017.), to je u konkretnom slučaju derogirana primjena prethodno citiranih općih odredba iz čl. 73. ZOMPO u svezi čl. 59. st. 1. KZ/11 prema kojima bi zatvorenik imao pravo predlagati uvjetni otpust nakon izdržane jedne polovine kazne na koju je osuđen.

Stoga je, i po ocjeni ovog vijeća, sutkinja izvršenja pravilno i ispravno zaključila kako u odnosu na ovog zatvorenika, u trenutku podnošenja prijedloga i u trenutku donošenja pobijanog rješenja, nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti za njegov uvjetni otpust, te je potpuno osnovano njegov prijedlog za uvjetni otpust odbacila kao preuranjen.“

Županijski sud u Varaždinu, Kž I-19 /2020 od 10. kolovoza 2021.

83

ZAHTEJEV ZA SUDSKOM ZAŠTITOM

Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj: 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13 i 150/13, dalje: ZIKZ)

Članak 16. stavak 2.

Članak 145. stavak 3. točka 8

Članak 17.

Osnovan je zahtjev zatvorenika za sudskom zaštitom kada Kaznionica u Lepoglavi odbija rješenjem odlučiti o njegovom zahtjevu za naknadom troškova stegovnog postupka koji je vođen protiv njega za teži stegovni prijestup.

"Zahtjev za sudskom zaštitom zatvorenik temelji na obrazloženju da ga je Kaznionica u Lepoglavi nezakonito prikratila u njegovom pravu opisanom u čl. 14. st. 1. toč. 6. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj: 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03., 76/07., 27/08., 83/09., 18/11., 48/11.,

125/11., 56/13. i 150/13. - dalje u tekstu: ZIKZ) u svezi čl. 149. st. 1. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14 - dalje u tekstu: ZKP/08) time što mu je odbila dosuditi i isplatiti troškove obrane po branitelju odvjetniku, koji su mu troškovi nastali zbog vođenja stegovnog postupka protiv njega za teži stegovni prijestup iz čl. 145. st. 3. toč. 8. ZIKZ-a, a koji je protiv njega obustavljen zbog zastare. Sutkinja izvršenja je u pobijanom rješenju pozivom na odredbu čl. 149. st. 1. ZKP/08 takav njegov zahtjev cijenila osnovanim.

Iako se Kaznionica u Lepoglavi izriječno žali zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, navedena činjenična utvrđenja žalbom ne pobija, već obrazlaže pogrešnu primjenu materijalnog prava s tvrdnjom da zatvorenik u smislu odredbe čl. 16. st. 2. ZIKZ-a može imati branitelja po svojem izboru, ali da troškovi zastupanja padaju na njegov teret.

Pravno tumačenje Kaznionice u Lepoglavi vezano za primjenu odredbe čl. 16. st. 2. ZIKZ-a iznijeto u žalbi je pogrešno. Naime, sukladno čl. 148. st. 1. ZIKZ-a stegovni postupak vodi se u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na postupak za kaznena djela za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina ako u ZIKZ-u nije drugačije propisano. Protiv okrivljenog zatvorenika vođen je stegovni postupak radi težeg stegovnog prijestupa iz čl. 145. st. 3. toč. 8. ZIKZ-a za koji se stegovni prijestup sukladno čl. 147. ZIKZ-a može izreći stegovna mjera upućivanja u samicu pa se na taj postupak primjenjuju odredbe ZKP/08.

Prema odredbi čl. 149. st. 1. ZKP/08 u slučaju obustave kaznenog postupka ili kad se donese presuda kojom se okrivljenik oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija izreći će se u rješenju odnosno presudi da troškovi kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. - 5. ZKP/08 te nužni izdaci okrivljenika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavku 2. - 5. toga članka. U predmetnom slučaju, nakon što je zatvorenik zatražio naknadu troškova obrane, Kaznionica u Lepoglavi mu je dopisom od 29. ožujka 2019. odgovorila da je rješenje o naknadi troškova obrane u izradi te će mu isti biti isplaćeni, a potom mu je dopisom od 14. listopada 2019. odgovorila da mu se zbog nedostataka financijskih sredstava ne može isplatiti naknada troškova angažiranja odvjetnika.

Prema odredbi čl. 17. ZIKZ-a zatvorenik može podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu sucu izvršenja protiv postupka ili odluke kojom se zatvorenika nezakonito prikraćuje ili ograničava u nekom pravu iz tog Zakona. Imajući u vidu naprijed citirane odredbe ZKP/08 iz kojih jasno proizlazi da se o troškovima postupka odlučuje rješenjem, Kaznionica u Lepoglavi je opisanim postupanjem zatvorenika Marija Slabinjca prije svega nezakonito uskratila u pravu da o njegovom zahtjevu o troškovima bude odlučeno rješenjem u odnosu na koje ima pravo izjaviti žalbu. Nadalje, pogrešan je i zaključak Kaznionice u Lepoglavi da bi iz odredbe čl. 16. st. 2. ZIKZ-a proizlazilo da si obranu po branitelju zatvorenik mora osigurati na svoj trošak. Naime, sukladno čl. 149. st. 1. ZKP/08, budući da je stegovni postupak protiv zatvorenika rješenjem Kaznionice u Lepoglavi obustavljen, isti ima pravo na naknadu troškova stegovnog postupka na teret proračunskih sredstava.

Županijski sud u Varaždinu, KŽ I-93/2019 od 22. listopada 2019.

84

PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE ZATVORA - ZDRAVSTVENI RAZLOZI

Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj: 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13 i 150/13, dalje: ZIKZ)

Članak 155. stavak 2. točka 1.

Nepostojanje uvjeta za liječenje zatvorenika u kaznionici odnosno zatvoru, kao nužan uvjet da bi se mogao odobriti prekid izdržavanja kazne zatvora iz čl. 155. st. 2. toč. 1. ZIKZ, valja tumačiti da isti nije ostvaren u situaciji kada je kaznionica odnosno zatvor u mogućnosti pružiti nadzor i osiguranje zatvorenika tijekom njegovog liječenja u vanjskoj bolnici, koja se nalazi izvan zatvorskog sustava.

"Ovosudnim rješenjem broj KŽ I-6/19-4 od 30. siječnja 2019. prihvaćena je žalba državnog odvjetnika, preinačeno je pobijano rješenje sutkinje izvršenja broj I-23/19-6 od 22. siječnja 2019., kojim je zatvoreniku odobren prekid izdržavanja kazne zatvora u trajanju od 60 dana, zbog provođenja fizikalne terapije s naglaskom na hidroterapiju, te je odbijena molba za prekid izdržavanja kazne zatvora kao neosnovana. Iz citiranog rješenja jasno proizlazi da je takvo rješenje donijeto iz razloga što iz očitovanja Kaznionice u Lepoglavi proizlazi da se hospitalizacija, kao i inicirani operativni zahvat, u vanjskoj zdravstvenoj ustanovi mogu obaviti uz osiguranje i nadzor zatvorenika po službenicima Odjela osiguranja Kaznionice u Lepoglavi sukladno naloženim mjerama, zbog čega se liječenje zatvorenika može osigurati u sklopu zatvorskog sustava. Prema tome, već je ovosudnim rješenjem broj KŽ I-6/19-4 od 30. siječnja 2019. pravomoćno odlučeno da nije ispunjen zakonski razlog iz čl. 155. st. 2. toč. 1. ZIKZ za traženi prekid izdržavanja kazne zatvora, a koji razlog zatvorenik u predmetnoj molbi ponavlja i ponovno traži prekid izdržavanja kazne zatvora. Stoga je već iz tog razloga sutkinja izvršenja pravilno i osnovano odbila molbu zatvorenika za traženi prekid izdržavanja kazne zatvora. I iz iznijetih navoda Odjela zdravstvene zaštite zatvorenika Kaznionice u Lepoglavi i Zatvorske bolnice u Zagrebu također proizlazi da nije ispunjen zakonski razlog iz čl. 155. st. 2. toč. 1. ZIKZ za traženi prekid izdržavanja kazne zatvora, s obzirom da je specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije koja je pregledala zatvorenika 6. veljače 2019. odredila ambulantnu fizikalnu terapiju koju je dakle moguće provoditi u okviru zatvorskog sustava."

Županijski sud u Varaždinu, KŽ I-117/2019 od 10. prosinca 2019.

ZAKLJUČCI KAZNENOG ODJELA ŽUPANIJSKOG SUDA U VARAŽDINU

1. U slučaju kada je maloljetnik počinitelj kaznenog djela na štetu djeteta iz kataloga iz članka 113. Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, broj: 84/11, 143/12, 148/13 i 56/15., dalje: ZSM) , dokazno ročište provodi sudac za mladež, a ako je odrasli počinitelj ili maloljetni počinitelj zajedno sa odraslim počiniteljem, vodi se jedinstveni postupak i dokazno ročište provodi sudac istrage.

Sjednica Kaznenog odjela, 25. travnja 2019.

2. Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečene prema čl. 75. Kaznenog zakona (Narodne novine, broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 - odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97) u slučaju kada se primjenjuje za vrijeme izvršenja kazne zatvora (čl. 384. u svezi čl. 68. st. 3. i 4. KZ/11) može sukladno članku 75. stavka 3. KZ/97 trajati do isteka izvršenja kazne, ali najdulje do 5 godina.

Sjednica Kaznenog odjela, 25. travnja 2019.

3. U postupcima kada se prema okrivljeniku, optuženiku, osuđeniku treba izvršiti kazna zatvora, bilo u postupku opoziva uvjetne osude, bilo zamjene novčane kazne kaznom zatvora, bilo izvršenja kazne zatvora zbog neizvršenog rada za opće dobro, a kada su ispunjene pretpostavke iz čl. 175. st. 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19.) takvom se okrivljeniku treba imenovati branitelj po službenoj dužnosti kojem će se dostaviti navedena odluka.

Sjednica Kaznenog odjela, 15. listopada 2021.

4. Sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, trošak odgođenog ročišta za objavu presude se dosuđuje kao dodatni sat rasprave, propisano u Tarifnom broju 4. toč. 1. u posljednjoj rečenici.

Sjednica Kaznenog odjela, 15. listopada 2021.